

de brabantse leeuw

MEDEDELINGENBLAD VAN DE SECTIE GESLACHT-, NAAM- EN
WAPENKUNDE VAN HET PROVINCIAAL GENOOTSCHAP VAN
KUNSTEN EN WETENSCHAPPEN IN NOORD - BRABANT

TWINTIGSTE
JAARGANG

1971

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijk; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20 — No. 1 en 2 — JANUARI/FEBRUARI 1971

ELF GENERATIES MOONEN

NAMEN, DATA, ANEKDOTES

door Leo Adriaenssen

(vervolg van Jrg. 19, pag. 186)

6. Johannes Moonen is op 1-3-1800 te Hilvarenbeek gedoopt en in 1842 te Antwerpen overleden. Hij was gehuwd met Maria Verberne.

X-r. Johannes Arnoldus Moonen ⁹¹⁸⁾ is op 22-6-1770 te Goirle gedoopt en op 3-10-1796 te Hilvarenbeek begraven. Hij woonde aldaar op het Marktveld op de hoek van de Beek of de Wouwerstraat, waar hij in het eerste jaar der Bataafse Vrijheid een huis had gekocht. Op 6-3-1791 trouwde hij te Hilvarenbeek met Antonetta Tiendemans ⁹¹⁹⁾, gedoopt te Weert op 27-10-1759, dochter van Nicolaas Tindemans en van Gertruda Trouwen. Zij hertrouwde te Hilvarenbeek op 21-7-1799 met Gerrit de Kroon ⁹²⁰⁾ uit Oostelbeers, metselaar en bij winterverlet klompenmaker. Deze verhuurde het huis in de Koestraat naast de Roomsche

⁹¹⁸⁾ R 93, f 230, 16-5-1791. NANB 4313, 30-3-1796.

⁹¹⁹⁾ R 203, f 192, 18-10-1792.

⁹²⁰⁾ R 189, f 15, 6-7-1799. R 212, f 234v, 3-5-1798. NANB 4321, no 711, 30-1-1817. NANB 4323, no 1003, 23-2-1819.

Gemeente. Antonetta Tiendemans, die op 5-2-1825 te Hilvarenbeek overleed, baarde drie kinderen ⁹²¹⁾:

1. Arnoldus Moonen ⁹²²⁾, op 21-2-1792 te Hilvarenbeek gedoopt als Nicolaus Arnoldus. Hij was achtereenvolgens kuiper te Oirschot, Hilvarenbeek en sedert 1825 te Tilburg. Daar woonde hij aan de Westenheikant en werkte hij bij de brouwer Van Roessel aan de Korvel. Hij overleed te Hilvarenbeek op 16-11-1831, ongehuwd.
2. Elizabeth Moonen ⁹²³⁾ werd op 20-1-1795 met de namen Maria Geertruijda Elizabetha te Hilvarenbeek gedoopt en is op 12-8-1835 te Baarle-Nassau overleden. Zij was aldaar op 7-11-1830 gehuwd met Adriaan Francus van Gool, koopman en winkelier, zoon van Francis van Gool, winkelier en landbouwer, en van Cornelia van Keulen. Hij werd op 15-12-1796 te Baarle-Nassau gedoopt. Aldaar trouwde hij op 17-7-1836 in tweede echt met Joanna Maria Tuytelaars, dochter van Adriaan Tuytelaars en van Cornelia Brouwers.
3. Mejuffr. Wilhelmina Gertruda de Kroon ⁹²⁴⁾ trouwde in 1822 te Hilvarenbeek met Hr. Leonardus Antonius Ruwel, medicinische doctor aldaar.

IX-t. Gerrit Moonen ⁹²⁵⁾ werd op 15-2-1719 te Tilburg gedoopt. Hij was hovenier te Breda, waar hij op 11-5-1755 trouwde met Maria Meijers, weduwe van Nicolaas Mutters. Na te hebben getesteerd overleed hij te Breda op 2-6-1772. De zoon uit dit huwelijk volgt onder X-s.

X-s. Frans Moonen, meester-kleermaker, werd op 7-9-1757 te Breda gedoopt en is te Leeuwarden overleden op 13-11-1820. Aldaar was hij op 12-11-1780 gehuwd met (Anna) Margrita Anheijer, dochter van Petrus Anheijer en van IJda Demmers. Zij werd te Leeuwarden gedoopt op 3-7-1755 en overleed aldaar op 26-7-1832. De kinderen uit dit huwelijk werden in de Rooms Katholieke Statie in de Grote Kerkstraat gedoopt:

1. Gerardus Stefanus, gedoopt te Leeuwarden op 18-9-1781 en jong gestorven.
2. Maria Cecilia Moonen is op 22-11-1782 te Leeuwarden gedoopt en overleed aldaar ongehuwd op 7-3-1815.
3. Johanna Catharina Moonen, gedoopt te Leeuwarden op 25-

⁹²¹⁾ NAMB 4323, no 1035, 27-4-1819, NAMB 4351, no 699, 7-12-1816. De kinderen: NAMB 4323, no 1007, 9-3-1819; no 1025, 1-4-1819. NAMB 4329, no 1726, 16-8-1825; no 1727, 30-8-1825; no 1739, 11-10-1825.

⁹²²⁾ NAMB 4330, no 1800, 6-4-1826.

⁹²³⁾ NAMB 4333, no 2066, 9-2-1829.

⁹²⁴⁾ NAMB 4319, no 542, 18-11-1815. NAMB 4321, no 729, 27-2-1817.

⁹²⁵⁾ Breda N 1091, no 26, 30-5-1772.

10-1784 en aldaar op 15-9-1857 overleden. Zij trouwde er op 28-11-1802 met Petrus van der Steen, koopman, zoon van Coenraad van der Steen en van Jeltje Harmens. Hij overleed op 30-10-1859 te Leeuwarden, waar hij waarschijnlijk op 14-9-1781 werd gedoopt.

4. Joannes Fanciscus Moonen was kleermaker te Leeuwarden. Hij werd daar gedoopt op 26-3-1787 en trouwde er op 4-1-1818 met Dorothea Cecilia Krijgsman, die op 19-1-1788 te Leeuwarden werd gedoopt en aldaar is overleden op 18-3-1825. Zij was een dochter van Johannes Krijgsman en van Geertruida Dol. J. F. Moonen hertrouwde op 28-8-1825 te Leeuwarden met Dirkje Smits, die uit de gereformeerde ouders Dirk Smit en Aaltje Schreuders (de laatste afkomstig van Leeuwarden) werd geboren. Zij werd op 6-6-1791 in het Vrededuijfe te Amsterdam gedoopt en overleed te Leeuwarden op 16-4-1869, nadat zij op 25-7-1860 aldaar weduwe was geworden.
5. Gerardus (Josephus) Moonen ⁹²⁶), *meester-verwer en -glazenmaker*, werd op 1-11-1788 te Leeuwarden gedoopt. Hij trouwde op 22-5-1808 te Rauwerd met Aafke Jolles, geboren in 1778 en te Leeuwarden op 12-11-1808 overleden. In tweede echt trouwde Gerard te Leeuwarden op 18-6-1810 met Johanna Maria de Jong, geboren in 1784 en op 19-7-1819 te Zwolle overleden. Sedert 1811 woonde Gerard aldaar in de Waterstraat. Hij trouwde er op 19-4-1820 ten derde male met Aleijda Ottenhof, gedoopt te Ootmarsum op 26-10-1789, dochter van Jan Hendrik Ottenhof, mr.-schoenmaker, en van Joanna van Benthem. Uit de laatste twee huwelijken nageslacht.
6. Martinus Carolus, op 16-11-1790 te Leeuwarden gedoopt en aldaar op 3-10-1791 op het Jacobijner kerkhof begraven.
7. Martinus Carolus Moonen is op 16-7-1792 te Leeuwarden gedoopt en op 27-7-1812 overleden te Almenum onder Baradeel. Hij was Steenhouwersknecht.
8. Christianus Josephus, te Leeuwarden gedoopt op 30-3-1794 en aldaar begraven op 3-5-1799.

IX-u. Huijbert Francis Moonen ⁹²⁷) woonde te Enschoot. Hij werd op 21-2-1722 te Tilburg gedoopt en trouwde op 23-11-1766 te Oisterwijk met Jacomijn Gijsberts de Louw, die op 12-2-1793 te Tilburg werd begraven. Huijbert, die zijn laatste jaren in de Has-

⁹²⁶) Blijkens de trouwakte van zijn dochter Johanna Maria Jacoba Moonen (Amsterdam, 21-3-1838) woonde Gerrit later in Twente. Johanna Maria Jacoba werd op 23-12-1810 te Leeuwarden gedoopt en overleed te Amsterdam op 17-1-1863. Zij was gehuwd met de schuitenvoerder Joannes Henricus Nierkens uit Zevenaar.

⁹²⁷) Tbg R 457, f 88v, 3-10-1796.

selt, sleet, werd op 2-1-1797 te Tilburg begraven. Zijn kinderen bij Jacomijn waren :

1. Francis, te Eischot op 10-3-1768 begraven.
2. Francis Huijbert Moonen, volgt onder X-t.
3. Gisberta Gerarda, gedoopt op 30-4-1771 en aldaar op 24-5-1773 begraven.
4. Gijsberdina Moonen ⁹²⁷), gedoopt te Enschoot op 28-11-1773, is te Tilburg op 19-1-1831 ongehuwd begraven. Zij woonde aan de Veldhoven.
- 5,6. Op 22-4-1778 werden te Enschoot twee ongedoopte kinderen van Huijbert en Jacomijn begraven.

X-t. Francis Moonen ⁹²⁸) is in 1769 te Enschoot geboren en overleed op 9-6-1811 te Tilburg, waar hij als armlastig kleermaker aan de Oostheikant had gewoond. Aldaar trouwde hij op 22-11-1795 met Maria van Hooff, spinster, dochter van Adam van Hoof en van Eva van Gelooven. Maria werd op 17-12-1773 te Tilburg gedoopt. Aldaar trouwde zij op 25-11-1819 in tweede echt met Francis van Dooremaal, wagenmaker, weduwnaar van Petronella van den Brekel; zij echtten daarbij hun bastaardkind (Adriaan Louis van Hoof, geboren te Hoogstraten op 25-8-1817), *nademaal het nog in overspel, nog in bloedschande is geteeld*). Maria van Hoof overleed te Tilburg op 24-7-1844 en had de volgende kinderen :

1. Jacobus Moonen, gedoopt te Tilburg op 15-10-1796. Hij was houtzager te Nieuwkuyk, waar hij op 20-10-1850 overleed. Op 14-11-1833 trouwde hij te Vlijmen met Elisabeth Bruurmijn ⁹²⁹), die aldaar op 6-7-1810 werd gedoopt. Zij was een dochter van Lambert Broermijn (arbeider) en van Geertrui Vegers en overleed te Vlijmen op 9-11-1887. Uit dit huwelijk nageslacht.
2. Adam, gedoopt te Tilbur op 17-2-1798 en aldaar op 23-12-1799 begraven.
3. Hubertus Moonen werd op 5-11-1799 te Tilburg gedoopt. Hij was arbeider (boerenknecht) te Waalwijk, waar hij op 14-6-1843 trouwde met Anna Maria van der Gelt. Deze, dochter van de rietdekker Jan van der Gelt en van Maria van Esch, was op 7-9-1818 te Waalwijk geboren. Beide echtelieden kregen ter gelegenheid van hun huwelijk een *certificaat van onvermogen* van de burgemeester. Hubertus Moonen is op 4-2-1855 te Waalwijk overleden. Hij had nageslacht aldaar.

928) R 457, f 119v, 4-1-1797.

929) Met Gansen Trou 1962, p. 25.

4. Huberta, gedoopt te Tilburg op 17-11-1801.
5. Johannes Moonen, landbouwer, werd op 1-3-1805 te Tilburg gedoopt en is te Loon op Zand op 10-11-1831 getrouwd met Cornelia van den Bosch. Cornelia werd op 9-12-1811 aldaar geboren en was een dochter van de landbouwer Leendert van den Bosch en van Johanna Dingemans.
6. Everardus Moonen werd op 12-10-1807 te Tilburg gedoopt. Op 3-5-1838 trouwde hij te Loon op Zand met Maria de Roij⁹³⁰), die aldaar op 27-10-1807 was gedoopt. Zij was een onwettige dochter van Johanna Peters de Roij.
7. Maria, te Tilburg in juni 1811 geboren en op 7-10-1811 aldaar overleden.

VI-l. Sr. Cornelis Servaes Moonen⁹³¹) was e en van de dorpsmagnaten van Hilvarenbeek. Hij werd aldaar op 25-9-1635 gedoopt en volgde zijn vader op als herbergier *aende gemeijne plaetse* in het *Groothuys*. Tot zijn moeders dood (1679) woonde hij in een huis *gestaen opden Inganck vande Peerdestraet aende plaetse* (met schuur, schop, stal, hof, *borrepudt* en *asch-hoop*). In 1668, 1676 en 1684 was hij borgemeester van de Voort en het Loo⁹³²). Hij en zijn 2 kollegaas moesten *ophaelen het aertgebruick, gemael, soutgelt, vertier ende voorts alle dagelijcxe voorvallende occureerende lasten, volgens de collectatie boecken diewelcke hun daer over terhand gestelt sullen worden*. Voorts was hij belast met de gemeenteuitgaven. In de oorlogsjaren 1676 en 1684 inde hij bovendien extra zettingen van personele lasten ter bekostiging van inkwartieringen, karrevrachten, andere diensten, leveringen van materialen en levensmiddelen enz. Van 1688 tot en met 1690 was hij *gesworen ende oversulcx mede een Lit vande regeringe binnen Hilvarenbeek*; in 1689 betaalde hij 4 boetes van 6 stuivers tot behoeft vanden *huijsarmen* wegens absentie *inde vergaderinge vande representanten vant Corpus van hilvarenbeek*⁹³³). Cornelis Moonen

930) NAMB 4674, no. 72, 30-4-1838.

931) 's-Hertogenbosch R 1644, f 239v, 6-2-1669. Hilv. R 51, f 124, marge dd. 2-2-1675. R 66, f 198v, 3-8-1667; f 247v, 5-3-1669. R 67, f 10v, 5-2-1670; f 38v, 2-4-1670; f 107, 17-2-1671; f 202, 3-9-1672; f 231, 27-1-1673; f 302, 20-3-1674; f 348v, 1-2-1675; f 380, 4-5-1675; f 393v, 12-7-1675. R 68, f 5v, 30-1-1677; f 21v, 6-4-1677; f 241, 16-4-1679; f 254, 19-5-1678; f 258, 22-5-1678; f 390, 11-12-1680. R 69, f 159v, 29-4-1683; f 193v, 4-2-1684; f 214, 15-4-1684. R 70, f 41, 17-5-1685; f 168, 28-12-1686. R 72, f 400v, 28-10-1707. R 169, f 158v, 28-11-1667. R 170, f 55v, 3-4-1671; f 94, 6-9-1672; f 181, 18-2-1675; f 289v, 3-1-1678. R 171, f 189, 14-3-1684. R 172, f 87, 27-11-1685; f 99, 8-2-1686. R 207, ongef., 15-7-1683; 29-5-1685. NAMB 783, 27-12-1679; 14-1-1680; 21-1-1680; 12-12-1681. NAMB 784, 27-3-1684. NAMB 785, 18-1-1687; 9-11-1689, 19-11-1689; 30-12-1690 (2x); 20-2-1691. NAMB 789, 1-9-1700; 24-2-1700. NAMB 2864, f 227, 8-3-1687. GA 1284, 18-6-1663.

932) GA 93, f 82v, 2-4-1668; f 159v, 6-4-1676. GA 94, f 91v, 3-4-1684; f 96v, 26-8-1684. GA 1108, 1668. Een borgemeester ontving in die tijd 5% van de gekollekteerde gelden.

933) GA 93, f 120, 21-4-1674. GA 94, f 16, 25-1-1671, art. 1; los voorin: absente korpusleden.

Gezigt binnen Hilvarenbeek.

Het Marktveld, eind 18e eeuw. Links de hervormde kerk. Let op de borrepudt aan het begin van de Paardenstraat;
Diena Moonen (VIII-u-3) is erin verdrinken.

trouwde te Hilvarenbeek op 12-9-1666 met Joffr. Maria Nouwen⁹³⁴), die aldaar werd gedoopt op 30-7-1634 en er op 25-7-1704 in de kerk is begraven. Zij was een dochter van de herbergier Willem Jan Nouwen en van Agnieta Peters van Hese; in eerste echt was zij gehuwd geweest met Willem Janssen van Liemde. Cornelis Moonen was evenals zijn vader koopbrouwer⁹³⁵) en tavernier⁹³⁶). Sedert 1687 verhuurde hij zijn brouwerij aan zijn schoonzoon Peter Fabri. Ook dreef hij *coopmanschap in booter*, voornamelijk op Antwerpen en Brussel. Ten gevolge van een der economische sanksies van de geünieerde staten moesten Cornelis en zijn kollegaas verklaren dat zij *noijt ofte Emmermeer eenige hollantsche boter inde quartieren van Brabant onder tgebiet van sijne Coninclicke Maeijesteijt van Spaengien en hebben gebracht ofte vercocht maer dat het inderdaet is kempense ofte meijerse booter die sij attestanten dagelijx inde Kempen ofte Meijerije bijde hujslieden gaen versamelen ende op coopen*. Op 21-10-1690 is Cornelis Moonen in de kerk van Hilvarenbeek begraven. Zn kinderen deelden in 1707 de nagelaten erfenis, die verscheiden malen werd gekonfiskeerd wegens de insolventie van de boedel van Maria Nouwen.

Willem Jan Nouwen⁹³⁷), zoon van Jan Willem Nouwen **aende plaetse**, voerman, en van Delije Jan Mercxom, was voerman en herbergier in de Paardenstraat. Bovendien was hij steenbakker: in 1646 liet hij **opt bevervelt** onder Hilvarenbeek een steenoven bouwen. Daarnaast trok hij regelmatig naar het land van Altena met vee, **om aldaer inde weije te worden gedaen** en vet te worden voor de slacht. Uit het proses-verbaal wegens zijn poging zes paarden over de grens te smokkelen blijkt dat hij ook paardenhandelaar was.

934) R 15, testament dd. 14-8-1641 van Anneken Lombaers (VI-1-1/1), petemoeder van Maria Nouwen, die haar een bouwken legateert. R 65, f 251, 13-4-1666. R 67, f 394v, 12-7-1675. R 71, f 54, 26-11-1692. R 169, f 97v, 17-12-1665. R 172, f 315, 30-11-1690. R 173, f 92v, 21-5-1694; f 243v, 10-5-1698. R 174, f 345, 28-11-1707. R 175, f 450v, 18-11-1719. R 176, f 11v, 25-3-1721. R 207, ongef., 17-9-1686; 6-11-1687; 5-12-1693; 10-12-1693; 4-1-1694; 30-1-1694; 24-2-1694; 7-9-1696; 11-9-1696; 16-10-1696; 23-10-1696. R 277, ongef., 18-12-1693; 30-12-1693. NAMB 786, 1-4-1694; 15-4-1694. NAMB 787, 8-7-1697; 30-7-1698. NAMB 788, 30-7-1698. NAMB 789, 24-10-1699.

935) GA 366, 10-8-1687. NAMB 785, 9-11-1689.

936) R 207, ongef., 28-9-1690. GA 392 1-10-1689. Op 13-10-1661 was geboden „dat oock eegene herbergiers geduljrende de predicatie en sullen vermoegen wijn, bier, brandewijn ofte eenige drancken te tappen, ofte te schencken, ten ware aen vremde passanten" (GA 93, f 30). Uit art. 26 van het reglement op de IJk en de keur blijkt „dat geen Taverniers ofte weerts alhier en sullen vermogen eenige ingesetenen savonts naer de clocke tien uren te Tappen tsij wijn, bier, ofte brandewijn, ofte verbeurte van drie heeren ponden sijnde xxi stuivers, ende lieder die daer drincken op te verbeurte van drie stuivers, ende een halve" (GA 94, f 77, 26-11-1682).

937) R 31, f 173v, 18-2-1582; Delijken, dochter van Jan Jan Mercx en Jenneken Frans Janss Beris van Noulant. Jan was een zoon van de schepen Willem Peter Willems Nouwen bijder plaetse tot beeck en van Anneken dochter Cornelis Peter Maea en Aleijt Heijman Platteijnmekers (R 26, f XXXIIIv, 7-4-1560). Willem Jan Nouwen c.s.: R 62, ongef., 25-1-1652. R 109, ongef., 13-12-1645; 1-6-1646. R 169, f 144, 17-6-1667. GA 93, f 43v, 8-10-1662. GA 1284, 2-5-1662. GA 1285, passim. Tbg N 13, f 6, 29-1-1646. NAMB 4309, 11-7-1633.

In zijn jeugd schoot hij (per abuis) de hoeve van het Gasthuis van Den Bosch aan de Biest in brand. Hij was vorster van Hilvarenbeek, kastelein van Oirschot, in 1645 **pachter vande impost vande drancken** (een in dat jaar nog Spaanse belastingheffing), in 1649 stadhouder (van wie?), in 1654 kerkmeester en in de jaren 50 schepen in de dingbank van Hilvarenbeek. Uit de borgemeestersrekening van 1649 (GA 1092): **Den XXXen desember 1649 betaalt Wilm Jan Nouwen wiltbraet dat geschoncken is aende RijnGraeff tot oosterwijck 6-5-0**. Tenslotte was Willem boterkoper. Blijkens zijn inventaris van 1667 **staen te verkopen omtrent 1100 lb boteren, staende soo tot Brussel, Beeck, als tot Poppel**. Zijn kinderen bij Agnetgen⁹³⁸), dochter van Peter Jans van Heze en van Isabeel Jaspar Thielmans, zijn:

1. Helena, gehuwd met de molenaar Jan Servaes Middegaels⁹³⁹), zoon van de voerman en herbergier Servaes Matthijs Middegaels⁹⁴⁰) en van Marie Willems vander Linden, weduwnaar van Elisabeth Cornelis Schilders. Jan volgde zijn schoonvader op als herbergier in de Paardenstraat.
2. Cathelijna, gehuwd met Hendrick Cornelis Bruijrs, volgt onder VI-p-6.
3. Jenneken, gehuwd met Arnouwt van Liemde, broodbakker, winkelier, tapper en voerman, zoon van de hierna te noemen Willem van Liemde en Elisabeth Verrijt.
4. Maria, in eerste echt gehuwd met Willem Janssen van Liemde⁹⁴¹) uit Weelde, **hem met coopmanschappe met beesten generende**, zoon van Jan Willems van Liemde en van Elisabeth Rutten, weduwnaar van de molenaarsdochter Elisabeth Jan Wouters Verrijt. Willem was tijdelijk molenaar op de Heimolen, schepen van Hilvarenbeek en onderrentmeester van de domeingoederen aldaar in 1664, Maria hertrouwde met Cornelis Moonen.
5. Jasper Willem Nouwen, **den selve wel kennende van sijne cloeckheijt ervarentheijt wetenschap ende goede kennisse om zijn eijghen selvs te sijn, ende sijn eijghen neringe ende profijt te doen**, ontving in 1652 van zijn ouders **een goet costelijck peirdt, met een nijeuwe kerre, ende getuijch daertoe dienende**. Deze voerman overleed kinderloos voor 1667.
6. Peternelle, gehuwd met Hendrick Marten Bosmans alias Moonen, volgt onder VI-n.

Cornelis Moonen en Maria Nouwen hadden drie kinderen:

1. **Joffrouw Maria Cornelis Moonen**⁹⁴¹) is op 14-9-1667 te Hilvarenbeek gedoopt en aldaar op 28-2-1732 begraven. Zij erfde van haar ouders onder meer de herberg **aent Mercktvelt** (het *groothuys* en het *cleijnhuys*). Op 22-5-1685 is zij te

938) Peter, zoon van Jan Peeters van Heese alias Schepers en van Agneet Aerndt Claeus Otten (Hilv. R 33, f 35v, 6-2-1592); Isabeel Thielmans, zie noot 719).

939) Brab. Leeuw 1969, p. 93 en 95.

940) R 228, ca 1665. R 230, 5-9-1670; 22-2-1678/24-3-1679. Brab. Leeuw 1969, p. 92.

941) R 18. Maria versus Westeninck, 26 stukken R 103, f 23, 9-12-1716, R 176, f 409, 21-11-1727; f 451v, 13-9-1728. R 209, f 238v, 26-6-1728; f 361, 31-3-1735.

Hilvarenbeek getrouwd met Sr. Peter-Johannes Fabri⁹⁴²), gedoopt te Hilvarenbeek op 25-2-1663 en aldaar in de jaren 1720 overleden. Zijn ouders waren Sr. Johan Fabri, schout van Hilvarenbeek, en Maria Hendricks vanden Kieboom. Sedert 1687 was Pieter brouwer en tapper; op 15-7-1716 verklaarde hij zich koopbrouwer; de brouwerij verhuurde hij sinds 1701 aan zijn neef de ketellapper Jan Jacobs van Beurden (V-I-1.2). Behalve herbergier was Peter voerman, koopman, boterkramer. In 1717 had hij een konflikt met de waagmeester Lammert Bruers⁹⁴³). Peter was naar Mierde gegaan om daar boter op te kopen. *Door de groote hitte ende sware ballast* raakte hij oververmoeid: hij bracht de boter naar de *naeste woon plaets*. Bruers verdacht hem ervan de waag te willen ontduiken, bedreigde Peter met een *schietgeweer*, konfiskeerde de boter en *heeft met groote schandalueesheijt dese boter gehandelt in de aerde gesmeten ende gebrockelt*. Verder blijkt uit de stukken dat Peter de boter op bestelling afleverde: hij werd 's morgens op 25 juni te Capelle verwacht met zijn waar en vreesde tengevolge van de konfiskatie zijn klanten te verliezen⁹⁴⁴). Peter Fabri verloor in 1720 een proces en weigerde te betalen. De deurwaarder kwam daarom op 29-10-1721 beslag leggen op zijn goederen. Omdat hij vernomen had *dat den voornoemde geexecuteerdes sijne familie luijde waare, die geene anderen toeleg hadden, dan om de Executie, waare het mogelijk chisoir te wille maken*, nam hij twee assistenten mee. Uit het relaas van de deurwaarder: (...) *en terwijl ik de acte van Executie soude voor leese, is de man de keuken uijt gegaan, en de vrouw haar soon ietwes in geluij-*

942) R 18, 30-4-1715. R 19, 28-2-1713. R 69, f 281, 7-12-1684. R 70, f 86, 13-12-1685; f 205, 3-5-1687; f 325, 27-4-1690. R 71, f 55, 26-11-1692. R 72, f 158, 11-2-1704; f 280v, 4-5-1706; f 421v, 2-2-1708; f 545v, 12-10-1710. R 73, f 20v, 16-6-1711; f 66v, 17-11-1711; f 67, 19-11-1711. R 103, f 164, 21-12-1717. R 172, f 69v, 20-8-1685; f 75v, 25-9-1685; f 78v, 1-10-1685. R 174, f 157, 8-1-1704; f 165v, 12-3-1704; f 172v, 9-6-1704. R 175, f 43, 14-11-1711; f 229v, 9-5-1716; f 446, 6-11-1719. R 176, f 39v, 12-12-1721. R 207, ongef., 6-11-1687: ritmeester Hendrick van Brecht (VIII-k, p. 84), zijn broer Johannes en drie van zijn ruiters molesteerden in november 1687 in Peters herberg (d.w.z. die van zijn schoonvader) de aanwezige dorpelingen, op wie zij dapper insloegen. Ook Peters schoonmoeder was van de partij: „dat legh ick in kennis dat gij mijn dochter slaet die swaer gaet”; 3-10-1690; 1-8-1698; 30-8-1698; 25-5-1699; 23-11-1699. R 208, ongef., 15-3-1704; 19-3-1704; 3-4-1704; 30-10-1704: Peter bezit een deel van de Vosselaers tiend, waarop zijn loonarbeiders landarbeid bedrijven; 26-7-1715; 23-11-1719. R 277, ongef., 15-1-1716. GA 94, f 139, 10-9-1687. NANB 784, 12-1-1686. NANB 785, 5-5-1690; 4-6-1690. NANB 789, 30-9-1697; 15-2-1700 (2 aktes). Tbg R 625, 14-10-1714. Peter als tapper en brouwer: Hilv. R 173, f 196, 25-1-1697; f 215, 28-9-1697. R 174, f 187, 14/15-10-1704. R 175, f 244v, 1-10-1716; f 371, 5-10-1718. GA 382, 1-10-1689. Raad van Brabant, siviele procederes, no 1069, 1727-1729.

943) Zoon van Peter Cornelis Bruers en van Cathelijna Lambert Naeijkens onder VI-p-6.

944) R 19, supplement dd. 15-7-1717. Ook in 1722 moeilijkheden met Lammert Bruers: R 277, ongef., 19-10-1722: Peter verzoekt de waagmeester om restitutie van zijn in beslag genomen boter.

stert hebbende, is daar op met *sijn* susters na agteren gelopen waar op ik met *mijnen* assistent *sij* gevolgt alwaar wij mosten sien, dat de heggens wierden ontstokken geslagen, om de Beesten daarvoor staande weg te krijgen, waarop ik *mijnen* assistent walraven ordre gaff, het selve te belette, en de beesten wederom in den stal te brengen, dat ik opde meubilen soude gaan passen ; maar als *mijnen* assistent sulcx wilde doen heeft hij mij verclaart dat de dogters het mes op hem hebben getrocken met te segge, soo gij ons niet laat gaan sullen wij u wat anders leeren, krijgende in dat segge een sneede met het mes over *sijn* regter hand van marjan fabrij, waarop de soon met name selm fabrij, die met het paart alwat voor uijt was, toegeschoten *sijn* mes ook trekkende, seijde, jouw verdomden hond, soo gij ons niet laat gaan, sullen wij u den hals breeken, daarop de outste dogter Maria Fabrij, hem van agteren bij de beene vattende, om in de sloot te treken, maar haar hande los rakende, nam de vlugt, comende tot 'er dood ontstelt wederom bij mij. De deurwaarder en Walraven worden onthaald door de vrouw (Maria Moonen) : gij schelmen, ik sal u nog wat anders leeren, waarop haar vermaande geen geweld meer te doen, want dat haar Ed : Moo : sulcx seer qualijck soude nemen, daarop de gemelde huisvrouw wederom sijde, daar lag ik wat mede, ik weet wel wat ik doen moet, ik lag met u en alden Duijvel verstaan het beter als gij al te maal, ik heb mijn gad soo menigmaal daar uijt geret sal door dese actie ook nog wel comen, (...) ik sal u en u meesters egter nog wel een Clem op haar gat setten⁹⁴⁵⁾.

Peter-Johan Fabrij was in 1697 Collecteur van Jan Moonen als pachter vant' montant over Hilvarenbeecq ende Diessen. In het oorlogsjaar 1689 werd hij aangewezen als extraordinaire borgemeester, ofwel *france* borgemeester of *vijantlijke* borgemeester, met de opdracht om te collecteeren ende opte haelen soodanige extraordinaire lasten, als mede een hooftgelt van alle dienstboden, als bijde samentlijke Regeerders van Hilvarenbeecq *sijn* verstaan in dese conjunctuijre van oorloge doorde ingesetenen betaelt te moeten werden⁹⁴⁶⁾. Hij moest met zijn beide kollegaas ter bestrijding van de oorlogskosten ophaelen ende collecteeren vijftich boecken ofte ceelen (6-2-1689) en op 26-6-1689 resolveerde het korpus dat zij *alnoch* sullen collecteren en

945) Raad van Brabant, siviele prosedures, no 1592, 29-12-1721 en no 1506, 1721.

946) GA 94, f 167v, 5-2-1689.

ontfangen dertich omslagen ofte settingen, oversulcx de gemelte Borgemeesters alsnu tsaemen hebben te collecteerende ende te ontfangen tachtentich omslagen ofte settingen ⁹⁴⁷⁾. Zij hadden vergunning gekregen te mogen houden behoorlijke sitdagen om haere ceelen ofte boecken te innen ende te ontfangen, soo dickwils ende menichmael als deselve sullen oordeelen van noode te wesen, mits daer van altoorens behoorlijke publicatie sal werden moeten geschieden, oversulcx deselve borgemeesters nijet en behoeven om te gaen en omdat de selve voor collectatie gelt maer en sullen genieten twee gulden tien stuivers per cent, in plaetse dat deselve was toegestaen vijff gulden percent ⁹⁴⁸⁾. Het borgemeesterschap was een weinig begeerd ambt. De borgemeesters werden gekozen door het korpus en mochten niet weigeren; zij stonden met hun persoon en bezit borg voor een sluitende rekening. Vooral in oorlogstijd moesten zij de tekorten nogal eens uit eigen middelen aanzuiveren. De regering van Hilvarenbeek verhoogde in 1690 de kollektatiegelden van 5% tot 6% ⁹⁴⁹⁾ en besloot het jaar daarop bij wijze van proef het borgemeesterschap openbaar aan de laagste inzetter te besteden, *uijt redenen dat men geen middel siet om op den ouden voet int stellen van borgemeesters inde Gehuchten te continueeren, ende dat die geene op de welcke de stemmen vallen, ende dan daer toe genomen worden genoegsaem daer mede worden geruineert* ⁹⁵⁰⁾. De proef mislukte: in 1691 en 1692 was de drost van Hilvarenbeek borgemeester en m.i.v. 1-4-1693 werden de borgemeesters weer door de dorpsregering gekozen, nu met een beloning van 100:0:0 in eens en 8% van de opgehaalde gelden, in 1695 gereduceerd tot 7% zonder meer ⁹⁵¹⁾. In 1705 werd besloten voortaan 7 i.p.v. 3 borgemeesters aan te stellen, waardoor de lasten werden verdeeld ⁹⁵²⁾. Het jaar daarop werd Peter Fabrij tot een van de twee borgemeesters van de Vrijthof

947) GA 94, f 168, 6-2-1689; f 185v, 26-6-1689.

948) GA 94, f 178v, 11-4-1689.

949) GA 94, f 199v, 15-4-1690.

950) GA 94, f 218v, 28-3-1691.

951) GA 94, f 264, 1-6-1693. GA 95, f 1v, 6-4-1695. GA 95, f 123, 4-4-1703: verhoging van het hoofdgeld ter bestrijding van de salariering van de borgemeesters tot 7% van de gekollekteerde gelden.

952) GA 95, f 170, 4-4-1705. Tot dan waren er drie borgemeesters, een voor de Vrijthof en twee voor de andere hartpangen; sedert 1705 zijn er twee borgemeesters voor de Vrijthof en een voor elk van de vijf andere hartpangen.

uitverkoren⁹⁵³). Uit de volgende resolutie van het korpus blijkt dat hij tegen zijn verkiezing protesteerde: *Wijders goetgevonden in cas peter fabri geen eedt wil doen als borgemeester, de selve op penael te stellen ten sijnen kosten ende lasten*⁹⁵⁴). Inderdaad kwam hij, blijkens een apostille op zijn rekest, als borgemeester in financiële moeilijkheden: *Mijne heeren Schepenen ende verdere regenten deses corpus van Hilvarenbeecq, geleth hebbende opden inhoudede deser requeste, verclaeren hier in niet te connen treden, en dat de Suppliant sorge sal hebben te dragen, dat van sijne kant als andre sijne confraters gedaen hebbe t'Comptoir vande gemeene middelen werde betaelt, protesteren regenten vs noghmaels wel expresselijck wegens haere gemeijnte van kosten en schaden deses alrede geleden als verders noch te lijden*⁹⁵⁵). Ook anderszins werd Peter geruïneerd: door de oorlogen van 1672-1678, 1688-1697 en 1702-1713 verarmde en ontvolkte Hilvarenbeek, waardoor twee van Peters huizen aan de Marktplaats leeg stonden en vervielen, omdat hij geen huurders kon vinden.

Sr. Lambrecht Fabri was schout van Hilvarenbeek, **stadthoudere** van de kwartierschout van Oisterwijk en **Rentmeestere van Joncheeren Florijs van Merode**, de halfheer van Hilvarenbeek en Oirschot. Hij woonde achter de kerk tussen de Schoolstraat en de Priesterstraat (ook: Papenstraat), overleed op 25-2-1618 en was bij Barbara Anschem Aerts vande Venne vader van⁹⁵⁶):

1. Sr. Johan Fabri⁹⁵⁷), **wullenlaeckenvercoper** in Den Bosch, waar hij in de Vughterstraat het huis **genaemt de blauwe Cuijp** bewoonde. Hij was schout en plaatsvervangend sekretaris van Hilvarenbeek en overleed op 12-5-1633 aldaar. Zijn weduwe, Anneken Lombaers, hertrouwde met de laken- en fluweelkoper Aert Jasper Thielmans

953) GA 95, f 205v, 2-5-1706. Ook in 1699 (GA 95, f 22, 16-1-1699) werd Peter aangesteld tot borgemeester maar na protest van dit ambt ontheven omdat zijn vrijstelling nog van kracht was. Een borgemeester was na het verlopen van zijn ambtsperiode (tot 1692 een half jaar en daarna een heel jaar durende) zeven jaar lang vrijgesteld van het borgemeesterschap (GA 93, f 159v, 2-4-1676) en sedert 1705 gedurende vijf jaar (GA 95, f 170v, 18-4-1705). Peter Fabri had blijkbaar tussen 1689 en 1699 nog een openbare funksie met vrijstelling bekleed (kollekteur der beden?).

954) GA 95, f 206, 8-5-1706.

955) GA 95, f 242, 16-1-1708.

956) 's-Hertogenbosch R 1519, f 396, 29-7-1619. Hilv. R 39, f 91, 17-1-1611. R 42, f 85v, 14-7-1618. R 49, f 295, en f 303v/304, 1-3-1638. R 111, f 51v, 17-4-1659; f 53, 16-4-1659; f 81, 21-7-1659. NANB 4307, f 29, 22-12-1609; f 58, 9-7-1612. P. C. Bloys van Treslong Prins Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Brabant; dl 2 Utrecht, 1924; Barbara overleed in 1607. De Navorscher 1917, p. 522; Barbara overleed in 1603.

957) 's-Hertogenbosch R 1500, f 293, 18-8-1625. R 1518, f 163, 29-1-1618. R 1519, f 136, 23-1-1619; f 181v, 15-2-1619. R 1591, f 85, 18-4-1659. Hilv. R 111, f 6 v, 17-5-1659. KA Notulenboek van het venerabele gilde, p. 55/56 en 60 voor. A.F.O. van Sasse van IJsselt, Voorname huizen enz. I, p. 88, 89. P. C. de Brouwer, Geschiedenis van Hilvarenbeek tot 1813. Hilvarenbeek, 1947; p. 10.

719), president-schepen van Hilvarenbeek, stadhouder en leenman van de Heer aldaar. Aert bewoonde **den roijen leeuw**, een naar Beekse begrippen kapitaal huis, dat in 1666 1920 gulden waard was. Anneken Lombaers bezat te 's-Hertogenbosch een huis **inde orter straedt aldaer bij St. Geertruijden Clooster genaemt den Bellaert**, waarin haar vader Goijaert Rutgers Lombaers van Bockmeer brouwer was geweest.

2. Adriaenken, gehuwd met Peter Wouters Verrijt ⁹⁵⁸), een van de rijkste inwoners van Hilvarenbeek. Hij was bierbrouwer en herbergier in de **oijvaers nest aende gemeijn plaetse ofte int begin vande koeijstraete**. Bovendien was hij olieslager (produsent van raapolie en raapkoeken met een afzet tot ver buiten Hilvarenbeek), schepen, borgemeester en pachter van de **pastorije thiende**. Zijn ouders waren Wouter Lodewijcx Verrijt, molenaar, en Elijsabeth Janssen de Crom, die op het kasteel **Gruenendaal** woonden. In 1646 werd uit Peters overspel met Elijsabeth Huijbrecht Gijssels (dochter van de sekretaris) een dochter geboren.
3. Hr. en Mr. Arnoldus Fabrij ⁹⁵⁹), kannunik van Hilvarenbeek, aldaar overleden op 9-5-1625.
4. Cathalijn, gehuwd met Mr. Ghijsbrecht vanden Nieuwenhuijsen, notaris en schoolmeester in de Koestraat, waar hij het omwaterde huis **Clossenborch** bewoonde. Hij was een zoon van Michiel Michielsens vanden Nuwenhuijsen en van Cathalijn Ghijsbrechts van Laerhoven.
5. Heijlwich, gehuwd met Mr. Jacob vanden Kerckhoff ⁹⁶⁰), **chyrurgijn tot Beeck**, schepen, herbergier **aende gemeijne plaetsche of merckt**, deken van het sakramentsgilde. Hij was een zoon van Jan Jacobs vanden Kerckhoven en van Agneta Mr. Cornelis Geraerts van Nerven en hertrouwde met Maelijken Jan Ervaerts van Laerhoven, dochter van Jan aan de Beerten en van Neeltken natuurlijke dochter heer Joost Laukens (de pastoor van Lage Mierde?). Heijlwichs zoon was Sr. Johan vanden Kerckhoff, schout van Moergestel.
6. Sr. Anschem Lambrechts Fabrij ⁹⁶¹), herbergier in de Paardenstraat, **Schouteth van Sijne Genade mijn Heer den Marqules van Dijnsen In sijnder heerlijkheijt van hilvarenbeecq**. Hij werd in 1643 in de kerk van Hilvarenbeek begraven. Hij had een onwettige dochter :
 - a. Barbara, gehuwd met Cornelis Claessen de Gruijter.

958) Hilv. GA 449: in 1665 woonden te Hilvarenbeek 8 „kapitalisten“ (personen met een vermogen van 2000:0:0 of meer). Van hen was Aert Thielmans (VI-I 1/1, 2.200:0:0 rijk en Peter Verrijt 3.251:0:0. De rijkste was notaris Johan Rijsboech (4.750:0:0). Brab. Leeuw 1969, p. 93 en 112.

959) 's-Hertogenbosch R 1519, f 194, 21-2-1619. R 1520, f 42v, 2-11-1619. KA Hilv. Notulenboek van het venerabele gilde, p. 31b voor. Rekenkamer 45079, f XVIIlv. L. H. C. Schutjes, o.c.d.IV; p. 616. A. M. Frenken. Documenten betreffende de kapitellen van Hilvarenbeek, Sint Oedenrode en Oirschot. ('s-Hertogenbosch), 1956; p. 84.

960) Hilv. R 34, f 147, 3-10-1598. R 51, f 202, 1642. R 110, ongef., 1-6-1649. NANB 4309, 17-2-1643. NANB 4818, f 110, 18-7-1618.

961) 's-Hertogenbosch R 1524, f 310v, 4-5-1624.

Bij Hadewijn van Merode had hij de volgende kinderen ⁹⁶²⁾ :

- b. Hr. en Mr. Christiaan Fabri ⁹⁶³⁾ in de Koestraat, evenals zijn oom Joost van Merode kanonnik van het kapittel van Hilvarenbeek en deken van het venerabele gilde.
- c. Juffr. Hester, gehuwd met Sr. Marten Nicodemij de Mesmaecker **aende plaetse** ⁹⁶⁴⁾, zoon van Demis Henricx de Mesmaecker, **buesmaecker**, en van Diercxken Daniel Cornelis Daniels.
- d. Juffr. Willemijn Fabri.
- e. Jouffren Barbara, gehuwd met Sr. Arnoelt Slaets ⁹⁶⁵⁾, **drossart vanden lande van Duffel**. Zij hadden **hunnen woon op het Huys van Royenborgh met den nieuwen Bauw daer teghens overstaende neffens der Poorte onder Duffel**. Hun dochter Juffr. Catharina Adriana Slaets was **hofmeesteresse vanden Bagijnhove binnen Lier**.
- f. Lambrecht Anchem Fabri was **Casteleijn opt huys tot Oirschot**, de residentie van de heren van Hilvarenbeek en Oirschot. In 1653 werd hij met zijn broer Jan door graaf Maximiliaan van Merode **gemachtigd omme in sijnen naemen aente verden die possessie vande respective heerlijkheden van Oirschot ende Hilvarenbeek**.
- g. Cathalijn, gehuwd met Peter Nicolaes Wuestenborchs, schepen, zoon van Claes Huijbrecht Wuestenborchs, schepen, en van Grietgen Peter Schellekens.
- h. Sr. Johan Fabri ⁹⁶⁶⁾, hoedenmaker, bierbrouwer en waard **aende gemeijne plaetse** in de herberg **den Bosch**. Hij volgde zijn vader op als schout van Hilvarenbeek, in welke funksie hij in 1653 nog genoemd wordt. In 1655 is hij **Stadthouder vande heere Marquis van Deijnsen** en in 1659 heet hij oudt schouteth, in 1649 (sic) of eerder reeds opgevolgd door Johan Blancquaerts, een protestant. Nadien wordt Johan nog vermeld als **pretensen Boeck houder** en nog in 1676 als **Stadthouder vande Leenen van Mevrouw van Hilvarenbeek**. Hij overleed op 15-12-1678. Zijn kinderen bij Maria vanden Kieboom (dochter

962) Hilv. R 50, f 410, 22-6-1647; f 411, 3-7-1647. R 64, f 53, 23-6-1659. R 172, f 304, 15-7-1690.

963) R 50, f 410, 22-6-1647. NANB 785, 16-7-1687. KA Notulenboek van het venerabele gilde p. 74 en 75 voor.

964) J. J. Vugs. De Vrijthof van Hilvarenbeek; p. 86, 87. In: G. Beex, E. Frederickx, N. F. Heerkens e.a. Hilvarenbeek in heden en verleden. Hilvarenbeek, 1970. R 37, f 113, 7-11-1685: Demis Henricx Demis de Mesmaecker, gehuwd met Theodora Daniel Jan Daniels. R 47, f 51, 24-4-1630. R 54, f 91, 26-9-1654.

965) Koninklijke Bibliotheek Brussel, handschriftenkabinet, hs. II-6453, no 2: gedrukt testament van Floris van Merode, o.m. halfheer van Hilvarenbeek en Oirschot en baanderheer van Duffel; 1-3-1647.

966) Alphen en Chaam R 109, ongef., 29-4-1688. Hilv. R 53, ongef., 13-10-1653. GA 3, 15-2-1681. KA Notulenboek van het venerabele gilde, p. 74, 75 en 78 voor. Rentmeester Generaal 336, 1675/78 en 1678/81; 355, 1665, 1667, 1677, 1679, 1680 en 1682

van Henrick Henrick Anthonissoon den hoeijmaecker in **den cleijnen wildeman**) zijn :

aa. Josijn Fabri (1655-1680), ongehuwd.

bb. Hr. en Mr. Hendrick Fabre, kapelaan te Hilvarenbeek, **notaris ende practisijn in de Rechten** aldaar en later te 's-Hertogenbosch. Hij erfde van zijn ouders **de cleijne Wildeman**.

cc. Sr. Anselmus Fabri⁹⁶⁷) kreeg in 1689 drie jaar vrijstelling van het borgemeesterschap **overmits den selven alhier heeft geintroduceert de drapperije van wulle laeckenen**, een industrie die schijnt te zijn gaan floreren, afgaande op het bericht dat tot in het begin van de achttiende eeuw **binnen Hilvarenbeek eenige traplers van wolle Lakenen woonde, (: waer van veele arme Lieden haar kost aan gewonnen hebben :)**⁹⁶⁸). Anselmus was voorts droogscheerder, lakenkoopman, onderrentmeester en pachter van de houtschatten en in 1695 borgemeester. Hij had twee dochters bij Jenne-marie de Crom⁹⁶⁹), dochter van Cornelis Henricx de Crom, herbergier in **den Swaen** te Tilburg en rijkste inwoner aldaar en van Jenneken vanden Ende.

dd. Peeterus Johannes Fabri, gehuwd met Maria Moonen. Zij hadden zes kinderen: Anselmus Fabri⁹⁷⁰), die zijn vader opvolgde als herbergier, Arnoldus Fabri⁹⁷¹) en Marie, Josina, Marianna en Isabella Fabri. Deze vier gezusters kochten in 1736 een huis in de Gelderstraat van de dochters van Hendrick van Brecht onder VIII k. ⁹⁷²).

ee. Catharina, gehuwd met Sr. Johan Sweens, herbergier in **den Bosch**, schepen van Hilvarenbeek etc. etc. Na zijn dood woonde Catharina in **het Pannenhuijs**, de herberg van haar schoonvader te Diessen (VII-i).

ff. Sr. Francis Fabri⁹⁷³), gedoopt Franciscus Ignatius, was winkelier en **tollenaer** ofwel **commis vanden grooten Brabantschen swijgende Landt Tol** te Hilvarenbeek. In 1701 huurde hij de brouwerij van Peter van Dommelen (II-c-5-ccc) aan de Biest-Houtakker, in wiens huis hij het komptoir

967) GA 94, f 179v, 12-4-1689. In 1681 duikt voor het eerst de volmolen op (Brab. Leeuw 1969, p. 100).

968) GA 100, f 116, 11-9-1766.

969) Tbg N 58, f 165v, 21-12-1685. Hilv. R 71, f 51v, 12-11-1692. R 74, f 152, 4-10-1717. R 173, f 124, 22-4-1695. R 237, ongef., 9-12-1704. NANB 784, 4-1-1685. NANB 785, 2-11-1689. Brab. Leeuw 1967, p. 130.

970) R 103, f 205, 25-11-1723.

971) R 75, f 349v, 4-2-1730.

972) R 103, f 276, 15-10-1736.

973) R 71, f 177v, 17-3-1695; f 269v, 20-6-1696. R 173, f 124, 28-5-1693. R 174, f 328, 18-10-1706; f 329, 17-6-1707. R 207, ongef., 26-4-1691; 12-12-1696. R 208, ongef., 1-5-1704. GA 95, f 272, 21-12-1709. NANB 789, 29-9-1701. Zie onder VII-i Francis' zoon was Ancelmus Fabri, timmerman, slotmaker, brandmeester en schepen van Hilvarenbeek.

gehouden schijnt te hebben. Hij was gehuwd met Maria Aert Middegaels, dochter van Aert Jan Servaes Middegaels en van Marie Gerrit Helselmans (Hesselmans). In 1703 werd Francis, die **alsdoen door de dienaers vant hoogh officie van s'hertogenbosch was geapprehendeert**, gedurende de overnachting bij de vorster van Helvoirt door een **parthije van ontrent de dertigh man die frans ende duijts spraecken** onder het **maecken van groot geraes ende getier** losgemaakt en op vrije voeten gesteld.

gg. Maria Theresia's (vulgo Trees) gehuwd met Jan Nicolaes Vrancken te Tilburn

2. Johan Moonen, volgt onder VII-i.
3. Juffrouw Ysabella Moonen ⁹⁷⁴⁾ werd op 9-1-1672 te Hilvarenbeek gedoopt. Van haar ouders erfde zij onder meer een boerderij aan de Veldhoven en een huis aan de Plaats op de hoek van de Paardenstraat. Zij trouwde op 12-5-1698 te Hilvarenbeek met Monsr. Anthonij van Vlimmeren ⁹⁷⁵⁾, die eind 1719 zal zijn overleden. Anthonij is rond 1672 geboren en was een zoon van Geerit Domen van Vlimmeren te Oudenbosch, pachter van vele belastingen aldaar, en van Maria Adams van Pruijssen. Hij was tavernier *aanden hantboogdoel* te Oudenbosch in de herberg 't *Schutters Hoff*, ook wel *Schutters doel* genaamd, waar de *gemeene guldebroeders vanden hantbooge* vergaderden. Anthonij was in 1711 *pagter vanden Impost vanden Bieren Wijnen etc.*, in 1717/18 pachter van de impost van het gemaal over Oudenbosch en Sint-Maartenspolder en blijkens zijn staat en inventaris (1723) van nog zeer vele andere belastingen. Op 5-10-1715 compareerde Anthonij voor regenten van Oudenbosch *ende klaagde over het geweld ende tijtelijkheijt hem op heden aangedaan door Jacobus vanden Dries, schipper alhier op 's heeren straat hebbende hem van Vlimmeren met een mes aangevallen, soodanig dat hij genootsaekt is geweest door het heftig drijgen en steken met het gesijde mes de vlugt te nemen, soo veel hij konde, agter sijn hujs*

974) Oudenbosch R 176, f 150v, 3-3-1706. Hilv. R 73, f 160v, 22-8-1713. R 75, f 75, 14-10-1726; f 242, 7-2-1729. R 172, f 315, 30-11-1690. R 173, f 204, 18-4-1697. R 174, f 258v, 22-3-1706; f 345, 28-11-1707; f 346, 1-12-1707. NAMB 5295, no 219. 16-6-1722.

975) Oudenbosch R 161, ongef., 23-12-1699; 5-1-1700; 11-6-1709. R 162, ongef., 3-10-1711; 19-10-1711; 9-4-1715. R 175, ongef., 4-1-1697; 31-7-1699. RI76, f 30, 25-1-1702; f 39v, 29-1-1702; f 138, 14-12-1705. R 177, ongef., 31-3-1711; 5-10-1715. R 178, f 1, 7-10-1715; f 9v, 17-1-1716; f 10v, 20-1-1716; f 27, 26-3-1716; ongef., 10-11-1719 24-4-1721; 13-5-1722; 23-7-1722. R 179, ongef., febr. 1723. NAMB 5936, 9-1-1717; 1-10-1718. NAMB 5937, 7-1-1718; 22-11-1718. NAMB 5940, 13-2-1721. Met dank aan de heer L. C. J. M. Knitel te Breda.

om, dat hij van Vlimmeren hem niet konnende ontloopen, door den dwangh ende begeerte vanden geseijden vanden Dries op zijn kniën met gevouwen hande Lijfsgenade heeft moeten bidden, dat ondertussen zijn hontje hem van Vlimmeren komende op het Lijff gesprongen spelender wijze om hem vrientschap te betoonen, vanden dries met zijn mes 't selve een doodelijke steek in het Lijf gegeven heeft. Isabella Moonen hoorde het geroep, off geschreeuw van haar dienstmaagt jenneken jans de koningh, buijten haar huijs hoorde onder andere ó jesus maria meester, zij alsdoen op 't selve geroep na buijten liep, en komende besijden den doel omtrent 't verkens kot, vond haar voors: man aldaar op zijn kniën sitten, met gevouwe handen, ende gemelde vanden dries daar bij staande met een bebloet mes 't geen in zijn hand had, boven haar mans hoofd, dat zij attestante dat met ontsteltenis siende riep om hulp, moord en brand, dat gemelde vanden dries daarop tegen haar zijde, gij donderse hoer, swijgt, off ik zal uw (...) vatten uw met de beenen, en smijten uw met de kop tegen de muur dat 'r de harssenen aan blijven hangen. Tegen de dochter Maria: gij jonge hoer (denoterende daar mede deselve haar attestants dogter), swijgt, off ik sal uw een galg op uw Backus snijden.

Ysabella Moonen is op 23-1-1721 te Oudenbosch overleden. Over haar kinderen Geeraert, Maria en Geertruijt van Vlimmeren, de laatste gehuwd met Sr. Ysacq Batij, werd op 10-11-1719 hun oom maternel Johan Moonen (VII-i) tot voogd aangesteld. Kort na de dood van haar moeder verzocht Maria van Vlimmeren bij de Raad van Brabant om vervanging van Johan Moonen, *met verdriet aansiene de quade handeling, verkeerde condwitens, ende schadelijke practijque van haren voorn: toegevoegden voogt, Jan Moonen.* Deze werd inderdaad van zijn taak ontheven en vervangen door de andere oom maternel, Pieter Fabri (VI-I-1). Echter: *ende dat men ondertusschen agterhaald en voor 't seker onderrigt is, dat denselven is een persoon niet solvabel, en van slegte reputatie, sijn de heeren Drossaard en Schepenen der vrijheid Oudenbos te rade geworden den voors: Pieter Fabri te rejecteren en te stellen buijten Emplooi geheel en al (13-5-1722).*

VII-i. Sr. Johan Moonen ⁹⁷⁶) werd op 29-8-1670 als Johannes Baptista te Hilvarenbeek gedoopt. Hij was boterkoopman, zij het niet full-time. Van zijn ouders erfde hij een stede aan het groot Loo, maar hij verhuurde deze en vestigde zich te Diessen *aent groot Laer*, waar hij van zijn schoonouders de herberg met brouwerij *het Pannenhuijs* overnam. Bovendien bezat zijn vrouw, Catharina Sweens ⁹⁷⁷), een stede aan het groot Laar en een te Hilvarenbeek aan het groot Loo. Johan was op 27-11-1691 te Hilvarenbeek met Catharina getrouwd. Zij is te Diessen gedoopt op 27-4-1665 en werd aldaar op 26-4-1732 in de kerk begraven.

1. Peter Jan Goijaerts Zweens ⁹⁷⁸) *aent Laer*, schepen van Diessen in de jaren 1560, was gehuwd met Katelijn ⁹⁷⁹), dochter van Willem Voss en van Heijlwich Henrick Jan Geritss van Gorop. Zij hadden vier kinderen.
 1. Marijken ⁹⁸⁰), gehuwd met Peter Adriaens vanden Broeck alias Moonen, schepen van Hilvarenbeek (II-C-5-a).
 2. Jan Peter Jan Goijaerts Zweens, volgt onder II.
 3. Wilbortken ⁹⁸⁰), gehuwd met Henrick Cocx ⁹⁸¹).
 4. Adriaen Peter Jan Goijaert Zweens ⁹⁸²) te Diessen *aent Laer*, gehuwd met Aleijt Everaerts van Gorop ⁹⁸³), dochter van Everaert Joirden Scellekens van Gorop en van Anna Corstiaens van Wuestenborch. Hieruit een dochter:

976) Hiljv. R 14, 1700: Johan Moonen, aanlegger, versus Adriaen van Sibben. R 18, 30-4-1715: Peter Fabri, aanlegger versus Jan Moonen. R 67, f 107, 17-2-1671. R 71, f 71, 18-3-1693; f 175v, 14-3-1695. R 72, f 85, 23-8-1701; f 231, 1-4-1705. R 73, f 228, 20-8-1714. R 74, f 239, 4-10-1718; f 257v, 16-1-1719. R 75, f 136v, 4-9-1719. R 76, f 44, 12-6-1733. R 172, f 315, 30-11-1690. R 173, f 195v, 26-1-1697. R 174, f 2, 6-3-1700; f 48, 22-2-1701; f 345, 28-11-1707. R 176, f 113v, 13-10-1722; f 286v, 24-8-1725; f 294v, 17-11-1725; f 296v, 7-12-1725; f 298, 8-12-1725; f 335v, 3-5-1726. R 177, f 62, 12-9-1729; f 91, 14-3-1730. R 207, ongef., 11-1-1689; 28-9-1690; 23-11-1699. R 208, ongef., 20-7-1700; 1-5-1704; 24-1-1705; 29-1-1710; 4-4-1710. R 209, f 58, 3-9-1721; f 191v, 10-4-1726; f 209, 2-10-1726. R 277, ongef., 28-11-1725. GA 95, f 81, 22-10-1701: „Is geresolveert” (door het korpus van Beek) „t'appoint, opt bericht vande regenten tot ontlastinge, wegens de regenten, aen haer Ed: Mo overgegeven, op 't versoeck van dedomageringe van Johan vanden Kieboom, cum suis vande procedure gehouden tegens Johan Moonen, voor eerst door den secretaris uijt te maecten ende te laeten insnueren, als alles meer te doen, wat in saecke behoort gedaan te werden, ende t' concept, ofte copie van dien, naer goeder intentie opgestelt, aen den heere agent Moerkercken over te senden, ende de verdere bescheiden tot saecke dienende, om door hem gepresenteert te werden aen haere Ed: Mo de heeren Raiden van Staeten” (Moerkercken was de agent van Beek te 's-Gravenhage). GA 4963, 26-9-1702. NAMB 786, 18-3-1695. NAMB 788, 30-10-1698; 21-1-1699. NAMB 789, 24-10-1699. NAMB 5170, 4-9-1719. NAMB 5295, no 243, 24-12-1723. Raad van Brabant, siviele procedures no 1069, 1737-1729. Kwartier van Oisterwijk no 81, betreft 800 ruiters die op 5 en 8-9-1700 rond Hilvarenbeek kampeerden. Oudenbosch R 178, ongef., 10-11-1719; 24-4-1721.

977) Hilv. R 5, ongef., 7-7-1734. R 75, f 132, 1-12-1727; f 134, 15-12-1727; f 152, 11-2-1728; f 196, 5-8-1728. R 103, f 179, 24-6-1719. R 175, f 361, 23-4-1718. R 208, ongef., 26-10-1711; Catharina vecht. R 209, f 57v, 28-7-1721.

978) R 24, f 50v, marge dd. 30-12-1581. R 27, 4-2-1566. R 29, f XXIIv, 26-4-1574; f 27, XXVIIv, 2-6-1574; f CVIII, 20-10-1675; f CXVIV, 21-11-1575; f CLXI, 4-4-1578. R 36, f 76v, 3-2-1604. R 37, f 53v/54, 24-1-1600. De eerste generaties Sweens werden ook Weijns genoemd. Nog eerder: die Weent.

979) R 24, f 199, 3-2-1532; f 203, 7-2-1532. R 29, f LXIVv, 21-2-1575.

980) NAMB 4309, 8-4-1619.

981) R 40, f 49, 13-11-1611.

982) 'a-Hertogenbosch 1414, f 360v, 28-3-1585. Hilv. R 31, f 20, 7-2-1581.

983) R 28, f 34, 7-2-1568. R 38, f 60v, 8-2-1607; f 62, 11-3-1607.

- a. Anna ⁹⁸⁴), gehuwd met Jan Jans van Doern de Jonge ⁹⁸⁵), zoon van Jan Janssoen van Doerne bij Jenneken Wauters van Eijghen.
- II. Jan Peter Jan Goijaerts Zweens ⁹⁸⁶), schepen van Diessen, was bij Lijsken Jacob Thielen vanden Berghe ⁹⁸⁷) vader van:
 1. Adriaen Jan Peter Goijaerts Zweens, volgt onder III.
 2. Kathelij, gehuwd met Jan Henricx de Raedt ⁹⁸⁸) uit Zaltbommel.
- III. Adriaen Jan Peter Goijaert Sweens ⁹⁸⁹) trouwde met Cathelij ⁹⁹⁰), dochter van de schepen Willem Adriaens vander Lijnden en van Henricxken Cornelis Roosen alias van Gijssel. Van zijn schoonouders erfde hij **den Clinckhamer**, een huis bij de kerk te Diessen. Ook Adriaen was schepen van Diessen. Uit dit huwelijk:
 1. Maria, gehuwd met Franchoijs van Sibben ⁹⁹¹), substituut-sekretaris van Hoogeloon, notaris aldaar en later te Diessen.
 2. Elijsabeth Sweens, begin.
 3. Martijntgen Sweens ⁹⁹²), begin.
 4. Hendrick Adriaen Sweens, volgt onder IV.
- IV. Sr. Hendrick Sweens ⁹⁹³), schepen van Diessen, was brouwer en herbergier in het **Pannenhuijs**. Hij was gehuwd met Geertruijt ⁹⁹⁴), dochter van de schepen Peter Laureijs Colen en van Cathalijna Aerts de Brouwer. Hun kinderen zijn o.a.:
 1. Cathalijn Sweens, gehuwd met Sr. Johan Moonen.
 2. Sr. Johan Sweens ⁹⁹⁵), schepen van Hilvarenbeek, herbergier aldaar in **den Bosch** (later de Ned. Herv. kerk), eigenaar van de herberg **den Roock** onder Rovert. Hij was in 1692 kollekteur van de verpondingen van Hilvarenbeek en pachter van de domaniale tienden aldaar.

984) R 30, f 114v, 15-9-1614. R 40, f 49, 13-11-1611; f 153a, marge dd. 8-8-1620. R 45, f 72v, 24-4-1624; f 306, 17-1-1627. R 46, f 36, 15-3-1628; f 156, 21-2-1629.

985) R 27, f 25, 3-2-1567; f 37v, 28-2-1567. R 29, f XIII, 3-2-1574. R 38, f 125, 4-12-1607. R 39, f 69v, 14-7-1610. R 49, f 101, 11-4-1635.

986) R 14, 1619. R 19, 9-9-1621. R 32, f 47, 15-7-1586; f 61, 18-4-1586. R 34, f 68v, 16-4-1597. R 35, f 165v, 28-3-1602. R 41, f 77v, 3-2-1617. R 43, f 183v, 16-11-1620. NAMB 4309, 24-4-1627. Rekenkamer 45079, f XLIV.

987) R 38, f 2, 7-3-1606. R 39, f 90, 4-12-1610. Haar vader woonde op het Hooghuis te Diessen.

988) R 49, f 439v, 8-4-1639. R 54, f 91v, 28-9-1654; f 130v, 23-3-1655. R 109, ongef., 7-3-1646. Hun dochter in de Brab. Leeuw 1970, p. 119.

989) R 40, f 13, marge dd. 24-3-1632. R 45, f 16v, 11-1-1624; f 72v, 24-4-1624. R 48, f 23, 12-1-1632. R 49, f 187, 20-10-1636; f 439v, 8-4-1639. R 54, f 139v, 6-4-1655; f 143, 26-4-1655; f 151v, 29-6-1655. NAMB 4309, 5-2-1628.

990) Moergestel R 55, f 145v, 18-10-1664. Hilv. R 49, f 115, 26-5-1635.

991) J. A. ten Cate. De notariële archieven in Noord-Brabant. 's-Gravenhage, 1957; p. 60. R 207, ongef., 28-12-1691.

992) R 105, ongef., 30-1-1680: testament met legaten voor onder andere Jenneken en Peter, kinderen van Marthijntjes broer Hendrick Sweens.

993) R 67, f 178, 5-3-1672. R 68, f 61v, 30-8-1677. R 175, f 361, 23-4-1718.

994) R 67, f 209, 22-11-1672.

995) R 70, f 325, 27-4-1690. R 71, f 53, 28-11-1692. R 174, f 248v, 15-2-1706. R 207, ongef., 8-2-1692; 1-10-1697. R 209, f 57v, 28-7-1721: de kinderen van wijlen Johan, met name Pieter, Willem, Jan, Marie Cathlijn en Clasijn. Rentmeester Generaal 355, 1692. Hilv. GA 95, f 108, 11-8-1702: „Alsoo dagelijcx hoe langer hoe meer onder-vonden wort, ende seecker is, dat verscheide dorpen door de fransche ofte spaensche soldaten, ofte merodeurs werden uitgeplondert, ende de inwoonders alsoo geruineert, ende dat het frans leger soude marcheeren", stelt het korpus van Hilvarenbeek Johan Sweens en Jan Claes vande Velde aan om de troepenbewegingen te volgen en bij dreigend gevaar sauvegardes te vragen. Vier dagen later werd Diessen uitgeplondert.

In 1697 pachtte hij de bierompost van Diessen en in 1702 de dekenale tiende te Hulsel, Rovert en Gorp. Zijn vrouw was Catharina Fabri (VI-I-1/6-h-ee). Uit dit huwelijk nageslacht.

Als *thiendenaer vanden omloop over Hilvarenbeeck*⁹⁹⁶⁾ bestreed Johan Moonen in 1693 zijn kollega-pachter *vande lootsche tiende* diens recht op de tiende van de *hongerhorst*. In 1696/97 was hij *pachter vande wijnen, bieren ende brandewijnen over de vrijheijt van hilvarenbeeck*⁹⁹⁷⁾; in deze kwaliteit visiteerde hij de kelders van de 9 brouwers en 13 taverniers van Hilvarenbeek en de in totaal 12 brouwers en tappers van Diessen. Francis Fabri (VI-I-1/6-h-ff), *commies vanden Tol*, werd op 24-12-1696 bij het uitoefenen van zijn functie door de molenaars Cornelis Huijsmans (VI-p-3) en Cornelis van Bocxtel gemolesteerd. De eerste heeft hem *van achteren met een houweel tot twee reijzen soodanigh aen zijn hooft geslagen dat hij daer van deerlijck is gequest*. Johan Moonen en Peter de Jong schijnen tijdens de arbeidsongeschiktheid van Fabri als substituten van de commies te zijn opgetreden: in januari 1697 dwongen zij ten onrechte de Bredaase koopman Cornelis Gerrits halt te houden (*sa alon gij moet wederom rijden naer reusel ter oirsaecke dat den tol daer niet geteeckent is*) en hielden zij hem een dag te Hilvarenbeek vast. In dezelfde maand hielden zij twee Tilburgse kooplieden te Esbeek aan en namen hun tolbrief in beslag. Na protest van de kooplui ontspon zich het volgende gesprek tussen Moonen en De Jong: *wel rosmael t'sijn noch beide Jonge knechts laetse ons dese reijs laten reijde, waer op den andere seijde dan moeten sij ons eerst noten geven*. Na ontvangst van een deel van de lading noten werden de Tilburgers heengezonden: *vaert maer door wij sijn de meesters vanden Tol, seght tot beecq tegens fabri, ende tot Tilborgh aen Tabbers dat wij de Tolbrieve hebbe, soo sullen wij u wel laeten reijde, want wij sijn de meesters*⁹⁹⁸⁾.

In 1697/98 was Moonen *pachter vant' montant offde verswegen hoofden ofte overgemael*⁹⁹⁹⁾ over Hilvarenbeek, Diessen, Westelbeers, Riel, Hooge Mierde, Lage Mierde en Hulsel. Zijn taak

996) R 207, ongef., 26-8-1693; 22-10-1693.

997) R 173, f 210, 31-7-1697; NAMB 787, 12-6-1697; NAMB 788, 13-7-1699.

998) R 207, ongef., 9-2-1697; Tbg R 625, 24-6-1697; uit deze akte blijkt niet wie het nomen praetextum Rosmael voerde. Moonen kennende zal het De Jongh wel geweest zijn.

999) Hooge en Lage Mierde R 102, f 59v, 28-11-1698; Hilv. R 120, ongef., 15-3-1700: publieke verkoping tot verhaal van de boetes over twee verzwegen hoofden. R 173, f 211v, 31-7-1697; f 212, 2-8-1697. R 207, ongef., 10-1-1698; 11-1-1698; 15-1-1698; 17-1-1698; 28-1-1698; 10-2-1698; 26-4-1698; 1-8-1698; 17-9-1698; 1-10-1698; 4-11-1698; 27-5-1699; 28-11-1699; 10-12-1699; 21-12-1699; 24-12-1699. R 208, ongef., 15-3-1700; 7-5-1700; 18-5-1700; 6-8-1700; 21-6-1701.

bestond uit het toezicht op de heffing van het hoofdgeld of gemaal; in 1687 namelijk bleken de kohieren voor 't meerendeel defectueus, soo omtrent d'expressie van het getal der Persoonen en derselver ouderdom, als van den geen en die van den Armen zijn levende ¹⁰⁰⁰). Onder de Pacht van de Montanten, of van de Boeten op de verzwegen en qualijck aengebrachte Persoonen op de Quohieren (...) van de Impost op 't Gemaal was begrepen het Hooftgeldt van de Persoonen, die of geheel verzwegen, of abusievelijck voor Armen gebracht, of voor minder dan sestien jaren oud opgegeven, en sulcks maer op tien stuyvers geset zijn: Item van de Arbeyders en andere Persoonen, niet staende op de Quohieren, en sigh eenigen tijdt ten platte Lande ophoudende waer voor het Hooftgeldt betaelt moet werden (...); en eyndelijck den Impost op het Gemaal van de Granen, die yemandt sal doen malen boven den taux, waer op hy gesteldt is ¹⁰⁰¹). De boetes, die 25 á 200 gulden bedroegen, kwamen ten goede aan de pachter. De pacht moet zeer lukratief geweest zijn: in 1698 b.v. werd te Tilburg het montant voor 7524:0:0 verpacht ¹⁰⁰²). Evenals in zijn andere openbare funkties, maar bij uitstek in deze, werkte Jan Moonen ongeremd met dreigementen (b.v. met geseling en brandmerk), intimidasie, omkoperij, sjantaasje en bedrog. Zo nam hij een kar meel van Jacob Lamberts van Roij in beslag op de valse beschuldiging dat deze had gefraudeerd met twee mael ter molen te gaen, ende te laeten maelen hebben, op een het selvige briefke. Moonen haalde Adriaentje van Vesssem over (ick maek dat gij u leven lanck genogh te verteiren hebt, doet het maer) tegen Van Roij te getuigen; daar sij haer gemoet ende consientie seer beswaert vonde herriep zij haar verklaring en haalde zich daarmee een proses op de hals, tijdens hetwelk zij overleed. Een knecht van Jacob van Roij, die eveneens tegen steekpenningen voor notaris en schepenen leugens had gedebiteerd, durfde uijt vreesse voor Moonen zijn getuigenis niet te herroepen.

In 1698 prosedeerden een aantal Hilvarenbekers tegen Moonen als pachter van het montant voor de Raad van Brabant te 's-Gravenhage; in 1699 wilden de drost en de sekretaris hetzelfde doen. In de laatste zaak liet Jan Moonen door zijn behuud-oorn, notaris Francis van Sibben, een valse verklaring opstellen, waarin werd gesuggereerd dat de aanleggers tot driemaal toe tever-

1000) Groot Placaet-Boeck, dl IV, 's-Gravenhage, 1705; p. 1159: Resolutie van de Ed. Mog. Heeren Raeden van State der Vereenighde Nederlanden, noopen de Quohieren tot de Quotisatie wegens den Impost van het Gemaal, 16-13-1687.

1001) T.a.p., p. 1166-1167: Publicatie en Placaet, houdende nader elucidatie tot invordering van 't Hooftgeldt op 't Gemaal 19-2-1695.

1002) B. Dijksterhuis. Bijdragen tot de Geschiedenis van de Heerlijkheid Tilburg en Goirle. Tilburg, 1899; p. 107.

geefs hadden geprobeerd de zetters van Westelbeers te bewegen mee te prosederen, en dat zij dat expliciet geweigerd hadden. Behalve met prosessen hield Johan Moonen zich bezig met huiszoekingen, visitaties op de molens en bij de bakkers, konfiskaties van meel en het vorderen van boetes. Zo eiste hij voor *seecker kint, ofte dochterken genaemt Marie*, dat zich bedelend en dakloos op de Westerwijk ophield, 25:0:0 over't *verswijgh van tselve kint int hooftgeldt ofte gemael*.

Geenszins verwonderlijk is het dat de dubieuze praktijken van Moonen de inwoners van Hilvarenbeek en Diessen wrevelig maakten. Op 23-5-1697 wees een okulaire inspectie uit *dat een venster, sijnde t' eerste opde lincker sijde vande voor deur, aende huijsinge van Jan Moonen staende aent Laer onder Diessen met twee kogels soot' scheen soude sijn door schooten gaende voorts door de glaese vande binnen raem inde keucken daer hij Moonen ende sijn vrouwe, volgens de vrouws verclaeringe tsa-men te bedde laegen, ende dat de man daer van niet opstonde* ¹⁰⁰³). Op 7-8-1697 werd Jan verbonden aan een *quetsuere int voorhoofd, recht onder de sutura Coronal, langhs de suture frontal ter deser lenghte* ————— *die welcke naert' stellen vande trepaen is bevonden, de hersenen vliessen bedeckt met swart geronnen bloet, sijnde soo t' scheijnt een quetsure met een houwdegen* ¹⁰⁰⁴). In 1698 wonnen de regenten van Hilvarenbeek advies in bij hun agent te 's-Gravenhage en bij advokaten te 's-Hertogenbosch en ondernamen zij bij de Staten-Generaal stappen tegen Jan Moonen ¹⁰⁰⁵). In 1701 werden de goederen van Moonen door de deurwaarder gekonfiskeerd *om daer aen te verhaelen het achterstal ofte debet wegens gemeijne Lants Middelen over den dorpe van Oirs d'anno 1698*.

¹⁰⁰³) R 207, ongef., 23-5-1697.

¹⁰⁰⁴) R 207, ongef., 7-8-1697.

¹⁰⁰⁵) Uit de notulen van het korpus van Hilvarenbeek: GA 95, f 21v, 27-6-1698: „In vergaderinge aengenomen haer Ed: Mo. te berichten over de insinuatien gedaen, ende doen doen, bij Jan Moonen als pachter vant montant des verleden jaers 1697. over hilvarenbeek, diessen, ende westelbeers etc. aen particuliere ingesetenen, alhier om te hebben betalinge vande peen van 25 guldens op ider verswegen hooft, ende sal tot dien den secretaris de generaele staeten uijtmaecken in forme vanden lijst van hilvarenbeek ende diessen vande aenbebrachte persoonen rescriptie te voegen met redenen, middelen ende considerationen soo dat behoort ten elijnde etc.”; GA 95, f 25v, 18-7-1698: „resolutie in opsichte vande gemeijntes wegens soo van beecq als diessen te caveren voorde onnosele ende onschuldige personen die Jan Moonen als pachter van t' montant over tverswijgh vande boete van 25 guldens soeckt met executoriael om ver te werpen”; GA 95, f 25v, 1-8-1698: „Voorgedragen hoe ende ontrent men sal gedragen inde saecke vande quade executie van Jan Moonen, waer op gedelibereert sijnde is goetgevonden, ende verstaen, mits desen bij provisie te committeren, dheer drossaert ende secretaris, om op morgen vroegh naer den bosch, ende aldaer met een a twee voornamen advocaten te adviseren, ende vervolgens van daer een van beijde, hen te transporteren naer den hage, ten spoedigste, ende haer Ed Mo alles te remonstreeren, etc. salvo indemniteit.” GA 95, f 48v, 29-3-1700.

Toen Jan Moonen *paghter van een s'lants tiende, genaemt den omloop tot diessen, voor het saeijsen vanden jaere 1702* ¹⁰⁰⁶) was, werd Diessen overvallen door een detachement van *ontrent 2000 fransche ofte spaensche ruijterije die sigh voor het meeste gedeelte hebben neder geslaeghen op de velden ende ackers gehoorrende onder de vs: clompthiende, alwaer sij oock verscheijde schueren hebben opgedaan ende daer uijt gefaurageert koorn, stroij, ende hoij*. Behalve de tiendschuren, waarin ook Moonens eigen gewas lag opgeslagen, moest bovendien het te velde staande haver en boekweit het ontgelden. Diessen werd op 15-8-1702 door deze *vijantlijcke troupen die geweest waeren naer de kant vande suijt hollantsche dorpen* geplunderd, waarbij Jan Moonen door de *afloopende merodeurs merckelijck is beschadicht, ende meest desselfts meubels ende effecten sijn geplondert* ¹⁰⁰⁷). Door het grote verlies uit 1702 en daar bovendien in 1704 zijn domestieken *soodanigh door de handt Godts sijn geraect geweest, dat eenen geruijme tijt aende roode loop hebben sieck gelegen* (waardoor Moonen als herbergier zware schade leed, omdat *geene menschen desselfts huijs derftde naerderen*), stond hij in 1704 voor een bankroet. Zijn schulden (1.200:0:0) kon hij niet betalen en *aengemerckt ende geconsidereert de sware ongelucken oft ongevallen den vss: Moonen telcken overcomen, ofte vanden hemel toegesonden*, was hij niet in staat *om enigh ordinair proces uijt te voeren ten waer pro deo* ¹⁰⁰⁸). Herhaaldelijk diende Johan Moonen met paard en wagen in het leger: in 1697 nam hij zelfs 5 *suffisante karren ende peerden versien met sponnen huijff ende reepen* aan tegen een dagloon van 3:15:0 per kar ¹⁰⁰⁹). Van 21-3-1702 tot 29-5-1702 diende hij tegen een vergoeding van 5:0:0 per dag samen met vijf andere voerlieden met *ses dubbele karren met beslaagen raeij ende versien met een huijff ende twee suffisante peerden tot voorspan tot transport vande bagagie vande Engelse secours troupen sulende de aennemers van dien op dijnisdagh aenstaende voort sluijten der poorte tot geertruijd den bergh moeten wesen* ¹⁰¹⁰). In augustus 1703 diende hij met drie karren en in 1705, ook in het kader van de Spaanse suksessie-oorlog, als voerman met 1 kar in het staatse leger. Hij wierf voor het kwartier van Oisterwijk Diessense voerlui, ten aanzien van wie hij in gebreke bleef bij de uitkering van hun loon. *In minderinghe ofte voldoeninge*

¹⁰⁰⁶) R 208, ongef., 30-9-1702 (twee akten).

¹⁰⁰⁷) Vgl. VII-h-3 en: L. G. A. Houben, *Geschiedenis van Eindhoven*; 2 dln. Turnhout, 1890; dl II, p. 185-179.

¹⁰⁰⁸) R 208, ongef., 17-7-1704.

¹⁰⁰⁹) R 119, ongef., 2-3-1697.

¹⁰¹⁰) Kwartier van Oisterwijk no 81, lijst van karren, Hilvarenbeek, 1702. Hilv. R 120, ongef., 19-3-1702.

ontving hij daarom 244:0:0 in plaats van 735:0:0 voor zijn diensten aan het kwartier.¹⁰¹¹⁾.

Johan Moonen pachtte in 1703 de impost op de bieren, wijnen en brandewijnen over Hilvarenbeek en Diessen voor 180:0:0 ¹⁰¹²⁾. In 1705 was hij aannemer van *t'maecken van eenen sant wegh, door den omgracht aende suijt sijde vant pastorael huijs alhier* (Hilvarenbeek) ¹⁰¹³⁾.

Tenslotte was hij *commis vanden grooten Brabantschen swijgenden Landtol* te Diessen. Een verslag uit 1766 aangaande de economische situatie van Hilvarenbeek vermeldt dat er in Moonens tijd *grote Commertie tusschen 't Land van Luijk en Breda wierde gedreven en doorgaens de passatie over Hilvarenbeek wierde genomen meenigmaal op eene dag 10 a 20 karren met 4, 5 á 6 paarden bespannen, en die dikwijls binnen Hilvarenbeek met hunne passagiers vernagten 't geene veele Consumptien toe bragt* ¹⁰¹⁴⁾. De roete liep ook door Diessen, waar Moonen in zijn herberg het comptoir hield, hetgeen zijn omzet aanmerkelijk ten goede zal zijn gekomen. Over zijn rechtspositie als tollenaar geeft het plakaat aangaande de Brabantse landtol het volgende uitsluitsel ¹⁰¹⁵⁾: *artikel XXI: Item, dat alle Commisen, Cherchers ofte andere, wesende inden dienst vanden Thol, sullen vermogen arresten te doen op Persoonen ende goederen, niet min of meer dan of sy Officierien waren van Justitie, ende dat sy voor sulcx in hunne Relasen ende verklaren sullen worden geloofd. Artikel XXIII: Item, dat den Pachter, sijne Commisen, Cherchers ende Dienaers sullen zijn in de protectie van hare Ho: Mo: ende dat over sulcks niemant hen en sal mogen misdoen, op de pene van twee hondert guldens, of misseggen, op de pene van hondert guldens, ende tot dien arbitralijcken ghecorrigeert te worden naer gelegentheyte vander saecken.* Als kommissies ontmoeten we Johan Moonen voor het eerst in 1705 in zijn konflikt met Laureijs

1011) R 120, ongef., 1-8-1703; 29-7-1705. R 208, ongef., 4-9-1705: 3 voerlieden, terugkerende van Maastricht, werden zonder betaling door Moonen ontslagen; 11-7-1708: „Pertinenten staet van onkosten van karren ende peerden, wegens de gemeijnte van Diessen inden jaere 1705. int' leger vanden staet, op orde vande ho en Ed: Mo heeren gedeputeerdens te veldte geleyert, alsmede vant' geene regenten van Diessen voors., over geleverde karren en peerden in voorn. jaer over tselve subject mede van regenten vanden quartiere van oisterwijk voor haer aendeel geordonneert sijn"; in deze staat van onkosten staat Moonen genoteerd voor 745-0-0 en 590-0-0. GA 95, f 182, 29-7-1705: „*publique besteding der karren ende peerden*“ (Hilvarenbeek); f 189, 24-10-1705; „Item den secretaris sal een ordonnantie uijtmaecken voor Jan Moonen van sijn laeste verdiende karrevrachten opde borgemeesters 1705 van 100 gl“ (Hilvarenbeek); f 203, 11-3-1706: uitschrijving van 50 zettingen ter bekostiging van de karrediensten in het leger van 1705, d.w.z. 16.500:0:0. Volgens R 174, f 272v, 17-9-1706 kostten de karrediensten van Hilvarenbeek in 1705 7.000:0:0 of meer. Over het werven en betalen van Diessense voerlui: Kwartier van Oisterwijk no 83, 22-5-1706; 31-3-1708; 14-11-1708.

1012) R 120, ongef., 22-1-1703.

1013) R 120, ongef., 12-5-1705.

1014) GA 100, f 116, 11-9-1766.

1015) Groot Placaet-Boeck, dl I, 's-Gravenhage, 1658; kol. 1563.

Rombouts, de deurwaarder van Diessen. Deze had zijn koe in beslag genomen, waarop Moonen daarop ten onrechte tol hief. Door de juridiese komplikaties waren de regenten van de Beekse bank enigszins in verlegenheid gebracht: ... *de wijle het een gemeijne saecke is, daer ietwes wegens de bancke in te verrichten, waer op bij provisie is goetgevonden ende verstaen, dHeer drossaert te committeren om daer over tot shertogenbosch omstandigh te adviseren, ende des noot requeste te laeten opstellen om aen haer Ed. Mo. te presenteren* ¹⁰¹⁶). In 1714 kwam Moonen als *Commis-Collecteur* in konflikt met Jan van Griensven, zijn kollega te Waalwijk. Deze dreigde Moonen af te laten zetten en verbood de Waalwijkse kooplieden langs het comptoir van Diessen te rijden (Van Griensven: *Als ge mij niet gehoorzaamt, soo doet ghij als een schelm, want ick salt verantwoorden*). Op 21-1-1714 reed een Waalwijkse koopman met drie wagens over de Waterstraat, waardoor hij het comptoir van Diessen vermeed. Hij stuurde zijn knecht om het tolbiljet te laten tekenen. Toen Moonen dit weigerde, kwam de koopman naar de redenen vragen. Moonen: „*Hier sijn over eenige dagen vijft voerlie van Waalwijk aen mijn hujs geweest, welcker eenen twee Sackpistolen vuijten sack trock, ende den anderen den hoet opden ashoop stelde, seggende: Siet eens oft gij daerdoor condt schieten den anderen* Antwoorde: *ick sien wel dat gij het meent, ende naemp sijnen hoet wederom wegh, steeckende sijn Sackpistool weder inden Sack: ende door die redenen (...) en ben ick niet van sin, om metten avont van mijn Comptoir te loopen, ende naer de waterstraet te gaen visiteren om van sulcke vogels geaffronteert te worden.*” De koopman vertelde daarop dat de kammies van Waalwijk hem verboden had over Diessen te reizen. (Kommentaar van de schoolmeester van Diessen: „*Johan Moonen, als dat geschieden mach, als hij seijt, dan is U. Comptoir maer een duijthuijs, ende ten is niet een duijt weert.*”) Tenslotte kreeg de koopman zoveel begrip voor Moonen, dat hij beloofde Jan van Griensven af te zetten door de Waalwijkse tol te pachten. In 1713, toen Jan Moonen met een knecht, zijn huifkar en drie

1016) Tbg. R 625, 24-10-1713. Rentmeester Generaal 374, 10-1-1714; 23-1-1714. NAB 5295, no 219, 18-6-1722. Hilv. R 209, f 32v, 7-8-1720. GA 95, f 163v, 24-1-1705 en R 208, ongef., 24-1-1705.

— Moonen, de tollenaar: „Rombouts, wilt gij mijn beest niet eens laeten sien, is hij niet beschadicht ick salse over nemen, daer is gelt in mijn sack.”

— Rombouts, de deurwaarder: „com ick salse u laeten sien, en ick wil u beest niet, soo wanneer gij mijn gecost gelt wederom geeft, soo isse voor u.”

— Moonen: „is dat, dat beest, dat gij mijn hebt afgepant ende vercocht.”

Rombouts: „ja, dat is dat selve beest, en ick hou dat voor mijn, tot dat gij mijn contentement gedaen hebt.”

Moonen: „ick sla dat beest aen vanden Tol.”

Rombouts: „slaet gij dat beest aen vanden Tol ten is geen tol subject.”

Doek.

paarden van Breda kwam, werd hij tussen Gilze en de Rieder Voort door rovers van 4 guldens, *sijn mes, vorck, vuerslagh, slaepmuts, en een blaes met toeback* bestolen; hij wist echter van een der daders wat tabak en diens oude tondeldoos (beiden bezaten een otentieke Oudenbossche vuurslag) los te praten, om tenminste onderweg te kunnen roken¹⁰¹⁷). De rovers werden gevangen en in de toren van Hilvarenbeek gesloten. Men vermoedde dat zij behoorden tot de *soo genaemde Muscoviters, en onder het geselschap van exters jan, alsdoen bekend onder den naem van het waeltje*¹⁰¹⁸). Overigens had Moonen al de reputatie goed met *schelmen en dieven* overweg te kunnen: in 1703 werd hij ervan verdacht de hand te hebben in de bevrijding van de meergenoemde tollenaar van Beek, Francis Fabri, uit de handen van de justitie.

Voor 65:0:0 was Jan Moonen van 1714 tot 1717 *onder Rentmeester vande Domeijnen ende houtschatten over de vrijheijt ende dinghbancke van Hilvarenbeeck*¹⁰¹⁹) en in 1716/17 pachtte hij de *domaniale nieuwe thienden* van Diessen en Westelbeers¹⁰²⁰). Bij sommigen was Moonen minder populair¹⁰²¹): de regenten van Diessen waren het erover eens dat hij een persoon was, *die seer dangereus is, om mede om te gaan, staen ende verkeerren, door dien hij op verscheijde tijden en plaetse niet alleen heeft aenleijdinge gegeven, tot ruesingh ende krackeel, maar vooral omdat hij een aantal oppassende dorpsgenoten seer veradelijsch getraceert heeft*. Zo smeet hij de herbergierszoon Jan vanden Kieboom met *alle fortse wat hij conde* een pint vol bier naar het hoofd en achtervolgde hem daarop met zijn pistool (*sijnde de huijsinge doort' vs schieten vol damp ende reuck vant' buspoeder*); dit alles ten gevolge van een onenigheid over een wijnavat. Voorts heeft hij de vorster Christaen van Delft en de schoolmeester Jacobus Buermans (14 dagen ziekbed) met stenen en stokken *geweeghlaegt, aengetast, ende seer geslagen*, schepen Laurens vanden Nieuwenhuijsen in de rug aangevallen en bij een andere gelegenheid *sonder eenige redenen te geven* in het gezicht geslagen (bloedneus) en bij de haren over de

1017) R 208, ongef., 27-5-1713; 30-5-1713.

1018) H. F. J. M. van den Eerenbeemt. In het spanningsveld der armoede; Agressief pauperisme en reactie in Staats-Brabant. Tilburg, 1968.

1019) Rentmeester Generaal 338, 1714, Hilv. R 175, f 285, 25-3-1717: Jan konfiskeert paard en wagen van een boer „onder pretext dat eenich hout soude verbracht hebben.

1020) Rentmeester Generaal 356, 1716.

1021) R 207, ongef., 22-12-1699. Vs. vande Kieboom: R 207, ongef., 4-3-1699; vs. Buerman en van Delft: 17-9-1698; 16-11-1698.

vloer gesleurd met bij voeginge, dit is maer vrientschap¹⁰²²). Schepen Jan Dirck Bartels wilde Jan Moonen eens spreken, waarop deze hem van achteren sonder een woort te spreeken met sijn vultst heeft in sijn tronie geslaegen effen onder de linker ooghe, dat het bloet daer sterck uijtliet, ende veel werck hadde om te blussen¹⁰²³). Jan Niclaes Wouters van Goirle weigerde eens te wachten op Moonen, die daarop in zijn verbolgenheid hem van achteren tot twee slagen soo t'seffens met eenen stock oftte kuds genaemt opde armen sloegh hij patient daer van ter aerde viel, ende alsdoen ter aerde liggende noch eenen slag met vs stock op sijn hooft gecregen heeft¹⁰²⁴). Tenslotte mishandelde hij de zoon van Willem van Ophuysen gevaarlijk met een mes, sloeg hij Peter Cornelis Scheijven met een eijckehout ontrent een arm dichte tegen de grond en smet hij Hendrick Michiel Taet met bebloede kop zijn herberg uit, na hem met een stoel te hebben toegetakeld¹⁰²⁵). Dit alles boven d'andere moetwilligheden die hij Moonen opde publicque wegen en straeten heeft aangereght. Johan Moonen, die in zijn fasjistoide karaktermomenten aggressiviteit en willekeur doet denken aan de hedendaagse politie en justitie, bleef tot het laatst van zijn leven betrokken bij vechtpartijen en ruzies¹⁰²⁶). Niet altijd kwam hij even gaaf uit de strijd: in 1707 werd hij met een mes ernstig gewond in de borst en de linker zijde en in 1719 is hij met een stok zo zwaar afgetuigd (vier diepe hoofdwonden), dat hij enige dagen later gequetst te bedde liggende voor notaris Heribertus van Audenhoven uit Oirschot zijn testament maakte. Pas op 10-7-1726 werd hij te Diessen begraven. Prompt verkocht zijn

1022) R 207, ongef., 9-5-1697: Laurens vanden Nieuwenhuijsen verklaart dat Moonen („een manspersoon, met een linde witte voorschoot voor“) in zijn herberg Cornelis Paulus Sebrechts „sonder eenige redenen te geven hem tot twee reijssen aen het hooft sloegh seggende, dat is maer vrientschap, wieters tot hem attestant comende ende insgelijcx met sijn hant aen het hooft sloegh, dat den hoet afvloegh, ende sijn eijgen hoet van den hooft vattende, ende hem attestant op sijn hooft wierp, seggende het is maer vrientschap, verders daer op hem attestant bij de haire grijpende, ende daer mede den vloer overtrock, dat eljndelijck verscheijde persoonen hem attestant ontsette.“

1023) R 207, ongef., 19-2-1698.

1024) R 207, ongef., 26-8-1694: Jan van Goirle liep „boven op het voorhooft met een quetsuer aende rechter sijde vant hooft een in breuck, in het beekeneel“ op: 23-9-1694: Cornelis Hackens, die aanwezig was, riep: „Cembraet Jan Moonen hout op, hij heeft het genogh dat den voorn: Jan Moonen daer op antwoorde hackens cembraet om uwen twil soo laet ick het andersints soo soude ick hem noch meer slaen, alsoo hij het verdient heeft.“

1025) R 207, ongef., 19-9-1698: Taet ontvangt „verscheijde quetsueren aen sijn hooft;“ als hij sterft, dient Moonen voor doodslag te worden aanklaagd.

1026) R 208, ongef., 25-7-1707. R 209, f 15v, 6-9-1719: Jan Moonen is „te bedde leggende wegens verscheijde wonden aen het hooft als twee open gaten opt voorhooft boven t rechter oogge, doorgaende volgens seggen van d'heer doctor en chirurnijn tot op t cranium met alnogh een langhworpije wonde op t hooft aende lincker sijde doorgaende tot op het perocranium als mede een contusie aende rechter sijde vant voorhooft.“ Hij werd zo opgeknap door enige van zijn klanten, die hem vergastten op „verscheijde slagen soo op het lijff als op het hooft, waer van ter aerde neder vallende verscheijde malen met de voeten is gestampst tot buijten verstandt sijnde aldaer blijven leggen“.

weduwe de herberg voor 1.525-0-0 en ongeveer 60 lopen lands voor 1.933-0-0. De resterende bezittingen werden na haar dood op 12-6-1733 onder haar kinderen gedeeld:

1. Petrus Johannes, te Hilvarenbeek gedoopt op 18-7-1692 en aldaar op 26-7-1692 in de kerk begraven.
2. Cornelia Jan Moonen ¹⁰²⁷) is in 1693 of 1694 te Hilvarenbeek geboren. Zij trouwde aldaar op 19-2-1719 met Corstiaen Cornelis Maes. Christiaan Maes, hun jongste kind, werd op 15-2-1727, na de dood van zijn vader, te Diessen gedoopt. Cornelia hertrouwde aldaar op 9-4-1728 met Cornelis Lambertus Moonen (III-f), winkelier, zoon van Lambert Janssen Moonen en van Maria Martens. Hij werd op 13-5-1696 te Diessen gedoopt en overleed aldaar op 19-5-1779. De stede aan het groot Laar die Cornelia van haar ouders erfde, verkocht zij in 1735; met Cornelis bewoonde zij een nieuwgebouwd huis in het dorp Diessen. Aldaar is zij op 6-5-1753 overleden.
3. Peter Jan Moonen, volgt onder VIII-r.
4. Gerrit, te Diessen gedoopt op 15-1-1698.
5. Gerrit, te Diessen gedoopt op 25-2-1699 en aldaar op 14-1-1701 begraven.
6. Maria Anna, op 15-3-1702 te Diessen gedoopt en jong gestorven. De mij onbekende Hendrina Nicolai Moonen was haar doopmoeder.
7. Cornelia Clara, op 30-7-1703 te Hilvarenbeek gedoopt; jong gestorven. Haar zuster Cornelia hierboven wordt af en toe Cornelia Clara genoemd.
8. Gerrit Jan Moonen ¹⁰²⁸) werd op Sint Marinus 1705 te Diessen gedoopt met de namen Marinus Gerardus. Hij woonde in 1723 te 's-Hertogenbosch. Matthias van Eijsendijck, de pastoor van Diessen, tekende in 1731 ter gelegenheid van Gerrits overlijden aan: *5bris sepultus est Jacobus van Vessem crudeliter occisus a Gerardo Joannis Moonen, et exequiae ejusdem Jacobi habitae sunt solemniter a undecima hujus. Ille Gerardus est obiit ex vulneribus 3 hujus eidem vespera quia Jacobus.* De profane versie luidt dat op de bewuste oktober-namiddag te Diessen een gezelschap voor het huis van de jachtopziener Jacobus van Vessem zat tee te drinken. Toen zij Gerrit Jan Moonen zagen komen, lieten de pastoor en de koster onverwijld hun tee in de steek en ver-

1027) R 5, ongef., 26-9-1736. R 74, f 257v, 16-1-1719. R 75, f 152, 11-2-1728. R 76, f 259v, 11-10-1735; f 394v, 23-8-1737. R 77, f 314v, 15-3-1742. R 175, f 458, 23-12-1719. R 176, f 429v, 9-4-1728.
1028) R 75, f 474, 6-10-1731. R 209, f 310v, 311v, 4-10-1731. NAB 5295, no. 243, 24-12-1723.

trokken zij. Gerrit eiste een *romertje brandewijn* en kondigde aan dat hij Jacobus zou neerschieten, als deze hem zijn voorgenomen jacht op de Biester hei zou willen beletten. Jacobus' vrouw probeerde Gerrit met een glas bier te sus- sen, maar de laatste begon zo te *schelden, raesen, drijven en uijt dagen*, dat Jacobus van Vessem, *een schup vattende, den gemelde Gerrit Jan Moonen daer mede ter aerde sloegh*. Het direkte effect, — *virescit vulnere virtus* —, was, dat Ger- rit met een *uijtgetogen mes den gemelde Jacobus van Ves- sem van achteren in zijn rug heeft gesteecken (...)* dat daer op seer *bebloeyt ter aerde nedersongh, waer van is gestorven, gaende de voorn: Gerrit Jan Moonen het kerckhoff op, alwaer een weijnigh tijd daer aen is gecomen doot te leggen in de wal vant gemelde kerckhoff*. Gerrit was getrof- fen door een *steeck aende rechterseijde tusschen de derde en vierde rib pinnetrerende de caviteijt van den thorax ende quetsende de bultachtige deel van de lever*, en de sjirurgijns bevonden in de caviteijt een grote quantiteijt *geronnen bloet, welcke wonde letaal sijnde de doot heeft moeten volgen*. Homo homini lupus.

9. Jan Jan Moonen, volgt onder VIII-s.

VIII-r. Peter Jan Moonen ¹⁰²⁹) is op 18-10-1695 te Diessen ge- doopt en rond 1740 (te Hilvarenbeek?) overleden. Aanvankelijk was hij koopbrouwer in de herberg *het Pannenhuijs* van zijn moeder. Nadat hij in 1733 van zijn ouders een boerderij aent *groot Loo* geërfd had, vestigde hij zich te Hilvarenbeek. Op 18-2-1725 was hij te Diessen getrouwd met Maria van den Linden ¹⁰³⁰) uit Reusel, dochter van Ritsart vanden Linden. Als weduwe woonde zij met haar zoons *tot Reusel ten gehugten den heijkant*. Bij Maria de Kort ¹⁰³¹) had Peter Moonen een onwettig kind:

1. Cornelia Moonen, gedoopt te Diessen op 24-10-1717. In 1773 ontving zij of haar naamgenote een borgbrief van de regenten van Diessen om zich te Hilvarenbeek te vesti- gen ¹⁰³²).

De kinderen van Maria vanden Linden zijn:

2. Cornelis, gedoopt te Diessen op 26-11-1725, jong gestorven.

¹⁰²⁹) R 5, ongef., 26-9-1736. R 76, f 156v, 30-10-1734; f 177, 21-1-1735; f 264v, 8-11-1735; f 347v, 27-10-1736. R 175, f 236, 15-7-1816.

¹⁰³⁰) Bladel R 25, f 179v, 28-1-1764. R 48, f 62v, 27-8-1759. R 49, f 73v, 16-4-1764; f 141v, 26-2-1766.

¹⁰³¹) Ongetwijfeld was Maria de dochter van Hendrick Laureijs de Cort en Joanna Maria Mr. Lamberts Verrijt; zij trouwde met Hendrik Aert Peters te Diessen en is op 2-6-1691 te Hilvarenbeek gedoopt. Hilv. R 179, f 143v, 1753. Tbg. N 65, no. 77, 21-10-1726.

¹⁰³²) Hilv. R 183, f 145, 3-1-1773.

3. Jan Peter Moonen alias Jan Tros ¹⁰³³), te Diessen gedoopt op 24-1-1727. In 1763 vestigde hij zich te Reusel, waar hij op 29-1-1764 trouwde met Willemijnke van Otten. Blijkens de trouwakte was Jan *bevorens soldaet ten dienste van desen staet, en nu volgens acte vanden 4: oktober 1762 zijn afschijft bekomen*; op 10 oktober 1762 liet hij met Willemijn te Baarle-Nassau ondertrouw aantekenen. Willemijnke van Otten werd op 23-4-1734 te Reusel gedoopt en overleed aldaar op 29-5-1767; zij was ¹⁰³⁴) een dochter van Jan van Otten en van Ida Everarts. Jan Moonen hertrouwde te Reusel op 30-10-1768 met Maria Bruijnincx. Maria is op 13-12-1769 te Reusel gestorven. Jan Moonen bij genaamt Jan Tros overleed aldaar op 2-8-1774. Van de kinderen die hij blijkens het overlijdensbericht had, is mij bekend:
A. Nelke Moonen dochter Jan Tros, overleden te Reusel op 20-10-1783.
4. Adriaen Peter Moonen ¹⁰³⁵) werd op 20-6-1729 te Diessen gedoopt. Hij overleed na 2-5-1750.
5. Hendrick, gedoopt te Diessen op 12-12-1730.
6. Cornelis Moonen ¹⁰³⁶) is op 3-6-1733 te Diessen gedoopt. In 1766 woonde hij te Reusel.
7. Peter, in september 1734 te Hilvarenbeek geboren en in dezelfde maand op de 27ste aldaar begraven.

VIII-s. Jan Janssen Moonen ¹⁰³⁷) werd op 31-8-1707 te Diessen gedoopt. Op 28-3-1734 trouwde hij te Lage Mierde met Marij van Steinse ¹⁰³⁸), die aldaar op 2-9-1706 was gedoopt. Haar ouders waren Willem Cornelis van Steensel te Lage Mierde *aan het twaelfs Eijnde* en Willemina Jans Corten (elders Willemina Peeter Jacobs). Jan Moonen, die sedert 1734 te Lage Mierde woonde, was blijkens de akten van 1746 tot en met 1751 buitenlands; hij was waarschijnlijk koopman. De kinderen uit dit huwelijk zijn :

(wordt vervolgd)

¹⁰³³) Bladel R 47, f 73v, 16-4-1764; f 141v, 26-2-1766.

¹⁰³⁴) Of is? Leest u eens het behartigenswaardige artikel „Taalregels voor de Geslachtskunde“, in De Navorscher van 1929 (p. 225-227).

¹⁰³⁵) Hilv. R 78, f 142, 15-5-1745. R 79, f 301v, 21-3-1750; f 320, 2-5-1750. R 179, f 19v, 10-6-1751. R 181, f 93, 28-12-1763.

¹⁰³⁶) Bladel R 47, f 141v, 26-2-1766.

¹⁰³⁷) R 76, f 136v, 30-8-1734; f 150 en f 153v, 21-10-1734. R 178, f 148, 30-9-1746; f 284, 28-2-1748. R 179, f 14v, 24-5-1751.

¹⁰³⁸) Hooge en Lage Mierde R 87, f 92, 20-8-1749; f 134, 28-12-1760.

AANVULLINGEN OP DE OUDSTE TILBURGSE DE ROY'S

In jaargang 18 (1969) verscheen onder bovenstaande titel het posthuum artikel van wijlen de heer JOS VAN DIJK. Aan het slot van deze publicatie werd medegedeeld, dat verbeteringen ten aanzien van deze ten gemeenteachieven van Tilburg samengestelde bijdrage gaarne zouden worden ingewacht.

Door de heer L. F. W. Adriaenssen werd onlangs de vraag gesteld, of *Wouter Herman Aerts* (de Roy), vermeld op pagina 123 (onder IV D) van genoemde jaargang, mogelijk identiek is met de op pagina 154 (onder V) vermelde *Wouter Hermans* (de Roy). Dit blijkt inderdaad het geval te zijn, zodat de betreffende passage (IV D) op pagina 123 aldaar als volgt kan worden verbeterd :

IV D. *Wouter Herman Aerts* (de Roy) trouwt te Tilburg 3-11-1639 *Adriaentje Jan Peters van de Ven* en hertrouwt aldaar 19-2-1651 *Jenneke Peters van den Nieuwenhuysen*, geboortig van Diessen.

Kinderen uit zijn eerste huwelijk (gedoopt te Tilburg) :

1. Aert (= Arnoldus) 28-8-1640 ;
2. Antonius 15-4-1645 ;
3. Maria 28-7-1647.

Kinderen uit zijn tweede huwelijk (gedoopt te Tilburg) :

4. Adriana 9-9-1651 ;
5. Catharina 7-5-1654 ;
6. Pieternel, tweeling met de vorige ;
7. Jenneke ? ;
8. Herman 12-4-1657 ;
9. Geraert 23-7-1659 ;
10. Antonia 2-11-1661.

Ook op bedoelde pagina 154 (bij V) gelieve men te verwijzen naar bovenstaande verbetering

Gemeente-archief Tilburg.

J.B.

VRAGENRUBRIEK

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie
p.a. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

STRICKER

Op 12-4-1670 trouwt te Schiedam *Andries Stricker* als j.m. uit de Meyery van den Bosch met *Catalina Leenders*.

Op 10-7-1678 ondertrouwt te Schiedam (trouwt 7-8-1678 Kethel) dezelfde *Andries Stricker*, doch thans als weduwnaar van Weert, met *Anneke Franss*.

Gevraagd: 1. In welke gemeente(n) van de Meyery van den Bosch komt in de 17e eeuw de naam *Stricker* voor ?

2. Waar werd de doop van Andries *Stricker*, die omstreeks 1645 moet zijn geboren, ingeschreven ?

Laan van Meerdervoort 1058, Den Haag

J. W. G. Cornet

BOUMAN (BAUMAN)

Op 26-1-1772 huwden Johannes Frederik Bouman (ook: Johan Friederich Bauman) te Scheveningen met Johanna Magdalena Beekhuizen. Hij was Luthers. In de doopboeken van 's-Hertogenbosch komt hij echter niet voor.

Wie kan mij aan zijn kwartieren helpen ?

Scheveningen, Maaswijkstraat 17

A. den Heijer.

VAN DEN BOGAERT

In de kwartieren van Mr. Eduardus P. F. A. van den Bogaert (Juten, Gen. Kwartierstraten van Ned. Katholieken) wordt als diens betovergrootvader vermeld Gijsbertus van den Bogaert, gehuwd met Catharina Goossens.

Gevraagd zo uitgebreid mogelijke gegevens betreffende dit echtpaar, alsmede inzake Gijsbertus' voorouders.

Behoorde hij wellicht tot dezelfde familie te Schijndel, waarover losse gegevens in jaargangen 1952, 1954, 1956 en 1957 van dit maandblad voorkwamen? Is - mede aan de hand van elders gepubliceerde (en door vraagsteller hier te lande niet te raadplegen) gegevens een (fragment) genealogie van dit geslacht op te stellen ?

16 MacKinnon Rd, Ottawa 2, Ont. (Canada) J. A. F. v. Alphen

QUIRIJNEN-VAN BEEK

Op 31 dec. 1823 is te Rucphen geboren: Waltherus, zoon van Jacobus Quirijnen (ged. Loenhout: Belg. 30-5-1791, st. Rucphen 7-11-1862) en van Cornelia van Beek (ged. Meir Belg. 19-12-1790?, st. Rucphen 6-6-1864)

Vraag: Waar en wanneer huwden Jacobus Quirijnen en Cornelia van Beek ?

Rijswijk Z.H., Ocarinalaan 338

K. v. d. Sigtenhorst

Aan deze nummers werkte mede :

L. F. W. Adriaenssen, Zeedijk 15, Amsterdam

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijk; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20

— No. 3 en 4

— MAART/APRIL 1971

ELF GENERATIES MOONEN

NAMEN, DATA, ANEKDOTES

door Leo Adriaenssen

(vervolg van Jrg. 20, pag. 32)

1. Jan Jan Moonen ¹⁰³⁹), gedoopt te Lage Mierde op 19-1-1734. Hij vestigde zich te Hilvarenbeek, waar hij in 1786 *een huisje en hof, staande en gelegen te zeide de gelderstraat* kocht van Hendrien Moonen (VIII-u-3). Op 4-5-1798 werd hij te Hilvarenbeek begraven. Bij zijn echtgenote Johanna Vosselaer, overleden te Hilvarenbeek op 18-8-1810, had hij geen kinderen.
2. Willem Jan Moonen ¹⁰⁴⁰) werd op 27-4-1737 te Lage Mierde gedoopt. Hij woonde te Oosterhout.

V-m. Dionijs Henricks Moonen ¹⁰⁴¹) is rond 1590 te Hilvarenbeek geboren. Hij woonde te Moergestel, waar zijn vrouw vandaan kwam. Zij heette Aertken en Ariken ¹⁰⁴²) en was een

1039) Hilv. R 90, f 236, 12-4-1782. R 93, f 30, 11-7-1786; f 82v, 12-4-1787. R 186, f 198v, 31-3-1787. R 204, f 227v, 8-8-1798. GA 483, f 132, 1777. Hooge en Lage Mierde R 91, f 176, 22-2-1777. Zie de volgende noot.

1040) Hilv. R 88, f 58v, marge dd. 29 Hooimaand 1809. R 183, f 248, 9-7-1774. R 184, f 256, 6-9-1779.

1041) Moergestel R 51, ongef., 19-9-1624; 15-2-1626.

dochter van Corstiaen Marckus die Ber, schepen van Moergestel, en van Maijken Wilbort Peeter Wouters, die te Gestel bij de kerk woonden. Dionijs testeerde op 10-10-1625 te Antwerpen; op 16-9-1626 was Ariken Corsten die Beer zijn weduwe. In hetzelfde jaar hertrouwde zij met Marten Jan Willemssen van Roeij. Uit haar eerste huwelijk werd een zoon geboren, die onder VI-m volgt.

VI-m. Peter Deonij Moonen¹⁰⁴³), een van de minder markante personen in deze diagoniese damp van spermatozoën, werd omstreeks 1620 geboren. In 1667 verkocht hij zijn zesde deel van het huis in de Gelderstraat te Hilvarenbeek, waaruit zijn grootvader Henrick Cornelis Moonen van Beeck gestorven was. Peter woonde te Capelle en was waarschijnlijk protestant: zijn zoon Nijs liet zich op eenendertigjarige leeftijd katholiek dopen. De nakomelingen van Peter Moonen woonden te Tilburg en Goirle en waren zonder twijfel textielarbeiders: zij bezaten weinig of geen onroerend goed en waren geparenteerd aan wevers, spinders, ploters, kaarders, scheerders enz. Bij zekere Margriet was Peter vader van:

1. Arjaen Peter Moonen, volgt onder VII-j.
2. Nijs Peter Moonen, volgt onder VII-k.

VII-j. Ariaen Peter Moonen¹⁰⁴⁴) werd in 1653 te Capelle geboren. Sedert 1671 woonde hij te Tilburg, waar hij op 4-1-1682 trouwde met Maria Geert Jans van Hemert¹⁰⁴⁵), die toen 25 jaar oud was. Beiden woonden in 1682 *aende Stockhasselt*. Maria was een dochter van Gerit Jans van Hemert en van Maria Anthonis Adams; zij werd op 20-10-1685 te Tilbrug begraven. Adriaen hertrouwde aldaar op 27-6-1686 met Marij Peter Burgers, die op 23-12-1692 te Tilburg werd begraven. Zijn derde huwelijk sloot Adriaen Moonen op 29-3-1693 te Tilburg met Marij Andries vander Laeck¹⁰⁴⁶) uit Alphen, dochter van Andries Peters vander Laeck en van Jenneken Wilhem Aert Kesen. Hij woonde toen aan de Hoeven. Jenneken, die rond 1668 werd

1042) R 50, ongef., 29-7-1605; 13-1-1612; 16-4-1615. R 51, ongef., 16-9-1626; 21-11-1626; 5-12-1626. R 52, f 2v, 7-2-1630; f 4, 25-2-1630; f 15, 15-5-1630; f 27v, 15-9-1630; f 37v, 20-1-1631. Hilv. R 34, f 143v, 11-1-1618. R 57, f 9, 23-2-1613. Marck Corstiaens Beeren zoon en Dinghen Peeters Verhoeven bezaten een stede te Hilvarenbeek aent cleijn loo (R 25, f 91, 25-3-1551). Op 28-1-1593 (R 33, f 72v) verkocht Corstiaen Marcus de Beer zijn stede te Diessen aent Laer. Zijn kinderen bij Mariken waren: 1. Ariken, gehuwd met Nijs Moonen, 2. Elisabeth, vol. IV-a-2, 3. Jenneken gehuwd met Anthonis Jan Ghijsbrechts, 4. Maijken, gehuwd met Heijndrick Cornelis Francken, 5. Guilielma, gehuwd met Anthonis Stevens van Orthen, in 1620 „borgemeestere van gestel“, en 6. Jan Corstiaens de Beer.

1043) R 66, f 91v, 11-2-1667.

1044) Tbg R 426, f 30v, 27-3-1693.

1045) R 379, f 67, 22-9-1683.

1046) Hilv. R 71, f 300v, 9-4-1697.

geboren, is te Tilburg begraven op 11-12-1699. Adriaen Moonen, aldaar begraven op 17-1-1700, had uit zijn eerste huwelijk twee kinderen, waarvan er in 1691 nog een leefde¹⁰⁴⁷⁾ :

1. Adriaen, op 2-11-1682 te Tilburg gedoopt.

2. Gerard, op 14-1-1684 te Tilburg gedoopt.

Uit het tweede huwelijk stammen eveneens twee kinderen ; van hen leefde er nog een in 1693¹⁰⁴⁸⁾ :

3. Maria, te Tilburg gedoopt op 18-11-1686.

4. Peter, te Tilburg gedoopt op 24-2-1688.

Uit het derde huwelijk :

5. Andries, gedoopt te Tilburg op 4-4-1694.

6. Aelbert, gedoopt te Tilburg op 9-8-1696.

VII-k. Denijs Peter Moonen¹⁰⁴⁹⁾ werd op 28-2-1687 te Tilburg 31 jaar oud gedoopt en is aldaar op 10-11-1711 begraven. Hij was winkelier en tapper aan de Hoeven. In 1656 is hij te Capelle geboren en te Tilburg trouwde hij op 18-5-1681 met de 29-jarige Jackemijne Meeuwis Jacobs¹⁰⁵⁰⁾. Zij woonde *inden heertganck of gehuchte genaemt de hoeve aent quaeteijnde*, waar Nijs zich ook vestigde. Haar moeder, de wolspinster Anna Cornelis Pauwels Mutsaerts, weduwe van Bartholomeus Jacob Meeus, wordt in 1665 genoemd onder de personen die met *hender handen arbeit hennen cost winnen ten dienste van andere ingestenen*. Zij leefde *ter aelmisse*¹⁰⁵¹⁾. Uit dit huwelijk zijn vier kinderen geboren¹⁰⁵²⁾ :

1. Margriet Denijs Moonen, gedoopt te Tilburg op 11-4-1682 en na 1-2-1753 overleden.

2. Anneken Denijs Moonen werd op 31-8-1684 te Tilburg gedoopt en is aldaar op 18-2-1726 begraven. Zij huwde op 17-1-1706 te Tilburg met Wouter Hendricks Rutten¹⁰⁵³⁾, die aldaar aan de Hoeven woonde. Hij werd in 1681 geboren en is te Tilburg begraven op 10-10-1738.

3. Peter Denijs Moonen aan de Hoeven. Hij is in 1693 te Tilburg geboren en trouwde aldaar op 3-3-1715 met Josina (of Clasina) Cornelis Oerlemans, die ongeveer in 1694 te Loon op Zand werd geboren. Hun dochter :

A. Jenneken Peter Moonen werd op 17-2-1716 te Tilburg

1047) Tbg. R 382, f 107v, 28-8-1691.

1048) R 426, f 30v, 27-3-1693.

1049) R 382, f 98, 1-6-1692. N 63, no 94, 14-10-1711. Boedelrekeningen Marinus de Wolf van 1706-1708 en 22/25-9-1714, post no 24 dd, 8-8-1706.

1050) R 377, f 35v, 18-3-1680.

1051) Inv. Visvliet 380 I, f 18v, 1665.

1052) R 471, f 269v, 12-5-1721.

1053) R 429, f 207v, 29-5-1708.

gedoopt. Zij woonde aan de Veldhoven aldaar toen zij er op 21-2-1751 trouwde met Adriaen van Buel. Deze woonde aan de Oostheikant en was in eerste echt gehuwd geweest met Cornelia Anthonij Vos.

4. Norbert Denijs Moonen, volgt onder VIII-t.

VIII-t. Norbert Denijs Moonen is op 13-9-1698 te Tilburg gedoopt en aldaar op 2-10-1728 begraven. Hij woonde aan de Hoeven. Op 8-9-1720 trouwde hij te Tilburg met Catharina Cornelis de Noot (in het Nieuwland), die in 1698 aldaar was geboren. Zij is op 11-4-1730 te Tilburg begraven. Uit dit huwstammen :

1. Denijs, te Tilburg gedoopt op 7-7-1721 en aldaar op 16-7-1725 begraven.
2. Norbartus Moonen, volt onder IX-v.
3. Peter, op 3-4-1725 te Tilburg gedoopt.
4. Cornelia, te Tilburg gedoopt op 27-5-1727.

IX-v. Bart Moonen ¹⁰⁵⁴) werd op 8-2-1723 te Tilburg gedoopt en is op 13-7-1790 te Goirle gestorven. Hij was in eerste echt op 27-6-1751 te Tilburg gehuwd met Adriana Maria Appels (Tilburg 1724-1760), dochter van Jan Adriaen Appels en van Cornelia Jan Janssen. In tweede echt huwde Norbart te Tilburg op 5-2-1764 met Jenneken Gordijn ¹⁰⁵⁵), gedoopt te Goirle op 14-12-1743. Zij was een dochter van François de Jardin en van Jenneken Wagemaeckers. Bart woonde in 1751 aan de Hoeven, in 1758 op de Hasselt en sedert zijn huwelijk met Jenneken aan d'Abcoven te Goirle. Zijnde Armlijk liet hij zijn gestorven kinderen pro deo begraven. Uit het eerste huwelijk zijn geboren :

1. Catharina Moonen, gedoopt te Tilburg op 1-2-1753, waar zij in 1810 nog woonde. Zij was ongehuwd.
2. Joanna Maira, op 23-9-1754 te Tilburg gedoopt.
3. Maria, op 18-1-1756 te Tilburg gedoopt.
4. Norbartus, te Tilburg gedoopt op 27-8-1757 en te Alphen op 30-4-1759 begraven.

De kinderen van Johanna Gardijn waren :

5. Adriaan, te Tilburg gedoopt op 23-8-1765.
6. Jan Francis Moonen, volgt onder X-x.
7. Aldegundis Moonen is op 2-1-1770 te Goirle gedoopt. Zij

¹⁰⁵⁴) R 443, f 215v, 11-3-1769. R 444, f 210, 16-5-1772. N 93, f 19, 11-3-1766.

¹⁰⁵⁵) R 443, f 32 13-5-1766 en marge dd. 11-3-1769. Op 8-11-1739 trouwde haar vader als Francis van Hove, geboortig van Valenciën, weduwnaar van Marie van Waarlem, met haar moeder. Rond de laatste eeuwwisseling werd de familie Dujardin te Goirle Duseldijn genoemd.

trouwde met Cornelis Boomers en overleed te Rotterdam op 17-1-1841 als diens weduwe.

8. Cornelis, op 23-12-1772 te Goirle gedoopt.
9. Maria Moonen werd op 26-4-1776 als Johanna Maria te Goirle gedoopt. Zij trouwde te Tilburg op 30-4-1798 met de linnenwever Johannes van Overbeek. Jan was een zoon van Cornelis van Overbeek en van Anna Maas. Hij is op 26-9-1769 te Goirle gedoopt, woonde er aan het Ven en overleed aldaar op 22-5-1812. Maria Moonen stierf te Goirle op 12-2-1839. Zij was spinster.
10. Peter, op 6-1-1780 te Goirle gedoopt en daar op 25-9-1794 begraven.
11. Norbartus, op 10-12-1782 te Goirle gedoopt en aldaar begraven op 28-2-1791.

X-x. Francus Moonen¹⁰⁵⁶) woonde te Goirle aan 't Dorp, werd daar op 23-7-1767 gedoopt en overleed er op 28-7-1827. Hij was linnenwever van zijn stiel. Servaas van de Graaff beschreef in 1807 Goirle als een dorp waar de inwoners *deels hun bestaan vinden uit den landbouw, en gedeeltelijk uit het fabricceeren of weven van zoogenaamd werk- of spoel- of grof linnen*¹⁰⁵⁷). Francus trouwde te Tilburg op 3-2-1793 met Maria Catharina van de Wouw, dochter van Peter Adriaan van de Wouw en van Helena van Dun. Zij is op 9-10-1768 te Goirle gedoopt en op 11-11-1844 aldaar overleden. Haar kinderen zijn :

1. Catharina, gedoopt te Goirle op 25-11-1793.
2. Cornelia, gedoopt te Goirle op 9-2-1795 en aldaar op 5-3-1797 begraven.
3. Norbartus, op 22-9-1796 te Goirle gedoopt en op 31-3-1797 aldaar begraven.
4. Anna Maria Moonen werd op 18-2-1798 te Goirle gedoopt en trouwde daar op 11-9-1820 met Cornelis Vekemans, linnenwever, zoon van Martinus Vekemans, linnenwever, en van Helena Gilissen. Hij werd op 20-2-1796 te Goirle gedoopt en is daar op 5-7-1871 overleden. Anna Maria Moonen is op 7-9-1853 te Goirle gestorven.
5. Norbartus, op 17-1-1800 te Goirle gedoopt en daar op 16-2-1805 begraven.
6. Johanna Catharina Moonen, spinster, is op 16-2-1802 te Goirle gedoopt en daar op 5-4-1863 overleden. Zij trouwde er op 6-1-1827 met Cornelis Lenaarts, timmerman, zoon

1056) R 464, f 87v, 22-3-1808.

1057) S. van de Graaff. Historisch-statistische Beschrijving etc., p. 627.

van Cornelis Lenaarts en van Adriana Maria Timmermans. Cornelis jr werd op 13-6-1797 te Rijen gedoopt en is te Goirle op 4-6-1850 overleden.

7. Adriana Moonen ¹⁰⁵⁸), naaister, te Goirle gedoopt op 17-12-1803, trouwde aldaar op 7-1-1837 met Jan Baptist van Erven, linnenwever uit Riel. Aldaar werd hij op 7-12-1808 gedoopt als zoon van de arbeider Henricus van Erven en van Petronella Meeuwsen.
8. Peter Cornelis, gedoopt te Goirle op 22-4-1806 en aldaar overleden op 28-1-1807.
9. Helena Maria, op 4-4-1808 te Goirle gedoopt en daar op 5-2-1809 gestorven.
10. Helena Maria Moonen ¹⁰⁵⁹), mutsenmaakster, werd op 25-7-1810 te Goirle gedoopt. Zij trouwde aldaar op 17-4-1841 met de bakker Egidius Vekemans ¹⁰⁵⁹). Deze is op 26-3-1818 te Turnhout geboren uit het huwelijk van Egidius Vekemans, bakker aldaar en later te Goirle, en van Cornelia van Ostade.

V-n. Heijlwich Henricx Moenen ¹⁰⁶⁰) werd rond 1600 te Hilvarenbeek geboren en is daar begraven op 19-9-1683. Voor haar huwelijk wordt zij vermeld als hoedenmaakster. In eerste echt trouwde zij met Peter Henrick Helselmans ¹⁰⁶¹), zoon van Henrick Bartholomeus Helselmans en van Marie Adriaen Claes Otten. Op 19-11-1627 bleek dat de kinderen van wijlen Peter en Heijlwich *alle naerde aflijvicheijt vanden selven Peteren hunnen vaders verstorven* waren. Heijlwich Moonen hertrouwde met Adriaen Willem Adriaenssen van Oirschot, die rond 1630 kwam te overlijden. Haar derde echtgenoot was Marten gelettmeerde sone Cornelis Martens alias Marten Moenen ¹⁰⁶²), gedoopt te Hilvarenbeek op 11-3-1611 en aldaar op 31-12-1692 begraven. De laatste jaren van zijn leven werd hij Marten Cornelis Boschmans genoemd.

Marten was geruime tijd lid van het korpus van Hilvarenbeek,

¹⁰⁵⁸) NAMB 4351, no 3435, 18-6-1845.

¹⁰⁵⁹) In de „Staat der veranderingen, voorgekomen in de Fabryken, Trafijken en Bedryven van den 1 Januarij 1843, tot 1 Januarij 1845 in de Gemeente Goirle, Provincie Noord Brabant“ (Provinciale Griffie 1681) wordt over de brood -en beschuitbakker Egidius Vekemans (vader of zoon?) het volgende opgemerkt: „Heeft sedert den 1 Januarij 1843 opgehouden te bestaan.“

¹⁰⁶⁰) Hilv. R 46, f 8, 14-2-1628. R 52, f 131v, 2-8-1650.

¹⁰⁶¹) R 45, f 366, 19-11-1627. Otten, p. 36. (Vgl. R 49, f 6v, 1-3-1634).

¹⁰⁶²) R 6, 7-3-1665. R 11, 13-8-1664. R 22, 1-7-1679. R 49, f 120v, 18-6-1635; f 312v, 21-6-1638. R 64, f 66v, 21-1-1660; f 123, 3-8-1660; f 142v, 2-2-1661. R 65, f 64, 9-1-1663; f 65, 13-1-1663. R 66, f 84, 27-11-1667; f 91v, 11-2-1667. R 67, f 75v, 11-10-1670. R 68, f 37v, 13-5-1677. R 70, f 293v, 9-6-1689. R 71, f 92v, 24-8-1693. R 105, ongef., 18-5-1676. R 170, f 201, 9-8-1675; f 207v, 25-10-1675. R 171, f 216, 25-10-1684. GA 140. GA 763, 1667. NAMB 783, 15-3-1688. NAMB 784, 19-12-1682.

in 1657, 1672, 1673, 1674 en 1677 als bedezetter¹⁰⁶³), van 1663 tot en met 1669 als gezworene of gekommitteerde en in 1668, 1670, 1672 en 1675 als borgemeester. Hoewel het borge-meesterambt om de grote financiële risico's weinig gezocht was, aanvaardde Marten het meermalen geheel of gedeeltelijk terwijl zijn periode van vrijstelling nog niet was verstreken. In 1660 werd hij gerechtigd *den impost vant Gemael ende slach te collecteeren ende op te haelen*¹⁰⁶⁴), in 1666 is hij *Collecteur vande heij ende torfcedulen*¹⁰⁶⁵) en in 1674 en 1675 wordt hij weer *aengenoomen te collecteeren de specien vant gemael ende bestiael, mitsgaders de cleijne specien*¹⁰⁶⁶), allemaal kollektes die in Hilvarenbeek gemeenlijk de borgemeesters kompeteerden. In 1668 nam Marten het borgemeesterschap aan van de gekozen borgemeester Wouter Rijbosch¹⁰⁶⁷). Zelf gekozen werd hij in het rampjaar 1672¹⁰⁶⁸): als borgemeester van de Voort en het Loo maakte hij in zijn ambtsperiode (van 1-4-1672 tot 30-3-1673 de volgende kosten in verband met de oorlog :

Den XXVIJen April 1672 betaelt eenen bode die aenschrijven brocht vanden thienden man, ende ijeder een sijn goet inde steden soude brengen xij st. Den XIIIJen meij betaelt eenen bode aenschrijven brengende, datmen de keffen ten Bosch soude binnen brengen¹⁰⁶⁹) **x st.**

(17-5-1672)Item geweest met den President tot Eijndoven ende woensel om met mutsaerts te spreucken wegens de franssche, ende verteert opde voors : reijse met den President ende peerden ij gl xv st.

Gevaceert twee daeghen met t peert iij gl.

(19-5-1672)Den selven dach betaelt Hendrick Branten, dat hij geweest hadde vernemen naer de franssche met kennisse van heeren schepenen xvi st.

Den XXVen meij betaelt eenen bode die tot Tilborgh hadde geweest omme te vernemen naer de franssche vj st.

Den IIIJen Junij geweest tot Poppel vernemen naer de Hispanische troppen die tot Lil ende Poeljel laeghen, ende verteert vij st.

Gevaceert eenen dach vi st.

Den VJen Junij betaelt eenen bode die van hoochstraeten quamp gesonden bij Matheus Stalparts, dat de hispanische trouppen aldaer waeren i gl xvi st.

1063) GA 93, f 98v, 27-12-1671: aanstelling tot zetter. R 170, f 105, 18-12-1673: zetter. GA 93, f 115v, 25-2-1674: „laest affgegaen setter“; f 118v, 10-3-1674: aanstelling tot extraordinair zetter over de Vrijthof.

1064) R 111, f 137, 19-4-1660.

1065) GA 93, f 66v, 29-6-1666.

1066) GA 93, f 121, 21-4-1674; f 143v, 18-5-1675. Voor deze funktie gold een honorering met ongeveer 3½ % van de opgehaalde gelden.

1067) R 169, f 164, 29-1-1668.

1068) GA 1111, 1672.

1069) Karren voor legerdiensten, broodtransporten e.d.

Ende bij den bode verteert tot Thielmans V st.

Den VIJen Junij betaelt Gerit Jans schrijven brengende, dat wij soudē tot Heusden comen betaelen x st.

Den VIJen Junij betaelt Hendrick Branten dat hij geweest hadde vernemen naerde Spaensche troppen tot Baerle vij st.

Den XXIIJen Junij betaelt eenen bode schrijven brengende, datmen ten Bosch soude palasaden brengen vij st.

Item heeft den Rendant geweest tot Eijsbeeck omme te besichtighen gemeijnts houdt aldaer oft t'selve diende om de palassaden te laeten maecken, oock twee reijssen tot Diessen geweest, omme te hooren ende sien wat sij daermēde soudē doen x st.

Den geweest naer Loemel omme te vernemen naer de franssche ende verteert in twee daeghen twelff stuijvers xij st.

Gevaceert twee daghen xx st.

Den XXVen Junij betaelt eenen bode die naer de fransche hadde geweest vernemen vij st.

Item geweest op St. Jans dach vernemen naer de franssche met Michiel vanden Nieuwenhuijse naer OpperPeelt ende verteert in twee daghen met de peerden v gl xvj st.

Gevaceert twee daghen met 't peert ij gl xvj st.

Den XXVIJen Junij geweest met den President Lemnius naer maeseijck mette kerre wegens de franssen ende verteert opde vs: reijse vlij gl xiiij st ij ort. Gevaceert drie daghen xxx st.

Den IXen Julij betaelt eenen bode schrijven brengende datmen ten Bosch aenden Gouverneur soude comen stroij leveren vi st.

Den selven dach geweest aende Biest ende Westerwijck dat de gemeijnte bij een moste comen liij st.

Den IXen Julij soo hebben heeren schepenen geswooren ende setters verteert dat sij malcanderen te spreecken hadden watmen met 't stroij soude doen x st.

Den Xen Julius betaelt eenen bode van Oisterwijck tijdinge brengende dat de fransschen bijden Bosch waeren x st.

Den XIIIJen Julius geweest tot Tilborgh omme te vraegen wanneer deselve naer de franssche ginghen omme te betaelen verteert vier st: ende voor vacatie vij st. comt tsamen x st.

Den XVen Julius geweest met Thielman Lemnius naer Vlijmen alwaer het leger vande franse lach gecampeert om swaricheden te verhoeden die de Gemeijnte over het hooft was hangende ende te saemen verteert in twee daghen mettē peert vande voors Lemnius ij gl xvij st.

Ende gevaceert twee daghen xx st.

Alsdōen aende savegarde gegever die bij vande fransche mosten nemen i gl xvlij st.

Alsdōen aen een parthije fransschen gegeven die ons wilden plunderen i gl vj st.

Den XIXen Julius geweest metten President naer Boxtel inden fransschen leger om wiltbraet en haver te brengen volgens d'aenschrijven vant quartler, ende verteert met peert ende karre vanden voors president i gl vij st. ende gevaceert een dach comt x st.

Den XXen Julius betaelt eenen bode gesonden door mijn heer Crol van maeseijck, datmen de beesten aenden fransschen soude comen betaelen i gl iij st.

Den XXIIJen Julius betaelt Willem Adriaens Coomen, dat hij eenen brieff tot maeseijck gedraghen hadde, om dat wij gheen schaede soudon comen te lijden ter olrsaecke wij de beesten noch nijet betaelt en hadden iij gl v st.

(25-7-1672) Ten selven daghe betaelt eenen bode die tot Oirschot ende Tulder geweest hadde, ende seijde dat daer ruijters waeren viij st.

Den 27en Julij betaelt eenen bode die tot Gestel geweest hadde vernemen ofte den sauvergarde ewech was vj st.

Ten selven daghe betaelt eenen bode van Leeghmierde seggende dat de spraecke inden leger ginck dat het leger tot Boeck ende Diessen soude comen liggen vij st.

(28-7-1672) Alnoch betaelt eenen bode van Tilborgh die quamp vraegen ofte wij mede naer maeseijck wilden gaen om de beesten te betaelen viij st.

Den Vlen augusti 1672. geweest met den president naer maeseijck omde betaelinghe vande beesten aen de fransschen te doen, ende bij te leggen het verlies van gelt daeraen verschoten v gl xiiij st ij ort.

Ende verteert met de peerden in vier daghen ix gl xi st.

Gevaceert vier daghen te voet ij gl.

Den VIJen augusti betaelt eenen bode die schrijven brochte van maeseijck datmen soude comen betaelen xxvi st ¹⁰⁷⁰).

Item betaelt marten den swaeger van Cornelis Brandts, dat hij de savegarde tot Boxtel geleijt hadde xx st.

Den IXen augusti geweest vernemen naer eenen trop franssche ruijters tot Oisterwijck, voor vacatie metten nacht x st.

Item betaelt aen Peter den swaeger van Mr. Niclaes Nouwen, vandat hij metten gequetsten ruijters geweest hadde tot Boxtel xv st.

Den XVen augusti betaelt eenen bode schrijven brengende vande heere Gouverneur vanden Bosch, datmen graen binnen den Bosch soude brenghen opden brant vj st.

(16-8-1672) Item betaelt aen Hendrick Branten dat hij naer de franssche hadde geweest vernemen vij st.

Den XXVIJen Augusti gegeven voor een paer hantschoenen aen een parthije soldaeten datse soudon door gaen sonder te peijsteren, met kennisse vande president ij gl x st.

Den XXIIJ augusti geleijt eenen Trompetter tot Beerse vj st.

Den lesten augusti betaelt Willem Adriaen de Comen, vandat hij twee

1070) Maaseik: residentie van de vijandelijke ontvanger der belastingen.

daghen vult geweest hadde omme te vernemen wanneer den fransschen leger soudent vertrecken xvlij st.

Den XVIIJen september betaelt een hespe geschoncken aende heere gouverneur van Bosch i gl vij st.

Alnoch wiltbraet, ende medegesonden aen vrachte x st.

Item betaelt aende fransche salvaguarde die alhier geweest hadde xx gl.

Den XXVIJen september betaelt eenen bode schrijven brengende datmen ten Graeve aende fransschen soudent comen betaelen vj st.

Den XXXen september geweest metten president naer den Graeve om aende fransschen de haever ende coren te betaelen, ende verteert in vier daghen met twee peerden xlij gl ix st ij ort.

Gevaceert in vier daghen ij gl.

Den XIJen October soo hebben vier ruijters verteert met kennisse van schepenen ij gl x st.

(29-10-1672) Item drie soldaeten op alderheijligendach hebben verteert met kennisse van schepenen xij st.

Den VJen november soo hebben vijff soldaeten verteert in cost ende dranck met kennisse van heeren schepenen xxlij st.

Den Xen november betaelt eenen bode van Poppel tijdinge brengende dat Staeten ruijters tot Alphen laghen xij st.

(29-11-1672) Ten selven daghe geweest metten President naer den Graeve, ende Osch om haever voor de fransschen te coopen, verteert in vier daghen met de peerden xlij gl lij st.

Alnoch twee boden gegeven om de wech te wijsen xi st.

Gevaceert vier daghen ij gl.

(8-12-1672) Item betaelt aen Jan Ras dat hij voor de gemeijnte hadde geweest omme te vernemen naer ruijters, met kennisse van Gerit van Diessen xi st.

(12-12-1672) Alnoch betaelt met kennisse vande President, Adriaen Vincent van dat hij met de franssen geweest hadde ten tijde vande rovinge tot Tilborgh xxv st ¹⁰⁷¹).

Den XXVJ en December geschoncken aende heere van sGraevenmoer, ten tijde de Staeten ruijters alhier over de straet quaemen van Charleroi, ende in een somme van hondert gulden heeft den Rendant gegeven xxxv gl x st.

Den Ien Januarij 1673 verteert bij vier soldaeten met kennisse van schepenen xvj st.

Den XVIIJ februarij betaelt twee boden van Oirschot, tijdinge brengende dat die van Craendonck wilden comen roven ende branden xxlij st ¹⁰⁷²).

Den IXen meert betaelt eenen bode van Olsterwijck tijdinge brengende dat die van Craendonck ons dreijghden x st.

Den Iesten meert geweest vernemen naer eenen trop ruijters van Breda tot Gilse, met sijn peert verteert, ende voor vacatie tsamen xxv st.

¹⁰⁷¹) De plundering van Tilburg door Franse ruiters in augustus 1672, vgl onder VI-k.

¹⁰⁷²) Craendonck: vijandelijk garnizoen bij Eindhoven.

(28-4-1673) Item betaelt Wouter Matthijssen van eenen trouw ruijters tot Gorte te leijden vj st.

Item gelevt opde straat alhier aende Staten ruijters acht vaeten haveren doen de franssen tot Gestel voor Eijndhoven geslaeghen waeren daerover v gl iij st.

Ende den sack nijet wederom gehadt x st.

Item betaelt Laureijs van Roij de verteerlinghe door ses soldaeten t'sijnen huijse geschiedt, met kennisse van schepenen xxxvj st.

Item wort den Rendant geordonneert te betaelen Michiel vanden Nieuwenhuijse dat hij inde gemeente verdient heeft, ende bij Ruijters t'sijnen huijse verteert is, volgens specificatie de somme van ses gulden twelff stuivers vj gl xij st.

Item wort den Rendant geordonneert te betaelen Jan Servaes Middegael van tsercosten vande ruijters ende soldaeten t'sijnen huijse geresen, volgens specificatie de somme van xxxvij gl xvij st l ort.

D'uijterlingh vande ruijters onder commando vande prince Veaudemont onder den heertganck vande Voort beloopt de somme van xliij gl v st ij ort. D'uijteringen vande ruijters ende knechten aenden heertganck vant Loo ende heijcant, befoopen tsaemen bij een gerekent ter somme van xl gl xvij st. Den Xlen Julij 1673 soo is Peter Janssen de With togetaxeert vande regeerders van Hilvarenbeeck, ten opsichte van sijne schade geleden vande franssen die eenen Engelszen ambassadeur convoljeerden tot Weelde toe inijnen rogge, boeckweijt ende andere schaede de somme van xl gl.

Item comt den rendant dat hij in desen Jare van sijne borgemeesterschap oock Setter is geweest, volgens het reglement ij gl x st.

Item heeft den rendant gelevt in dienste vande Gemeijnte een Carre hoeij alswanneer den Prince van Veaudemont op het kerckhoff alhier met sijn Troupen gecampeert lach, bij accoirt de somme van vij gl.

Item wort den rendant geordonneert te betaelen aen Laureijs van roij voor ses soldaeten eenen nacht te houden in den tijt vande bedieninge vanden rendant xxx st.

Den rendant wort geordonneert te betaelen aen Thielman Lemnius voor leverantie van drie tonnen bier, xxvj steen hoeij met noch twee ende een quart potten wijn, alle gelevt door orde van Schepenen ende verscheijde geswoorens aen een regiment voetvolck met hunne bagagie wagens coomende wijt den briel, ende gaende naer maastricht, naementlijck den 3en meij 1672. beloopende in alles ter somme van xvij gl xix st.

Item wort den rendant geordonneert te betaelen aen Hendrick Servaes Moonen voor ruijters te houden, volgens bijgaende memorie, bij moderatie de somme van xxxi gl.

In 1675 werd Marten Cornelis Martens aangewezen als extraordinaire borge-meester¹⁰⁷³), een funksie die te Hilvarenbeek in 1674 in verband met de

1073) GA 93, f 136v, 9-2-1675.

oorlog weer was ingesteld en waaronder de inning en administratie van de Franse oorlogskontributies ressorteerde. Aan extra gewone en buitengewone belastingen (verpondingen, hoofdgelden en personele lasten) ter bestrijding van deze contributies en van de andere oorlogslasten moesten de inwoners van Hilvarenbeek in 1672 5.267:10:0 opbrengen, in 1673 9.617:10:0, in 1674 25.708:15:0, in 1675 34.485:0:0, in 1676 21.050:0:0, in 1677 16.300:0:0, in 1678 ¹⁰⁷⁴) 11.100:0:0 en in 1679 7.350:0:0 ¹⁰⁷⁵). Dit boven de normale belastingen die jaarlijks 14.000:0:0 à 15.000:0:0 beliepen ¹⁰⁷⁶). Bij deze opsomming is de afbetaling van de grote leningen en de rentes daarop buiten beschouwing gelaten. Een afnemend aantal personen moest deze bedragen opbrengen: in de oorlog liep het aantal huishoudens te Hilvarenbeek met 100, d.w.z. met meer dan 20% terug.

Buiten de hierboven genoemde functies is Marten Cornelis Martens nog ijk- of keurmeester geweest ¹⁰⁷⁷). Van beroep was hij waard en brouwer in de herberg in de Gelderstraat waaruit zijn schoonouders gestorven waren. Voorts was hij metselaar en leveransier van bouwmaterialen als kalk en stenen. In 1652 leverde hij aan de gemeente *ses vaeijen seel die aende Cloecken sijn gebruikkt*. Tenslotte was Marten Moenen voerman en marktkoopman: hij trok met schoenen, wollen kleren, viltten hoeden, (eigengebakken?) peperkoek, houtwerk, duil ¹⁰⁷⁸) en fruit naar de markten van Noord- en Zuid-Brabant. Ook bracht hij in de lente van het land van Turnhout karrenvol korven met bijen naar Holland, *om aldaer om de blommen gevoet te worden*.

Uit het huwelijk van Adriaen Willem Adriaens en Heijlwich Henricx Moonen zijn mij bekend:

1. Peter Adriaen Moonen, volgt onder VI-o.
2. Willem Adriaen Moonen, volgt onder VI-p.

In 1693 werden de nagelaten goederen van Marten Bosmans

1074) Op 10-8-1678 werd in het vredesverdrag tussen de Republiek en Frankrijk bepaald dat de Meierij de oorlogskontributies tot 1-9-1678 volledig moest afbetalen. (L. P. L. Pirenne. *De Generaliteitslanden van 1648 tot 1795*; p. 346. In: *Algemene Geschiedenis der Nederlanden* onder red. van J. A. van Houtte, J. F. Niermeyer, J. Presser e.a.; dl VIII. Utrecht 1955: p. 315—351).

1075) Afbetaling van achterstallige oorlogskontributies aan de Fransen.

1076) Verpondingen: 7035-0-0. Koningsbede: 1646-0-0. Gemene middelen: 1898-10-0. Kleine spesiën: 752-8-0. Personele kwotisatie: 350-0-0. Bezaaide morgen en horengeld: ca 2000-0-0. Bieren, wijnen en gedestilleerd: ca 500-0-0. Bastiaal: ca 275-0-0. Deze siffers (Hilv. R 174, f 272v.—275v, 17-9-1706) wijken af van die B. Dijksterhuis (*Geschiedenis van de Heerlijkheid Tilburg en Goirle*. Tilburg, 1899) noemt in zijn bijlagen F, H, I en K.

1077) R 171, f 72, 5-4-1681. GA 94, f 73, 26-11-1682: „Reglement voor de ijk ende keurmeesters over de vrijheit ende Heerlijckheidt van Hilvarenbeecq”: de ijk- en keurmeesters pegelen de kannen, iken de gewichten, de tin-, koper-, blik-, zout- en oliematen en de bier- en wijntonnen en -vaten, branden of tekenen de koren- of droge maten, visiteren de ovens, eesten en schouwen van de bakkers, kontroleren alle huizen op brandveiligheid en -beveiliging en zien toe op het sluitingsuur van de tappers.

1078) Rietsoort, gebruikt als goedkoop dakbedekkingsmateriaal.

en Heijwich Moonen gedeeld onder :

3. Lijsken Marten Cornelis Martens alias Moonen, gedoopt te Hilvarenbeek op 27-6-1634 en daar op 28-8-1723 ter aarde besteld. Op 12-11-1658 trouwde zij te Hilvarenbeek met Laureijs Laureijs Cornelis Geraerts van Roij alias Beijls¹⁰⁷⁹) ofwel Freijs van Roij de jonge, herbergier in *het Clooster* in de Gelderstraat, metselaar, timmerman, *tichelmaecker* en koopman. Hij was een zoon van Laureijs Cornelis van Roij alias Beijltekens (VIII-b), eveneens herbergier, timmerman en koopman, en van Maeijken Pauwels Wouters vanden Poel¹⁰⁸⁰). Freijs de jonge was in 1666/67 borgemeester en in 1675 verpondingsbeurder. In 1671 en 1672, van 1685 tot 1690 en van 1693 tot 1698 pachtte hij de *novalie Thiende* van Hilvarenbeek. Deze pacht was niet altijd even lukratief, getuige de totale vernietiging van de oogst in 1693 *door den horibelen swaren ende bedroefden hagel slag* te Esbeek. Het jaar daarop werden *door een schrickelijcke ende onblusselijcke brandt opden vierden van deser maent meij in onse vrijheijt snaermiddaghs ontrent de clocke halff vier uijren ontstaen, ruym vijftigh wooningen doort voors vuer binnen den tijt van anderhalff uijre geconsumeert ende verslonden met all het meesten t'geene daer inne was*. De grote brand woedde vooral in de Gelderstraat, op het Marktveld en in de Koestraat, waar *aengesien dat het den almogenden Godt gelieft heeft vele huizen tot de grond toe afbrandden* en andere werden omgetrokken om uitbreiding van de *deerlijcke desolatie vande seer schromelijcken brant* in te perken. Laureijs leed *doorden vehementen brant aen sijn huijs bestaende in drie distincte wooninge* een schade van 2.500:0:0. In totaal lag voor 55.185:0:0 in de as¹⁰⁸¹).
- Als koopman trok Freijs regelmatig naar de markten van Sint-Lenaart, Turnhout, Baarle-Hertog, Mierle, Hoogstra-

1079) R 65, f 283v, 16-11-1665. R 67, f 251, 20-3-1673; f 280v, 29-8-1673; f 395, 12-7-1675. R 68, f 188v, 12-7-1678; f 300, 25-9-1679; f 353, 14-3-1680; f 398v, 28-1-1681; f 444v, 1-4-1681; f 465v, 6-5-1681. R 72, f 50, 14-1-1701; f 497, 31-1-1710. R 73, f 130, 20-3-1713; f 146, 2-5-1713. R 74, f 265, 21-1-1719. R 75, f 25v, 28-3-1726; f 86, 4-1-1727. R 120, ongef., 26-7-1700; 6-11-1700; 13-11-1700. R 170, f 48v, 18-2-1671. R 172, f 209, 24-12-1687; f 303v, 26-8-1690. R 207, ongef., 18-7-1693; 4-8-1697. GA 93, f 62v, 28-3-1686; f 91v, 29-9-1669; f 141v, 7-4-1675; aanstelling tot verpondingsbeurder. NAB 783, 7-4-1672. NAB 787, 9-7-1698.

1080) Marie was een dochter van Pauwels Wouters vanden Poel aan de kleine Westerwijk en van Cornelia Willem Cornelis (R 50, f 414, 17-8-1647). De ouders van Pauwels (die in eerste echt was gehuwd met Lenaerdtken Wouter Peter Nouwen; R 43, f 91, 27-2-1620 waren: Wouter Pauwels vanden Poel aan de Westerwijk (R 44, f 172v, 5-11-1622), zoon van Pauwels Hubrechts van den Poel en van van Dimpna Wouter Thielmans, en: Mariken Cornelis Rijsbosch (R 32, f 256v, 10-10-1590), dochter van Cornelis Bartholomeus Rijsbosch en van Lauwerijs Cornelis Sledden.

1081) R 173, f 82/90v, 8-5-1694. R 207, ongef., 14-5-1694; 3-8-1694.

ten en plaatsen in Noord-Brabant ¹⁰⁸²) met *alderhande ge-maectt (groff) huijsmans houtwarck*. Soms verscheen hij met 8 of 9 karren hout op de markt. Hij verhandelde ook andere produkten van de Beekse nijverheid.

Laureijs Laureijssen van Roij *is korsten gedaen binnen Hilvarenbeecq op den 12 augustus 1636* en aldaar is hij op 16-3-1724 begraven. Zijn kinderen bij Lijsken Moonen zijn :

- a. Cornelis Laureijs van Roij, gehuwd met Anneken Jan Moonen alias van Gestel uit Reusel. Hieruit nageslacht.
 - b. Hendrick Laureijs van Roij, bakker, winkelier, tapper van Bredaas, wit en bruin bier, jenever en nagelwater. Hij was gehuwd met Anneken Wouter Naeijkens, dochter van de hoedenmaker Wouter Claes Naeijkens en van Cathalijn Jan Thielmans. Anneken hertrouwde in 1719 met Jacobus Maes (VII-a-2). Bij de grote brand van 1694 leed Hendrick schade aan *zijne meubilen, brant-hout turff coorn andere eetwaeren etc : mitsgaders een groot quantiteit winckelwaeren*.
 - c. Jan Laureijs van Rooij te Breda, timmerman.
 - d. Geertruij, gehuwd met Sijmon Jan Emmen. *Ter oirsaecke hij van Roij heeft geweijgert te geven aende Jonghmans alhier, eene verteeringhe tot Boxem, offte RijBier, alsoo sijns van Roijs doghter ondertrouwt was, tot Oisterwijck met eenen jongh man van Oisterwijck voors, den welcken zijinne doghter hadde wegh geleijt, vernielden deze Jonghmans offte kneghts in hun gramstorigheid de strooien dakbedekking van de herberg van Laureijs van Roij, de vader van de bruid ¹⁰⁸³)*.
 - e. Marie, gehuwd met Laureijs Bolders, erfde van haar ouders de herberg *het klooster* en het daarnear staande *clijn Huijsken en hofken genaemt Weffelaers huijsken*. Bolders was waard en brouwer.
4. Hendrick Marten Bosmans alias Moonen, volgt onder VI-n.
 5. Geertruijt Merten Cornelis alias Moonen ¹⁰⁸⁴) trouwde op 10-5-1667 te Hilvarenbeek met Hendrick Niclaes Damen ¹⁰⁸⁵), gedoopt aldaar op 16-10-1639, zoon van Niclaes Hendrick Peter Daemen en van Elijsabeth Cornelis Servaes

1082) Spesifiekere informatie over handel op Meierijse etc plaatsen staat mij niet ter beschikking.

1083) R 171, f 37, 28-11-1680. Zie over „het reijer offte quansel bier“ ook : R 207, ongef., 2-9-1696 ; 5-9-1696 en : Jan Naeijkens. Over het laatste voer graan ; Oude volksgebruiken in Hilvarenbeek ; p. 53. In : Hilvarenbeek in heden en verleden. Hilvarenbeek, 1970 ; p. 47-56.

1084) R 69, f 101v, 22-1-1684 ; f 193v, 4-2-1684 ; f 214, 15-4-1684. R 236, 28-11-1695. R 277, ongef., 28-1-1684.

1085) R 68, f 126v, 21-3-1678 ; f 143, 28-3-1678 ; f 191, 19-7-1678. R 170, f 298v, 5-5-1678.

vande Sanden. Zij werd op 22-8-1640 te Hilvarenbeek gedoopt en is daar op 4-9-1682 als *Geertruijt Moonen aende Veldhoven* begraven. Zij liet daar een stede na, die later werd gekocht door Cornelis Servaes Moonen.

Cornelis Servaes vande Sanden aan de Veldhoven was een zoon van Servaes Wouters vanden Sanden en van Jenneken Jan Stevens vander Langrijth (III-a-1). Bij Jenneken Jan Bruers alias Otten was hij vader van onder andere bovengenoemde Elijsabeth. Van Schijndel noemt Jenneken Bruers ten onrechte Jenneken Jan Claes Wouter Otten (**Otten**, p. 195). Jenneken was echter een dochter van Jan Jan Bruers alias Otten de joncxste en van Dimpna Claes Wuestenborchs. Jenneken Jan Claes Wouter Otten was gehuwd met Jaspaer Dierck Aerts van Dun alias Byemans onder V-b.

VI-n. Hendrick Marten Bosmans alias Moonen¹⁰⁸⁶) werd op 6-8-1636 te Hilvarenbeek gedoopt en is bijna 100 jaar oud geworden. Hij was steenbakker en bierbrouwer in de Paardenstr. In 1694 is daar de *huijsinge van Hendrick Bosmans met de schuere ende stal t'een mael verbrant*. Op 29-7-1722 (R 176, f 78v) was er nog sprake van *Een ledige ende desolate plaetse daer 't huijs afgeraecht is van Hendrick Bosmans*. Hendrick was in 1663 *kermisse bedehaffer aende Vrijthoff*, in 1669/70 verpondingsbeurder, in 1676-1678 schepen, in 1679 borgemeester van de Vrijthof en in 1689/90 borgemeester over heel Hilvarenbeek. Hij trouwde op 16-12-1659 te Hilvarenbeek met Peterella Willem Nauwen, dochter van de boterkramer en herbergier Wilm Jan Nouwen en van Agnieta Peters van Heesch. Spotters beweerden in 1689 dat *Peternella op het Stadthuijs tot Oirschot was uijtgeschildert met een schael boven haer hooft, ende het gewicht inde hant, zodat deselve Peternelle nijet meer tot Oirschot en derffde coomen*.

Evenals een groot aantal van zijn familieleden handelde Hendrick met *meijersche booteren* op Antwerpen en Brussel; bovendien met hout op het land van Luik. Over de boterhandel en

1086) R 18, 19-11-1718. R 64, f 208, 21-10-1681. R 65, f 248, 7-4-1685. R 66, f 59v, 6-10-1666; f 241v, 20-2-1689. R 67, f 13, 17-2-1670; f 271v, 3-7-1673; f 449, 11-3-1676. R 68, f 29v, 16-4-1677; f 43, 25-6-1677; f 78, 18-10-1677; f 204v, 13-12-1678; f 310, 16-1-1680. R 69, f 8v, 10-1-1682; f 220, 2-6-1684. R 71, f 92v, 18-8-1693; f 186, 7-4-1695. R 72, f 247, 31-7-1705; f 332, 14-1-1707; f 340, 20-1-1707; f 342, 9-2-1707; f 375, 9-8-1707. R 74, f 454v, 31-1-1722. R 120, ongef., 11-2-1702; 3-1-1704; 4-5-1704. R 169, f 51, 19-5-1684; f 59, 21-9-1684; f 86, 1-6-1685. R 170, f 140v, 6-10-1673; f 172, 21-12-1674; f 259, 24-4-1677; f 277v, 28-8-1677. R 171, f 217, 17-11-1684. R 172, f 23, 22-2-1685; f 186, 14-6-1687; f 240v, 12-11-1688. R 173, f 82/90v, 8-5-1694. R 174, f 203, 3-5-1705. R 207, ongef., 15-7-1683; 29/30-9-1689. R 208, ongef., 22-12-1701; 26-7-1715. R 277, ongef., 3-11-1706; 14-11-1725. GA 93, f 51, 30-12-1663. GA 94, f 23v, 3-4-1679; f 132v, 23-4-1687; f 189v, 15-10-1689. NANB 782, 9-1-1677. NANB 785, 1-12-1689; testament. NANB 786, 19-10-1695. GA 1291, 25-4-1678.

verdere export van Hilvarenbeek naar de Zuidelijke Nederlanden het volgende :

HILVARENBEEKSE UITVOER NAAR HET ZUIDEN IN GULDENS ¹⁰⁸⁷⁾

produkten	1657	1658	1659	1660	1661	1663	1664	1665
hoeden en schoenen a)	627	1180	1263	757	1032	891	1006	893
houtwerk b)	379	378	457	416	410	577	454	297
boter	7066	5480	5910	6699	5081	6283	7426	2570
totaal c)	10000	8241	9016	9660	7830	7855	9254	4630

produkten	1666	1667	1668	1669	1670	1671	1672	1673
hoeden en schoenen	492	453	663	603	689	546	—	—
houtwerk	310	304	238	243	195	159	84	—
boter	8325	8543	6574	2243	653	506	125	—
totaal	9422	9720	9786	3626	1844	1544	226	—

produkten	1674	1675	1676	1677	1678	1679	1680	1683	1684
schoenen	60	200	270	120	250	252	192	174	150
houtwerk	18	66	111	93	123	240	126	162	123
boter	30	450	143	803	405	375	60	3540	2450
totaal	110	734	600	1090	786	878	450	4128	2847

- Hoeden, hoedbanden, leerprodukten, maar voornamelijk schoenen ; na 1668 vrijwel uitsluitend schoenen.
- Voornamelijk **huijsmans houtwarck**, voorts klompen (**hooiblocken**), kuisperswerk, rademakerswerk, **greelspaenderen**, **houte spillen**, **eechden**, **gevlochten houtwarck**.
- Behalve schoenen, hoeden, boter en hout: vooral landbouwprodukten, wol, linnen enz.

Veel ambachtlieden brachten hun eigen produkten op de markt. Behalve de familie van Roij alias Bijls (V-n-3) waren dit bijvoorbeeld de kuipers van Rijthoven (VI-h-1), de wagenmakers van Rovert (Gens Nostra 1971, afl. juni), de timmerlieden van Loon alias Bijls, de timmerlieden Sche-

1087) GA 1254-1283, 1652-1684. De totaalsijfers blijken soms door zeer slordige optellingen tot stand te zijn gekomen. Ik had geen zin de kommies overal na te rekenen.

pers, de schoenmakers Willem Verspaendonck (noot 238) en Matheus Stalpaerts (VI-o-2). Bovendien waren er een of twee full-time marktkooplieden¹⁰⁸⁸) die de waren **alhier uijt de winckelen** oplaadden **om te marckten**. In het zuiden werden door de Bekenaren de jaarmarkten van 14 augustus en 7 september te Mierle het drukst bezocht. In het noorden richtte de handel zich, - buiten de Meierij -, hoofdzakelijk op Etten, Oosterhout en Capelle. Uit de geraadpleegde stukken blijkt niets over de handel met plaatsen binnen de Meierij, - in 1650 nog 80 jaarmarkten rijk -, en met Den Bosch.

P.C. de Brouwer¹⁰⁸⁹) kwam tot de konklusie dat er te Hilvarenbeek „een druk verkeer met de Zuidelijke Nederlanden” plaatsvond. Daar hij geen gebruik maakte van vergelijkingsmateriaal is deze konklusie op z'n minst voorbarig. Misschien is de opbrengst van de komptoiren van de Admiraliteit van de Maze te Rotterdam een criterium waaraan een uitspraak (druk of niet) kan worden ontleend: in 1665 bracht het komptoir van Hilvarenbeek ,238-4-9 op, dat van Reusel ,1282-9-6, Budel 1011-11-11 Tilburg 953--13-3, Lommel 502-13-0, Chaam 296-14-15 en Eersel 132-6-10¹⁰⁹⁰). De opbrengst, dus de handel van Hilvarenbeek was relatief gering. Door haar positie als grensplaats, door de in de door mij behandelde periode te verwaarlozen doorvoerhandel en door het überhaupt geringe belang van haar handel kan Hilvarenbeek geen representatieve indruk verschaffen over de oriëntatie van Staats-Brabant op het Noorden dan wel het Zuiden¹⁰⁹¹).

Het is duidelijk dat de houtbewerking en de schoen- en de hoedmakerijen de belangrijkste industrieën van Hilvarenbeek vormden¹⁰⁹²). Het zijn dan

1088) O.a. Peter Cornelis Bruers onder VI-p-6.

1089) P. C. de Brouwer. Bijdrage tot het onderzoek naar de economische orientatie van Staats-Brabant. In: Brabantia Nostra 1941/1942; p. 162-164.

1090) H. E. Becht. Statistische gegevens betreffende den handelsomzet van de Republiek der Vereenigde Nederlanden gedurende de 17e eeuw (1579-1715). 's-Gravenhage, 1908; p. 187. Vergelijk ook Baarle-Hertog: in 1659/60 zou het komptoir aldaar 24.000 à 30.000 jaarlijks hebben moeten opbrengen (zie VI-k).

1091) L. P. L. Pirenne. De Generaliteitslanden van 1648 tot 1795; p. 347 (AGN VIII).

1092) Voorts was er van ouds sprake van lijnwaadweverij; er woonden te Hilvarenbeek vrij veel linnenwevers. Rond 1700 was er zelfs even sprake van een bloeiende wollen-lakendraperie (vgl VI-l-1/cc). Het linnen schijnt de grootste afzet te hebben gehad in de naaste omgeving: in 1695 verkochten 22 wevers op een Tilburgse jaarmarkt samen 1220 el linnen aan 1 persoon. „welcke voors. linnē laecken sij Attestanten hebben verclaert eljgen rijsel te sijn: t vlas bijde meeste alhier geteult, ende gesponnen, laeten weven, jae met haer spoelsloot ofte heilwater selfs gebleijckt” (R 207, ongef., 18-7-1695). Ook werd het naar Arendonk gebracht om daar te worden gebleekt. De uitvoer van linnen naar het zuiden ging in 1655-1684 nooit de 500 el per jaar te boven.

ook de enige ambachten waarvan ik gilden¹⁰⁹³⁾ vond (naast het eventuele voorlieden- of kramersgilde van Sint Nicolaas).

De kinderen van Hendrick Marten Moonen en Petronella Nouwen zijn :

1. Jaspar Hendricq Bosmans alias Moonen¹⁰⁰⁴⁾, gedoopt te Hilvarenbeek op 11-10-1660 en aldaar op 12-6-1689 getrouwd met Anneken vanden Nieuwenhuijsen¹⁰⁹⁵⁾. Zij werd op 4-8-1666 te Hilvarenbeek gedoopt en was een dochter van de herbergier en winkelier Michiel Ghijsbrechts vanden Nieuwenhuijsen en van Lijsbeth Jan Servaes Middegaels. Van haar ouders erfde zij het omwaterde huis *Clossenburgh* in de Koestraat, waar achtereenvolgens Jaspar Bosmans, sedert 1694 haar tweede echtgenoot Sr. Martijn Lemnius¹⁰⁹⁰⁾ en later haar zoon Peter Bosmans herberg hielden. Anneken is op 17-2-1725 te Hilvarenbeek begraven.
2. Maeijken Hendrick Bosmans alias Moonen werd op 30-12-1661 te Hilvarenbeek gedoopt. Sedert 1-2-1689 was zij de echtgenote van Ghijsbrecht Michielssen vanden Nieuwenhuijsen¹¹⁰⁰⁾, een volle broer van Anneken hierboven. Hij werd op 8-4-1663 te Hilvarenbeek gedoopt en is daar op 21-4-1727 begraven. Beroepshalve vervaardigde hij *vlaem-*

1093) De „hodenmaeckers gilde“ : R 231, voogdijrekening kinderen Cornelis Hendrick Jooris, post dd. 13-9-1665 ; vgl. VI-d-4. R 252, boedelrekening van de timmerman Dirck Jan Otten alias Poels (V-e), ca 1687 : Laureijs van Roij, *timmerman*, „comt vant sterfthuijs van Dirrick Jan Poelen op te podt verterlinge op Sinte Josephs Gilde“ een aantal stuivers. R 220, voogdijrekening kinderen Pouwels Wouter Sledden, ca 1616 : „Alnoch gegeven aen die gulde vande schoenmaeckers doen Wouter tot Peter Diercx het schoenmaecken hadde begost te leeren V st.“ R 46, f 121v, 22-12-1628 : rente „tot behoef vande Guldebroeders van Sinte Crispijn binnen der vrijheit van hilvarenbeeck“, van wie de vier dekens en onderdekens mij als schoenmakers bekend zijn. R 33, f 216v, 5-7-1595 maakt melding van een „oultuer Crispini ende Crispiniani ... inde kercke van beeck“. V. A. M. Beermann (Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch van 1648 tot 1672. Helmond, 1946) heeft dus ongelijk als hij (op p. 171) beweert dat ambachtsgilden op het Brabantse platteland onbekend waren. Vgl. ook het wollen ambacht te Tilburg onder VI-k-3. Overigens vond ik geen enkele aanwijzing dat te Hilvarenbeek een gildenstelsel bestond in de zin van de feodale organisatie van de arbeid in de steden. De gilden zullen zich hebben beziggehouden met de vakopleiding (leerlingenstelsel), belangenbehartiging en marktonderzoek.

1094) R 70, f 399, 7-11-1691. R 207, ongef., 11-1-1689.

1095) R 71, f 319, 12-10-1697. R 72, f 373v, 9-8-1707. R 74, f 527v, 31-5-1724 ; f 552, 23-2-1724. R 75, f 537, 25-9-1732. R 172, f 259, 8-1-1689 ; f 367v, 22-12-1691. R 173, f 100v, 23-8-1694. R 176, f 264v, 10-3-1725. NANS 2864, f 69 en f 71, 29-12-1689. R 120, ongef., 24-2-1705.

1096) R 174, f 187, 14-15-10-1704. R 175, f 70v, 5-11-1712 ; f 190, 17-5-1715 ; f 205, 18-10-1715 ; f 371, 5-10-1718 ; f 446, 6-11-1719. R 120, ongef., 22-1705. NANS 787, 9-6-1698. NANS 788, 13-7-1699. Kwartier van Oisterwijk no 23, rekest dd. 12-2-1704 : „27-10-1703 ten huise van Martinus Lemnius verteert door een vijantlike parthije in eeten, ende drincken, met twee gulden sestien stuivers dat aende selve heeft moeten werden betaelt t samen tot 4:4:0.“ GA 95, f 125v, 16-5-1703. Martijn en Anneken hadden 1 kind : Sr. Johan Lemnius, meester-zadelmaker, schepen van Hilvarenbeek, gehuwd met Elisabeth Jan Verdisteldonck uit Someren en later met Isabella Lévin.

1100) R 71, f 217v, 14-11-1695. R 72, f 209v, 17-1-1705. R 172, f 367v, 22-12-1691. R 71, R 72, R 120, R 172 en NANS 2864-: zie noot 1095. GA 95, f 81v, 8-11-1701.

sche schoenen, die rond 1700 2:6:0 per paar opbrachten. In 1701 werd hij aangesteld tot keurmeester van Hilvarenbeek en in 1704 tot *vijantlijk borgemeester ofwel collecteur der vijantlijcke contributien*¹¹⁰¹). Geijsbert was eigenaar van de schuilkerk van Hilvarenbeek.

Minstens sedert de retorsietijd was de openbare uitoefening van de katolieke godsdienst te Hilvarenbeek een riskante aangelegenheid¹¹⁰²). Na de vrede van Munster, in 1648 of 1649, werd de Sint Pieter van Beek officieel onteigend en werden de katolieken aangezegd hun kerk te ontruimen¹¹⁰³). In 1650 werd de eerste dominee, Gijsbertus Coetsius, te Hilvarenbeek beroepen. De katolieken vonden hun toevlucht aanvankelijk in de Rovertse kapel onder Poppel, op de grens met Hilvarenbeek; later, minstens sedert 1694 vond de roomse eredienst plaats in de *schuer genaemt tkerckhuijs* van Geijsbert vanden Nieuwenhuijsen. Deze *schuerkercke* had hij van zijn ouders geërfd en stond in de Koestraat bij de Clossenburg¹¹⁰⁴). Ook daar was men niet geheel veilig: in 1699 verklaarden enige Beekse katolieken **dat sij attestanten insgelijcx sijn geweest inde schuerkercke van Gijsbert vanden Nieuwenhuijsen alhier tot hilvarenbeecq op den 27en december 1698. sijnde inde kersmisdaegen, tijde afswanneer den drossart alhier quam, om stooringe te doen, wordende te dier tijt niet gepredickt noghte eenigen anderen dienst gedaen, veel min dat eenige Jesuiten inde schuerkercke waeren ofte hebben gesien**¹¹⁰⁵).

3. Catarijn Hendrick Bosmans alias Moonen werd op 4-5-1664 te Hilvarenbeek gedoopt en trouwde aldaar op 21-1-1686 met Wouter Michiel Vlemincx¹¹⁰⁶), koopman in de Koe-

1101) GA 95, f 157v, 22-6-1704. Vgl. R 208, ongef., 17-8-1704.

1102) P. C. de Brouwer Geschiedenis van Hilvarenbeek, o.c.p. 35-48.

1103) De gijdebroeders van het heilig sakrament „obedierende aenschrijvens verscheildevijck in dese vrijheijt van wegen haere hoochmo: ende derselver Officier gedaen, ende aen sheeren geboden gepubliceert, verclaeren gedwongen te sijn geweest vuinte kercke vande voors vrijheijt te ruymen hennen altaer nevens een deel van dijen in henne huijsen ende dander nijet wetende waar laeten gestelt in stucken, opten benedesten solder van des vrijheijts thooren, bijdie vande Gulde becosticht tot hennen dienst tsedert de voors kercke lestmael is afgebrandt, ende want de Roomsche Catholiecer exercitie van Religie inde voorseljde kercke nijet meer en mach worden geexerceert, soo hebben sij ende de andere Gulde broeders goetgevonden den voors altaer te vercopen aen die van Arendoncq Quartiere var Antwerpen die welcke met hennen wagens ende kerren gecomen sijnde, om den selve wech te voeren ende gelaeden sijnde opten selve wagens ende kerren, verclaerer: bij Willem Jan Nouwen, opten naeme als Stadthouder te sijn gearresteert geworden" (R 62, f 43v, 3-8-1649). Bedoeld wordt de brand aan de toren van 1618.

1104) R 207, ongef., 26-8-1694: „de Catholijcke kercke alhier". P. C. de Brouwer (o.c.p. 79) noemt 1722 het jaar waarin een kerkshuur in gebruik genomen wordt.

1105) R 71, f 319, 12-10-1697, R 72, f 209v, 17-1-1705; f 373v, 9-8-1707. Vgl. Bossche Bijdragen XXIII (1956-57), p. 70-71.

1106) Tbg N 88, no 126, 2-3-1719. Hilv. R 15, 17-6-1742, R 68, f 320, 17-1-1680; f 355, 1-4-1680, R 70, f 310, 3-1-1690; f 370, 8-2-1691, R 71, f 149, 12-10-1694, R 72, f 40v, 26-7-1700, R 74, f 304, 4-11-1719, R 75, f 496, 12-2-1732, R 103, f 12, 19-8-1705; f 32, 5-2-1717, R 120, ongef., 12-3-1702; 4-5-1704, R 166, 3-10-1729, R 173, f 110v, 2-12-1694; f 300, 26-10-1699, R 174, f 19v, 26-7-1700; f 96v, 21-4-1703, R 175, f 413, 29-4-1719, R 177, f 66v, 3-10-1729, R 208, ongef., 18-7-1703, GA 94, f 205v, 1-1-1690, GA 95, f 81v, 8-11-1701, NANB 785, 11-5-1691, NANB 788, 1-4-1700, NANB 2864, f 289, 10-6-1686.

straat, borgemeester in 1690/91 en later keurmeester. Hij was een zoon van Michiel Wouter Vlemincx (Vlijmans), winkelier in de Gelderstraat, en van Anneken Adriaen Jan Thielemans. Op 1-5-1719 werd hij te Hilvarenbeek begraven; Catarijn Moonen op 14-3-1730.

4. Peter, gedoopt te Hilvarenbeek op 26-11-1665 ; jong gestorven.
5. Hendrick, gedoopt te Hilvarenbeek op 31-7-1667 ; jong gestorven.
6. Willem Hendrick Bosmans ¹¹⁰⁷) (te Mechelen ?) werd op 27-1-1669 te Hilvarenbeek gedoopt.

VI-o. Peter Adriaenssen alias Moonen ¹¹⁰⁸) werd op 20-2-1629 te Hilvarenbeek gedoopt. Bij Jenneken Adriaens van Dun ¹¹⁰⁹) was hij vader van Margriet en Adriaen, die hieronder volgen. Jenneken was een dochter van Adriaen Jan Vincent van Dun en van Anna Jan Soffaerts. Zij werd op 13-4-1625 te Goirle gedoopt. In 1669 voerde Mr. Vincent van Dun te Goirle in zijn wapen een dubbel getinneeerde faas en drie vijfbladige bloemen, twee boven en een onder ¹¹¹⁰). Uit dit huwelijk

1. Adriaen Peter Moonen, volgt onder VII-l.
2. Margriet Peter Moonen. Zij trouwde op 7-8-1681 voor schepenen van Tilburg en Goirle met Aernouwt Mattheus Stalpers ¹¹¹¹), zoon van Mattheus Jacob Stalpaerts, schoenmaker en koopman, schepenen van Hilvarenbeek, en van Willemtjien Wouter Aerts Smolders.
Aert en Margriet woonden tot Corvel onder Tilburg.

Matheus Henrick Stalpaerts ¹¹¹²), zoon van Henrick Matheus Stalpaerts ¹¹¹³) tot Westerwijck aent langencruijs onder Hilvarenbeek,

1107) R 72, f 40v, 26-7-1700 ; f 146, 24-3-1703. R 174, f 19v, 26-7-1700. GA 1392, 25-1-1707.

1108 Tbg R 860, rekening van Willem Adriaen Moonen dd. 6-9-1655. Misschien was Peter dezelfde als Peter Marten Moonen van Goirle die op 4-8-1659 te Hilvarenbeek overleed. Het patroniën Marten zou dan zijn ontleed aan zijn stiefvader Marten Cornelis Martens alias Moonen (V-n ; zo werd Martens pleegzoon en kleinzoon Adriaen Willem Moonen, -VII-m-, wel Adriaen Marten Moonen genoemd). Vgl. Peter Marten Moonen onder II-b-5, jrg. 19, p.10.

1109) R 366, f 48, 1-6-1658. R 367, f 213v, 17-11-1662. R 369, f 68v, 20-9-1666. R 371, f 164, 19-6-1670. N 28, f 31v, 24-8-1680.

1110) J. A. Jolles, o.c.d.I : p. 152.
1111) Hilv. R 68, f 523v, 10-9-1681. Tbg N 34, f 22, 22-4-1684. De nieuwe Taalgids L (1950), p. 137-140.

1112) Oost- en Middelbeers R 15, f CLIIIv, 15-2-1547 ; f CCLXIXv, 7-7-1551. Moergestel R 42, f 94, 29-8-1541 ; f 99, 29-3-1541. Hilv. R 23, f 25v, 23-12-1522 ; f 164, sept. 1526 ; f 175v, 17-2-1527 ; f 182, 19-4-1527 ; f 207, 5-2-1528. R 25, f 31v, 28-5-1550 ; f 125, 2-11-1551 ; f 159, 26-2-1552.

1113) R 23, f 25v, 23-12-1522 ; f 53v, 26-6-1523. Henricx broer Wouter Matheus Stalpaerts (R 24, f 8, 25-1-1530) had nageslacht.

werd rond 1490 geboren en overleed ca. 1560. Bij Elijsabeth Marten Peters vanden Sanden was hij vader van :

1. Nicolaes Mattheus Stalpaerts¹¹¹⁴), overleden ca 1586, erfde van zijn schoonvader het leengoed **ten hoeve** te Baeschot (Diessen). Hij was gehuwd met Heijwich¹¹¹⁵), dochter van Jan Peter Mijs Ancemss geheijten Veltacker en van Katelijn Bartholomeus van Therre, bij wie hij vier kinderen had :
 - a. Heer Adriaen Stalpaerts¹¹¹⁶) werd in 1571 geboren. Op 15-3-1586 heet hij **Religieus des Goidtshuijs van Tongerlo alnoch ongeprofesseijt** en op 6-3-1592 wordt hij vermeld in verband met **tverlaten vander werelt ende tbegeven in tCloester**. Hij was van 1599 tot 1609 pastoor van Waalwijk, sedert 1603 assistent van de prelaat van Tongerlo en werd op 11-1-1609 zelf gemijterd tot prelaat van Tongerlo. In 1626 stichtte hij het Norbertijns College te Rome. Hij is op 25-10-1629 te Duffel overleden. In zijn wapen voerde hij 2 en 1 klaverbladen van natuurlijke kleur op een zilveren veld.
 - b. Jacob Claes Stalpaerts¹¹¹⁷), overleden in 1592 of 1593.
 - c. Lijsken Claes Stalpaerts¹¹¹⁸) stichtte twee studiebeurzen. Zij testeerde op 19-6-1621 en overleed kort nadien.
 - d. Heer Peter Stalpaerts¹¹¹⁹) was achtereenvolgens rektor van Zoerle, pastoor van Oevel, pastoor van Poppel, prior van de abdij van Tongerlo, pastoor van Duffel, provisor van de abdij van Tongerlo en tenslotte proost van Lieliendaal te Mechelen, waar hij op 7-9-1638 overleed.
2. Henricxken, gehuwd met Pauwels Aert Pauwels Otten¹¹²⁰) te Breheze onder Hilvarenbeek.
3. Merten Mattheus Stalpaerts¹¹²¹), olieslager, geboren rond 1520 en na 1609 overleden, woonde te Breheze, waar hij de Brehese thiende bezat. Hij was gehuwd met Jenneken¹¹²²), dochter van

1114) Raad van Brabant 1322, f CCXlv, 20-6-1569. R 29, f XIII, 3-2-1574.

1115) R 27, f 133v, 18-4-1566; f 135, 27-1-1567.

1116) Raad van Brabant 1322, f CCXlv, 15-3-1586 en 6-3-1592. R 33, f 114, marge dd. febr. 1606. L. H. C. Schutjes. Geschiedenis van het Bisdom 's-Hertogenbosch; 5 dln. Sint-Michielsgestel, 1870-1876; dl I, p. 256, 257; dl II, p. 252; dl V, p. 285. Met Gansen Trou 1970, p. 34-35. R.A. van Zuijlen. Inventaris der archieven van de stad 's-Hertogenbosch. (Stadsrekeningen van het jaar 1399-1800); 2 dln. 's-Hertogenbosch, 1863-1866; dl II, p. 1302 (12-2-1622). L. A. Gevelers. Voorzitters, Ambtenaars en Studenten van het Norbertijns college te Rome, 1626-1793. In: Bijdragen tot de Geschiedenis bijzonderlijk van het aloude Hertogdom Brabant XII en XIII, 1913 en 1914; vide dl XII, p. 21-22.

1117) Raad van Brabant 1322, f CCXlv, 6-3-1592 en 16-12-1593.

1118) R 33, f 113v, 23-11-1593. R 44, f 72, 19-6-1621. R 45, f 186v, 28-1-1626. A. van der Does de Willebois. Studiebeurzen; dl IV. 's-Hertogenbosch, 1906; kapittel 48. L. H. C. Schutjes, o.c.dl II, p. 241.

1119) T.a.p., dl I, p. 262; dl V, p. 346 en 490.

1120) R 28, f XLVIII, 16-7-1569.

1121) R 27, f 131, 14-12-1566. R 29, f XXVv, 20-3-1573; f LXIII, 16-2-1575. R 30, f 82v, 1-3-1578. R 36, f 124v, 16-4-1604. R 38, f 102v, 23-6-1607. R 39, f 3, 12-12-1609. R 41, f 100v, 2-3-1626: kinderen. R 50, f 190v, 18-6-1642. Rekenkamer 45079, f XLVII en f LV.

1122) R 26, f XXXVlv, 13-3-1562. R 30, f 70, 8-2-1578.

Aerdts Jan Huijben te Breheze en van Beerthken Henrick Diercxss van Eijnde. Uit dit huwelijk :

- a. Adriaen Merten Stalpaerts ¹¹²³).
- b. Bertken, gehuwd met Cornelis Huijbrechts Wuestenborchs alias Moonen te Breheze, olieslager, zoon van Huijbrecht Adriaen Wuestenborchs alias Moonen en van Kathelijne Geraert Rijsbosch.
- c. Maeijken, gehuwd met Aert Jacob Jan Geraerts ¹¹²⁴).
- d. Lijsken ¹¹²⁵), gehuwd met Jan Jan Roosen en later met Adriaen Emmen.
- e. Aert Marten Mattheus Stalpaerts ¹¹²⁶) te Ravels (vgl. VI-p-2/4-b), gehuwd met Mayken Jan Biestraeten.
- f. Jan Merten Mattheus Stalpaerts ¹¹²⁷), brouwer te Riel **omtrent der kercke**, gehuwd met Henrickxken ¹¹²⁸), dochter van Adriaen Antonis Leemans en van Marie Peters de Veth. Uit dit huwelijk Matheus Jan Merten Stalpaerts ¹¹²⁹), Aert Jan Marten Stalpaerts ¹¹³⁰) en 3 dochters ¹¹³¹).
- g. Matheus Marten Stalpaerts ¹¹³²), geboren rond 1570 en overleden in 1608 of 1609, borgemeester en rentmeester van het kapittel van Beek. Hij was looier en schoenmaker **bijde plaetsse neffens den soolpat**, waar hij het huis **den hasenwint** bewoonde. Zijn vrouw was Aleijt ¹¹³³), dochter van Henrick Jacob Goijaerts vanden Craenmer in **den Engel** en van IJda Huijbrecht Everaert Aelen. Zij hertrouwde met Peter Adriaen Jan Bruers geheijten van Dun, herbergier in de Engel. Uit dit huwelijk :
 - aa. Lijsken Matheus Stalpaerts.
 - bb. Jenneken, gehuwd met Sebastiaen Reijnder Eeltkens ¹¹³⁴), schoenlapper te Tilburg.
 - cc. Jan Matheus Stalpaerts.
 - dd. IJcken, gehuwd met Aert Jacobsen Creijten.

1123) R 46, f 176v, marge dd. 7-2-1630. R 51, f 8, 20-2-1643.

1124) R 42, f 5, 5-9-1617. NAMB 4309, 30-9-1625.

1125) R 41, f 102, marge dd. 1-7-1626. R 51, f 100, 12-1-1644 ; f 115, 9-2-1644.

1126) ARA Antwerpen N 3943 bis, 23-12-1624. Hiv. R 42, f 5, 5-9-1617.

1127) R 35, f 86v, 28-3-1601. R 44, f 264v, 14-6-1623. R 46, f 176v, marge dd. 7-2-1630. R 51, f 100, 12-1-1644 ; f 399, 10-4-1647. R 62, ongef., 1-5-1655.

1128) R 38, f 18v, 11-5-1606 ; f 113, 2-10-1607.

1129) R 44, f 72, marge dd. 3-11-1648. R 53, ongef., 6-3-1653. R 55, f 192v, 20-6-1658.

1130) R 44, f 72, marge dd. 3-11-1648. R 62, f 27v, 29-12-1648 : bedezetter.

1131) Peterken, Maeijken, gehuwd met Sebrecht Janssen Vermetten, en Heijltgen, gehuwd met Lenaert Nicolaes Heijlbloems : R 64, f 136v, 17-1-1661.

1132) R 35, f 160v, 5-3-1602. R 38, f 129, 7-1-1608 ; f 137v, 4-2-1608. R 39, f 2, 12-12-1609 ; f 105, 24-3-1610. R 45, f 231, 8-5-1626. R 46, f 22, 1-3-1628. R 51, f 74, 7-9-1643.

1133) R 38 f 120, 15-10-1607. R 48, f 12v, 16-12-1631. R 49, f 283, 10-2-1638 ; f 334, 29-12-1638. Henrick was een zoon van Jacob Goijaert Vrancken vanden Craenmer en van Aleijt Henrick Claes Jan Geritss (vgl. Brab. Leeuw 1969, p. 94 en 1970, p. 27). IJda was een dochter van Huijbrecht bij Jacobmiin Gijsbrechts die outste zoon Gijsbrechts Vervlaest (R 30, f 70v, 15-2-1578).

1134) R 46, f 23v, 2-3-1628 ; f 135v, 18-1-1629 ; f 176v, 21-3-1629.

- ee. Aleijdt (dezelfde als Lijsken?), gehuwd met Sebastiaen Claes Crillaerts te Tilburg.
- ff. Jacob Mattheus Stalpaerts ¹¹³⁵⁾ in de Wouwerstraat, schoenmaker, gehuwd met Maeijken ¹¹³⁶⁾, dochter van Wouter Willem Naeijkens alias Noselijck en van Stoffelken Goijaert Mathijssen. Een van hun kinderen was Mattheus Jacob Stalpaerts ¹¹³⁷⁾, die trouwde met Willemijn ¹¹³⁸⁾, dochter van Wouter Aert Dries Smolders, schepen van Diessen, en van Heijltgen Jan Adriaenssen vanden Nieuwenhuijsen.

VII-l. Adriaen Peter Moonen ¹¹³⁹⁾, bierbrouwer te Goirle, gezworen in 1690, armmeester in 1693 en borgemeester in 1705, werd in januari 1656 te Goirle geboren. Te Poppel trouwde hij op 22-5-1685 met Jenneken Adriaen Smulders. In 1702 wordt hij genoemd onder *de meeste, en principale innegesetenen van Goirle*. Met zijn schoonzoon verkocht hij in 1712 voor 300:0:0 een boerderij te Goirle *ter plaetse het Wilteijnt*. Zijn kinderen bij Jenneken zijn :

1. Cornelis Adriaen Moonen ¹¹⁴⁰⁾ is in april 1686 te Goirle geboren en op 5-8-1709 kinderloos aldaar overleden.
2. Jenneken Adriaen Moonen ¹¹⁴¹⁾ werd in april 1688 te Goirle geboren. Zij woonde aldaar als vrouw van Cornelis Michiel Stalpers ¹¹⁴²⁾. Blijkens een akte uit 1736 bezat zij te Goirle een stede *tussen het dorp ende tven*. Met Cornelis maakte zij op 15-8-1730 haar testament ; zij stierf voor 12-6-1731, Cornelis na 29-12-1760. Deze is in september 1679 te Goirle geboren en was een zoon van Michiel Stalpaerts bij Josijn Laureijs van Dommelen.
3. Peter, te Goirle gedoopt op 3-1-1692 en jong gestorven.

1135) R 45, f 331v, 26-5-1627. R 46, f 64v, 26-6-1628. R 47, f 185v, 31-1-1631. R 48, f 111, 17-6-1632. R 50, f 63, 5-2-1641. R 107, ongef., 4-4-1629.

1136) R 44, f 175, 30-6-1622.

1137) R 66 f 107, 5-4-1687.

1138) R 51, f 82, 16-9-1643. R 52, f 258v, 31-1-1652. R 66, f 24v, 8-4-1666.

1139) Tbg R 426, f 105v, 22-3-1694. R 430, f 166v, 7-9-1712. R 625, 7-12-1711. N 39, f 12, 30-9-1689. N 50, no 86, 4-7-1712. Inv. Visvliet 1, 1-4-1693. Inv. Visvliet 105, 1690, en 1705.

1140) R 521, f 36, 7-9-1709.

1141) R 430, f 166v, 7-9-1712. R 433, f 311: 12-6-1731: wijlen. R 434, f 124v, 23-10-1733; f 250, 24-2-1736. R 496, f 191v, 29-12-1760. N 50, no 86, 4-7-1712.

1142) R 362, f 70v, 20-2-1691. R 432, f 168, 10-4-1724. R 433, f 70v, 6-1-1728. R 626, 27-12-1724. N 71, no 121, 15-8-1730.

VI-p. Willem Adriaen Moonen¹¹⁴³) (*Willem Adriaen Willemsen van Goirle in den wandeling genaamd Moonen*) is te Hilvarenbeek gedoopt op 18-7-1627 en rond 1680 overleden. Hij woonde te Goirle *omtrent de keck*. Van beroep was hij perperkoekbakker¹¹⁴⁴) en marktkoopman. Drie voorbeelden van wat hij in zijn mars had : (24-6-1659) *Willem Moonen naer Oisterhout ter marckt in een pack in diverse lappen vier stucken wolfe laeckenen, twee stucken linwaet, een marsch houtwarck, noch eenige Cramerie*, dit alles ter waarde van 500:0:0 ; (6-4-1661) *Willem Adriaens naer Oisterhout met een baele met geboeijde cousens ende stoffen, vier marssen met schoenen, een sack balen, een pacxken linwaet*, 500 gulden waard, en : (4-2-1665) *Willem Adriaens naer Luijck met duijsent Caetsballen ende voor ses gulden snipleer weert te samen 15:0:0*.

Willem trouwde in eerste echt met Pieterneel Jacob Peters en in tweede met Jenneken Adriaen Philips¹¹⁴⁵) uit Oerle. Zij tekende *Jenneken Ariiaen Flipsen*, maar werd ook genoemd : Jenneken Adriaen Dennes, Jenneken Denis Martens en Jenneken Adriaen Lijbregts. Haar vader heette dus Adriaen Denis Marten Lips (Lippen). In 1687 en 1692 leende zij 1.100-0-0 en 1.000-0-0 aan de respectieve korpora van Riel en Hilvarenbeek. Willem Moonen maakte met haar in 1669 een testament, waarin zijn natuurlijke zoon en de dochter uit zijn eerste huwelijk elk een legaat van 100:0:0 kregen. In 1679 was hij *sieckelijck neffens der aerde liggende* ; bij die gelegenheid verhoogde hij per testament de legaten tot 150:0:0. Zijn kinderen zijn¹¹⁴⁶) :

1. Adriaen Willem Moonen, die onder VII-m volgt. Toen Willem Moonen in 1650 voor Gijsbertus Coetsius, de eerste dominee van Hilvarenbeek, wilde trouwen met Pieterneel Jacob Peters werd de derde proklamatie opgehouden door Deliaen Jan Wolsax¹¹⁴⁷), *dienstmaerte* te 's-Hertogenbosch, ge-

1143) Hilv. R 64, f 6v, 11-1-1659 ; f 7, 13-1-1659 ; f 141v, 29-1-1661. R 65, f 93v, 11-5-1663 ; f 107v, 5-10-1663. R 66, f 6v, 27-1-1666 ; f 173, 28-2-1668. R 67, f 12, 10-2-1670. R 72, f 247v, 31-7-1705. R 277, ongef., 3-11-1706. GA 1285, 1659-1661. Tbg R 192, 2-5-1680. R 370, f 70, 23-2-1668 ; f 226v, 19-1-1669. R 372, f 17, 12-2-1672. R 373, f 30v, 3-3-1674 en 8-3-1674. R 376, f 4v, 2-1-1679. R 429, protokol van Goirlese akten, ongef., 23-5-1709. R 860, staat van schulden, 6-9-1655. N 16, f 196, 21-11-1674. N 27, f 13, 5-6-1679. N 59, f 184, 19-4-1694. Willem was geëd aan de Wennincxvoirt te Goirle en Hilvarenbeek.

1144) N 60, f 258, 23-4-1686 : *visitatie van Goirlese bakkers en molenaars* : „ten huijse vande weduwe van Willem Moonen bevonden de quantiteit van omtrent 2 vaten gebacken peperkoek, ende omtrent drij vierendelen rogge meel, inde bruijmolen omtrent 2 vaten rogge blom, 2 sacken roghe bolster, 2 loopen boeckweijt meel, sonder meer.” „Per de post, maria de dochter vande weduwe Willem Moonen voornooemt compt noch voor haer moeder opgeven 2 vaten tarwe meel ende dattien rogghe brooden.”

1145) Oerle R 278, ongef., 30-10-1736. Hilv. R 70, f 186, 11-2-1687. GA 94, f 257, 28-10-1692. Tbg R 624, 23-10-1681.

1146) Hilv. R 72, f 247v, 31-7-1705 ; f 462, 16-11-1708 : erfdeling. R 174, f 192v, 10-12-1704.

1147) R 48, f 198, 11-12-1650. R 51, f 495v, 1-7-1648. R 109, ongef., 27-7-1648.

doopt te Hilvarenbeek op 2-4-1626, dochter van de koopman Jan Daniëls alias Wolsack in de Schoolstraat en van Geertruijt Heijliger Mallens. Zij beschuldigde Willem zijn trouwbeloften te hebben verbroken, nadat zij *in haere wee ende baeren van haeren kinde, den voorss Willemen heeft vader gemaect vanden selven kinde*. Omdat zij *haere semelen soo dier soude vercopen, als den voors Willem sijne blomen*, eiste zij een vergoeding voor *haere eere craeme pijn ende smerten*, maar zij werd in het ongelijk gesteld omdat zij *als wesende onmundich ende minder jarich* geen huwelijks-overeenkomst had kunnen aangaan zonder mombers, hoewel *alhier de notoire costuime onser hoofdstadt van shertogenbosch ende deser dingbancke* (vigeert) *van dat de dochters in sulcken cas, inden eede worden geprefereert voor jongmans*. Adriaen werd overigens „vriendelijk aangenomen” door zijn vader en diens moeder Heijlje Moonen. De laatste en haar man Marten Boschmans voedden hem op, maar lieten hem, evenmin als hun eigen kinderen niet zoveel onderwijs volgen, dat hij leerde schrijven; Adriaen sinjeerde als schepen met een naamstempel *A Moonen*¹¹⁴⁸).

De kinderen van Pieterneel Jacob Peters zijn :

1. Peter, gedoopt te Goirle op 2-10-1651; jong overleden.
2. Cathalijn Willem Moonen is op 7-6-1656 te Goirle gedoopt en aldaar op 19-11-1735 begraven. In februari 1679 trouwde zij te Goirle met Jan Dirckken Casteleijns¹¹⁴⁹), zoon van de Rielse molenaar Dierck Gerritsen Casteleijns en van Maeijken Jan Habraecken. Cathalijn hertrouwde op 24-9-1684 te Goirle met Cornelis Huijsmans¹¹⁵⁰) uit Lage Mierde, in 1692 *Tiendenaer vande nieu tiende van Goirle*. Cornelis was *molder op den wintmoolen tot Goirle*, die de *achtermolen* heette. Daarnaast pachtte hij van tijd tot tijd de koren- en schorswatermolen bij de Goolse Vloed (vgl. VI-o-11), soms samen met Sijmon de Leeuw¹¹⁷⁹). Cornelis Huijsmans is in Lage Mierde geboren en werd op 26-2-1738

1148) Tbg N 13, f 385v, 16-7-1650. Hilv. R 52, f 131v, 2-8-1650. R 110, ongef., 1 en 2-8-1650.

1149) Tbg R 192, 2-5-1680. R 380, f 95, 30-9-1684. N 59, f 223, 22-12-1694; f 255, 10-10-1695. Hilv. R 173, f 122v, 14-4-1695.

1150) R 71, f 228v, 31-1-1696. R 72, f 443v, 5-4-1708. R 74, f 299, 6-10-1719; f 417, 4-8-1721; f 445v, 5-1-1722. R 207, ongef., 12-12-1696; 16-4-1697. Tbg R 432, f 9, 21-9-1720. R 468, f 181v, 6-5-1698. R 616, 29-8-1692; 20-5-1693. Boedelrekening 22-10-1752. N 34, f 43v, 8-9-1684. N 51, no 45, 4-2-1708. N 58, f 252, 30-9-1687. N 59, f 120v, 8-9-1692; f 188, 24-4-1694: Cornelis verklaart „veraccordeert te sijn over het opleggen van alnoch een paar molen steenen op den wintcoren molen tot goirle vss op conditien dat den voornoemden huijsmans de steenen, houtwerck ende alles wat aen den (soo men hem noemt) achtermolen dependentien ende appendentien der selve, sal doen ter sijnen coste.” N 69, no 116, 14-7-1721. Inv. Visvliet 1, 15-7-1699. Cornelis bezat 3/10 van de windkorenmolen van Riel.

te Goirle begraven. Zijn ouders waren Willem Cornelis Huijsmans ¹¹⁵¹) en Diercxken Sijmon Buenen, die tot 1652 *tot besoijen venroei* woonden. Sinds dat jaar was *Wilm den meulder* (Huijsmans) molenaar op *seeckeren wintcoorenmoelen staende tot Leegemierde aent vloeiende*. De kinderen van Cathalijsa Moonen waren Willemijna Jan Casteleijns, Jenneken Huijsmans, gehuwd met Meerten Ockers ¹¹⁵²) uit Sprang, molenaar te Tilburg en Goirle, en Peter Huijsmans, molenaar te Tilburg en Goirle, tapper te Goirle.

Vier van de kinderen van Gerit Dyrck Casteleijns te Dongen en Lijntjen Jan Broeders waren ¹¹⁵³) :

1. Adriaen Geertsen Casteleijns.
2. Anthonij Gerrit Casteleijns ¹¹⁵⁴), in 1669 **molenaar op de moelen van out Turnhout**.
3. Jan Geertssen Casteleijns ¹¹⁵⁵) was pachter van **den Loockeren moelen** te Turnhout, als zodanig vermeld in 1674 en 1681. Sedert 1690 waren de gebroeders Dirck en Adriaen Jan Casteleijns ¹¹⁵⁶) *huurders van deze cooren wintmolen*; hun borg was Dierck Gerrit Casteleijns te Riel. Als de genoemde broers kinderen waren uit het eerste huwelijk, was Jan in tweede echt gehuwd met Anthonet Thonis Hauttepen. Haar kinderen Geeraerd en Thomas (in 1673 en 1676 te Turnhout gedoopt) verkochten in 1694 het huis met stal **ende wtspanninge genaemt den Prince van Orangien** te Turnhout.
4. Dierck Gerrits Casteleijns ¹¹⁵⁷) verkreeg in 1662 bij vernadering **soodanigen wintcooremoelen staende tot Riel** als Mr. Jan Adam Wijtens, sijnurgijn te Tilburg, gehuwd met Antonet Peter Dierck Casteleijns ¹¹⁵⁸), op 12-12-1661 had verkocht aan Deonijs Gijssels. Mr. Jan had op 23-3-1651 van de Staten-Generaal oktrooi gekregen om **te mogen doen stellen, ende oprichten, eenen Wintmolen opden bodem des dorps van Riel voors, midts betaelende jaerlicx**

1151) 's-Hertogenbosch R 1645, f 256v, 25-6-1670. Hooge en Lage Mierde R 80, f 77v, 7-5-1652. R 83, f 228, 22-4-1671. R 102, f 68v, 27-10-1699. Willems zoon Giesbrecht Willem Huijsmans volgde hem op als mulder. Giesbrecht verkocht in 1670 zijn „Cooren wintmoelen, staende inden banne van Veen” (Heusden R 503, 10-12-1670). Hij was gehuwd met Anneken, dochter van de schepen van Hulst Jan Hendrick Sweerts uit Tielen. Hun zoon Cornelis Gijlsbrechts Huijsmans woonde te Goirle. Hooge en Lage Mierde R 81, f 103, 22-5-1658. R 83, f 249v, 17-11-1671. R 102, f 134, 26-1-1709.

1152) Brab. Leeuw 1964, p. 1189 Tbg N 69, no 116, 14-7-1721.

1153) De familie Castelijns stamt van Anthonij Dirck de molder, kastelein van Dongen rond 1600.

1154) Hilv. R 169, f 222, 12-4-1669.

1155) R 68, f 412, 13-2-1681. R 170, f 167v, 24-11-1674. NANB 30, 12-1-1694.

1156) R 172, f 295, 8-4-1690. R 173, f 31, 6-1-1693.

1157) Tbg N 15, f 43, 3-7-1658. N 17, f 15, 25-10-1678. Hilv. R 65, f 3, 4-1-1662; f 43v, 21-6-1662. R 169, f 46, 13-3-1664. R 175, f 377v, 5-11-1718.

1158) Tbg N 15, f 43, 3-7-1658. N 17, no 45, 16-11-1677. N 59, f 73v, 10-7-1691. N 60, no 310, 17-9-1688. Leen- en Tolkamer 133, f 23, 8-4-1651.

voorden wint vanden selven Molen eenen recognithiechijs van thien ponden Arthols. Minstens sedert 1653 was Dierck Casteleijns molenaar te Riel. Daarnaast bemaalde hij de **Goirleschen wintmolen**. Bij Maria Abraecken was hij vader van :

- a. Cathelijne, gehuwd met Cornelis Willem Jacobs Verbunt te Riel, die hertrouwde met Dingen Wouter Mathijssen van Loon uit Hilvarenbeek.
- b. Marie, gehuwd met Aerts Stalpers ¹¹⁵⁹) te Riel, zoon van Aert Marten Stalpaerts te Ravels (VI-o-2/3-e).
- c. Jacobus Casteleijns ¹¹⁶⁰) was **mulder tot Riel** en evenals zijn broer Adam tapper aldaar. Hij was gehuwd met Clasina Louis Smits. In 1735 werd de molen van de weduwen en kinderen van Jacobus en Adam wegens belastingschulden gekonfiskeerd.
- d. Jan Dierck Casteleijns, bij Cathalijsa Moonen vader van Willemeijntjen.
- e. Adam Casteleijns ¹¹⁶¹) was molenaar en tavernier te Riel. Hij was gehuwd met Engel ¹¹⁶²), dochter van de Rielse herbergier Deonijs Huijbert Gijssels en van Marie Cornelis Anthonis Verbunt. Hieruit :
 - aa. Dierck Adam Casteleijns.
 - bb. Jenneken, gehuwd met Jan Adriaens van Laarhoven ¹¹⁶³), die in 1717 hertrouwde met Catherien de Groot, weduwe van Peter van Boxel.
 - cc. Deonijs Casteleijns ¹¹⁶⁴) trouwde in 1720 te Turnhout met Maria Vaerten. Hij was molenaar en koopbrouwer te Riel. In 1742 stond **den affgebranden Coorn wint moolen** te Riel op naam van zijn kinderen.
 - dd. Maria, gehuwd met Anthonij Niclaes van Dommelen uit Goirle.
 - ee. Jacobmijn, gehuwd met Laureijs Smits.
- f. Gerrit Dirck Casteleijns ¹¹⁶⁵) huurde in 1693 samen met zijn broer Jacobus de koren-, wind- en schorsmolen te Riel van zijn ouders. Hij vestigde zich later te Bladel ; zijn vrouw was Maria Anna Dielis Bunnens uit Antwerpen.

Uit het tweede huwelijk van Willem Moonen stammen :

4. Maria, gedoopt te Goirle op 21-3-1657.

1159) Hilv. R 169, f 220, 28-3-1669.

1160) Gilze R 37, f 171, 28-6-1741. Hilv. R 177, f 346, 27-12-1735. R 208 ongeel. 1711.

1161) R 171, f 137, 19-8-1682. R 172, f 362, 5-10-1691. Tbg N 65, no 19 en 20, 24-5-1723.

1162) Hilv. R 73, f 267v, 28-2-1715. R 75, f 355v, 18-3-1730. Deonijs was een zoon van Sr. Huijbrecht Geerling Ghijssels uit Oirschot, sekretaris van Hilvarenbeek, woonachtig in de Zwaan aldaar, en van Angela Matheus Deonijs Bacc.

1163) R 175, f 301v, 31-5-1717.

1164) R 175, f 237, 15-7-1716. R 177, f 648v, 21-12-1742. Tbg N 65, no 70, 31-5-1726.

1165) Hilv. R 74, f 424v, 27-9-1721. R 173, f 182v, 17-5-1696. Tbg N 59, f 165, 10-11-1693.

5. Peter Willem Moonen, volgt onder VII-n.
6. Pieter Cornelis Willem Moonen¹¹⁶⁶) is rond 1662 te Goirle geboren en is kort voor 10-2-1712 overleden. In eerste echt trouwde zij op 7-6-1690 te Goirle met Bastiaan Peters van Dun, aldaar gedoopt op 5-5-1666, zoon van de voerman en teulman Peter Cornelis Vincents van Dun en van Margriet Sebastiaan Hoosemans¹¹⁶⁷). Zijn wapen beschreef ik onder VI-o. Pieter Cornelis Moonen hertrouwde te Hilvarenbeek op 18-5-1695 met Willem Hendrick Bruers¹¹⁶⁸), tapper aldaar. Hij was een zoon van Hendrick Cornelis Bruers en van Catharina Willem Nouwen en werd te Hilvarenbeek op 24-12-1668 gedoopt. Minstens sedert 1725 woonde hij te Baarle-Nassau.

Cornelis Jan Willem Bruers, boterkramer en winkelier, was een van de kinderen van Jan Willem Bruers alias Otten en van Maeijken Henricx Moonen(IV-j-2). Hij trouwde met Jenneken Peters van Heesch¹¹⁶⁹), dochter van Peter Aert Peters van Heesch, herbergier in de Gelderstraat, en van Maeijken Adriaen Janssen van Haeren. Kinderen uit dit huwelijk waren :

1. Hendrick Cornelis Bruers¹¹⁷⁰), gedoopt te Hilvarenbeek op 14-5-1642, tapper in de Gelderstraat, koopman in boter. Ondanks een verzoek tot surgeantie aan de Raad van Brabant door zijn weduwe Catharina Nouwen (VI-l/2) werd Hendricks boedel in 1714 failliet verklaard. Uit dit huwelijk stammen behalve Willem : Francis Hendrick Bruijrs te Poppel en Anthonette Bruijrs, gehuwd met Peter de Jongh, weduwnaar van Jacomijn Andries Heesters.
2. Jan Cornelis Bruers.
3. Adriaen Cornelis Bruers.
4. Maria Cornelis Bruers, gehuwd met Hendrick Michielssen van Wijck.
5. Peter Cornelis Bruers¹¹⁷¹) was sedert maart 1689 president van Hilvarenbeek. Voorts was hij vertegenwoordiger van Hilvarenbeek in de kwartiersvergadering van Oisterwijk en een van de twee

1166) Hilv. R 75, f 89v, 7-1-1727 ; f 127v, 12-11-1727. Tbg R 427, f 146v, 7-1-1698. R 430, f 145, 28-4-1712 ; f 173v, 9-11-1712. Boedelrekening 1715. R 860, 10-2-1712. R 879, 22-2-1712/26-2-1728.

1167) Informatie van de heer Th. van Dun te Tilburg.

1168) Hilv. R 72, f 301, 7-9-1706. R 172, f 335, 15-4-1725. R 174, f 246, 29-12-1705. R 175, f 205, 18-10-1715 ; f 244v, 1-10-1716 ; f 371, 5-10-1718. R 176, f 335, 15-4-1726. Tbg N 49, no 92, 6-2-1702.

1169) Hilv. R 50, f 233, 11-4-1645. R 208, ongef., 14-3-1701. Peter was een zoon van Aert Jan Peters van Heesch aan het kerkhof ; Maeijken was een dochter van Adriaen Adriaen Janssen uit Haeren, president-schepen van Hilvarenbeek, en van Jozijntien Jan Hendrick Jans (R 49, f 176v, 8-7-1836).

1170) R 207, ongef., 15-7-1683. R 258, 15-9-1714. GA 93, f 150v, 6-10-1675 : verpondingsbeurder. GA 94, f 111, 7-10-1685 : burgemeester. GA 95, f 16v, 8-6-1687 : extraordinair burgemeester. Vgl. VI-l.

1171) R 68, f 97, 13-12-1677 ; f 322v, 27-1-1680. R 173, f 243v, 10-5-1698. R 207, ongef., 18-5-1690 ; 30-5-1690 ; 17-2-1695. NAB 786, 24-10-1699. NAB 2864, f 22, 19-5-1690.

**gecommitteerdens vant quartier van Oosterwijck in de plattelands-
camer, de vergadering van de kwartieren van de Meierij. Op 17-5-
1690 sloeg hij zijn medeschepen Mr. Pieter van Trier (VI-k-7) bij
een ruzie over het hangen van een Busch opten Raedthuijs alhier
met eenen swaeren cooperen candelaer de hersens in. Door het
ontbreken van getuigen werd hij niet wegens doodslag vervolgd.
Maria Nouwens weduwe Moonen (VI-I) had over een akkerpaadje
met president Bruers een konflikt, dat in 1694 uitliep op een proses
voor de **souverainen raede van brabant in sGravenhage.****

Dominee Benjamin Tielius zou volgens Maria Nouwen gezegd heb-
ben **dat het hier tot beecq niet en soude deugen soo lange als
Peter Bruers president schepen alhier inde Regeringe ofte presi-
dent soude sijn, vermits hij een schelm was en dat het hem oock
niet en scheelde off het dorp in vlam en koolen stonde** (de grote
brand van 4-5-1694). Een andere **geusenduijvel**, de protestant ge-
worden schepen Dirck van Laerhoven¹¹⁷²⁾, stak in 1695 zijn mes
in Peters rug. Op 19-3-1698 verloor ex-schepen Peter Bruers het
proses tegen de weduwe Moonen. Deze kreeg op 1-5-1698 toestem-
ming om beslag te doen leggen op de bezittingen van Bruers, die
daarop **met sijne haeffelijcke Goederen is gevlucht, ende die neffens
sijne persoon heeft getransporteert buiten de gehoorsaamheijt van
desen Staet, tot onder Spaensch brabant in eenen dorpen ofte ge-
huchte genaemt heusel, achter rovert onder poppel.** Hij werd uiter-
aard achtervolgd door Jan Moonen, de doorgetripte zoon van Maria
Nouwens, volgens hem **om aende nieuwsgiericheit te voldoen.**
(...) **Om niet t' eenemaal van het effect haerder sententie te
blijven gefrustreert**, was Maria Nouwen genoodzaakt zich met
Bruers te verzoenen: ieder betaalde een deel in de kosten van
het proses en Maria ontving 285:0:0 van Peter Bruers¹¹⁷³⁾.
Hierop is de balling na enige maanden afwezigheid **wederom tot
hilverenbeek metter woone, huijshouden, ende beesten (...) ge-
reverteert.** Peter Cornelis Bruers was in eerste echt gehuwd met
Cathalijna Lambert Naeijkens, dochter van de boterkopers Lam-
brecht Willem Naeijkens en Perijntje Adriaens van Buerden. Zijn

1172) Ten koste van gebroken ruiten en beledigingen was de smid en koperslager Dirck van Laerhoven protestant geworden: R 207, ongef., 17-3-1692; 20-3-1692.

1173) De moeilijkheden begonnen toen Peter Bruers op 5-12-1693 als president besteedde „het op ruilmen ende hermaecken van sekeren voet ofte kerkpadt van outs genaemt den Soolpadt, loopende nevens een kar ofte vaerwegh vande pastoraale huijsinge (: bij den predikant bewoont :) tot naer de kercke deser plaets (...) (: naast de lan-
derijen doen ter tijt ende alsnogh tegenwoordigh beteult wordende bij Marie Nouwen weduwe Cornelis Servaes Moonen, ende Pieter Fabri:)” (R 207, ongef., 16-10-1693). Hij beging de injurie „den grontsteen” van Marie's akkerpaadje weg te ruimen. Christiaen van Delft, de deurwaarder, weigerde na Bruers' verbod in te gaan op het verzoek van Maria Nouwen dat hij „uijt haere naeme soude gerechtelijck daer-
tegens protesteren”. Ook tegen Van Delft prosedeerde Maria; zij won het proses maar weigerde zich met hem te verzoenen. R 119, ongef., 14-7-1698: openbare verkoop van „de schaere ofte vruchte te velde staende” van Peter Bruers krachtens het vonnis. De enige kopers waren Maria zelf en haar zoon Johan Moonen.

tweede vrouw was Cathalijn Aert Bosmans. Hij was schoenmaker en marktkoopman van beroep.

7. Abraham, in april 1664 te Goirle geboren, stierf jong.
8. Maria Willem Moonen¹¹⁷⁴) is op 19-6-1665 te Goirle gedoopt. Tot 1704 baarde zij aldaar de kinderen van Franchoijs Joost Vuchts¹¹⁷⁵) ; later woonde zij tot *Berckel inde Craen aldaer*. Voor hij te Goirle woonde, was Franck Vuchts *molder opde Ackermolen* te Alphen. Aldaar trouwde hij op 20-5-1686 met Maria. In 1728 deelden hun kinderen Jan, Pieter en (de kinderen van wijlen) Willem Franck Vuchts de erfenis, waarin onder andere een stede te Goirle en een te Berckel. Franchoijs was een zoon van Joost Peter Lambert Vuchts te Oisterwijk en van Anneken Peters de Weert. Zijn broer, Peter Joosten Vuchts te Haaren, voerde blijkens een koningsschild uit 1682 het volgende wapen : een gedeeld schild, rechts 1 en 2 kepers, links naast elkaar 3 vogels op 3 bergjes¹¹⁷⁶).
9. Abraham Moonen, volgt onder VII-o.
10. Adriaen, te Goirle in februari 1669 geboren en jong gestorven.
11. Adriaenken Willem Moonen woonde *aende kerck*, werd op 10-12-1670 te Goirle gedoopt en is daar in 1708 overleden. Zij trouwde er op 12-3-1706 met Adriaen Willems van Dijk¹¹⁷⁷), die samen met zijn broer Hendrick een *kleijn watermolentje daer veel schors op wort gemalen* exploiteerde. Hij werd op 28-2-1670 te Goirle gedoopt en was een zoon van Willem Hendricks van Dijk en van Catharina Adriaen Hoosmans. Adriaen was voor zijn huwelijk verloofd met Geertruijt Oliviers uit Besoijen en had bij haar een zoontje : Willem. Op 18-2-1706 ontsloeg Geertruijt Adriaen van zijn trouwbeloften en wees de laatste haar 300:0:0 à vier gulden per cento sjaers voor de opvoeding van de kleine Willem toe.

Henrick Janssen van Dijk¹¹⁷⁸), geboren rond 1600, steenbakker,

1174) Tbg R 429, protokol van Goirlese akten, ongef., 23-5-1709. R 431, f 162, 19-5-1718.

1175) Alphen en Chaam R 25, ongef., 16-1-1687. Hilv. R 74, f 138v, 26-7-1717. Tbg R 431, f 154, 25-3-1718. R 472, f 265, 8-3-728 : erfdeling. NAB 30, 5-8-1686 ; 10-1-1687. Met dank aan de heer G. Berkelmans te Oisterwijk.

1176) J. A. Jolles. Schuttersgilden en Schutterijen van Noord-Brabant ; 2 dln. 's-Hertogenbosch, 1933-1934. Df I, p. 159.

1177) Hilv. R 70, f 186, 11-2-1687. R 73, f 265v, 20-2-1716. R 174, f 192v, 10-12-1704. Tbg R 430, f 145v, 28-4-1712. N 59, f 252v, 28-9-1695 Inv. Visvliet 876, 1693.

N 13, f 130, 6-6-1648 ; f 289/352, 5-9-1650. N 14, f 43, 6-6-1655. Rentmeester-Generaal 438, 11-8-1651. Hendricks kinderen in : H. W. Janson. Bijdrage tot de geschiedenis van Goirle. Voorhout, 1953 ; p. 65. 's-Hertogenbosch R 1630, f 25v, 27-3-1673 : Jan Goijards Veramelsvoort en Cathalijn Henricx van Dijk verkopen een achtste van de „corenwatermolen ende schorsmeulen met de bomen ende dijk" te Goirle.

ten tijde van het beleg van Breda voor zijne doorluchtige Excelentie den heer merquise Spingolae molenaar op den wint coren molen staende aende Heijde onder Baerle Nassauw, ontrent den gehuchte van outs genaemt de Hese, voorts moldenaar tot Goirle op de watermolen en eigenaar van het leengoed ter Loo aldaar, was bij Anna Anthonis Aleweijns (wiens vader een deel van de Heimolen te Hilvarenbeek en de helft van de watermolen te Goirle bezat) vader van onder meer Willem Henricx van Dijck, die hem opvolgde als molenaar. Willem, die ook de Korvelse molen te Tilburg heeft bemalen, had bij Catharina Hoosmans vier kinderen:

1. Adriaen Willems van Dijck, burgemeester van Goirle, hierboven.
2. Jenneken, gehuwd met Niclaes Niclaes Otten te Diessen.
3. Hendrick Willems van Dijck, molenaar, in 1726 en 1727 borge-meester en in 1728 en 1729 schepen van Goirle.
4. Anna, gehuwd met Hendrick Wouter Rijsbosch.

De kinderen van Catharina Hoosmans¹¹⁷⁹⁾ verkochten in 1712 aan de heer van Goirle, Willem van Hessen, een huis met brouwerij en stokerij aan de kerk te Goirle, alsmede hun **winterwatermolen (coorn ende schorsmolen)** aldaar¹¹⁸⁰⁾.

12. Catharina, gedoopt te Goirle op 10-9-1672 en jong gestorven.
13. Adriaen, gedoopt te Goirle op 2-7-1675; jong gestorven.

(wordt vervolgd)

1179) Tbg R 371, f 238v, 19-12-1670. Zij hertrouwde met Sijmon Janssen de Leeuw, tapper, stoker, brouwer, herbergier en teulman te Goirle. Deze pachtte de watermolen, maar bemaalde hem zelf niet. Dat hij zich „op pretext van inne tocht te besitten een half watermolentje” liet vrijstellen van het borgemeesterschap wekte het ongenoegen op van de dorpelingen en de heer van Goirle (Inv. Visvliet 876, 1693. B. Duijsterhuis. Bijdragen tot de Geschiedenis der Heerlijkheid Tilburg en Goirle. Tilburg, 1899; p. 97-98).

1180) R 468, f 181v, 6-5-1698.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie
p.a. J. v. Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

MACLEOD - VAN DIJK - VAN MUNSTER

Gevraagd : Aanvullende inlichtingen betreffende onderstaande Jan MacLeod, *Amarentia van Dijk en Maria Elisabeth van Munster, doch vooral waar en wanneer het huwelijk plaats vond tussen Jan MacLeod en Amarentia van Dijk.* Jan MacLeod, verm. geb. omstr. 1720/1725, was militair en werd kort voor of in 1749 geplaatst bij de Compagnie Invaliden te Klundert, hij is overleden voor 1 januari 1765, tr. 1e Amarentia van Dijk, overl. voor mei 1756, dr. van Jan Andriessen ; tr 2e Klundert 23 mei 1756 Maria Elisabeth van Munster, begr. Klundert 30 mei 1771, dr. van Pieter van Munster en Anna Maria Schokkens ; zij hertrouwt Klundert 5 april 1767 Jacob Pegge. Uit dit tweede huwelijk stamt het geslacht Mackloet.

G. W. Ch. Lemmens, Oscar van Kesbeeckstraat 5, App. 8a, 2800 Mechelen, België.

Aan deze nummers werkte mee :

L. F. W. Adriaenssen, Zeedijk 15, Amsterdam

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijk; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20

— No. 5 en 6 —

MEI/JUNI 1971

ELF GENERATIES MOONEN

NAMEN EN ANEKDOTES

door Leo Adriaenssen

(Vervolg van pag. 64)

VII-m. Adriaen Willem Moonen¹¹⁸¹) trouwde op 27-5-1681

¹¹⁸¹) Hllv. R 70, f 185v, 10-2-1687; f 253v, 10-5-1688; f 294v, 1-10-1689; f 328, 27-4-1690. R 71, f 144v, 21-9-1694; f 214, 1-9-1695; f 253, 3-5-1696; f 426v, 4-11-1699. R 72, f 112, 23-3-1702. R 73, f 104, 6-5-1712; f 219v, 12-6-1714. R 105, ongef., 8-5-1676: uit het testament van zijn pleegouders: „Item begeeren sij testateuren alnoch bij desen dat Adriaen Willem Adriaens die sij testateuren van jongs hebben opgebracht ende alnoch bij hun testateuren is woonende, voor sijnen getrouwen dienst sal hebben alswanneer een van hun testateuren sal wesen overleden, ende de lestelevende van huijshoulen sal coomen op te breecken, eene somme van vijftich gulden met noch het bedde ende sijne toebehoorten alwaer den selven Adriaen tegenwoordigh op slaapt, ende naer doode vande lestelevende sullen de erfgenamen van hun testateuren aende voors Adriaen alnoch moeten uijtkeeren de somme van vijftich gulden. R 172, f 279, 26-9-1689. R 173, f 182v, 17-5-1696; f 296, 15-6-1699. R 174, f 92, 6-3-1702; f 187, 14/15-10-1704; f 310v, 9-2-1707. R 175, f 25v, 21-8-1711; 205v, 18-10-1715; f 238, 15-7-1716; f 244v, 1-10-1716; f 371, 5-10-1718; f 446, 6-11-1719. R 176, f 463v, 6-11-1728. R 177, f 17v, 21-2-1729. R 208, ongef., 13-8-1711. GA 94, f 181v, 3-5-1689. GA 95, f 124, 26-4-1703: „ad idem specificatie Adriaen Moonen schepen van verdienste peertsloon vacatie etc tot 18-19-0”. GA 140. GA 373, 374 en 375, 1699-1702. GA 1113, borgemeestersrekening 1-10-1674/30-3-1675, Vrijthof en Westerwijk: „Den 14en Januarij betaelt Adriaen Marten Moonen, van onse president met sijn peert te soecken, midts alhier ruijters waeren — vijf st.” NAMB 783, 4-6-1681. NAMB 785, 5-3-1691. NAMB 786, 16-12-1693. NAMB 788, 1-2-1699. NAMB 789, 29-9-1700. NAMB 2864, f 289, 10-6-1686.

te Hilvarenbeek met de naaister Gijsberdien van Dun ¹¹⁸²), dochter van Huijbrecht Peter Bruers alias van Dun en van Lijsken Peter Ooms. In 1689 kocht hij van Adriaen Diepenbroecx (IV-j) diens herberg aent *Mercktveld ofte plaetse*, ten noorden van het huis genaamd het Rad van Avonturen. Sindsdien was hij koopbrouwer in 1704 en 1716 telde Hilvarenbeek vier koopbrouwers in 1718 drie en in 1719 nog maar twee, waaronder Moonen). In zijn ketel van 12 tonnen of 13 aam (ongeveer 2000 liter) brouwde ¹¹⁸³) hij bruin *infants bier*, dat hij aan sommige van de 25 Beekse tappers leverde; in zijn herberg tapte hij *mierts, beecks en bredaeghs bier, jenever* en anijs. Behalve kastelijn was Adriaen Moonen bakker. Hij moest zijn brood tegen de vastgestelde prijs verkopen; in 1688 werd een bode aangesteld om *den keur vant' broot alle saterdach tot Oisterwijck te haelen om sondaechs t'elckens den prijs daer van aen s'heeren geboden alhier gepubliceert te worden*. Er waren herhaaldelijk klachten dat de *backers alhier binnen Hilvarenbeecq contrarie d'oude observantie haer broot weijgeren te vercopen voor soodanigen prijs als den keur van Oisterwijck alle sondagen aen s'heeren geboden alhier werd gepubliceert, tot groot nadeel insonderheijt van arme onvermogene presoonen* ¹¹⁸⁴). Adriaen was in 1684/

- 1182) R 170, f 278, 25-9-1677. NAMB 783, 24-3-1678. NAMB 5295, no 246, 9-2-1725. R 208, ongef., 9-1-1704: enige bedaagde inwoners van Hilvarenbeek verklaren „dat sij in henne jaeght, sijnde van een redelijke ouderdom alhier binnen Hilvarenbeecq, seer wel hebben gekent seeckeren haeren mede nabuur genaemt Peter van Dun, sijnde alsdoen, een man van een seer hoogen ouderdom van jaeren (soo het scheen) als sijnde gans grijs, ende with van haren, die welke te dier tijt, mede was een valckenier, welckers nacomelingen sij attestanten verclaeren mede seer wel te hebben gekent, alsnu noch kennen, tot de kints kinderen van dien, die welke soo alhier binnen hilvarenbeecq vs, als elders buitens Lants sijn woonachtigh, ende sijnde Cathaliine, ende Allegonde, Gijsberdiena, ende Marie van Dun, alsmede Peter ende Allegonda van Dun, als noch eenige kints kinderen, ons mede bekent"; daarop verklaarden enige regenten dat de Van Dun's „sijn onse inwoonderen, ende naebuieren op welckers persoonen niets ter werelt is te seggen, maer staende in alles ter goeder naeme ende faeme, wieters dat wij inde oude prothocollen der secretarije alhier, hebben gesien, ende bevonden in publicque actens, als namentlijk inden jaere van 1561. Wouter van Dun ende alsoo vervolgens, ende anno 1570. Adriaen soone wijle Wouter Gijsberts Adriaens van Dun, ende 1571 en 1572, insgelijcx de naemen van van Dun, mitsgaders alnooh anno 1575 Adriaen Adriaens van Dun, die te dier tijt, mede schepen alhier was, alsnooh voorders naer, ende voor dato voors, sulcx den naem van van Dun, van tijt, tot tijt, inde publicque prothocollen bekent sijn, alsmede nu noch tot deser uijre". Deze personen behoorden overigens tot verschillende families Van Dun. Huijbrecht was een zoon van Peter Adriaen Jan Bruers alias van Dun in „den Engel", valkenier, en van Aleijt Henrick Jacobs vander Craenmeer. Zijn broer Matthijs; Brab. Leeuw 1989, p. 94. Van Peters broer Jan (VI-f) stammen de Van Dun's die hoevenaars van Tulder waren. Over Aleijt vander Craenmer: zie onder VI-o-1/3-g.
- 1183) R 175, f 205, 18-10-1715: „Item den brouwketel van Adriaen Moonen verclaert groot te sijn twalf tonnen nath en als hij brouwt stort daer op d. een tijt twee sacken en d. ander tijt drie sacken en brouwt daer af d. een tijt vier tonnen en d. ander tijt ses tonnen bier als coopbrouwer" (In de zakken zit mout).
- 1184) GA 94, f 104, 18-5-1685; f 155, 26-6-1686; f 156, 12-8-1688; f 251, 9-6-1692; f 252, 14-6-1692: Adriaen belooft zich aan de keur te konformereren.

85 borgemeester, in 1700/01 kollekteur van de verpondingen en in 1702-1703 schepen in de bank van Beek¹¹⁸⁵).

Op 17-11-1708 werd Hilvarenbeek overvallen door 130 Franse dragonders, *uijt namen gecommandeert, te selve, soo dra de eerste hujsen onser plaetse niet hadden bereijckt, of men sagh een aenvanck van branden en plonderen, en even daer naer, sachmen op verscheijde plaetsen, alomme in het dorp, de vlam sigh verthoonen, waer door dan minder dan drie uijren tijts 19 hujsen en schueren sijn verteert*. De nieuwe schuur van Adriaen Moonen, ter waarde van 300:0:0, brandde af; zijn schade beliep totaal 610:0:0. Blijkens het volgende dokument, een marsorder, was de plundering bedoeld als een straf- of wraakoefening: *Il est ordonne au des Moulins lieutenant colonel d'aller dans la mairie de bolducq avec une troupe de cavallerie et dragons, et les officiers necessaires et dij bruler deux bourgs au villages en represaille d'un, que les ennemiez ont brule, dans les paijs d'artois, contre toutes les reglez de la guerre, l'artois aijant paije les contributions, qu'on leur avoit demandeez, et de declarer aux .. habitans que nous ferons le triple des represailles des toutes les desordres et incendiez que les Ennemiez commetteront fait a namur le treize novembre¹¹⁸⁶*. Adriaen Willem Moonen, die op 21-9-1648 te Hilvarenbeek werd gedoopt, is aldaar begraven op 11-4-1720. Voor de periode beginnend Bamis 1720 was Gijsberta van Dun *collectrice* van 't geslagh en bieren. Zij werd op 14-11-1734 te Hilvarenbeek begraven.

Soo in ghekompareert Adriaen Willem Moonen op heden den 10 augusti 1698, den welcken naer den inhoud van de regulen vescheijden reijsen versocht heeft om in het broederschap van heijlichsakraments gulde te moghen ingeschreven wordden segghende als voor de regulen ghe-nochsaem ghehoort ende verstaen te hebben ende is oversulcx op heden als guldebroeder ontfanghen het welck hij met sijn onderteekeningh heeft gekonfermeert.

Dit venerabele gilde van de zoete naam van Jezus ofwel van het heilige sakrament werd bij de reorganisatie van 1614 van onder meer de volgende regels voorzien:

— Ende aengesien dat het eijnde van dese Broederschap is de deughde ende Christelijcke godtvruchticheijt, om welke te vercrijgen seer prouffijtelijck

1185) GA 94, f 98v, 1-10-1684 en f 101v, 13-3-1685: borgemeester; f 51v, 16-5-1700: verpondingsbeurder. Het schepenambt was weinig lukratief: artikel 33 van het „Reglement, voor die vande Vrijheijt van Hilvarenbeeck“ (GA 93, f 35, 27-10-1661) noemt een jaarwedde van 10:0:0.

1186) GA 95, f 257v, 13-11-1708. GA 1319, 17-11-1708, R 208, ongef., 20-11-1708. Noordbrabantsche Almanak 1890, p. 315.

is het gebruijck der heijliger Sacramenten Daerom soo wie hunnen naem begeiren laten in te schrijven in dese Broederschap sullen jaerlijcx boven het gebodt der heijliger kercken viermael hunne consciëntien suijsveren door de Sacramentale Bichte.

— Voorts moet er worden gekommuniseerd op sakramentsdag **Inde misse die vander ghulden weghe op dien dach** wordt geselebreerd **op dat het ander volck de eendrachtige devotle siende oock tot de selve mogen verweckt worden.**

— En omdat **door het bij een comen ende tsamen spreken der vrienden de lieffde meer ende meer wordt ontstoken**, om dat dije gebroeders hier van een meerder occasie mogen hebben, soo wordt hun toegelaeten dat sij tweemaal int jaer mogen vergaderen ende met eenen eerlijcken ende stille maeltijt hun vermaecken.

Buitenstaanders mogen tegen betaling meeëten.

— **Alser ijemant vuijt dese Broederschap compt te sterven, die sal tot behoef vanden Autaer achter moeten laeten thien stuijvers ende twee wassche kerssen vande bafe soo verre als sij hun selfs licht doen ; daartegenover sullen alle gebroeders hun laeten vinden inde begraeffenisse ende oock inde misse vande begraeffenisse** ¹¹⁸⁷).

De kinderen van Adriaen Moonen en Gijsberdien van Dun zijn :

1. Helena, gedoopt te Hilvarenbeek op 17-9-1683 en jong gestorven.

2. Huijbert Adriaen Moonen, volgt onder VIII-u.

3. Willem, te Hilvarenbeek gedoopt op 6-3-1687 en in 1688 ¹¹⁸⁸) overleden.

4. Maria Willem Moonen ¹¹⁸⁹) werd op 13-7-1688 te Hilvarenbeek gedoopt en trouwde aldaar op 25-6-1725 met Cornelis Mallens ¹¹⁹⁰) in de Wouwerstraat. Cornelis was een zoon van Jan Willem Mallens uit Mol en van Maria Cornelis de With, is op 4-4-1696 te Hilvarenbeek gedoopt en werd op 14-5-1732 aldaar begraven. Maria Moonen werd aldaar op 17-6-1749 kinderloos begraven.

VIII-u. Huijbert Adriaen Moonen ¹¹⁹¹), zetter van Hilvarenbeek is op 20-3-1685 aldaar gedoopt en is er op 2-6-1764 begraven.

1187) KA Notulenboek van het venerabele gilde, p. 83 voor en passim. De „bruederscappe vanden eerwerdigen heiligen sacramente inder kercke van beeck" wordt al vermeld op 16-6-1561 (R 26, f XXXVIIv).

1188) Op 13-1-1683, 9-9-1688 en 19-10-1688 werden te Hilvarenbeek kinderen van Adriaen Moonen begraven.

1189) R 76, f 19v, 23-2-1733 ; f 298v, 28-12-1735 ; f 483v, 29-7-1738. R 77, f 442, 1743. R 195, f 778v, 30-7-1749.

1190) R 75, f 330v, 21-11-1729 ; f 444v, 31-3-1731. R 177, f 30, 11-3-1729. R 195, f 126, 21-5-1732.

1191) R 78, f 126, 19-2-1745. R 79, f 300v, 21-3-1750 ; f 433, 1-3-1751. R 181, f 201v, 25-7-1765. GA 94, f 181v, marge dd. 3-3-1750. GA 1404, f 2v, 21-4-1769. NANB 4311, no 65, 26-1-1764.

Evenals zijn vader en grootvader was hij gegoed aan de *Wenincxvoort* (onder Hilvarenbeek bij Goirle). Hij bezat en woonde een huis *geleegen alhier aende platte beek genaemt de wapper* ¹¹⁹²). Op 18-10-1733 was hij te Hilvarenbeek getrouwd met Anneken Cornelis van Alphen ¹¹⁹³), die toen te Antwerpen woonde. Zij was geboortig van Poppel en werd te Hilvarenbeek begraven op 14-1-1769. Uit dit huwelijk stammen :

1. Elisabeth Huijberts Moonen ¹¹⁹⁴) is in april 1725 te Hilvarenbeek geboren. Haar ouders huwden in 1733 *staende een dogter te vooren bij hun beide verwekt tussen hun beide welke sij voor hun eijge ter echtting verklaerde*. In 1764 werd zijn in het testament van haar ouders nog onecht kind genoemd, hetgeen na protest van haar echtgenoot in 1765 leidde tot een tweede erkenning, door haar moeder. Elisabeth is op 26-7-1750 te Hilvarenbeek getrouwd met Jan Peters ¹¹⁹⁵), timmerman, zoon van Hendrik Peters te Hooge Mierde. Hij overleed tussen 10-7-1768 en 23-2-1769. Elisabeth Moonen erfde van haar vader *de Wappert*, een huis aan de Beerten. Zij overleed te Hilvarenbeek op 28-12-1807.
2. Adriaantje Huijberts Moonen ¹¹⁹⁶) is op 1-8-1734 te Hilvarenbeek gedoopt en daar op 29-6-1770 ongehuwd begraven.
3. Dina Moonen ¹¹⁹⁷) (Hendrien, Gijsberdiena) is in juni 1736 te Hilvarenbeek geboren en was gehuwd met Jacobus Mandingers ¹¹⁹⁸). In 1769 kocht zij haar zusters uit hun deel van de herberg met brouwerij aan *de soo genaemde kuijp, komme oft ronde van de Plaats*, waarin haar grootvader Adriaen Willem Moonen waard was geweest. Met

1192) De plaats waar de Papenstraat en de Paardenstraat samen kwamen, heette de Wappert (of de Platte Beek). Peters Aertsen van Hese (IV-j-9/3-b) bewoonde „eene hujsinge schuere hoevinge boomaert ende aengelach (...) teljnden de papenstraat, aldaer neven het pleijntgen, gemeijnte off vroente wesende” (R 50, f 89, 30-7-1645). Zijn zoon heette Aert Peters van Heesch alias Wapper(t) : R 52, f 24v, 2-6-1649. Tbg N 16, no 188, 28-8-1674. N 19, no 20, 19-9-1657.

1193) Hilv. R 84, f 52, 31-1-1765. R 85, f 150, 17-6-1768. R 182, f 178v, 23-2-1769. 1194) R 85, f 266, 19-4-1769. R 181, f 201v, 25-7-1765. R 314, 22-2-1769. GA 1404, f 144, 21-8-1770 ; f 148v, 22-8-1770 ; f 153v, 17-9-1770.

1195) Uitgaven aan Jan Peters in GA 100 : „Jan Peters wegens arbeidsloon aan 't schoolhuys 3:18:0” (f 29, 23-2-1763) ; „Eerstelijc de specificatie van Jan Peters wegens het repareren van den solder in de tooren als timmerman 10:14:0 „(f 48v)”, „Item specificatie van voorn Jan Peters wegens bomen uijtdoen en een ladder op den toorn gemaakt 1:16:0” (f 47, 26-7-1763) ; „ordonnantie op den borgemeesters anno 1764 om te betalen aan Jan Peters wegens repareren van de brug bij blommen straat als mede van de brugske bij de platte beek met het geleverd hout samen 1:11:0” (f 105v, 18-12-1765) ; „de specificatie van Jan Peters Timmerman wegens arbeids Loon aan den toorn en klokke opwinden 2:16:8” (f 113, 26-7-1765) ; „Item komt Jan Peters voor reparatie aan de schutskolj — tot 1:4:0” (f 123, 6-2-1767).

1196) R 85, f 266, 19-4-1769. R 199, f 20v, 24-7-1770.

1197) R 86, f 8, 24-8-1771. R 87, f 44v, 19-4-1774. R 91, f 224, 4-10-1785. R 92, f 30, 11-7-1786. R 212, f 38v, 1-8-1786 ; f 39, 3-8-1786. GA 1404, f 144, 21-8-1770 ; f 148v, 22-8-1770 ; f 153v, 17-9-1770.

1198) R 87, f 48, en f 50v, 9-5-1774 ; f 52, 13-5-1774. R 94, f 246, 23-4-1794. GA 102, f 11v, 7-4-1783 ; f 109, 30-1-1787.

een variant op het ganzenbord verdronk Dina Moonen in de nacht van 31 juli op 1 augustus 1786 *in de Put van Jan Bosmans*. Jacobus Mandingers werd op 1-11-1750 te Hilvarenbeek gedoopt en is op 31-1-1787 aldaar begraven. Van 1783 tot zijn dood was hij *Boode van Hilvarenbeek op sBosch op het Tractement van Vijfentwintigh guldens en tien stuivers jaarlijcx, als meede om de twee jaaren een Rok en Camisool, waar voor hij gehouden is, alle brieven, boeken, en documenten, raakende de gemeente van Hilvarenbeek na sBosch te brengen*. Jacobus was een zoon van Adam Mandingers (de *nagtroeper* van Hilvarenbeek, die *als klep-erman de selve roepers plaats niet naar behooren heeft willen waar nemen*) en van Margo Stoffels van Loon ¹¹⁹⁹), die in de Gelderstraat woonden.

4. Cornelia, geboren in desember 1741 te Hilvarenbeek en op 23-11-1743 aldaar begraven.

VII-n. Peter Willem Moonen ¹²⁰⁰), geboren te Goirle rond 1660, trouwde te Hilvarenbeek op 4-8-1682 met Margriet Peter Zebrechts ¹²⁰¹), dochter van de schoenmaker Peter Jan Sebrechts bij Jenneken Niclaes Wuestenborchs. Hij woonde te Goirle *aende Abkoven* tot hij zich ongeveer in 1684 met zijn gezin te Oerle bij Eindhoven vestigde (zijn moeder kwam daar vandaan). Hij woonde er *tot Sant Oerle aen d'eijndovense straet*. Rond 1695 was Peter schepen van Oerle. Op 10-2-1728 is hij aldaar overleden. Margriet Zebrechts, die op 8-11-1660 te Hilvarenbeek was gedoopt, is op 17-2-1726 te Oerle begraven.

Zebrecht Vranck Adriaen Willems aan de Voort was gehuwd met Marije Peter Geraert Herman Noijens, dochter van Peter Geraert Hermans van Hulsel bij Jaequenen. Zebrecht was in 1592 bedezetter en testeerde met Marije op 29-10-1586 **volr Heeren ende Meesteren Franscien vander Weijen, als Pastoir tot Hilvarenbeek**. Uit dit huwelijk ¹²⁰² :

1. Hens Sibben, gehuwd met Geertruijt Willem Moonen; zie onder IV-f-a en V-k-3.
2. Niclaes Zebrechts Vrancken aan de Voort, gehuwd met Geraertken,

1199) GA 100, f 18, 21-8-1762; f 212v, 8-10-1769. Adam en Margo (uit Hilvarenbeek) trouwden te Antwerpen op 27-4-1749.

1200) Tbg. R 432, f 172v, 26-5-1724. R 433, f 116, 20-8-1728. Hilv. R 75, f 198v, 20-8-1728. Oerle R 274, p. 43, 3-3-1687; p. 79 en 80, 18-2-1689; p. 187, 8-6-1693; p. 274, 5-5-1695. R 275, p. 116, 7-7-1701. R 276, f 153, 16-1-1719.

1201) Hilv. R 46, tussen f 143v en f 144, 23-9-1696 (bij f 143v, 18-2-1629). R 69, f 116, 31-10-1682; f 267v, 5-8-1684. R 232, 11-4-1686. R 277, ongef., 13-11-1686.

1202) R 44, f 232, 2-10-1628. R 47, f 133, 5-10-1630. R 51, f 33v, 26-9-1640. R 107, ongef., 27-9-1630. NANB 4309, 2-5-1620.

dochter van de olieslager Huijbrecht Adriaen Wuestenborchs alias Moonen en van Cathalijn Geraert Rijsbosch.

3. Tanneken, gehuwd met Wouter Jan Wijten.
4. Maeijken, gehuwd met de schoenmaker Sijmon Willem Boons. Zij stierf in 1640 te Antwerpen en liet haar huis aldaar aan haar nicht Engelken Willem Schellens, gehuwd met Joost Slock, **houtegoetmaecker** te Antwerpen. Voorts legateerde zij 25:0:0 **tot den autaar deser broderscap van het heijlichsakraments gulde**. Alle hierna te noemen schoenmakers waren lid van dit gilde.
5. Engelken, gehuwd met Willem Schellens Brouwers, zoon van Goidtschalck Merten Scellekens.
6. Peter Zebrechts, schoenmaker aan de Voort (14 stuivers per paar, kinderschoenen 8 stuivers), borgemeester in 1610/1612, kerkmeester in 1628/1629 en gifter **vande borsiers gefundeert bij hadewich Jan Goossens**. Hij was gehuwd met Elijsabeth, dochter van Jan Merten Scellekens en van Anneken Peter Wouter Nouwen (cfr IV-i), bij wie hij de volgende kinderen had ¹²⁰³ :
 - a. Johanna Sebrechts, ongehuwd.
 - b. Adriaen Peter Sebrechts, schoenmaker (vervaardigde en lapte schoenen, **muijen** en **clickers**). Hij was gehuwd met Cathalijn Wierick Dielis Brouwers.
 - c. Peter Peter Sebrechts, schoenmaker, onderdeken van het schoenmakersgilde van Sint Crispijn, gehuwd met Cathalijn, dochter van Jan Peter Haghen en Lucia Jan Adriaen van Gilse alias Reijnders (vgl. IV-e).
 - d. Jan Peter Sebrechts ¹²⁰⁴, schoenmaker aan de Voort, heffer van de beurs van Jan Goossens (zie II-b/4), in 1651 borgemeester. Hij was gehuwd met Thoontjen ¹²⁰⁵, dochter van Jacob Anthonis van Laerhoven en van Maijken Adams van Eerssel. Bij haar was hij vader van ¹²⁰⁶ :
 - aa. Jacob Jan Sebrechts, schoenmaker, in 1675 en 1683 borgemeester van de Vrijthof en de Westerwijk. Hij was gehuwd met Magdaleentjen dochter van Peter Dirck Wouter Otten alias Jueten en van Anneken Adriaen Borchmans. Hun zoon Jan verliet tijdelijk Hilvarenbeek om in Frankrijk of elders **sijn fortuijn te gaen soecken om zijn ambacht van schoenmaecker te exerceren**.

¹²⁰³) R 38, f 18v, 11-5-1606 ; f 20, 17-5-1606. R 51, f 92v, 28-11-1643 : deling van de nalatenschap, waarin een huisje aan de Voort „bij Sib Vranckenhecken”.

¹²⁰⁴) R 46, f 143v, 18-2-1629 ; marge dd. 1-10-1696. R 64, f 200v, 16-9-1661 R 170, f 232v, marge dd. 29-3-1742. N.A.N.B. 4309, 8-1-1638. A. van der Does de Willibois. Studiebeurzen ; dl IV. 's-Hertogenbosch, 1906 ; kapittel 43, bijlagen 2, 3 en 4. Thoontjen : Moergestel R 52, f 61, 14-1-1632.

¹²⁰⁵) Hilv. R 207, ongef., 25-2-1692. Moergestel R 55, f 8v, 8-3-1660.

¹²⁰⁶) Hilv. R 54, f 127, 18-3-1655. R 65, f 29, marge dd. 11-9-1686. R 67, f 303v, 6-4-1674. R 69, f 116, 31-10-1682 : erfdeling. R 170, f 163, 15-7-1675. R 171, f 146v, 13-12-1682. N.A.N.B. 783, 15-7-1688.

- bb. Adriaen Jan Sebrechts, schoenmaker, heffer van de beurs van Jan Goossens.
- cc. Peter Jan Sebrechts (Sibben), schoenmaker aan de Voort, schepen van Hilvarenbeek. Hij was gehuwd met Jenneken, dochter van Niclaes Huijbrecht Wuestenborchs, kleermaker aan de Biest en schepen van Hilvarenbeek, en van Grietgen Peter Schellekens. Hun kinderen waren Margriet, gehuwd met Peter Moonen, en Marie, die van haar ouders een huis in de Paardenstraat en een stede aan de Voort erfde ¹²⁰⁷) en was gehuwd met Bartholomeus Middegaels te St. Gilles.

De kinderen van Peter Moonen en Margriet Zebrechts zijn ¹²⁰⁸) :

1. Willemijn Peter Moonen werd op 27-5-1683 te Goirle gedoopt en trouwde te Oerle op 7-2-1706 met Dirck Christiaan Schippers ¹²⁰⁹) tot Kerk Oirle. Dirck was in de jaren 20 schepen. Hij was een zoon van Corst Jan Dircx Schippers, schepen van Oerle, en van Heijlken Willem Bogaerts. Dirck Schippers is op 23-8-1680 te Oerle gedoopt en aldaar op 27-9-1729 overleden.
2. Pieternel Peter Moonen is te Oerle gedoopt op 8-3-1686. Aldaar trouwde zij op 23-1-1707 met Johannes Coppens ¹²¹⁰) uit Strijp. In 1714 woonde hij te Dommelen en in 1743 was hij *regerende Borgemeester* van Oerle. Hij werd op 18-3-1757 aldaar begraven.
3. Francis Moonen, volgt onder VIII-v.
4. Bastiaan Peter Moonen werd op 5-3-1691 te Oerle gedoopt en is aldaar op 5-2-1716 ongetrouwd overleden.
5. Maria, gedoopt te Oerle op 9-9-1693.
6. Maria Peter Moonen¹²¹¹) is op 7-12-1694 te Oerle gedoopt en aldaar op 5-9-1766 begraven. In eerste echt trouwde zij op 24-1-1717 te Oerle met Joost Corstiaan Schippers ¹²¹²), broer van Dirck hierboven. Joost was schoenmaker; in zijn inventaris worden genoemd: *een werckstoel met schoenmakers gereetschap bestaende in twee nijptangen, twee hamers, twee essen met eenige leesten (...), 4 enckele runsacken (...), een sneijback met een sneijmes, item een schoenmakers sneijbanck.*

¹²⁰⁷) R 75, f 198v, 20-8-1728. Tbp R 433, f 116, 20-8-1728.

¹²⁰⁸) Oerle R 276, f 24, 2-2-1713; f 51v, 5-11-1714; f 169v, 1-7-1720. R 295, f 232, 31-7-1705; f 235, 17-8-1705; f 256, 13-3-1706; f 275, 5-1-1707; f 279, 26-2-1707; f 293, 20-6-1707; f 312v, 9-1-1708; f 341, 27-12-1708. R 298, f 56v, 13-10-1729. R 299, f 102v, 28-7-1738.

¹²⁰⁹) R 278, ongef., 24-10-1743. R 279, p. 24, 22-4-1748. R 296, f 216v, 29-6-1714. R 300, f 103v, 11-2-1754.

¹²¹⁰) R 278, ongef., 30-10-1736. R 297, f 166, 25-7-1722.

¹²¹¹) R 278, ongef., 21-6-1736; 26-3-1737. R 279, p. 56, 25-6-1746; p. 169, 9-2-1749. R 299, f 21, 25-7-1736; f 32v, 5-1-1737.

¹²¹²) R 276, f 51v, 5-1-1714. R 295, f 108, 4-4-1703; f 232, 31-7-1705; f 235, 17-8-1705; f 293, 20-6-1707; f 312v, 9-1-1708; f 341, 27-12-1708.

Joost is op 14-2-1688 te Oerle gedoopt en aldaar op 15-6-1721 overleden. Maria Moonen hertrouwde er op 26-7-1722 met Martijn Michiel Hagelaers die in 1736 borgemeester was. Hij was een zoon van Michiel Hagelaers en van Perijn Peter Sangers. Op 13-9-1759 is hij te Oerle begraven.

7. Jenneken Peter Moonen trouwde op 18-1-1722 te Oerle met Jan Luijcken Bogers ¹²¹³), schepen, in 1748 president van Oerle. Hij werd op 29-8-1748 aldaar begraven.
8. Willem, te Oerle gedoopt op 3-10-1700 en daar op 17-3-1719 gestorven.

VIII-v. Francis Moonen ¹²¹⁴) is op 31-5-1688 te Oerle gedoopt en werd aldaar op 28-7-1746 begraven. Lange tijd was hij schepen en in 1740/41 was hij *armmeester over Kerk en Sand Ourle*. Hij woonde te Zand-Oerle aan de Markt. Op 20-1-1714 trouwde hij te Oerle met Jenneken Hendrick Stijmans ¹²¹⁵) uit Meerveldhoven. Zij was een dochter van Hendrick Jooris Steijmans, *in zijn Leeven moolenaar tot Zeels van den koore wintmoole gehoorende onder den heer prins van orangie*, en van Anneken Peters van Dijk. Op 20-2-1684 werd zij te Meer-veldhoven gedoopt en op 15-4-1754 is zij te Oerle begraven. Uit dit huwelijk:

1. Ariaantje Francis Moonen trouwde te Oerle op 13-8-1741 met Wijnant Wijnans ¹²¹⁶), *meester cleremaker* te Kerk-Oerle. Hij is op 24-4-1716 te Oerle gedoopt en daar op 25-5-1788 overleden. In 1758 verkocht hij zijn vaders huisje: *Item moet den copen aan een oude vrijster van in de tagtig jaaren anna Wijnants genaemd al haar Leeven Huijsvesting en vuur en Ligt geven* ¹²¹⁷). Wijnant was een zoon van Willem Weijnans en van Willemijntjen Schuts. Ariaantje Moonen is op 4-12-1788 te Oerle begraven.
2. Bastiaen Moonen werd op 22-11-1745 te Oerle begraven. Hij was ongehuwd.
3. Anneken Moonen ¹²¹⁸) trouwde te Oerle op 14-6-1750 met Jan Roijackers ¹²¹⁹), schepen van Oerle, in 1753 borgemees-

¹²¹³) R 276, f 143v, 23-5-1718; f 204, 23-3-1722. R 278, ongef., 30-10-1738. R 300, f 120v, 25-11-1751.

¹²¹⁴) Hilv. R 170, f 232v, 29-3-1742. Oerle R 276, f 238, 11-12-1726. R 277, f 14, 23-2-1729. R 278, ongef., 23-5-1740; 1-3-1741. R 299, f 153, 31-3-1740. Boscshs Bijdragen 1956-1957, p. 151.

¹²¹⁵) R 278, ongef., 29-12-1742. Ook Jennekens grootvader, Joris Steijmans, was molenaar te Zeelst (mededeling van de heer J. A. W. Swane te Benalmádena-Costa).

¹²¹⁶) R 279, f 334v, 25-5-1758. R 280, f 55v, 26-9-1760; f 67, 19-1-1761; f 179, 28-5-1765. R 281, f 38, 21-11-1768; f 101, 10-9-1773; f 133v, 15-7-1774; f 161v, 19-6-1775; f 290v, 26-1-1776. R 300, f 264, 4-10-1757.

¹²¹⁷) Anna Wijnants werd op 14-1-1759 te Oerle begraven.

¹²¹⁸) R 281, f 38, 21-11-1768; f 161, 19-6-1775.

¹²¹⁹) R 278, ongef., marge dd. 9-3-1755 bij akte dd. 1-3-1741. R 279, f 270v, 2-7-1753; f 292, 31-12-1754. R 280, f 52, 13-9-1760.

ter van Zand-Oerle. Hij was meester-kuiper van zijn vak en werd op 31-1-1763 te Oerle begraven. Anneke Moonen is er op 29-11-1775 begraven.

4. Catriena Moonen is op 17-5-1755 te Oerle gehuwd met Derk Wijnans ¹²²⁰), zoon van Willem Wijnans en van Willemijntjen Schuts. Evenas zijn broer Wijnant was hij meester-kleermaker. Hij werd op 4-3-1722 te Oerle gedoopt en overleed aldaar op 17-11-1786. Catriena werd op 13-12-1791 te Oerle begraven.

VII-o. Abraham Moonen ¹²²¹), *in zijn leven borgemeester binnen Goirle de Anno 1697*, is op 21-3-1666 te Goirle gedoopt en aldaar tussen 1704 en 1708 overleden. Hij woonde *inde Kerckstraet* en was gehuwd met Anneken Adriaen Goossens ¹²²²). Abraham was een van de drie bakkers van Goirle. Anneken Goossens hertrouwde op 29-1-1708 met Peter Alewijns ¹²²³), borgemeester van Goirle in 1712, zoon van de tapper Anthonij Adriaen Alewijns en van Anneken Bastiaen Hoosemans. Anneken is op 3-3-1733 te Goirle begraven. Haar kinderen deelden in 1735 de nalatenschap :

1. Catharina Moonen, gedoopt te Goirle op 1-6-1692, trouwde aldaar op 4-1-1710 met Francis Dielis van Erven ¹²²⁴) aan de kerk, zoon van Dielis Aerdts Leonards van Nerven en van Willemijntken Jan Gijsbert Cauwenberghs. Francis overleed als weduwnaar op 28-5-1737 te Goirle. In 1742 vond een erfscheiding plaats tussen hun kinderen Dielis Francis van Erven en zijn zuster Adriaentjen.
2. Wilmina Moonen is in januari 1696 te Goirle geboren. Op 27-9-1716 trouwde zij aldaar (ondertrouw 8-9-1716 te Turnhout) met Cornelis Cornelis Bacx ¹²²⁵), ook Bex, woonachtig te Weelde. Van haar ouders erfde zij een huis te Goirle, ten westen van de *Weijnincxvoortse dijk*. Mijntje Moonen is op 10-10-1753 te Weelde begraven.
3. Adriana, gedoopt te Goirle op 16-10-1698, jong gestorven.
4. Joanna, te Goirle op 26-4-1703 gedoopt en jong gestorven.
5. Willem Abraham Moonen, volgt onder VIII-w.

¹²²⁰) R 280, f 52, 13-9-1760. R 281, f 38, 21-11-1768 ; f 161, 19-6-1775 ; f 197, 24-11-1775. R 300, f 264, 4-10-1757.

¹²²¹) Tbg R 474, f 41v, 13-12-1735. N 87, f 293, 29-1-1706 ; vgl. f 297, 30-1-1706. Inv. Visvliet 1, 29-6-1695. Inv. Visvliet 986, 1697.

¹²²²) N 66, no 149, 29-1-1734 Hilv. GA 94, f 257, marge dd. 19-7-1713.

¹²²³) Tbg R 426, f 105v, 22-3-1694. R 428, f 249v, 26-7-1704. R 474, f 41, 13-12-1735. Hilv. R 70, f 65, 8-9-1685. R 73, f 219v, 12-8-1714. Peter is op 8-5-1870 te Goirle gedoopt.

¹²²⁴) Tbg R 432, f 66v, 6-2-1722. R 475, f 152, 1-9-1742. Boedelrekening 1696/97.

¹²²⁵) N 66, no 149, 29-1-1734.

6. Abraham Peter Alewijns erfde in 1735 een huis aan de kerk te Goirle. Hij had oir bij Catharina Hosemans.

VIII-w. Sr. Willem Moonen ¹²²⁶) werd rond 1700 te Goirle geboren en is op 20-3-1756 te Ginneken begraven. Hij was aldaar op 11-12-1729 getrouwd met Juffr. Adriaantje Niclaas van Miert ¹²²⁷). Deze was eerder gehuwd geweest met Jan Geeritse van Rooij te Ulvenhout, zoon van Geerit Janssen van Rooij en van Adriaantje Cornelis van Hooijdonck. Adriaantje van Mierdt werd op 16-1-1703 te Ginneken gedoopt, is daar op 14-5-1761 begraven en was een dochter van Nicolaes Adriaen Stevens van Mierdt, evenals zijn vader herbergier in de Roskam, en van Catalijn Jan Wittings (Wittens). In 1733 kocht Willem Moonen van zijn schoonfamilie een *huijsinge stal, schuur brouwerije, paardestal, en torffschop hof boogaert saaij en weijland, gestaen ende gelegen onder Ginneken tot Ulvenhout teijnde den Steenwegh, genaam den Roscam*. Willem kocht in 1742 het slotje Grimhuizen onder Ulvenhout en verkocht het op 8-1-1743 aan Gerardus van de Laar, pastoor te Ulvenhout. De schuur van Grimhuizen fungeerde als schuilkerk voor de Ginneker katolieken. Ten tweede male kocht Willem het huis op 21-11-1750. Bij de deling van zijn goederen vererfde de *Huijsinge en verdere Timmeringe daar aan, met de hooven en vijvers daar om en aangeleegen (:Except de Kerk van de Roomsche Gemeente van Ginneken met den weg en Erve daar aan behoorende :)* groot omtrent 180 roeden gestaen ende geleegen onder Ginneken te Ulvenhout aanden Steenweg, genaamt Grimhuizen naar zijn zoon Jan. Diens weduwe verklaarde in 1768 dat het Rooms Catholijck Kerken Huijs gestaen ende gelegen tot Ulvenhout binnen Ginneken, bekend staat ten namen van wijlen haren Schoon-vader Willem Moonen ten Leenhove van Breda de dato vijf-entwintigste Jannuarij Seeven-thien hondert drie-en-veertig.

1226) Ginneken R 91, f 68v, 31-10-1741; f 82, 30-3-1742; f 86, 26-5-1742; f 133, 16-11-1742; f 154, 26-4-1743; f 168, 22-8-1743; f 172v, 13-9-1743; Willem koopt een huis „bijden buijstelbergh”. R 92, f 30v, 14-4-1744; f 42, 4-8-1744; f 55, 18-11-1744. R 93, f 24, 3-3-1749; f 87v, 15-12-1749. R 94, f 24v, 6-7-1755. R 110, f 132v, 15-1-1740. R 127, f 50, 13-10-1741; f 69v, 21-3-1742; f 102v, 17-10-1742. R 128, f 107, 31-12-1742; f 110, 8-1-1743; f 140, 8-8-1743. Breda R 601, f 98v, 22-7-1754. N 712, no 47, 20-9-1755. N 839, no 88, 21-7-1739. NAB 9072, 27-10-1768. L. Merkelbach van Enkhuizen en A. Hallema. Geschiedenis der gemeente Ginneken en Bavel. Utrecht, 1941; p. 308. Over Grimhuizen: Idem, p. 67 (foto). T. E. van Goor. Beschryving der Stadt en Lande van Breda. 's-Gravenhage, 1744; p. 380-381. J. Kalf. De monumenten van geschiedenis en kunst in de provincie Noordbrabant; eerste stuk: de monumenten in de voormalige Baronie van Breda. Utrecht, 1912; p. 260.

1227) Ginneken R 89, f 143v, 21-8-1733. R 90, f 75, 22-11-1737. R 110, f 26, 6-5-1728. Breda N 713, no 46 en 47, 30-7-1756. N 714, no 47, 2-9-1757. L. Merkelbach etc., op cit., p. 164, 192, 199 en 353: de Roskam en de familie Van Miert. Adriaantje van Mierdt had uit haar eerste huwelijk een dochter, Catharina van Rooij, gehuwd met Adriaan Martens te Riel.

Zij machtigde Frans van den Elsacker het huis op te dragen aan de roomse gemeente. Door vier kinderen uit hun huwelijk werden Willem Moonen en Adriaantje van Miert overleefd ¹²²⁸) :

1. Abraham, op 25-10-1730 te Ginneken gedoopt.
2. Abraham, op 16-10-1731 te Ginneken gedoopt.
3. Anneken, gedoopt te Ginneken op 18-6-1733.
4. Juffr. Anna Moonen ¹²²⁹) werd op 7-5-1734 te Ginneken gedoopt. Zij trouwde op 19-2-1758 aldaar met Hr. Francis van den Elzacker ¹²³⁰), meester-sjirurgijn te Breda. Hij werd te Rotterdam geboren uit het huwelijk van Sr. Gregorius vanden Elsacker en Juffr. Maria de Wijse. Op 7-1-1775 is hij te Breda overleden. Hij bezat en bewoonde een *grootte Huijsinghe agterhuijsinghe, twee Havingen, met de Vruchtboomen in bijde Hoven staand, packhuijsinghe stallinge grootte pleijne en Erve strekkende van agteren aan de marck genaamt De Roode Poort gestaan ende geleegeen alhier binnen Breda, aan de zuijtzijde van de Ginnekenstraate. Als weduwe werd Anna Moonen borgeresse en coopvrouw genoemd*. Zij overleed te Oosterhout op 3-3-1795. Uit haar huwelijk met Francis is Willem Gregorius Johannes van den Elsacker geboren (gedoopt te Breda op 17-11-1772).
5. Peter, op 25-5-1735 te Ginneken gedoopt.
6. Abraham, op 4-11-1738 te Ginneken gedoopt.
7. Maria Willem Moonen is op 27-4-1741 te Ginneken gedoopt en aldaar op 3-1-1781 begraven. Zij erfde de Roskam van haar ouders. Op 27-4-1760 trouwde zij te Ginneken met Monsr. Johan van Pelt ¹²³¹) uit Gilze, aanvankelijk *woonende onder Teteringen inde Sandberg*, later herbergier in de Roskam. Hij werd op 10-9-1761 te Ginneken begraven, waarop Maria aldaar op 12-12-1762 hertrouwde met Jacobus Adriaensen ¹²³²) uit Rijsbergen, koopman en waard in de Roskam.
9. Juffr. Elisabeth Moonen ¹²³³) is te Ginneken op 21-4-1743 gedoopt en op 14-7-1799 te Breda overleden. Zij was aldaar

¹²²⁸) Ginneken R 95, f 23, 27-6-1761. Hilv. R 83, f 131, 3-3-1763.

¹²²⁹) Breda R 611, f 26, 27-4-1775. N 1025, no 104, 18-12-1762. N 1038, no 37, 3-4-1775. N 1049, no 132, 29-11-1786. N 1177, no 20, 14-6-1777. N 1179, no 2, 5-1-1779. N 1200, no 44, 24-12-1792.

¹²³⁰) Zevenbergen R 200, f 219v, 20-8-1793. Breda R 604, f 376v, 24-12-1762. N 751, no 50 en 51, 21-7-1751. N 1007, no 150, 16-10-1758. N 1028, no 120, 12-12-1765. N 1027, no 10, 23-1-1764. N 1037, no 117, 23-7-1774. N 1093, no 86, 30-11-1774. N 1104, no 2, 21-1-1785; no 21, 26-4-1785; no 38, 4-8-1785 (marge). Weeskamer 533-181, 1751-1760.

¹²³¹) R 598, f 130, 23-6-1750; f 146, 17-7-1750. R 600, f 88, 25-8-1753.

¹²³²) Rijsbergen R 33, p. 363, 24-8-1774. Breda N 1026, no 9, 31-1-1763. Ginneken R 96, f 18, 30-3-1769. R 97, f 160, 20-10-1778.

¹²³³) Breda N 1031, no 97, 19-4-1768.

op 18-5-1778 gehuwd met Sr. Nicolaas Marres¹²⁴³), meester-sjirurgijn. Deze werd op 31-5-1744 te Breda gedoopt en was een zoon van Lambert Marres, winkelier uit Maastricht, en van Maria Josepha Ramack. Op 29-2-1796 werd Nicolaas op een traktement van 87-10-0 aangesteld tot vroedmeester. Met drie kollegaas deelde hij sedert dezelfde dag bovendien de *Stads Chirurgijns plaats*, waarvoor de 4 de-neesheren gezamenlijk met 60-0-0 per jaar werden beloond.

Inmiddels had de Bataafse Vrijheid haar intrede gedaan te Breda: op 27-1-1795 was door de kommissaris van de Franse troepen Segouin een provisionele munisipaliteit geïnstalleerd¹²³⁵), in afwachting van de verkiezingen. Deze stonden in dienst van de toen modieuze kriptodemokratiese politieke moraal, aldus door Rutger Jan Schimmelpenninck geformuleerd¹²³⁶): in zijn beschrijving van „zoodanig eene soort van Regeering in welke de leden der Maatschappij, of burgeren, hunne gemeene zaaken zelve bestieren, of dezelve aan anderen, door meerderheid van stemmen verkozen, ter bezorging aanbevelen”, oordeelt hij „dat aan alle de burgers, die of eenig land van eene matige waardij, in de Steden eenig huis vry bezitten, of eenige ander eigendom, zoo het maar van dien aart is, dat het veilig bezit daar van met het behoud van den staat zelve verknogt is, het recht van stemmen moet gegeven worden (...). Men dient dit echter tot een regel te stellen, dat die bezitting van goederen, welke 'er tot het stem-recht vereischt wordt, zoo maatig zy, dat alleen het laagste gepeupel gelyk men zegt, hiervan uitgesloten worde”.

Bij de verkiezingen van 16-3-1795 werd Burger Marres gekozen tot lid van de Provisionele Municipalitet der Stad Breda¹²³⁷). Uit dit kolleesje van 20 werden 6 Burgers verkozen tot *commisaris uit 't committé van crimineele en civile Justitie*, onder wie ook Marres. Dit ambt, te vergelijken met dat van schepen, vervulde hij tot en met 1798. Voor het Committé van Crimineele en civile Justitie stonden zo *wel in Civile als Crimineele zaken, te Recht, alle Burgeren en Ingezeten den dezer Stad*¹²³⁸). De kommissarissen zullen

1234) R 615) f 221v, 21-10-1783. R 616, f 114, 8-4-1784. R 626, f 89v, 23-1-1800. N 1041, no 56, 21-7-1778. N 1046, no 89, 13-10-1783. N 1200, no 78, 23-5-1796. N 1218, no 75, 3-12-1803. N 1322, no 15, 7-9-1797. Inv. Hingman 124, f 143, 29-2-1796 f; f 269, 29-2-1796. Inv. Hingman 1776, 1800.

1235) Inv. Hingman 85, f 1v, 27-1-1795.

1236) Verhandeling over een wel ingerigte volksregeering, door Mr. R. J. Schimmelpenninck, Practizeerend advocaat te Amsterdam. Uit het Latyn vertaald door Mr. A. B. Swart. Te Leyden By Frans de Does, 1785. (pamflet); p. 1, 21-23.

1237) Inv. Hingman 85, f 50v, 15-3-1795. A. R. M. Mommers. Brabant van generaliteits land tot gewest; 2 dln. Utrecht, 1953; p. 86, 87, 303, 304 en 460.

1238) Reglement voor de municipaliteit der stad Breda, Bij J. A. Oukoop. MDCCXCVIII; p. 8 (artikel 3) Het reglement voor de provisionele munisipaliteit zal wat betreft dit kommittee weinig hebben afgeweken van dat van de munisipaliteit.

staan over alle Opdrachten of Vesten, Schepen Schuld-, Verband en Kusting-Brieven, Ondertrouw, Trouw, mitsgaders (...) Testamenten, Koop-contracten, Inventarissen, Deelingen, Rekeningen &c ¹²³⁹).

Reeds sedert 24-12-1795 drong de Provisionele Municipaliteit van Breda bij de Provisionele Representanten van het Volk van Bataafs Brabant aan op een definitieve regeling voor Plaatselijke Besturen. Herhaaldelijk dreigden de leden hun zetels (hun **Last-posten**) ter beschikking te stellen, omdat een bestuursgelement achterwege bleef ¹²⁴⁰). Op 11-3-1796 kwam het Provinciaal Bestuur met een konsept-reglement; tegelijkertijd schreef het voor 17 april plaatselijke verkiezingen uit. De bezwaren tegen het konsept waren echter zo groot, dat de verkiezingen werden afgelast. Bovendien verklaarde de Nationale Vergadering op 10 juni het Provinciaal Bestuur inkompetent tot het **arresteer****en eener geheel nieuwe Organisatie der Gemeentes Besturen** ¹²⁴¹).

Een jaar later was er nog steeds niet in een reglement voorzien. Daarom kondigde de Provisionele Municipaliteit van Breda op 12-6-1797 aan eind juli te zullen aftreden, **om het municipaal bestuur in den schoot des volks neder te leggen** ¹²⁴²). Elf dagen later produceerden de provisionele representanten van Bataafs Brabant toen een „provisionele voorziening”. Deze regelde de verkiezing van een provisioneel plaatselijk bestuur voor Breda, bestaande uit 15 leden, waaronder 7 schepenen en bovendien 2 schepenen voor Teteringen.

Op 5-7-1797 werden de verkiezingen gehouden. **Den dag der stemming verschenen zijnde, hadden des morgens de verregaandste ongeregeld en baldadigheden plaats, tegens eenige de tegenwoordige orde van zaken, niet toegedane Burgeren door dezelve feitelijk te hinderen in het vrije uitbrengen hunner stemmen; het geen dan ook ten gevolgen had, dat veele Inwoonderen, hier door geïntimideerd, zich met deeze stemming niet durfden bemoeijen** ¹²⁴³). **Verscheiden Persoonen wierden mishandeld, verhindert hun Stemrecht uitteoeffenen, en de rust wierd (...) niet hersteld, als na den middag, toen de baldadigheid reeds den geheelen ochtend haaren rol gespeeld had, de harten met vrees ver-**

1239) T.a.p., art. 7 (p. 9 en 10).

1240) Inv. Hingman 87, p. 122, 24-12-1795. Gelijkheid, vryheid, broederschap. De Provisionele Municipaliteit der Gemeente van Breda, Aan de Nationale Vergadering Representeerende het Volk van Nederland. Breda den 7. September 1797. (pamflet); p. 1-3.

1241) Niet de eerste maal na de missive van 10 juni. Vgl. Gelijkheid, vryheid, broederschap. De Provisionele Municipaliteit der Gemeente van Breda, Aan de Nationale Vergadering, Representeerende het Volk van Nederland. (pamflet dd. 24-10-1797); p. 20. Inv. Hingman 88, p. 224, 23-6-1796; p. 265, 13-8-1796.

1242) Gelijkheid! Vryheid! Broederschap! In den Bosch den 23 September 1797, het derde Jaar der Bataafsche Vryheid. De Representanten van het Volk van Bataafs-Brabant aan de Nationale Vergadering, representeerende het Volk van Nederland. (pamflet); p. 25-26.

1243) Het pamflet dd. 7-9-1797 (noot 1240), p. 6.

vuld waren, en een menigte Stemgerechtigden huiverden hunne Stemmen uittebrengen¹²⁴⁴). Bovendien had de Bredaase magistraat ten onrechte van de stemgerechtigden de verklaring geëist, die zij moesten afleggen **by het kiezen van Kiezers tot electie van een Representant**¹²⁴⁵). Verschillende gekozenen weigerden de ambsteed af te leggen¹²⁴⁶). De Representanten van Bataafsch Brabant verklaarden op 24-8-1797 de verkiezing **nul en van onwaarde**. Onder toezicht van een door de Representanten gevormde commissie zouden op 5-9-1797 herverkiezingen plaats vinden. De munisipaliteit onthield zich zoveel mogelijk van medewerking en de Vaderlandsche Societeit van Breda besloot deze verkiezing te boycotten; hiervan maakten de leden geen geheim, zodat de commissie **door sommigen werd geïnformeerd dat zy huiverig waren hunne Stemmen uittebrengen, als van ter zyde geïnformeerd zynde, dat in de Wyn- en Koffyhuizen, aan wederzyde van het Stad-huis staande, Persoonen zouden zitten, die de Naamen der Stemmen zouden optékenen, om dezelve, na het afloopen der Stemming, by goede gelegenheid, dit te doen gevoelen**¹²⁴⁷). Om intimidaties te voorkomen haalde een deurwaarder, geassisteerd door een militair, de stembiljetten van de huizen af.

Op de vijftien gekozen leden werden 31 tot 88 stemmen uitgebracht. Marres kreeg er slechts 14¹²⁴⁸). Desalniettemin behield hij ook in 1797 en 1798 zijn ambt. Verschillende malen was hij President der Provisionele Municipaliteit. Uit de notulen van 13-11-1797: *Inmiddels is de vergadering overgegaan ter verandering van 't Praesidium, wanneer gebleeken is dat met het Lot daar toe verkooren was, den Burger Marres, waar naa de zitplaatsen der Leeden zijn vertrokken, en ieder volgens deszelvs getrokken Nummer heeft sessie genoomen*¹²⁴⁹).

Marres werd medio 1798 met enige van zijn ambtgenoten om onduidelijke redenen van zijn funksie ontheven. Mogelijk moet dit worden gezien in het kader van de zuiveringen na de revoluties van 22 januari en 12 juni 1798. Marres was niet al te radikaal: pas een half jaar na zijn verkie-

1244) Het pamflet dd. 23-9-1797 (noot 1242); p. 28.

1245) *T.a.p.*, p. 37.

1246) *T.a.p.*, p. 17. Inv. Hingman 89, p. 682, 11-6-1797: „Resolutie, om ingeval, by de nieuwe verkiezing der Municipaliteit, eenige leden gekozen worden, om te continueren, hier voor Unaniem te bedanken”; f 723, 6-7-1797.

1247) Het pamflet dd. 23-9-1797 (noot 1242), p. 20. De leden van de Volks-Societeit 'vochten de uitleg aan die de Representanten gaven aan artikel 66 van het konsept-reglement van 11-3-1796, „dat door het regelen van het Municipaal Bestuur niet verstaan werd eene onveranderlyke daarstelling, maar het ontwerpen van een Plan onder approbatie of desapprobatie van het Volk”.

1248) Breda N 1322, no 15, 7-9-1797.

1249) Inv. Hingman 90, f 857, 13-11-1797.

zing in 1795 trad hij toe tot de Vaderlandsche Societeit van Breda ¹²⁵⁰) en in de munisipale vergaderingen was hij gematigd. Na rekestten aan de Agent van Justitie te 's-Gravenhage en het Intermediair Administratief Bestuur van Bataafsch Brabant werden Marres cum suis gerehabiliteerd in hun posten ¹²⁵¹).

Op 13-1-1800 werd Burger Marres door de Municipaliteit gekozen tot tesaurier van de stad ¹²⁵²). De tesaurier was lid van de Municipaliteit, omdat hij als *Minister* lid was van het *Committé van Finantie* ¹²⁵³). In deze verantwoordelijkheid moest Marres *zig geduurig voor oogen stellen dat de Municipaliteit begeert, dat het Stadscrediet meer en meer opbeurt en gehandhaafd, de uitgebreitste bezuiniging in alles betracht (wordt) om den bloei en voorspoed der Gemeente te herstellen en te bevorderen*. Voorts moest hij het stadsbestuur in staat stellen aan het *Departementaal Bestuur van Schelde en Maas, Jaarlijks met den aanvang van Augustus specifieke Memorie van Ontvang en Uitgave voor Nationale Rekening te kunnen toezenden*. Als tesaurier werd hij gehonoreerd met een jaarlijkse wedde van 520 gulden *zonder meer, de schrijftbehoefens hier onder begrepen*. De borgsom van f 1200,— werd door zijn neef Willem G. J. van den Elsaker (hierboven) gestort. Nicolaas Marres, die *Het Vergulde Spoor* in de Eindspoorstraat te Breda bewoond had, overleed aldaar op 8-2-1801.

10. Clasina, op 6-9-1744 te Ginneken gedoopt.

11. Adriana, op 5-10-1745 te Ginneken gedoopt.

IX-w. Sr. Johan Moonen ¹²⁵⁴) woonde aanvankelijk te Made, later te Oosterhout en tenslotte was hij burger en tavernier te Zevenbergen in de Molenstraat. Bovendien was hij koopman : hij sloot een *Compagnieschap van varckens met Abram Bacx*. Waarschijnlijk handelde hij ook in paarden. Hij was gehuwd

1250) Afd. III-64-1, no 1305, 31-8-1795.

1251) A.R.A. 's-Gravenhage. Archief Agent van Justitie 37, no 188c, 3-8-1798. Idem 97, missive dd. 27-7-1798, opgeborgen onder 28-8-1798. A.R.A. 's-Hertogenbosch. Gewestelijke Besturen 108, f 753, 27-7-1798, no 16; f 851v, 17-8-1798, no 17b; f 854, 20-8-1798, no 1a, f 883, 24-8-1798, no 10. GB 138, f 154, 27-7-1798. Ook geen uitsluitel over redenen van het ontslag in : (C. J. M. Brok), Enige aspecten van Breda in de Franse tijd. Z.pl., z.j. (Skripsie, waarvan een kopie in het G. A. Breda).

1252) Inv. Hingman 95, p. 7, 9-1-1800; p. 11, 13-1-1800; p. 25, 23-1-1800. Inv. Hingman 125 f 100, 13-1-1800; f 100v : instructie; f 139, 12-3-1801.

1253) Reglement voor de munisipaliteit (zie noot 1238), p. 2 (art. 4) en p. 11 (art. 1).

1254) Zevenbergen R 173, f 287, 28-12-1765. R 197, f 194v, en f 195, 22-3-1762; f 368, 23-8-1766. NAB 9072, 27-10-1768; 3-12-1768. NAB 9073, 22-12-1773. Breda N 1007, no 41, 28-3-1758. N 1010, no 103, 18-9-1761; testament N 1013, no 48, 14-6-1764. N 1028, no 120, 12-12-1765. N 1072, no 15, 12-6-1764; no 16 13-6-1764; no 19, 16-6-1764; no 20, 22-6-1764.

met Juffr. Adriana van der Heijden ¹²⁵⁵), dochter van Sr. van der Heijden, bierbrouwer te Zevenbergen. Adriana (zij tekende *Aderijana van der Hijden*) was in 1770 weduwe en hertrouwde met Hendrik van Meer ¹²⁵⁶), lid en verschillende malen president van de munisipaliteit van Zevenbergen en een aantal jaren borgemeester van die gemeente. De kinderen van Jan en Adriana zijn :

1. Adriana, gedoopt te Oosterhout op 21-9-1758 en op 3-1-1759 aldaar overleden.
2. Adriana, op 18-11-1759 te Oosterhout gedoopt en jong overleden.
3. Catharina, op 5-1-1761 gedoopt te Oosterhout en daar op 19-1-1761 overleden.
4. Willem Moonen, volgt onder X-y.
5. Catharina, gedoopt te Zevenbergen op 9-3-1764 ; jong gestorven.
6. Henrica, gedoopt te Zevenbergen op 6-7-1765 en na 22-12-1773 overleden.
7. Jan, gedoopt te Zevenbergen op 4-12-1768 ; jong gestorven.

X-y. Monsr. Willem Moonen ¹²⁵⁷) werd op 20-4-1762 te Zevenbergen gedoopt en overleed aldaar op 1-3-1820. Hij was bierbrouwer in *den Anker* aan de haven van Zevenbergen. Blijkens de *Staat der Fabryken & Tratyken in de Provincie Noord Brabant* van 1817 ¹²⁵⁸) had hij een bloeiende brouwerij met afzet in Zuid-Holland. Op 29-12-1794 werd Willem met 19 stadgenoten door de Franse kommandant aangesteld als Lid van de Municipality van Stad en Lande van Zevenbergen. Bij de eerste verkiezing, op 3-5-1795, werd hij in diezelfde funksie gekozen, samen met zijn stiefvader Hendrik van Meer en zijn oom Cornelis Philips¹²⁵⁹). Burger Moonen bleef minstens tot en met 1799 lid van de munisipaliteit (schepenen) : in 1799 was hij kommandant van de gewapende burgermacht van Zevenbergen ¹²⁶⁰). Willem was gegoed te Drimmelen, Ginneken, Made, Oosterhout

¹²⁵⁵) Ginneken R 96, f 220, 14-4-1774. R 97, f 160, 20-10-1778. Zevenbergen R 197, f 499v, 31-1-1769 ; f 631v, 22-3-1773.

¹²⁵⁶) A. Delahaye. Archief der gemeente Zevenbergen ; 2 dln. Zevenbergen, 1961 ; p. 36, no 1300, 1302 en 1310-1315.

¹²⁵⁷) R 200, f 58v, 29-8-1788 ; f 202v, 10-5-1792. I de Groot. Personen en feiten uit de geschiedenis van Zevenbergen, z.j. ; hoofdstuk 23 (Zevenbergen in „Den Franschen tijd”), passim.

¹²⁵⁸) Provinciale Griffie 1704

¹²⁵⁹) I. de Groot, op. cit., p. 213, 214. Cornelis Philips, bierbrouwer te Zevenbergen, was gehuwd met Maria van der Heijden, zuster van Adriana.

¹²⁶⁰) Reglement voor de Bataafsche Gewapende Burgermacht. Gearresteert by de Nationale Vergadering representerende het Volk van Nederland. Den 13 September 1796. Het tweede jaar der Bataafsche Vryheid. In den Haag, Ter 's Lands Drukkery. De G. B. is in organisatie gelijk aan het leger. Dienstplichtig zijn mannen van 18 tot 45 jaar ; vrijstelling hebben o.a. leden van munisipaliteiten.

en Zevenbergen. Op 8-11-1790 trouwde hij te Zevenbergen met Juffr. Maria van Meer ¹²⁶¹), aldaar gedoopt op 13-9-1767 en er op 2-10-1848 overleden. Zij was een dochter van Gerrit van Meer, koopman en winkelier, en van Anna Cornelia Damen, die te Zevenbergen *aan de have aan de brug bij de markt* woonden. Uit dit huwelijk :

1. Adriana, op 8-6-1792 te Zevenbergen gedoopt.
 2. Anna Cornelia Moonen werd op 17-2-1799 te Zevenbergen gedoopt en is daar op 19-1-1855 overleden.
 3. Adriana, op 31-5-1803 te Zevenbergen gedoopt.
 4. Joanna Gerarda, 15-10-1803 te Zevenbergen gedoopt en aldaar op 2-10-1821 overleden.
-

ADDENDA & CORRIGENDA

Jaargang 1970 :

- p. 1, De genealogie Moonen kan worden opgevoerd met nog een generatie, de nulde dus:
Laureyns Laureyns Slauwers ¹²⁶²) was pachter van de windmolen van Tongerlo te Middelbeers, als zodanig in 1491/92 samen met zijn zoon Sijmon vermeld. Laureijns was gehuwd met Lijsbeth Sijmon Claes die Cock ¹²⁶³), gezien haar patroniem waarschijnlijk de moeder van Sijmon Laureijns die Molder.
- p. 5, regel 19 : Agneet Gerit Hessels.
- p. 16, regel 6 sub IV-e : Jan Jan Arien Goessens van Gilse.
- p. 17, sub IV-e-4 : de schoonouders van Jan Moonen zullen zijn geweest : Jan Hendricx Verheijden **hoeuenaer op hulselle** en Jenneken Peeter Dielen ¹²⁶⁴).
- p. 18, ad IV-e-5 : Jan Gerrit Aerts was een zoon van Geraert Aert Bartholomeus Mijs ¹²⁶⁵) en van Mariken Jan Henricx van Hoeffve. Geraert was een zoon van Aert en van Heijltgen Jacop Lenaerts ¹²⁶⁶). Aert was een volle broer van Adriaen Bartholomeus Mijs onder II-a-5, p3.
- p. 21, ad III-d : Claes Henrick Moenen had gedefloreerd Anna Aert Jan Nijcoels en aan haar geprokureerd een onwettige zoon, Willem Claes Moonen ¹²⁶⁷).
- p. 27, ad IV-h : Sijn Claes Moeijnen ¹²⁶⁸) trouwde te Diessen op 4-1-1620

¹²⁶¹) Breda N 1143, no 118, 18-10-1799.

¹²⁶²) 's-Hertogenbosch R 1261, f 40v, 1491/92.

¹²⁶³) R 1241, f 225, 1471/72. Lijsbeths vader was gehuwd met Kathelijne dr Pauwels Willems die Decker van Beerse : R 1213, f 175, 1442/43.

¹²⁶⁴) Weelde R 12, f 21v, 27-10-1631.

¹²⁶⁵) Hilvarenbeek R 46, f 39, 5-4-1628.

¹²⁶⁶) Dochter van Jacob Lenaert Jacobs en van Aleijt Christiaens van Creijelt : R 27 f 52v, 6-3-1566.

¹²⁶⁷) R 59, ongef., 27-5-1545.

¹²⁶⁸) H. J. M. van Rooij. Het Oud-Archief van het Groot-Ziekengasthuis te 's-Hertogenbosch; 3 dln. 's-Hertogenbosch, 1963; dl I, p. 20-21, no 175.

- in tweede echt met Cathalijna Goijaerts Zweens¹²⁶⁹), dochter van Goijaert Jan Jan Sweens en van Marijken Aert Henrick Wouter Keijzers. Zij was de weduwe van Willem Jan Willemss Smolders. Sedert zijn tweede echt woonde Sijn te Diessen, waar zijn stiefzoon Aert Willems Smolders hem op 8-3-1635¹²⁷⁰) om zeep hielp.
- p. 28, ad IV-h-5 : Peter Cornelis Goijaerts was een zoon van Cornelis Goijaerts Claessen de Wever¹²⁷¹) en van Margriettgen Henrick Jan Claes Voskens¹²⁷²).
- p. 33, ad VI-a-1 : Adriaen Jan Schellekens¹²⁷³) was in 1684 **bedeheffer van de dubbelde bede uijtgegeven kersmisso 1683**.
- p. 35, regel 3 van onder sub VI-a-1 : beden i.p.v. gemene middelen.
- p. 36, sub 4 : Joost Jan Claes Sijmons Moonen.
- p. 40, sub 6 : Petronella Moonen werd op 22-9-1794 gedoopt.
- p. 48, sub 7 : Jenneken Lambrechts Moonen¹²⁷⁴), geestelijke dochter, woonde te 's-Hertogenbosch **achter het wiltvercken** in het huis **den cleijnen oijvaer**. Zij testeerde op 11-6-1672 voor notaris Henrick van Duerssen. Ik vermoed dat zij in de kleine Ooievaar samenwoonde met de geestelijke dochters aan wie zij het huis vermaakte.
- p. 52, regel 8 van onder : het slichten van de Pettelerschans.
- p. 53, sub VI-c : Maeijken Fiers overleed op 6-3-1679.
- p. 57, sub 10 : Mie Mutsaerts werd gedoopt op 5-4-1704.
- p. 77, regel 7 sub 'VII-b) : Maria van Helmont is op 14-3-1723 overleden, niet begraven.
- p. 80, regel 2 : Maria Moonen is pro deo begraven.
regel 7 sub IX-i : Catharina Jan Lemmens.
regel 13 sub IX-i : de schouw over Haaren (1749/50) i.p.v. (1749/52).
- p. 84, regel 4 van onder : geconverseert i.p.v. geconserveert (vleselijke conversatie; vleeskonserve).
- p. 87, sub 3 : Hendrina Mathijssen is op 25-3-1855 te Moergestel gestorven.
- p. 105, sub 2 : Maria Moonen is op 22-5-1751 gedoopt.
- p. 108, regel 11 : suppléer i.p.v. suppleor.
- p. 116, sub 15 : Adelia van Dal.
sub VIII-l : Thijs Moonen is op 10-2-1690 te Diessen gedoopt.

1269) R 32, f 299v, 28-9-1588. R 33, f 134, 11-2-1594 : f 160, 18-6-1594 : f 222v, 30-9-1595. R 34, f 94, 16-7-1597 : f 94v, 7-10-1597. R 35, f 34, 14-6-1600. R 40, f 24, 26-6-1611. R 41, f 55, 31-7-1615/8-11-1616. R 42, f 76, 9-5-1618. R 45, f 227v, 16-5-1626. R 49, f 136v, 14-11-1635. R 56, f 77, 13-1-1611. R 57, f 11v, 18-2-1613. Haar kinderen zijn : Nicolaes Willem Smolders, Aert Willem Smolders, Jan Willem Smolders, Aleij, gehuwd met Jan Jan Wouters vanden Broeck, Cathalijn, gehuwd met Jan Claes Goijaerts, en Elisabeth, gehuwd met Jan Adriaen Stevens van Udenhout.

1270) 8 Aprilis 1635 obiit mane **Sijmon Cornelij Moonen miserabiliter multis vulneribus consisus et vulneratus** (Diessen DTB 2).

1271) R 46, f 19v, 23-2-1628.

1272) Zuster van Maijken onder II-b-1/5-a (p. 9), Claes onder III-c-2 (p. 15) en Marten onder III-c-5 (p. 15). R 45, f 124v, 8-2-1625.

1273) GA 94, f 67, 6-6-1682; f 89, 9-1-1684.

1274) NANB 2703, f 315, 11-6-1672.

- p. 124, regel 14 : **Cornelis Otten woonde tot Diessen in een goet s t e e n e n huijs.**
 p. 133, sub 3 : Justinus Kividts.
 p. 136, regel 11 : **tot een g e m e i j n ackerstrate.**
 p. 141, regel 5 sub 2 : Overjaens i.p.v. Overjans.
 p. 148 : Elizabeth van Pelt werd op 30-11-1595 te Hilvarenbeek gedoopt.
 p. 150, regel 2 en 3 : de gekommiteerde deed 100 **soldaeten soldaeten vrouwen soldaeten kinderen** enz. in de kost.

(voetnoten) :

- n. 23 : R 27, f 26, 24-5-1567 i.p.v. 24-5-1576.
 n. 28 : R 31, f 165v, 10-2-1584.
 n. 59 : R 24, f 240, 29-5-1524.
 n. 60 : Rekenkamer 45078, f LXXVIIIv i.p.v. LXXVIII.
 n. 80 : R 56, f 80v, 26-2-1611.
 n. 81 : Moergestel R 45, f 147v, 29-3-1575. 's-Hertogenbosch R 1419, f 160, 10-10-1586. De familie Van Spreuwel was toegenamd **Leenen** i.p.v. Leeuen. Deze naam was afgeleid van Leen Peters vande Sande, de moeder van Jan Adriaen Dirck van Spreuwel bij Adriaen Dierck Claess van Spreuwel: Hilv. R 24, f 211, 20-4-1528.
 n. 93 : R 170, f 265, 9-6-1677 i.p.v. R 70.
 n. 109 : R 62, f 7, 18-4-1648 ; ongef., 6-9-1656.
 n. 120 : Rekenkamer 45079, f CXVIv i.p.v. f CXVI.
 n. 123 : en i.p.v. of.
 n. 124 : R 45, f 146v, 31-5-1625. R 62, f 30/33, 23-2-1649 ; f 69, 15-2-1651.
 n. 130 : Weelde R 13, f 11v, 7-12-1644. Hilv. R 49, f 345v, 3-2-1639. R 62, f 5, 18-3-1648 ; f 21v, 18-11-1648 ; f 64v, 23-11-1650 ; f 66, 2-12-1650 ; ongef., 26-3-1653 ; 7-6-1653 ; 10-3-1654.
 n. 134 : 's-Hertogenbosch R 1282, f 144v, 23-3-1511. Hilv. R 23, f 84, 18-3-1524: Henrick met broers en zusters als erfgenamen van hun oom Sijmon Henrick Willekens ; f 88, 3-5-1524 ; f 127v, bartholomeus 1525 ; f 135v, thomas 1525.
 n. 138 : Moergestel R 42, f 334v, 23-3-1551.
 n. 162 : R 44, f 135v, 23-2-1562.
 n. 167 : R 48, ongef., 20-9-1593.
 n. 168 : Rekenkamer 45080, f 2 (1638) i.p.v. (1630). Hilv. R 43, f 121, 9-4-1620.
 n. 189 : R 46, f 148, 5-2-1629.
 n. 190 : R 47, f 56, 29-4-1630.

- n. 206: R 110, ongef., 25-2-1653 i.p.v. R 10. GA 1262, 14-9-1661 i.p.v. GA 262.
- n. 210: R 32, f 71v, 30-6-1586 i.p.v. 3-6-1586.
- n. 220: R 49, f 386v, 15-6-1639.
- n. 241: R 74, f 344v, 1-5-1720 i.p.v. 1-4-1720.
- n. 276: Deze noot luidt integraal: R 33, f 216v, 5-7-1597. R 37, f 95, 9-8-1605. R 38, f 96v, 15-5-1607.
- n. 325: R 48, f 90, 24-10-1631 ; f 91, 12-5-1632 i.p.v. de kontaminatie op p. 51.
- n. 327: R 46, f 36, 15-3-1628. R 48, f 170, 26-2-1633. R 50, f 165v, 24-3-1642.
- n. 328: Rekenkamer 45079, f CXIIv.
- n. 331: R 49, f 264, 2-2-1638.
- n. 353: R 71, f 157v, 6-12-1692 i.p.v. R 7.
- n. 358: GA 4963, 26-9-1702 i.p.v. GA 4063.
- n. 359: R 175, f 30v, 1-10-1711.
- n. 376: R 277, ongef., 2-11-1718.
- n. 387: R 72, f 451v, 3-7-1708 i.p.v. f 45v.
- n. 402: NANB 992, no 133, 19-12-1817. NANB 1002, no 185, 9-11-1827.
- n. 404: (NANB 997, no 123, 8-11-1822). NANB 8496, no 51, 18-9-1828 i.p.v. NANB 8486.
- n. 436: R 149, f 189v, 30-6-1767 i.p.v. f 89v.
- n. 438: R 150, f 142v, 19-6-1770 i.p.v. f 152v.
- n. 440: Deze in de tekst geheel geommitteerde noot luidt: NANB 516, 13-2-1773. NANB 518, 13-4-1775. NANB 519, 23-3-1776.
- n. 462: NANB 789, 18-3-1701 i.p.v. 18-3-1791.
- n. 470: R 16, f 9v, 10-4-1696.
- n. 477: R 83, f 29v, 8-1-1762 i.p.v. 8-1-1782.
- n. 492: R 176, f 36, 26-11-1721 i.p.v. 26-1-1721.
- n. 522: NANB 4328, no 1626, 17-7-1842 i.p.v. NANB 4318.
- n. 541: NANB 1805, no 13, 21-1-1824 i.p.v. 2-1-1824.
- n. 580: NANB 5184, 27-12-1725; 4-5-1734. NANB 5187, 24-8-1751.
- n. 588: Oost- en Middelbeers R 30, f 23v, 18-8-1749.
- n. 590: R 30, f 25, 29-8-1750.
- n. 608: ('s-Hertogenbosch) R 1780, f 270, 31-10-1796 i.p.v. 3-10-1796.
- n. 619: NANB 5184, 4-5-1734.
- n. 628: NANB 5184, 5-5-1733.
- n. 681: NANB 8549, no 91, 6-11-1835 i.p.v. 6-1-1835.
- n. 688: Hilv. R 60, f 1, 29-1-1560: Cornelis Moonen was vorster van Hilva-
renbeek.

- n. 689: Marijken Laureijns die Waegemaecker was een dochter van Laureijns Jan Wagemekers en van Jenneken Jan Everaerd Janssen : 's-Hertogenbosch R 1313, f 367, 31-8-1531.
- n. 694: Hilv. R 56, f 24v, 12-4-1606.
- n. 699: Eindhoven R 60, (kopie no 405), 28-7-1598 (met dank aan de heer J. Spoorenberg, 2e sekretaris van de Werkgroep Brabantse Families NGV, Eindhoven). 's-Hertogenbosch R 1419, f 117v, 6-9-1586. R 1420, f 413v, 24-11-1588.
- n. 700: (Hilv.) R 49, f 153, 15-1-1636 i.p.v. 16-1-1636.
- n. 703: R 314, 21-2-1627 i.p.v. 21-1-1627.
- n. 723: R 54, f 154, 12-8-1655.
- n. 734: R 65, f 204, 30-10-1664 i.p.v. 30-10-1661. R 68, f 511v, 28-7-1681 i.p.v. R 60. Vanaf R 313 moet deze noot luiden : (R 313.), 15-5-1624. GA 94, f 22, 23-3-1679; f 33, 19-3-1680. GA 1086, 1622. GA 1284, 18-6-1663; 24-7-1663.
- n. 737: Itinerarium.
- n. 765: Rentmeester Generaal 213 i.p.v. 123.
- n. 782: Tbg N 13 i.p.v. N 3.
- n. 791: luidt integraal: (Hilv.) R 68, f 511v, 28-7-1681, i.m. 25-4-1685. R 170, f 134, 31-8-1673.
- n. 795: N 71, no 123, 10-11-1730 i.p.v. 10-1-1730.
- n. 801: Inv. Visvliet 1, 4-8-1687; 6-11-1687.
- n. 882: Matricule etc. dl VII, p. 110, no 43 i.p.v. p. 100.
- n. 899: Tbg R 431, f 55v, 22-10-1715 i.p.v. 21-10-1715.

Illustraties :

B.L. 1970, p.p. 43, 73 en 89: de klisjees van deze afbeeldingen werden mij ter beschikking gesteld door de Heemkundige Kring Hilvarenbeek en omstreken „Joannes Goropius Becanus”.

B.L. 1970, p. 156: de prent van de Vrijthof van Hilvarenbeek, 1799, is afkomstig uit de **Reize door de Majory in 1799** van dominee Hanewinkel.

B.L. 1970, p.p. 170 en 174: de klisjees van de illustraties van het kasteel van Tilburg (uit De Cantillon) en van de markt aldaar (naar een akwarel van Jan de Beyer) zijn door het gemeentearchief van Tilburg ter beschikking gesteld.

B.L. 1971, p. 6: de Vrijthof van Hilvarenbeek; een steendruk naar A.M. Weingartner door B J. C. Weingartner.

De familie de Gruyter te Goirle

door J. van Gils

Reeds vroeg vinden in Midden-Brabant de familie de Gruyter, terwijl ook een wapen van hen bekend is ¹⁾.

Daar ik enkel de Goirlese tak wil behandelen, vang ik deze genealogie aan, met een echtpaar uit Alphen, uit wiens kinderen het Goirlese geslacht de Gruyter stamt.

I Rond 1650 vinden we te Alphen het echtpaar Peter Jansen de Gruyter, gehuwd met Cornelia Andries Willemsen.

Uit dit echtpaar werden te Alphen twee zonen gedoopt ;

25.8.1650 Andreas, volgt onder II.

16.4.1659 Wilhelmus x Elisabeth N.N.

Uit dit echtpaar, werd te Goirle 21.8.1695 gedoopt een zoon Adriaan. Noch van Adriaan, noch van zijn ouders, werden te Goirle verdere gegevens gevonden.

II Andreas de Gruyter huwde te Riel Johanna Wijnart van Son.

Uit dit echtpaar werden te Riel twee zonen gedoopt ;

9.12.1683 Jan.

6.4.1686 Cornelis, volgt onder III.

III Cornelis de Gruyter, is de stamvader van de Goirlese tak. Hij huwde te Goirle 17.2.1716 Catharina Heijliger van der Weegen, geboren te Goirle.

Het echtpaar ging wonen te Riel en daar werden van hen gedoopt ;

22.4.1717 Jan, werd te Goirle ongehuwd begraven 28.1.1738.

29.11.1718 Adriaan werd te Goirle begraven 15.9.1733.

Tussen 1718 en 1720 vestigde het echtpaar zich te Goirle, aan 't Ven en daar werden van hen nog gedoopt ;

26.3.1720 Peter, volgt onder IV.

23.7.1723 Anna Maria, werd ongehuwd te Goirle begraven 28.5.1768.

15.9.1730 Cornelis, werd begraven te Goirle 28.10.1747.

1. Généalogie Otten dit Otten de Mentock.

Cornelis de Gruyter, de oude, moet voor 1741 gestorven zijn, want in 1741, werd een huis aan 't Ven te Goirle, bewoond door de weduwe Cornelis de Gruyter ²).

Tien jaar later bezat de weduwe de Gruyter twee huizen aan 't Ven, een bewoont door haar zelf en haar ongehuwde kinderen, het andere door haar zoon Peter ³).

In 1756 bewoont Peter een eigen huis, de twee huizen van zijn moeder vervallen bij haar dood aan de kinderen de Gruyter, tenslotte aan Peter, als universeel erfgenaam van zijn ongehuwde broer en zuster ⁴).

Catharina van der Weegen werd te Goirle begraven 17.8.1765.

IV Peter de Gruyter x Goirle 14.9.1749 Adriana Maria van Loon, geboren te Goirle, dochter van Claas van Loon. Van dit echtpaar zijn vele transactie's bekend.

Peter was landbouwer en imker aan 't Ven te Goirle.

In 1767 maakte het echtpaar zijn testament, waarbij de langstlevende tot universeel erfgenaam benoemd werd. Dit testament werd opgemaakt te Goirle, ten huize van het echtpaar, waar Adriana dan is „sieck van den lighame te bedde liggende, nogthans beijde haar verstant memoire van sinnen" ⁵).

Waarschijnlijk heeft Adriana een lang ziekbed, want zij werd pas te Goirle begraven 31.5.1768.

Rond de tijd van de dood van zijn vrouw, heeft Peter inwoning van een knecht, Gijsbert van den Broek. Peter bezat toen ook een tweede huis aan 't Ven, bewoond door Jan Oudens, van wiens kinderen Peter later voogd werd, en de weduwe Dingman van Dun ⁶).

In 1777 werden de kinderen van Peter en Adriana bedacht in het testament van hun oom Hendrik Claas van Loon, die de kinderen van zijn zusters tot universeel erfgenaam benoemde ⁷). Op zijn sterfbed, benoemde Peter de Gruyter tot voogden van zijn kinderen ; Cornelis van der Weegen en de Goirlese schepen Peter Ansems.

Deze voogden zullen de goederen van zijn kinderen, die bij zijn dood de leeftijd van 24 jaar nog niet gehaald hebben, beheren. Voorts zijn in deze acte verschillende bepalingen opgenomen, die handelen over de bijen ⁸).

2. G.A.T. Visvliet 949.

3. Idem Visvliet 950.

4. Idem Visvliet 951 t/m 954.

Het huis van zijn moeder, dat Peter eerst bewoonde, is in 1756 bewoond door Jan Vlijmans, in 1761 door Jan Heinen. Tien jaar later de kinderen van Adriaan Mutsaerts.

5. G.A.T. not. 93 fol. 196, 1767.

6. G.A.T. Visvliet 954.

7. G.A.T. not. 96 fol. 176, 1777.

8. G.A.T. not. 107 fol. 83, 1782.

De voogden van zijn kinderen, waarvan er toen nog twee minder-jarig waren, begonnen bij zijn dood met het opmaken van de inventaris der roerende en onroerende goederen, een vrijwel eindeloze reeks bezittingen⁹⁾.

Enkele onroerde goederen zijn o.a. „agt en taggentig stokken met beijen, schoenen met zilveren gespen en twee manspruijken”.

Voor zijn kist, gemaakt door de timmerman Gerard van Besouw¹⁰⁾, werd voor f 32.10.0. aan waskaarsen aangestoken.

We mogen gerust aannemen, dat Peter de Gruyter een van de rijkste inwoners van Goirle was. Zeker als we weten, dat de bevolking van Goirle in zijn tijd zo arm was, dat van de 174 gezinnen, slechts 25 gezinnen hun belastingschulden geheel konden opbrengen¹¹⁾.

Kinderen gedoopt te Goirle van Peter en Adriana :

5.7.1750 een dood geboren kind.

16.10.1751 Cornelia, ontving 5.1.1771 de borgbrief, om zich te vestigen te Riel¹²⁾. Zij huwde te Goirle 13.1.1771 Walter van Goirle, ook van Gool genaamd, geboren en wonende te Riel. Cornelia werd te Goirle begraven 2.12.1789.

13.12.1753 Anna Maria, werd te Goirle begraven 4.3.1754.

11.2.1755 Anna Maria x Goirle 23.11.1777 Mathijs Spapens o Goirle 22.8.1749 zoon van Willem Spapens x Antonet Mathijs van de Loo.

In 1790 vinden we een schuldbekentenis van Mathijs, groot 350 gulden, ten gunste van Peter Laurens van Beurden¹³⁾.

Uit dit huwelijk werden 7 kinderen geboren, waarvan er in 1794 reeds een gestorven was.

In dat jaar werd Goirle getroffen door een epidemie „de Roode Loop”, welke 1/10, dit ongeveer 30 inwoners van Goirle ten grave sleept.

Speciaal in de wijk „Dorp” moet deze ziekte veel slachtoffers gemaakt hebben, vandaar heette een deel van deze wijk nog lange tijd „den Kwaaien Hoek”.

Op het feest van Lucia zou de ziekte plotseling verdwenen

9. G.A.T. not. 107 fol. 87, 1782.

10. Deze Gerard van Besouw was de stamvader van het Goirlese fabrikantengeslacht van Besouw. Hij was gehuwd met Maria van Dun en naast timmerman ook handelaar in kaatsballen. Zo ook zijn broer Adriaan, die tevens metselaar was, en zijn zwager Laurens van Dun, die ook nog schoolmeester was te Goirle.

Een dochter van Gerard huwde de orgelbouwer Bernard van Hirtum, wiens orgel in de kerk van Hilvarenbeek in 1969 werd gerestaureerd.

11. Dijksterhuis, bijdrage tot de geschiedenis van de heerlijkheid Tilburg en Goirle. Verder Nijdam „Goirle” blz. 19.

12. Borgbrieven heerlijkheid Tilburg en Goirle 1766-1792 Visvliet 139.

13. G.A.T. not. 115 fol. 21.

zijn daarom werd die dag tot het begin van de twintigste eeuw te Goirle gevierd als zondag ¹⁴⁾.

De familie de Gruyter werd door deze epidemie, zoals we nu en verder zullen zien, zwaar getroffen.

Mathijs Spapens werd te Goirle begraven 14.10.1794.

Anna Maria de Gruyter werd te Goirle begraven 1.10.1794.

Hun zoon Cornelis werd te Goirle begraven 18.10.1794.

Hun zoon Adriaan werd te Goirle begraven 16.10.1794.

Van de vier overgebleven kinderen werden voogd, Jan Peter de Gruyter en Adriaan Willem de Jong.

In hoedanigheid als voogd, verhuurden zij huizen van het overleden echtpaar nml. Aan Adriaan Vromans „huysinge, stal, schueren, hoff en aangeleegen acker- en weijlanden, samen omtrent 25 lopensaat, gelegen te Goirle aan 't Ven, voor de huur van f 63,— per jaar en 100 steen geschut strooij”. ¹⁵⁾.

Idem aan Jan Adriaan Hamers uit Tilburg „eene steede bestaande uit huysinge, stal en schuer onder een dak, bakhuys en aangeleegen hoff, teullant en weijlanden groot omtrent 25 lopensaat en de helft van een perceel hooijbeemd, gelegen onder Tilborg, groot 3 lopensaat, voor de somme van f 48,— per jaar en 100 steen geschut dakstrooij” ¹⁶⁾ ¹⁷⁾.

Verder gedoopt van Peter en Adriana ;

28.6.1757 Cornelis, volgt onder Va.

23.12.1759 Jan, volgt onder Vb.

26.3.1762 Johanna x Goirle 5.11.1786 Peter Eduard Leendert Bruers geboren te Dongen en wonende te Gilze, waar ook Johanna gaat wonen na haar huwelijk.

Zij sterft echter te Goirle 1.11.1824.

In 1782 werd ten gunste van haar, door haar voogden, een huis met schop, erf etc. aan 't Ven te Goirle verhuurd aan Peter Cornelis van Raak.

Huur ; 60 gulden per jaar, 72 vaten rogge en 50 steen stro ¹⁸⁾.

13.7.1764 Adriaan, werd te Goirle begraven 2.1.1769.

20.5.1767 Nicolaas, werd te Goirle begraven 4.7.1767 als Claas Peter Corneliszn. de Gruyter.

Va. Cornelis de Gruyter x Goirle 30.3.1788 Margo Linkels ge-

14. H. W. Janson, bijdrage tot de geschiedenis van Goirle blz. 33.

15. G.A.T. not. 149 fol. 145, 1796.

16. G.A.T. not. 154 fol. 6, 1804.

17. De andere helft van dit perceel was eigendom van Adriaan Cornelis van Gorp

18. G.A.T. not. 107 fol. 133, 1782.

boren te Hooge Mierde, doch bij haar huwelijk reeds een tijd wonende te Goirle, waar Cornelis landbouwer was.

Haar getuige was haar zwager Andries Peter Snels¹⁹⁾.

Ook dit gezin werd getroffen door de Roode Loop.

In 1794 was reeds een zoon gestorven Adriaan o Goirle 28.7.

1791 werd begraven te Goirle 14.12.1793.

Aan de Roode Loop stierven ;

Cornelis, werd begraven te Goirle 25.12.1794.

Zijn zoon Peter gedoopt te Goirle 27.10.1789, werd begraven te Goirle 28.9.1794.

Zijn zoon Jan gedoopt te Goirle 23.11.1793, werd begraven te Goirle 3.10.1794.

Na de dood van haar man en kinderen, zette Margo het bedrijf van haar man voort. Zo betaalde zij haar huur van 2 ½ lops. grond, bezit van de H. Geest Armen van Goirle in de jaren 1796/97 met 2 vaten rogge²⁰⁾.

In 1794 ontving zij f 1.3,— voor 13 vaten haver, geleverd aan de Fransen.

Vb. Jan de Gruyter x Goirle 1.5.1785 Maria Petronella van Beeck o Goirle 11.11.1765 dochter van Jan van Beeck x Johanna Brouwers.

In 1782 was voor Jan, door zijn voogden „eene huysinge, schuur en stal met aanbehorende gronden” verhuurd aan Adriaan van Heijst voor 54 gulden per jaar²¹⁾.

Jan was landbouwer aan 't Ven en in 1800 de enige volwassen de Gruyter te Goirle. Hij was in het bezit van 5 koeien²²⁾.

In de periode 1794-96, werd Goirle beurtelings bezet door de Fransen en de geallieerden, die beiden allerlei soorten goederen van de Goirlenaren opeisten, waarbij dan van de Fransen bekend was, dat zij de goederen ofwel stalen, of betaalden met waardeloos papiergeld²³⁾.

Ook Jan de Gruyter moest het nodige leveren en de nodige diensten verrichten voor deze heren. Zo ontving hij in 1794 f 6,— voor 1200 pond „broekhoij” geleverd aan de Fransen. Ook zien we hem op de lijst „Staat van gedane karrevrachten”

19. Andries Peter Snels was gehuwd met Adriana Linkels. In 1801 verhuisden zijn kinderen, Anna Maria, Adriana, Cornelis, Jan Baptist en Peter naar Hilvarenbeek, Jan Baptist x Helena van Bortel en uit hen een nageslacht Snels te Goirle. Van een andere zoon een nageslacht te Hilvarenbeek.

20. Visliet 1303, rekeningen H. Geest Armen van Goirle.

21. G.A.T. not. 107 fol. 126, 1782.

22. Visliet 1294, 25.2.1800. Lijst van alle mannelijke ingezetenen te Goirle boven de 18 jaar.

23. H. W. Janson, bijdrage tot de geschiedenis van Goirle, blz. 30.

waaruit blijkt dat hij drie dagen diensten heeft verricht voor de Fransen, waarvoor hij f 6.6,— ontving ²⁴).

De roggepacht, verschuldigd voor het huren van 4½ lops. grond van de H. Geest Armen te Goirle, bedroeg voor hem 8 vaten rogge ²⁵).

Jan de Gruyter werd te Goirle begraven 23.10.1808.

Maria van Beeck stierf te Goirle 14.5.1812.

Kinderen geboren uit Jan en Maria, gedoopt te Goirle ;

17.9.1786 Maria x Goirle 5.3.1810 Jan Baptist van Beurden.

9.2.1789 Cornelis, werd te Goirle begraven 2.5.1789.

8.10.1791 Cornelis, werd te Goirle begraven 8.11.1791.

20.2.1790 Antoinetta, spinster x Goirle 6.9.1813 Jan Stroobants, geboren te Lage-Mierde, zoon van Godfried x Johanna de Kort. Hij was touwslager.

Antoinetta stierf te Goirle, in de wijk „Dorp” 1.10.1827.

4.8.1792 Peter, volgt onder VI.

25.10.1794 Cornelis x Goirle 30.3.1818 Elisabeth Appels, spinster geboren te Goirle 29.4.1785 dr. van Anthony x Petronella Alewijns.

Dit huwelijk bleef kinderloos. Cornelis was linnenwever en stierf te Goirle 10.6.1854.

17.9.1796 Cornelia x Goirle 10.2.1821 Adriaan Vekemans, linnenwever, geboren te Goirle 16.1.1799 zoon van Martinus x Helena Gilisse.

Als weduwe van Adriaan huwde zij de tweede maal te Goirle 21.2.1835 Sebastiaan Spijkers, linnenwever, geboren te Tilburg 25.4.1780, zoon van Willem x Johanna van de Loo en weduwnaar van Adriana Maria Elisse.

Cornelia stierf te Goirle 17.11.1868. Zij was grutster.

10.10.1800 Johanna x Goirle 27.10.1823 Jan Baptist van Boxtel, geboren te Goirle 20.3.1794, landbouwer, later linnenwever, zoon van Jan van Boxtel en Josepha van Aelst ²⁶).

Zijn moeder was een van de laatste leden van een voornaam Goirles smid-slotenmakers geslacht. Door haar vader werd

24. Visvliet 1301, 1794. Dit archiefstuk verschaft tevens het gegeven van de 13 vaten haver, die Margo Linkels moest leveren.

25. Archief Visvliet 1303 rekeningen H. Geest Armen van Goirle. Armmeester was toen de priester Jan Hesselmanns, geboren te Goirle in 1759. Woonde als rustend priester bij zijn broer Peter in de wijk „Dorp” en stierf te Goirle 16.3.1851.

26. Jan van Boxtel was geboren te Rijen, als zoon van Huybert van Boxtel en Johanna Creijnen. Dit echtpaar vestigde zich te Goirle aan 't Ven als landbouwer. Zij zijn de stamouders van het Goirlese geslacht van Boxtel.

Josepha van Aelst, was het enige in leven gebleven kind, van Jan van Aelst x Petronella van Velthoven. Met haar en Maria van Aelst, dochter van Wouter van Aelst, is dit geslacht rond 1830 uitgestorven.

aan de kerk van Goirle een schilderij geschonken, voorstellende de onthoofding van St. Jan. Het schilderij, produkt van de Antwerpse school, hangt heden ten dage nog in een zijbeuk van de moederkerk van Goirle ²⁷⁾.

Johanna de Gruyter stierf te Goirle 20.12.1856.

Haar man stierf te Goirle 15.8.1848.

Uit dit echtpaar werden vijf kinderen geboren waar onder Jan gehuwd met Johanna Wagtmans. Deze zijn mijn bet-overgrootouders.

18.7.1802 Petronella, spinster stierf aan 't Ven te Goirle 4.4.1821.

12.6.1798 Jan stierf dezelfde dag.

18.10.1799 een dood geboren kind.

10.8.1801 Francisca, stierf dezelfde dag.

23.10.1808 Jan, stierf dezelfde dag.

VI Peter de Gruyter x Goirle 28.4.1817 in de wijk „Kerck” wonende Adriana Marcelis, geboren te Baarle-Nassau 27.8.1788 dochter van Adriaan x Maria Moonen.

Adriana Marcelis stierf te Goirle 29.4.1829. Voor haar huwelijk was zij dienstmeid. Peter x Goirle 10.10.1829 de tweede maal Maria Verkoyen, spinster geboren te Vessem, 26.8.1790 dochter van Laurens x Dorothea Gijsberts. Zij was weduwe van Francis Michiel van den Brekel. Peter was linnenwever.

Kinderen, allen geboren te Goirle ;

4.4.1818 Jan Baptist, volgt onder VII.

17.6.1822 Elisabeth stierf te Goirle 17.6.1822.

17.4.1823 Petronella en Adriana stierven beiden te Goirle, enkele dagen oud.

13.1.1825 een dood kind.

17.3.1826 Adriaan, van hem heb ik niets meer kunnen vinden.

29.4.1829 Peter, stierf te Goirle 8.5.1830.

VII Jan Baptist de Gruyter, linnenwever x Goirle 1.5.1847
Adriana Maria van Gorp, geboren te Goirle 12.4.1820 dr. van

27. Het schilderij, dat oorspronkelijk diende als sluitstuk van een barokaltaar, afkomstig uit een Roermonds convent, kwam onder het pastoraat van pastoor Peters (1918-1930) in de publiciteit, toen de geruchten gingen, als zou het schilderij een originele Rubens zijn.

Adriaan van Gorp x Adriana Maria van Gorp²⁸). Jan stierf te Goirle 28.4.1889.

Uit dit huwelijk werden twee dochters geboren ;

14.12.1849 Adriana Maria x Goirle 11.1.1879 Jan Baptist van Zantvoort o Goirle zn. v. Jan x Anna Maria van Beurden. Jan van Zantvoort was organist. Hij + Goirle 2.8.1919.
Adriana Maria de Gruyter + Goirle 4.12.1904.

2.9.1852 Anna Maria x Goirle 27.4.1876 Peter Spapens o Goirle 10.11.1849, zoon van Cornelis Spapens x Johanna Vromans. Dit huwelijk bleef kinderloos. Het echtpaar had een kruidenierswinkel te Goirle aan de Kerkstraat.
Peter Spapens + Goirle 28.5.1912.
Anna Maria de Gruyter + Goirle 13.9.1937.
Zij was de laatste „de Gruyter” te Goirle.

De familie van der Kreek

door K. v. d. Watering

Van de twee Bergen op Zoomse families, van der Kreek en Verberkmoes, waarvan de gezinshoofden nu nog in het bevolkingsregister van de stad voorkomen heeft de eerste ongetwijfeld de oudste kaarten.

Bij mijn onderzoekingen naar de Bergen op Zoomse potbakkersfamilies tussen 1600 en 1700 stootte ik in de tweede helft van de 17e eeuw op een huwelijk tussen Adriaen van der Kreek en de potbakkersdochter Jacomijntje Janssen Houck. De spontaan ontstane gedachte dat deze Adriaen van der Kreek wel eens een verre voorvader van de van der Kreeken zou kunnen zijn heeft mij bewogen ook gegevens over deze familie te verzamelen.

Wanneer wij niet kunnen bewijzen mogen we veronderstellen mits de veronderstellingen op werkelijke gegevens zijn gebaseerd en de gevolgtrekkingen logisch, aanvaardbaar en passend in het geheel zijn.

²⁸ Adriaan van Gorp was weduwnaar van Ida Heestermans, toen hij met Adriana Maria van Gorp huwde. Zij waren geen familie van elkaar.
Hij was geboren te Goirle 18.5.1764 als zoon van de Tilburger Cornelis van Gorp en Jenne Mie Spapens.
Zij werd te Goirle geboren 27.7.1777 dr. van Mathijs x Anna Barbara Lemmens, een veel ouder Goirles geslacht van Gorp.

Voor de vroegste opbouw van de familie van der Kreek gaan we van veronderstellingen uit.

In het midden van de 16e eeuw leven in de Bergse gemeenschap als volwassen burgers *Jans van der Creke*, *Jacob van der Creke* en *Adriaen van der Creke*.

Jans van der Creke.

Een testament van Mayken van der Creke d.d. 26 oktober 1622 leert ons bestaan van Jans van der Creke - lees Jan zoon van Jan van der creke ¹⁾).

Jacob van der Creke.

Op 29 december 1568 wordt een Jacob van der Creke benoemd „om te wesen stadszegelaer” van der bieren die gebrouwen en geleverd zullen worden door de brouwerijen” „St. Arnout” staande aan de „Nieuwe Merct” en „de Sterre” staande buiten de Steenbergse Poort, tegen een salaris van 18 kar. gld. ²⁾). Voor hij de functie bekleedde is Jacob „weghere van den coren opte watermolen alhier” (26 februari 1561).

Adriaen van der Creke.

Onder de raadsleden van de zeven natien voor het jaar 1566/67 komt Adriaen van der Creke voor als vertegenwoordiger „van de ramers ende lijnenwevers” In de zittingsperiode 1568/69 komt hij onder deze raadsleden voor als vertegenwoordiger van „poortერი en cordewagencruyden” ⁴⁾). In 1583 is Adriaen nog gezworenen van het gilde van de ramers.

Uit de namen van de kinderen van Jans van der Creke mogen wij met vrij grote zekerheid concluderen dat Jacob en Adriaen broers zijn van Jan. We komen dan tot de onderstaande opzet van de genealogie die we in rechte lijn zullen volgen tot op den dag van heden. Op de zijtakken komen we later terug.

De stamvader Jan van der Creke waarschijnlijk geboren omstreeks 1510.

De stamvader Jan van der Creke is in het begin van de 16e eeuw geboren. Geboortedatum, huwelijksdatum en naam van de vrouw tot op heden onbekend. Hij heeft zeker een zoon *Jan*

1) Gem. Arch. B.o.Z. R 664 blz. 86 recto.

2) Alsvoor La M blz. 442.

3) Alsvoor La M blz. 91.

4) Alsvoor La M blz. 427.

en hoogstwaarschijnlijk de zonen Jacob en Adriaan. Geboortedata niet bekend.

Jans van der Creke waarschijnlijk geboren te Bergen op Zoom omstreeks 1535.

Het huwelijk van Jan van der Creke met een tot op heden aan ons onbekende vrouw draagt rijke vrucht. Achtereenvolgens worden geboren *Jan*, *Maijken*, *Jacques*, *Anthony*, *Adriaenken*, *Tanneken* en *Elisabeth*. In de hervormde kerk worden de twee oudste kinderen Jan en Mayken opgenomen; de andere zijn katholiek⁵⁾.

Jan van der Creke waarschijnlijk geboren te Bergen op Zoom omstreeks 1562.

Jan huwt omstreeks 1587 met *Cornelia de Vriese* en overlijdt tussen 1617 en 1622. Hoogstwaarschijnlijk is Jan in Tholen getrouwd. Zeker is dat hij er heeft gewoond. De drie kinderen *Johannes van der Creke ged. te Bregen op Zoom 6 november 1622.*

Jan (ongehuwd overleden) *Adriaen* en *Anna* worden in Tholen geboren.

(wordt vervolgd)

5) Afsvoor R 664 blz. 86 recto.

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijck; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20

— No. 7 en 8 —

JULI AUG. 1971

DE FAMILIE VAN DER KREEK

door K. v. d. Watering

(vervolg van pag. 96)

Adriaen van der Creke geboren omstreeks 1592 te Tholen

Voor de voortzetting van het geslacht is Adriaen voor ons van belang. Hij is evenals zijn vader en zijn ooms lakenkoopman. Hij komt als gezwoorene van het gilde van de ramers het eerst voor in 1612. Op 8 juli 1615 doet hij ondertrouw met Maijken van den Briel, afkomstig van Bergen op Zoom.

Uit het huwelijk spruiten vijf meisjes en een jongen. Het zijn Digna ged. te Bergen op Zoom 3 mei 1616 en aldaar overleden voor 1620; Helena ged. te Bergen op Zoom 26 juni 1617; Digna ged. te Bergen op Zoom 15 januari 1620 en aldaar overleden voor 1629; *Johannes* ged. te Bergen op Zoom 16 november 1622; Cornelia, ged. te Bregen op Zoom 29 juni 1625; en Digna ged. te Bergen op Zoom, 20 mei 1629.

Over de getuigen bij de dopen van bovengenoemde kinderen vond ik de navolgende bijzonderheden: Jan van der Creke is de vader van Adriaen; Mayke en Janneke van der Creke zijn tantes van Adriaen, terwijl Anna een zuster van hem is. Van moederszijde is Quirijn van den Briele een broer en Pieterella en Barbara, zusters van moeder Maijken. Quirijn van den Briele was gehuwd met Pieternelleken Houck. In 1614 komen we hem tegen als deken van het Oude Cleercoopersgilde. Familie of heel goede kennissen van het ouderpaar waren ongetwijfeld

Jan de la Cay die in 1625 deken is van de Zilversmeden en Cornelis van Someren die in 1628 deken is van de Meerschen of Neringdoenden. Deze laatste is aangetrouwde familie van de enige zuster van vader Adriaen.

Johannes van der Creke ged. te Bergen op Zoom 6 november 1622.

Ditmaal is Johannes de enige hoop van het vaderland. Hij werkt in de verzorgingssector en is broodmaker van beroep. Hij kiest Geertruit Roovere ook wel Roovers genoemd, gedoopt te Bergen op Zoom 19 januari 1614, weduwe van Jan Reijgersman met wie zij 4 oktober 1639 huwde, tot bruid. Op 19 januari 1650 wordt ondertrouw gedaan. De doopboeken vermelden uit dit huwelijk *Adriaen*, 2 juli 1652; *Helena*, 13 mei 1654 en *Dina* 4 mei 1659. Ook hier is geen keus. *Adriaen* is de stamhouder.

Adriaen van der Creek, ged. te Bergen op Zoom 2 juli 1652.

Evenals zijn vader bakt *Adriaen* in letterlijke zin de broden bruin. Op 12 januari 1677 treedt hij in het huwelijk met de potmakersdochter *Jacomijntje Janssen Houck* ged. te Bergen op Zoom 18 oktober 1652.

De beide echtelieden zijn Ned. Hervormd. 23 oktober 1676 koopt hij van Johannes van Adden de broer van zijn aanstaande schoonmoeder het huis „den Keijser”.

Jacomijntje schenkt haar man zes kinderen die allen te Bergen op Zoom worden geboren. *Johanna*, ged. 4 maart 1678, overleden voor 1681; *Nicolaas*, ged. 30 mei 1685; *Cornelis*, ged. 1 november 1686; *Geertruijdt*, ged. 30 april 1688 en *Helena* ged. 29 juni 1689.

Onder de getuigen bij de dopen vinden we *Cornelia van Adden* de moeder van *Jacomijntje Janssen Houck*; *Tanneken van Adden* een tante van *Jacomijntje* en *Nicolaes Houck* een broer van *Jacomijntje* die potbakker van beroep is.

De familie is thans sterk in opgang.

Nicolaas van der Kreek ged. te Bergen op Zoom 30 mei 1685.

Nicolaes houdt het vaandel van deze tak van de familie hoog. 26 Mei 1717 trouwt hij te Bergen op Zoom voor de Ned. Hervormde Kerk met *Catharina Elisabeth van Briesick*, ged. te Bergen op Zoom 17 december 1688.

Het huwelijk wordt rijk met kinderen gezegend waaronder die van het mannelijk geslacht ruim de meerderheid hebben. We vonden achtereenvolgens: *Adriaen*, ged. 1 december 1717;

6) Alsvoor request 9 dec. 1764.

Ludovicus, ged. 22 november 1719 ; Johannes ged. 21 december 1721 en overleden 19 maart 1722 ; Johannes ged. 9 april 1723 ; *Cornelis* ged. 25 juni 1724 ; Tisia, ged. 22 juli 1725 ; Huijbrecht, ged. 28 januari 1728 en Jacomina ged. 9 juni 1729. We komen thans onder de notabelen verschillende van der Kreeken tegen. Ook vader Nicolaas van der Kreek is blijkbaar gefortuneerd. Hij fungeert als geldschiet⁷⁾ en woont op 24 maart 1724 in het huis St. Cornelis aan de Zuivelstraat.

In dit pand is nu een winkel van Jamin gevestigd.

In een rescriptie dat „bij Deken en Gesworens, mitsgaders de leden van de oude Bank van het Hoofd Gilde der Meersche binnen dese stad” d.d. 9 december 1762 wordt gezonden aan den Magistraat van Bergen op Zoom en waarin de crediteuren van het betreffende gilde worden genoemd ; lezen we : „Met een oud Cappitaal ten behoeve van Sr Nicolaes van der Kreek, groot f 200,— loopende ten intrest a vier per cento, met een dito ten behoeve van den selve groot f 2500,— ten intrest als voren”. De oudste zoon Adriaen wordt later chirurgijn⁸⁾).

Cornelis van der Kreek ged. te Bergen op Zoom 25 juni 1724.

In de marathonloop van de familie naar de 20ste eeuw neemt Cornelis de fakkel over. 19 juni 1754 doet hij ondertrouw en 4 augustus 1754 trouwt hij te Halsteren met Maria Francina de Waal, ged. te Bergen op Zoom 21 juli 1728. Beiden zijn lid van de Gereformeerde Nederduitse Gemeente. Als diaken van deze gemeente ondertekent hij d.d. 18 augustus 1768 een request⁸⁾).

Katharina Elisabeth, ged. 30 april 1755 ; Johannes Theodoor, ged. 18 mei 1756 ; Nicolaes, ged. 29 januari 1758 ; Catharina, ged. 13 januari 1760 ; Engelbertus Johannes, ged. 5 augustus 1762 ; Cornelia Maria, ged. 22 augustus 1764 ; *Jacob Johan*, ged. 28 januari 1767, allen te Bergen op Zoom geboren vormen het kroost van dit echtpaar.

Het gezin woont 21 juli 1754 in het pand van vader Nicolaes aan de Zuivelstraat.

Jacob van der Kreek, ged. te Bergen op Zoom 28 januari 1767.

Jacob Johan is een uitvlieger. We weten over hem maar heel weinig. Hij huwt te Haarlem 9 maart 1794 met Albertha Margaretha Danckhorst een meisje uit Delfzijl en verwekt bij haar de kinderen : Maria Cornelia, ged. 22 juni 1795 ; Jacomina

7) Alsvoor requesten 21 juni en 29 juli 1742.

8) Alsvoor request 18 augustus 1768.

Egberta, ged. 23 mei 1796 en *Nicolaes* ged. 23 december 1798 allen te Haarlem.

Nicolaes van der Kreek geb. te Haarlem 23 december 1798.

Het is Nicolaas die de drempel van de 19e eeuw overschrijdt en op 1 maart 1827 te Breda in het huwelijk treedt met Hendrina Barta Vos. Het enigste kind is gelukkig een jongen. *Johannes Jacobus* wordt op 9 mei 1828 te Breda uit dit huwelijk geboren.

Johannes Jacobus van der Kreek geboren te Breda 9 mei 1828.

Welke oerkracht heeft deze telg gedwongen weer naar Bergen op Zoom terug te keren? Johannes Jacobus is kleermaker van beroep en keert ook daarmee weer terug in het spoor van zijn voorvaderen.

11 Februari 1864 huwt hij te Bergen op Zoom met Martina van Lakwijck, geb. te Ossendrecht op 26 maart 1826 en weduwe van Adrianus Goosen. Ze overlijdt 4 april 1915 op zeer hoge leeftijd te Bergen op Zoom. De familie is nu weer katholiek. De mannelijke loten van deze tak worden allen huisschilders.

Nicolaas Jacobus wordt 15 januari 1864 te Bergen op Zoom geboren. Hij overlijdt ongehuwd 12 april 1920. *Wilhelmus* -den ouwe Willem- wordt 23 augustus 1865 te Bergen op Zoom geboren. Hij is de stichter van het oorspronkelijke schildersbedrijf de Firma W. van der Kreek en Zoon thans de bekende kantoorboekhandel in de Lievevrouwestraat. *Franciscus* wordt 26 mei 1867 te Bergen op Zoom geboren en sticht een schilderzaak in de Zuivelstraat thans de schoenwinkel van van Haren. Dimpfina Hendrina Wilhelmina geb. te Bergen op Zoom 25 juni 1870 sluit de rij. Zij huwt 6 mei 1895 te Bergen op Zoom met de aannemer Adrianus Franciscus de Bie, geboren te Bergen op Zoom 7 april 1896. Ze gingen in de Auvergnestraat wonen.

Wilhelmus van der Kreek geboren te Bergen op Zoom 23 augustus 1865.

Laten we eerst - ook al als de oudste gehuwde zoon - de doodlopende tak via Wilhelmus van der Kreek volgen.

7 Mei 1888 treedt hij in het huwelijk met Antonia Dirven, geboren te Bergen op Zoom 24 augustus 1865. De jonggehuwden schelen een dag in leeftijd. Uit deze verbintenis stammen *Johannes Antonius* - de dikke Jan - en Cornelia Martina, geboren 1 januari 1896. Het jonge gezin woont in het pand Lievevrouwestraat 12.

Johannes Antonius van der Kreek geboren 17 februari 1889 te Bergen op Zoom.

Jan is behalve huisschilder ook decoratie- en kunstschilder. Aan het schildersbedrijf wordt later een boekhandel toegevoegd. Hij huwt te Bergen op Zoom op 27 oktober 1930 met Elisabeth Adriana Johanna Kerstens, geboren te Bergen op Zoom 13 augustus 1902. Zij schenkt aan vier meisjes het leven. Petronella Wilhelmina, geboren 9 augustus 1931; Antonia Johanna geboren 28 januari 1933; Cornelia Maria geboren 13 februari 1937 en Mathilda Elisabeth geboren 31 juli 1938 worden allen te Bergen op Zoom geboren. Hoe ver de emancipatie van de vrouw ook gevorderd is, het overdragen van de geslachtsnaam is aan de mannelijke telgen voorbehouden.

Wij keren derhalve terug naar *Franciscus van der Kreek*.

Franciscus van der Kreek geboren 26 mei 1867 te Bergen op Zoom.

Frans van der Kreek evenals zijn vader Jan en zijn broers Nicolaas en Wilhelmus huisschilder vestigt zich na zijn huwelijk op 1 februari 1892 te Bergen op Zoom met Dingena Timmermans geboren 31 oktober 1867 te Bergen op Zoom in het pand Zuivelstraat 3. Het huwelijk is zeer kinderrijk.

Achtereenvolgens worden te Bergen op Zoom geboren: Johannes Jacobus, 14 september 1893; Nicolaas Adrianus, 31 januari 1896; Elisabeth Josephina, 23 december 1898; Philomena Adriana, 24 november 1900; *Adrianus Antonius Alphonsus* 11 januari 1903; Dymphina Wilhelmina, 12 april 1906 en Alphonsus 8 april 1909.

Bijna al deze kinderen gaan op huwbare leeftijd de stad uit maar Adrianus verlaat het ouderlijk nest niet.

Adrianus Antonius Alphonsus van der Kreek geboren 11 januari 1903 te Bergen op Zoom.

Janus exploiteert oorspronkelijk nog het schildersbedrijf van zijn vader maar liquideert dit tengevolge van de slechte omstandigheden in het bedrijfsleven van voor en in de tweede wereldoorlog. Maar lang van te voren op 7 augustus 1926 huwt hij te Wageningen met Catholijntje Elziena Maria Magdalena Smid, geboren te Wageningen op 24 april 1902. Als kinderen uit dit huwelijk vinden wij in het bevolkingsregister te Bergen op Zoom: Maria Dingena geboren te Bergen op Zoom 27 september 1929 en *Adrianus Albert* geboren te Bergen op Zoom 18 december 1936.

Adrianus Albert van der Kreek geboren te Bergen op Zoom 18 december 1936.

Als Adrianus Albert - onder vrienden „de Kreekel” genoemd - elders gaat wonen dreigt met hem de eeuwen lange vestiging van de fam. v. d. Kreek in de stad Bergen op Zoom een einde te nemen. 26 Maart 1960 huwt hij te Meppel met Grietje Jans Leestemakers, geboren te Meppel 24 mei 1938 en het is ook daar dat de kinderen Geja Kathleen, Adrianus Willom en Eric Marc resp. op 16 oktober 1960, 31 december 1961 en 24 augustus 1964 geboren worden.

Zodra de huisvesting dat toelaat vestigt hij zich weer te Bergen op Zoom.

De zijtakken van deze belangrijke Bergen op Zoomse familie worden in een volgende verhandeling verwerkt.

Verder zijn geraadpleegd de in het Gem. Arch. te Bergen op Zoom aanwezige trouwboeken van de Hervormde Gemeente te Bergen op Zoom over de jaren 1585-1625 — 1648-1663 — 1664-1680 — 1713-1733 — 1751-1752; de doopboeken van de Hervormde gemeente te Bergen op Zoom over de jaren 1612-1617 — 1618-1626 — 1627-1633 — 1673-1682 — 1683-1694 — 1650-1663 — 1714-1728 — 1753-1796; de registers van Deken en Gezworenen van Gilden: G. 88, 89 en 90 over de jaren 1583-1608 — 1609-1650 — 1651-1696; en het register van Overlijden der Gemeente Bergen op Zoom over de jaren 1738-1768. Het bevolkings-register te Bergen op Zoom.

MOERENBORG

door Dr. J. Belonje.

„Moerenborg” - want aldus luidde oorspronkelijk de naam- of ook wel „De Twee Hoeven”, zo heette van oudsher een alleenstaande woning in de Meierij van 's-Hertogenbosch ten oost-zuid-oosten onder Tilburg. Onze bekende geograaf A. J. van der Aa daarentegen heeft het goed gekend als een „gehucht”, een tweetal huizen omvattende, waarin 10 inwoners werden aangetroffen ¹⁾. Het tweede deel van de „Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden” ²⁾ een uitgave van 1751 noemt het ook en wel in de volgende bewoordingen „Ook hier is het vermaakelijk Kasteel Moerenburg, den Erfgenaamen van den Heer Generaal Saint Amand toebehoorende”.

Zonder enig commentaar vindt men in de „Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Noord-Brabant” ³⁾ een tweetal, thans verloren geraakte,

1) „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden” VII, Gorinchem 1846, bldz. 999 en XI, Gorinchem 1848, bldz. 337.

2) „Vervattende een Beschryving der Generaliteits Landen, Staats Brabant”, enz. Amsterdam, bldz. 66.

3) Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, II, Utrecht 1924, bldz. 196.

uit de oude kerk van Tilburg afkomstige rouwkassen vermeld, elk voorzien van 8 kwartieren, respectievelijk opgehangen voor Philip Claude Touroude de St. Amand „generael majoor van de Hoog Moogende Heeren Staten generael der Vereenigde Nederlanden” (zoon van de luitenant Jacques, in 1640 gehuwd met Anna Charlotta Beyhart ⁴⁾), overleden 31 juli 1717 en voor diens op 27 november van het jaar tevoren gestorven „gemalinne” Elisabeth de Claer.

Mocht het al niet zijn, dat deze generaal en zijn vrouw de stichters waren geweest van het huis „Moerenborg”, de eigenaars daarvan zijn zij in elk geval tot hun dood gebleven.

De Generaal-majoor heeft een belangrijke rol gespeeld in het leger van de Staat en sedert zijn jonge jaren heeft hij als officier bij voortduring in hetzelfde korps gediend. Dat was het Regiment Hornes-Kessel, hetwelk na in 1698 tot Regiment Mariniers geworden te zijn na terugkomst uit Spanje op sterkte te zijn gebracht op 7 september 1711 tot een gewoon regiment te voet was gemaakt. Daarbij dan diende hij sedert 1678 als majoor, sedert 1689 als luitenant-kolonel en te beginnen met 25 maart 1694 als kolonel. Persoonlijk was hij de bezitter ener compagnie infanterie en dat bleef gecontinueerd tijdens zijn verdere promoties van 1702 en 1709 respectievelijk tot brigadier en generaal-majoor ⁵⁾).

Zijn bezitting onder Tilburg is nadien vererfd op de nakomelingen van het echtpaar en deze hebben niet, gelijk zo dikwijls geschiedde, zich daarvan ontdaan : integendeel, zij deden alle moeite om haar voor de familie te behouden. Dat dit zich zo voltrok onthult ons een acte, verleden ten overstaan van de Maastrichtse notaris Leonard Thielen op 11 april 1736 ⁶⁾).

Uit genoemd stuk blijkt, dat het eerder genoemde echtpaar twee kinderen had nagelaten, de toenmalige luitenant-kolonel in Staten dienst Charles Matharin Touroude de Saint-Amand en diens zuster Albertina Maurissen Touroude de Saint-Amand, destijds al weduwe van Guilliame Murray, generaal-majoor, eveneens ten dienste der Verenigde Nederlanden ⁷⁾).

De comparant nu in de acte, Charles Constantin Touroude de Saint-Amand, kapitein van een compagnie in het Regiment van

4) Laatste genoemde was de dochter van de Schout van Oisterwijk Roelof en Lucretia van Rivieren; vgl. „De Nederlandsche Leeuw”, LIII, 1935, kol. 287 en LVI, 1938, kol. 142.

5) Zie F. J. G. ten Raaij, „Het Staatsche Leger” VII, 's-Gravenhage 1950, bldz. 114, 139, 170, 237, 291 en 302/3 en Dr. J. W. Wijn, „Het Staatsche Leger” VIII, 3, 's-Gravenhage 1964, bldz. 357.

6) 's-Rijks Archief in Limburg te Maastricht inventaris notar. archief deel 1806.

7) Zie mogelijk „Het Staatsche Leger” VII, bldz. 329 en wellicht voorts James Ferguson „The Scots Brigade in Holland”, II, Edinburgh 1899, p. 122/3.

de Brigadier Spaan en in garnizoen te Maastricht verstrekte daarbij volmacht op de notaris en procureur Jan Tabbers te Tilburg om het gedeelte hetwelk zijn genoemde tante tezamen met hem en zijn vader *pro indiviso* in Moerenborg bezat, over te nemen. Dit 1/3 gedeelte moest dan aan Mevrouw Murray betaald worden met een storting in contanten van f 2250,—, hollands te voldoen door vader en zoon. De kapitein nu verklaarde ter voldoening van zijn aandeel bereid te zijn de helft of f 750,— in geld te betalen en voor het ontbrekende een „renthe brieff” te zullen formeren, waarin het kapitaal 3% rente 's-jaars dragen zou.

Interessant is deze acte tenslotte omdat zij een (korte) beschrijving van Moerenborg bevat.

Het goed wordt daarin namelijk omschreven als bestaande uit : „seecker huijsinge met aengehorende Landerijen, cooren pacht, plantagie etc.”

De afstamming van het geslacht TAK

(Tak van Poortvliet, Dumon Tak)

door Mr. J. L. Rijndorp

Onder deze titel publiceerde dr H. W. van Tricht in De Nederlandse Leeuw XLIIIe Jaargang, 1925, kolom 334 e.v. de resultaten van zijn archiefonderzoek, waardoor hij de stamreeks van het Ettens geslacht Tak kon opvoeren van de stamvader in Ned. Patriciaat II (1911) Anthony Tak via Cornelis Lambrechts Tack naar Lambrecht Geerits Tack, die met zijn zusters Jacomyntken I, gehuwd met Cornelis Anthonissen Vervliet, Jacomyntken II, gehuwd 1596 met Geerit Fransen Danen, en Sijken, gehuwd met Jacob Aert Domis, gesproten moet zijn uit een overigens niet aangetroffen Gerit Peeter Tack.

Naast de genoemden vond dr van Tricht nog een Cornelis Geerits Tack, die de indruk maakt iets jonger dan de anderen te zijn en die tot moeder had Catalyntje Christoffelsd. van den Bersselaer.

Ik had het voorrecht dr van Tricht 45 jaar na zijn publicatie te ontmoeten en inzage te mogen nemen van zijn aantekeningen. Aangaande zijn pogingen de stamreeks nog verder op te voeren beled dr van Tricht mij, dat deze summier geweest waren : na anderhalve eeuw in de Ettense archieven te hebben doorworsteld was hij teruggeschrokken van een uitgebreid onderzoek in de nog resterende archieven, wederom anderhalve eeuw omvattend maar met nog slechter schrift en nog meer gehavend.

Zo had hij slechts een paar steekproeven genomen, die hem Gerit Petersz. Tack niet hadden opgeleverd.

Als afstammeling van het echtpaar Gerit Fransz. Dane x Jacomyntke Geritsd. Tack heb ik de verleiding niet kunnen weerstaan mij wel in de mer à boire te dompelen, welke de zoeker naar Ettense voorouders aantreft. Ik kan dr van Tricht toegeven, dat het een schier onbegonnen monnikenwerk is, maar de resultaten blijken, wat men vroeger noemde, overheerlijk.

Mits men zijn voorouders maar eenmaal heeft aangetroffen onder de happy few, die de grond bezaten, blijkt men onder Etten ver terug te kunnen werken.

Ik moge hier beginnen met de moeilijke aansluiting tussen de reeds gevonden Takken en hun vader ; merkwaardiger wijze gaat de opbouw verder veel gemakkelijker. De gezochte schakel moet min of meer door vele gegevens bewezen worden.

Deze eerste bijdrage zal daarom minder gemakkelijk te lezen zijn. Ik moge de belangstellende lezer aanraden de hieronder volgende gegevens over stukken grond in een kaartje te verwerken, dan is het een stuk overzichtelijker.

Het is hier de plaats om de ambtenaren van de rijksarchieven te 's-Hertogenbosch en Zwolle mijn dank en erkentelijkheid uit te spreken voor het voor de dag halen en heen- en weer zenden van zovele archiefdelen. Had ik mijn onderzoek in Den Bosch moeten doen, dan was het onmogelijk geweest.

Etten R. 347 25 december 1573

de erfgenamen van wijlen Frans Goortsz. dragen over aan Merten Willem Cocx een gemet aan de Hoge Clappenberg, grenzende o. aan sherenstrate, z. aan wijlen Jacob Cornelis Meeusz.s weduwe en erfgenamen, w. en n. aan Peter Mijss erfgenamen. belast met 30 str's jaars aan Gherit Peters tot Etten aen de Vaertcant.

(R 333 13 febr. 1562 Jan Peter Domaes van Goire gehuwd met Geertruid dochter van wijlen Jacob Cornelis Jacob Meusz.

R 353 18 mei 1579 de weduwe en kinderen van Peter Anthonisz. Mijs dragen over aan Michiel Henrik Neven een stede opte Hoge Clappenberg, grenzende o. aan sherenwildert, z. aan Merten Cocx erfgenamen).

R 357 25 november 1585 bij deling tussen de erfgenamen van Willem Mertensz. Cocx (o.a. Jan en Peter Merten Cocxzonen) krijgt Martynke Cornelis Cornelis Claesd., dochter van wijlen Gertruyt Merten Cocxd. o.a. een ackerke opte Clappenberg. Los blad in R 357 bij scheiding tussen Cornelis Cornelis Cleysz. en zijn dochter bij wijlen Gertruyt Mertensd. krijgt de dochter

een gemet op de Clappenberg op ten berch gelegen daer jaerlycx wtgaende dertich tziaers lossinge.

R 357 13 december 1586 voogd en toezienner van de kinde Martynke van wijlen Cornelis Cornelis Claes de Heere bij wijlen Geertruyt Merten Cock verklaren schuldig te zijn aan Dingene Geert Pieter TACK en hare kinderen, geassisteerd met Anssern Adriaen Claes haar man en voogd, 30 str jaars als wijlen Cornelis de voorsegde Dingene en haar kinderen uyt te rijken placht uit een stuk erf groot twee (!) gemeten op de Hoge Clappenberg, grenzende o. sherenstrate, z. Jan Pieter Domis, w. en n. Pieter Mijs; also van dese voorscreven rente eenen oude schepen brieff is geweest, is geconditioneerd - alsoo de vorengenoemde brieff mits dese troubelen is gedemanueerd (uit handen geraakt) - dat dat men geenen anderen brieff sall manen dan met desen brieff alleene.

(R 365 1 maart 1601 compareren Jan Marten Cocx, Pieter Marten Cocx en Huybrecht Anthonis Geers gehuwd met Martynke Cornelis Claesd.

R 368 14 maart 1611 de kinderen Michiel Heyn Neven dragen over aan Jacop Matthysz. een stede op Hoge Clappenberg, grenzende o. aan sherenvrunte, z. aan Jan Merten Cocx.

Dit is de juridische levering, de feitelijke in bezit name door een koper kan veel eerder geschied zijn).

R 366 10 februari 1603 Huybrecht Thonis Geerts draagt over aan Jan Merten Cocks een gemet op te Clappenberg, grenzende o. aan sherenwildert, z. aan Peter Corneliz. Boot, w. en n. aan Jacop Thys Heyn Neven, belast met 30 str 's jaars aan Gerit Peeter TACK erfgenamen.

(R 366 3 januari 1604 Peter Cornelisz. Boot gehuwd met Mayke Jan Pier Domus).

R 368 22 februari 1611 Geeraert Frans Denen (gehuwd met Jacomyntje Gerit Peter Tackdr !) en Jacop Aerts (gehuwd met Syke Gerit Peter Tackdr !) bekennen, dat Jan Merten Cocx afloste een rente van 30 st. 's jaars, als zij heffende waren op de Hoge Clappenberg.

R 341 30 januari 1568 Jan Cornelisz. de Bruyn voogd en Peter Jan Geryts toezienner van Anna, onbejaerde dochter van Geryt Peter Jan Geryts bij wijlen Lucia Nout Cornelisz. in presentie van Digne Christiaensd. weduwe Nout Cornelisz., grootmoeder, transporteren aan Geryt de helft, die Anna competeert voor haar moederlijk besteeft in een stede van 8 gemeten met huis, daer Geryt nu woont aan de oostzijde van de verssche vletvaart omtrent de Leemspoye.

R 343 31 december 1569 Jacob Cornelisz. Coomans vestigt aan

Jan Cornelisz. de Bruyn als voogd van de nagelaten weeskind van wijlen (!) Geryt Peter Jan Gerits een zester rogs 's jaars erfpacht op een bunder den Byster bij Peter Aven gewant, grenzende o. Laureys Faess de Moelder, z. Peter Jan Gerrits, w. sherenstrate strekkende na Rysbergen, n. Peter Jan Gerrits. In de kantlijn : Korst Cornelis Frans Pachien heeft deze rogpacht afgelost en gequeten aan Lambrecht Geerit Tackx voor hem en Claes Henricks sijne neve 29 juli 1629.

R 354 25 januari 1581 Jan Jacop Coomans, Govaert Jaspar Vereycxz gehuwd met Magdalena Jacop Coomans en Cornelis Geerts gehuwd met Tanneke Jacop Coomans worden bij de scheiding der nalatenschap hunner ouders bedeed op 4 gemeten (= 1 bunder) bij Pier Aven gewant, grenzende o. aan Peeter Jan Geerts, z. de wech, w. Neelke Spanen en n. Lauwereys de Molenaar, belast met 2½ karoligulden enen tot Bergen en 4 viertel (= 1 zester) losrogge Geert TACKEN dochtere.

Men zal opmerken, dat de hemelstreken hier één plaats opgeschoven zijn. Het land van Neelke Spanen ligt dan aan de noordzijde. Men blijkt hier niet alle begrenzers op te geven, doch slechts één uit meerdere, want dit land van Neelke Spanen vinden we terug :

R 327 30 december 1556 de kinderen van wijlen Anthonis Joosten worden tezamen bedeed op 4½ bunder geheeten den Byster omtrent den Opsteker gelegen.

R 334 22 juli 1563 Peter Anthonis Joos Laureys draagt over aan Marten Cornelisz. Spaen land van zijn vader geërfd bij de Opsteker, o.a. 2 gemeten grenzende o. aan Peter Jan Gerrits, z. A. A. Leemans, w. aan Peter Jan Gerrits, n. Marten reeds.

R 354 25 februari 1581 Cornelia Merten Spanen weduwe erkent een rente schuldig te zijn aan Peeter Anthonis Rijcken op 1 bunder gelegen op te Hil genaamd de Byster, eertijds van hem gekocht grenzende o. aan Peeter Jan Geerts, z. Coppe Coomans erfgn., w. sherenstrate (is niet juist !) en n. aan Cornelia zelf.

R 354 26 mei 1582 Geert Peeter Jan Geerts als vader en voogd van zijn kinderen bij Dinghena Jacops ter eenre en Roel Cornelis Roelen en Cornelis en Joachim Noyten ter andere delen de goederen van wijlen Janneke Geert Pier Jan Geertsd. ; de kinderen krijgen een zester rogge op de erfgenamen van Coppe Cooman.

R 364 11 november 1599 Cornelis Geerts Haltener gehuwd met Tanneke Jacops draagt over aan Dingena Jans weduwe van Jan Coppe Coman de helft van 1 bunder aan de Vossenberge vaert genaamd de Opsteker, waarvan ze de wederhelft al heeft, grenzende z. aan Jan Geert, w. aan sherenstraat, n. aan Merten Spanen en o aan dezelfde, belast met 2½ rijngulden 's jaars

eenen tot Bergen op te Soom en een zester losrogge Dingen TACK.

Nu volgen we even de geschiedenis van de belendende percelen. Het perceel aan de noordkant, van Peter Jan Gerrits wordt R 368 9 maart 1610 door zijn kleinkinderen overgedragen aan Jacob Merten Spanen, grenzend o. aan Merten Cornelis Spanen erfgenen (dat is de vroegere grond van Anthonis Joos Rijcken), z. aan Dinghe Coppe Coomans, w. aan 's herenstraat, n. aan de coper.

Ook aan de oostkant van de grond van Anthonis Joos Rijken lag, zagen wij hierboven, grond van Peter Jan Gerrits.

De erfgenen uit het tweede huwelijk van Peter Jan Gerrits en Cornelia Peter Coomansd. verkochten R 355 19 maart 1583 aan Anthonie Jacobs Lapper 1 gemet aan de Santspoye, grenzend o. aan Peeter Coomans erve, z. aan Laureys Faes, w. en n. aan de erfgenen Merten Spanen.

Tot de erfgenen van Anthonis Jacobs Lapper behoorde R 366 11 november 1605 Peter Peters van Baerl gehuwd met Maycke Anthonis Jacobs.

R 367 26 januari 1609 Peter Peters van Barel gehuwd met Mayke Thone draagt over aan Jacob Merten Spaan 250 roeden op te Byster, grenzende o. aan Frans Peter Cooman, z. aan Cornelis Frans Pochen, w. aan Jacob Jan Geerts wezen (hun moeder was een dochter van Merten Spaan!), en n. aan de coper.

Het perceel aan de oostkant van Jacob Coomans werd R 365 16 maart 1601 getransporteerd door Peter Goorden gehuwd met Dingen Laureys Faes en Maycke Laureys Faes aan Cornelis Frans Pochen, 3 gemeten op te Byster onder den Hil, grenzende o. aan Jacob Marten Spanen, z. en n. dezelfde, w. aan Jan Jacop Coomans weduwe en erfgenen.

Het perceel aan de zuidzijde van Jacob Coomans, eveneens van Peter Jan Gerrits, werd R 368 22 nov. 1610 door zijn kleinzoon overgedragen aan Jacob Spanen, grenzende o. aan Jacob Merten Spanen, z. aan Jan Jacob Jansen, w. aan sherenstraat en n. aan (niet ingevuld).

Dit perceel was 19 maart 1583 al door zijn erfgenen bij de bovengenoemde verkoop aan Anthonis Jacobs Lapper tot onderpand gezet, grenzende o. aan Neleman Cock, z. aan Griet Bollen, w. aan sherenstraat en n. aan Coppe Coomans erfgenen. Het perceel ten oosten hiervan, van Cornelis Cock, droegen diens kinderen R 368 2 maart 1610 over aan Jacob Merten Spanen, grenzend w. aan Peter Jan Geeryts erfg., n. aan Cornelis Frans Pochen.

Nadat aldus de eigenaren van de belendende percelen zijn bijgehouden vervolgen wij met het perceel van Jacob Coomans.

R 372 31 maart 1618 Cornelis Jan Jacob Coomansz. wonende ter Heyden en Cornelis Aert Jansz. gehuwd met Mayke Jan Jacob Coomansd. wonede in Cruyslant transporteren aan Wouter Adriaen Wouter Luynen twee derden parten in 1 bunder genaamd den Byster op de Santspuy, grenzende o. aan Corne-

lis Frans Pochen, z. en n. aan Jacob Merten Spanen en w. aan de strate, belast met 2/3 in een sester losrente aan Lambrecht Geridt Peeter Jan Geridtsz.

Wij hebben de overdrachten verder niet gevolgd, in 1629 moet eigenaar geworden zijn volgens hierboven genoemde kantlijnmelding Korst Cornelis Frans Pochien, die toen de rente afloste aan Lambrecht Gerit Tacksz.

Het is interessant voor het geheel ook nog te kijken naar ander land in de buurt. Wij noemde de overdracht in 1583 door de erfgenamen uit het tweede huwelijk van Peter Jan Gerrits met Cornelia Peter Coomansd. van grond, welke oostwaarts grensde aan Peter Coomans erve. Deze laatste grond, 1 gemet in de Opstekere, belastte Peter Peter Coomans R 341 26 december 1567, grenzende z. aan Laureys Servaes de Moelder, w. aan Peter Jan Gerryts en n. aan Jan Cornelis van der Strompe.

R 371 6 januari 1616 transporteerde Frans Peter Coman c.s. 1 gemet op de Byster onder de Hille aan Cornelis Frans Pochen, grenzende z. aan Cornelis Frans Pochen al, w. aan Jacob Merten Spaan.

De herkomst van deze noordwaarts aan Jan Cornelis van der Strompe grenzende grond vinden we R 290 5 juni 1522 Jan van Berchem gehuwd met j. Anna Heyns van Ettend. verkocht aan Anthonis Joos Lauw Thysz., Pieter Cooman Neelenz. en Cornelis Noyten Hermansz. (drie zwagers, de eerste en de laatste waren getrouwd met Anthonia en Marie Cornelids Coomans) 5 gemeten genaamd de Opstekker omtrent de Hil en nog eens 4 bunder en 2 gemeten heyde daeromtrent achter de Hil, grenzende w. aan sheren wildert en n. aan Jan van Berchem en Adriaen van Eyck.

R 292 23 maart 1526 Jan van Berchem enz. verkocht aan Jan Cornelisz. Verstrompe huis en hof en schuur en 6 bunder in de hoeve genaamd Pier Aven hoeve, grenzende o. aan Adriaen Vereyck, z. aan Anthonis Joos Lau Thysz. en Pier Coomans en w. aan sherenwildert.

De lezer, die met ons al deze akten doorgeworsteld heeft en er in slaagt ondanks alle bomen toch het bos te zien, ziet uit dat bos de gezochte Tak naar voren komen in de figuur van Gerit Peter Jan Geritsz, Tack, wiens eerste vrouw Lucia Nout Cornelisd. in 1568 was overleden, nalatend een dochtertje Anna, dat in 1582 was overleden, en wiens tweede vrouw Dingena Jacobs in 1586 hertrouwd was met Anssem Adriaen Claesz. Rechtsoptvolgers van deze Gerrit en Dingena waren dan Lambrecht Gerit Petersz. Tack, Gerit Fransz. Dane en Jacob Aert Domusz., met welke personen wij terug zijn op ons uitgangspunt, de in 1925 door dr van Tricht gevonden kop van de genealogie Tak.

HET WAPEN VAN DE STAD 's-HERTOGENBOSCH

door F. J. van Ettro

In het juninummer 1966 van „De Brabantse Leeuw” komt over het wapen van 's-Hertogenbosch een uitvoerig artikel voor van Mr. Dr. J. P. W. A. Smit, waarin deze de oorsprong van het vrijkwartier met de 4 leeuwen van Den Bosch zoekt bij het wapen, dat hertog Wenceslas¹⁾ of Wencelijn van Luxemburg, de gemaal van hertogin Johanna van Brabant, als hertog van Brabant heeft gevoerd²⁾.

Terecht vraagt de geleerde schrijver zich af, of deze hertog, die kort voor zijn verblijf in 's-Hertogenbosch de slag bij Baesweiler (22 augustus 1371) tegen de hertogen van Gulik en van Gelre had verloren, zich daarna nog wel in zijn harnas thuis voelde! M.i. heeft Wenceslas zich daar nooit echt in thuis gevoeld en is zijn rol als hertog van Brabant wel zo pover geweest, dat nauwelijks aangenomen mag worden, dat het bestuur van Den Bosch er waarde aan kan hebben gehecht om het wapen van deze hertog als vrijkwartier in het stadswapen te handhaven!

Er zijn trouwens gewichtige redenen genoeg om het huidige Bossche stadswapen in dit opzicht te laten, zoals het nu is. Het gekwartileerde vrijkwartier vertoont in het eerste en vierde kwartier de Brabantse leeuw en in het tweede en derde kwartier de leeuw van Limburg, waarvan de Brabantse hertog Jan I in 1288 ook hertog is geworden. Of hertog Jan I zelf reeds een gevierendeeld wapen Brabant-Limburg heeft gevoerd is nog altijd de vraag. Wel staat vast, dat zijn zoon en opvolger dit heeft gedaan, evenals diens opvolger Jan III. Hertog Wenceslas is een gekwartileerd wapen gaan voeren als volgt: 1 Bohemen 2 Brabant 3 Luxemburg 4 Limburg.

Nadat hertog Wenceslas in 1383 was gestorven, regeerde zijn

-
- 1) Wenceslas van Luxemburg, jongere zoon van Koning Jan I de Blinde van Bohemen, dus een kleinzoon van Keizer Hendrik VII (1308-1313) uit het Huis van Luxemburg en broeder van Keizer Karel IV (1347-1378) was hertog van Luxemburg en van 1356-1383 door zijn huwelijk ook van Brabant en Limburg.
 - 2) Hij voerde een gekwartileerd schild: 1: Bohemen (in rood een dubbelstaartige leeuw van zilver, gekroond, getongd en genageld van goud) 2: Brabant, 3: Luxemburg, 4: Limburg. Johanna van Brabant had een gedeeld schild in haar zegel: 1 als Wenceslas: II het vier-leeuwenwapen van haar vader Jan III en van haar grootvader Jan II. Enige tijd na de dood van Wenceslas verdwenen de kwartieren Bohemen en Luxemburg uit het wapen van hertogin Johanna!

weduwe hertogin Johanna van Brabant nog meer dan 20 jaren. De munten, die in het begin van die periode geslagen zijn, vertonen nog het wapen van Wenceslas, maar weldra werd dit vervangen door het wapen van Brabant-Limburg³⁾).

Als dus Hertogin Johanna van Brabant er de voorkeur aan blijkt te hebben gegeven, na het overlijden van haar gemaal op haar munten het wapen van haar vader en grootvader af te laten beelden, dan kan men de burgers van Den Bosch niet euvel duiden, dat ook zij voor het vrijkwartier in het stadswapen daaraan de voorkeur hebben gegeven, liever dan door het wapen van hertog Wenceslas een periode van de Brabantse geschiedenis in de herinnering vast te houden, die allesbehalve reden heeft gegeven tot trots of voldoening.

Trouwens ook op de Brabantse munten, die tussen 1482 en 1496 voor Filips de Schone⁴⁾ werden geslagen, is het gekwartileerde wapen Brabant-Limburg te zien! En daarmee komen we al heel dicht bij de drukkersmerken van Hayen en van den Hautart van 1511, 1514 en 1536 resp. bij de draagtekens of „brodsies” uit 1530 van de stadsboden van 's-Hertogenbosch, die als afb. 4, 8, 3 en 9 na blz 81 van jaargang 15 (1966) in dit blad zijn opgenomen.

Bedoelde „brodsies” vertonen reeds de moderne versie van het wapen van de stad, die in het schildhoofd de gehele tweekoppige adelaar te zien geeft. Het borstschild is, vanwege het kleine formaat, geheel rood gekleurd, in plaats van met de Oostenrijkse kleuren rood-wit-rood.

Al kan dan de relatie tussen deze adelaar en keizer Maximiliaan van Oostenrijk niet door charters in het stadsarchief worden aangetoond, het feit, dat tijdens de regering van diens kleinzoon Karel van Oostenrijk (keizer Karel V) de keizerlijke adelaar ongehinderd voorkomt in het stadswapen op de draagtekens van de stadsboden en op drukkersmerken uit 1536, geeft de stad aanleiding te over dit voorbeeld te blijven volgen.

Ten aanzien van het wapen van Brabant met de vier leeuwen zij nog vermeld, dat er van de stad Brussel meerdere zegels bekend zijn, waarop de aartsengel Michaël is afgebeeld, die met de linkerhand het gevierendeelde schild Brabant-Limburg steunt of draagt; zo zijn er b.v. in het „Broodhuis” te Brussel zegels te zien uit het begin van de 15de eeuw, uit de 16de eeuw

3) P. O. van der Chijs: „De munten der voormalige Hertogdommen Brabant en Limburg”. 1851: Planche XII afb. 13-14-16.

4) P. O. van der Chijs: Planche XX - afb. 20 en 21, Planche XXXVI afb. 3 en 4.

en uit het jaar 1642 ⁵⁾). Ook hier speelt dus het wapen van Wenceslas geen rol. Het gaat bij het Brusselse voorbeeld steeds om zegels; een wapenschild, waarop de H. Michaël is afgebeeld, is pas veel later door een misverstand ontstaan, de H. Michaël is van huis uit alleen schildhouder.

Tevens zij hier een zegel vermeld van 's-Hertogenbosch uit het jaar 1422.

Dit Bossche zegel ⁶⁾ vertoont twee bomen, er ligt een soldaat onder te slapen en aan de linker boom hangt een gekwartileerd schildje met in elk kwartier een leeuw. Tot ver in de 17de eeuw worden de zegels van 's-Hertogenbosch mede gekwartileerd door een gekwartileerd schildje met een leeuw in elk kwartier! NIETS wijst er op, dat er een ander wapenschild mee bedoeld kan zijn dan dat van de hertogen Jan II en Jan III van Brabant.

Van Antwerpen is 'n zegel bekend uit 1477⁷⁾ met het kasteel van de stad met drie torens en op de „donjon” drie banieren, die één hand vertonen; links van de omwalling een andere banier met een hand, die een gevierendeeld schild met vier leeuwen draagt. Het tegenzegel vertoont een tweekoppige adelaar en de datum: MCCCCLXXVII.

In het decembernummer van de 14de jaargang van dit blad publiceert Mr. Dr. J. P. W. A. Smit een zegel van Hertog Jan II aan een acte, gedateerd 22 augustus 1300. Dit is tot dusver het oudste bekende zegel van Brabant-Limburg met de vier leeuwen. Dit is al een hele vooruitgang sinds J. Th. de Raadt, die in 1898 niet verder terug in de geschiedenis kwam, dan 1345 ⁸⁾ resp. 1330 ⁹⁾).

Uit het jaar 1303 wordt door Douet d'Arcq een zegel vermeld (No. 10302) van Jan II, hertog van (Neder-)Lotharingen, Brabant en Limburg, dat ook duidelijk een gekwartileerd schild met vier leeuwen te zien geeft.

In de toelichting op het „AMORIAL WIJNBBERGEN” door Paul ADAM-EVEN en Léon JEQUIER van de Academie Internationale d'Héraldique in de jaren 1951-1954 wordt op blz. 12 eveneens een zegel, waarschijnlijk hetzelfde, uit 1305 vermeld van Brabant-Limburg met de 4 leeuwen.

Bewezen wordt, dat het Armorial Wijnbergen gedateert moet

5) Dolet d'Arcq vermeldt in zijn „Inventaires et Documents, Collection de Sceaux” Paris 1863 onder No. 10684 een Brussels zegel uit 1499, waarop St. Michaël het schild met de vier leeuwen draagt.

6) Douet d'Arcq no. 10673.

7) Douet d'Arcq no. 10660.

8) Sceaux Armoriés des Pays Bas et Pays avoisinants (1898) deel I Blz. 314.

9) Idem deel IV blz. 406.

worden in het einde van de dertiende eeuw, in ieder geval van voor 1298. Het is rond het jaar 1300, dat men met gevierendeelde wapenschilden begint aan te duiden, dat twee of meer landen door dezelfde vorst worden bestuurd. Van vòòr 1300 is als nog ouder voorbeeld en uitzondering uit het Armorial Wijnbergen alleen het gekwartileerde wapenschild van Castilië-Léon bekend.

Van Henegouwen en Holland is het zeker, dat pas na 1299, toen deze beide landen onder één graaf werden samengevoegd, een wapenschild kan zijn ontworpen met vier leeuwen¹⁰⁾.

Ridderzegel van Jan II, hertog van Brabant, 22 augustus 1300.
(Stadsarchief 's-Hertogenbosch, no. 18 van charters).

Het wachten is op meldingen van schilden met vier leeuwen

10) Dit wapen voert thans de Belgische provincie Henegouwen. Het is duidelijk dat de vele gemeentewapens in Brabant met vier leeuwen zijn afgeleid van het gekwartileerde wapen van Brabant-Limburg.

voor Brabant-Limburg van voor 1300 ! Indien Jan II van Brabant (1294-1312) reeds in de eerste paar jaren van zijn bestuur een zegel heeft laten maken met zijn vier-leeuwen-wapen - en waarom zou hij niet - is er best kans op, dat er nog ooit een afdruk van vóór 1299 van wordt gevonden.

Het is nagenoeg zeker, dat de hertogen van Brabant en Limburg éérder een gevierendeeld wapen met 4 leeuwen gevoerd hebben dan de graven van Holland en Henegouwen.

Om terug te komen bij het begin, het stadswapen van 's-Hertogenbosch, nog het volgende : Zelfs als er geen wapenzegels bekend zijn van Den Bosch vóór de tijd van hertog Wenceslas en als tijdelijk diens wapen als vrijkwartier in het wapen van Den Bosch is te zien geweest, dan nog is zeker, dat na zijn dood het vrijkwartier Brabant-Limburg het wapen van Wenceslas heeft verdrongen.

De vroede vaderen van Den Bosch zullen niet alleen goede redenen hebben gehad voor die wijziging, maar voorbeelden te over in de zegels van Brussel, Antwerpen en andere plaatsen. Het wapen van 's-Hertogenbosch, met zijn eigen stadsembleem, in zwart de boom van goud, (de *Brabantse* kleuren dus), met zijn vrijkwartier met het wapen van hertog Jan II en tenslotte met het schildhoofd met de keizerlijke adelaar ¹¹⁾ mag dan wat gecompliceerd lijken, het wordt door elke Bosschenaar, ja door elke Brabander vlot herkend, waar men het ook tegenkomt. Houden zo !

DIE WEDER TE HELMOND

Al in de 14e eeuw treffen we in Helmond de familie Die Weder aan, die toen ook reeds een voorname plaats in de stad innam. De verschillende personen die voorkomen onder die naam zullen waarschijnlijk wel verwant zijn geweest, maar zeker is dat niet. Die Weder was een beroepsnaam, van de man die het linnen of de wol blauw verfde.

11) Het is niet erg belangrijk, of de tweekoppige adelaar in het schildhoofd van het wapen van 's-Hertogenbosch **geheel** wordt afgebeeld of alleen daarvan de bovenhelft. de eerste oplossing schijnt tegenwoordig de voorkeur te genieten. De uitkomende adelaar in het schildhoofd van het wapenschild op de gevel van het Bossche stadhuis zal sommigen wellicht decoratief beter geslaagd lijken. Men zou echter bij **deze** oplossing erop moeten toezien dat het borstschild van de keizerlijke adelaar volledig **rood-wit-rood** wordt afgebeeld !

Alleen rood-wit, zoals op het stadhuis te zien is, geeft eigenlijk geen goed verband met de Brabantse hertogen uit het Oostenrijkse huis, zoals toch de bedoeling is.

De roodverver werd die Meder genoemd, welk woord in de stad van de linnenweverij ¹⁾ eveneens als familienaam voorkwam.

Voordat de indigo bekend was, won men blauwe verf uit de wede, een kruisbloemige plant *Isatis tinctoria*.

Rode verf werd gemaakt van mede, mee of meerkrap *Rubia tinctorum*.

Die Weder verbasterde tot Sweerts, die Meder tot Smeets ²⁾. De naam Sweerts komt in Helmond veelvuldig voor, maar is niet steeds ontstaan uit die Weder.

Het kan zijn : die Weder - Sweerts = Tinctoris, of die Weert - Sweerts = Hospitis ³⁾ zoals de 15e eeuwse secretarissen wel vertaalden.

Herman die Weder was schepen van Helmond in 1369 ⁴⁾ 1370 ⁵⁾ Henric die Weder schepen in 1370 ⁶⁾ en in 1389 ⁷⁾

Willem die Weder schepen in 1383 ⁸⁾ en 1384 ⁹⁾.

In 1399 wordt genoemd Jan Henric Sweders ¹⁰⁾ en 1416 Jan die Weder Peter Swederssoen met Jan zijn zoon ¹¹⁾ en anderen. Henric die Weder was gehuwd met Yda weduwe van Gherit Celen. Zij was de moeder van Gherit Gherit Celen rentmeester van de heer van Helmond ¹²⁾.

Slechts een tak werd nagegaan, die welke aanvangt met :

- I. *Diric die Weder* mogelijk zoon van Willem die Weder, die schepen van Helmond was in 1383 ¹³⁾, schepen van Helmond 1406, zegelt met drie driehoekige eggen 2 : 1 met de punt naar boven geplaatst ¹⁴⁾. Hij was in 1416 reeds overleden ¹⁵⁾.

Hij was gehuwd met :

Margriet dochter van Jan van Bynderen ¹⁶⁾ en van Heilwig dochter van Diederic van de Goer en Anghela ¹⁷⁾.

Het echtpaar was welgesteld. Diric had een huis op het

1. A. M. Frenken „Helmond in het verleden“ blz. 303.

2. R. A. 's-Hertogenbosch Boschprotocol 1447/48 f 221v.

3. Ibidem 1466/67 f 77.

4. Stadsarchief Helmond (A.H.) archief van de Tafel van de H. Geest no. 1443.

5. Idem oorkonde uit 1370.

6. Ibidem idem.

7. Idem no 1457.

8. Copie van Helmondse acte in het Cartularium van Heeze, recente aanwinst van het R. A. 's-Hertogenbosch.

9. A. H. H. Geest no 1457.

10. A. H. R 214 f 72 (in het vervolg wordt de verwijzing naar het erchief in Helmond achterwege gelaten).

11. R 215 f 72.

12. R 214 f 28.

13. Zie noot 8.

14. Noord Brabantse Almanak 1890 Jg. 2 blz. 86.

15. R 215 f 68.

16. R 218 f 30.

17. R 214 f 4

Cloestereind. Margriet bracht gronden te Mierlo in, afkomstig van haar grootvader Diederic van de Goer, die eigenaar was van 't goet geheiten „aent Goer” gelegen onder Lierop en Mierlo en van „'t goet ten Loeke” op Boekel, gelegen onder de parochies Uden en Erp¹⁸).

Haar zuster Heilwig was in 1430 weduwe van Jan van Berlaer (leeft 1418) natuurlijke zoon van Maes 's Hogen en van Joffr. Margriet van Berlaer¹⁹).

Zwager van Margriet van Bynderen wordt genoemd Emont nat. zoon van Diric die Rover van wie zij in 1435 een huis in de Veestraat kocht²⁰). Zij overleed in 1445 en liet na een huis in de Veestraat en een in de Biesenstraat, gronden te Bakel, Helmond en Meirlo en vele erfpachten²¹).

Uit dit huwelijk sproten de volgende kinderen : ²²)

1. *Willem*, volgt onder II.
2. *Jan*, erft het huis in de Veestraat, dat hij op 6-10-1446 verkoopt aan Alart z.w. Willem Wijnckens²³).
3. *Engel*, erft de helft van 't goet te Mierlo afkomstig uit de erfenis van haar grootvader Jan van Bynderen²⁴). Zij had een zoon Dirck²⁵).
4. *Kathelijne*, gehuwd met Aert die Wilde²⁶).
5. *Heilwig*, gehuwd met Gerit die Wolff²⁷). Ingevolge overeenkomst van 30-5-1443 was zij haar moeder levensonderhoud verschuldigd²⁸).
6. *Jan*, deze zoon was in 1443 overleden. Zijn moeder droeg toen een erfpacht van 12 mud rogge uit de goederen na zijn dood verkregen op aan Heilwig voornoemd²⁹).

II. *Willem die Weder*, schepen 1416³⁰) burgemeester 1419³¹), deken vermoedelijk van het lakenverkopers-ambacht

18. R 214 f 4.

19. R 215 f 139v Het is niet duidelijk hoe Margriet in de familie Berlaer geplaatst moet worden. Bij Aug. Sassen „De Heeren van Helmond” 1882; en bij J. J. H. Heeren „Geschiedenis van het kasteel-raad-huis en de heren van Helmond”, 1938, komt zij niet voor.

Misschien was zij een zuster van Jan III van Berlaer, de laatste Heer van Helmond uit de familie Berlaer.

20. R 218 f 21v Dirck die Rover, ridder, was op het eind van de 14e eeuw heer van Rixtel.

21. R 221 f 81.

22. R 221 f 81.

23. R 221 f 87.

24. R 221 f 81.

25. R. A. 's-Hertogenbosch Bosch protocol 1444/45 f 232v.

26. R 221 f 81.

27. R 221 f 81.

28. R 220 f 17.

29. R 220 f 10.

30. R 215 f 78v.

31. Frenken „Helmond in het verleden” biz. 321.

1427³²⁾, H. Geestmeester 1436³³⁾). Hij koopt in 1416 een huis in de Veestraat aan de Aa van de weduwe en twee kinderen van Herman van Stibdonk dat deze vroeger gekocht had van wijlen Willem die Weder³⁴⁾).

Dit leidt tot de veronderstelling dat Herman van Stibdonk verwant is en dat Willem het grootvaderlijk huis koopt.

De ligging aan de Aa was niet toevallig. Voor de weverij was veel spoelwater nodig, dat na gebruik weer in de Aa terugvloeide. In latere eeuwen wordt over deze milieu vervuiling nogal geklaagd. In 1823 voert het tot een proces tussen de bierbrouwers en de textielververs.

In 1437 koopt Willem een huis aan de Aa van Willem Godert Cupers dat afkomstig was van Henric die Weder Gherit Celensoen³⁵⁾, wat zowel op ververrijwerkzaamheden als op verwantschap met Henric die Weder zou kunnen duiden.

Hij was gehuwd met :

Ermgard die we maar eenmaal vermeld vinden, namelijk toen zij in 1440 een 12-jarige pacht verwierf van 5 roeden turfland op 't Hout onder Mierlo van Willem z.w. Godert Moelemans door haar man te gebruiken³⁶⁾.

Als hun kinderen zijn slechts bekend :

1. *Dirck* volgt onder III.
2. *Aert*, die op 10-7-1478 een erfpacht van 4 mud rogge opdraagt aan Jacob Gillis Smollerssoen gaande uit gronden te Mierlo hem aangekomen bij deling met zijn broer Diric na de dood van Willem hun vader en deze aangekomen van Margriet Diric Sweders zijn moeder, hun oudermoeder die deze gekocht had van Jan van Weert, priester, voor schepenen van Mierlo³⁷⁾.

III. *Dirck die Weder*, schepen 1452³⁸⁾ 1481³⁹⁾.
kerkmeester 1474⁴⁰⁾ leeft 29-5-1486⁴¹⁾ + v 27-3-1487⁴²⁾. Begraven in de kerk te Helmond.

32. R 215 f 130, zie A. M. Frenken „Helmond in het verleden“ deel II.

33. R 218 f 53.

34. 215 f 69.

35. R 219 f 108.

36. R 219 f 77.

37. R 224 f 43 Tussen ongeveer 1452 en 1478 geven de Helmondse protocollen slechts een bescheiden aantal notities.

38. R 223 f 260.

39. R 224 f 252.

40. R. A. 's-Hertogenbosch protocol 1474/75 f 188v.

41. R 226 f 47 (los stuk).

42. R 226 f 79.

43. Noord Brabantse almanak 1890 blz. 316.

Hij bezat een huis in de Veestraat aan de Aa met ververij⁴⁴⁾ een huis in de Hage⁴⁵⁾ een hoeve te Mierlo aent 't Goor die hij verpachtte aan Peter Gelis⁴⁶⁾ gronden te Lierop⁴⁷⁾ Het Nederlandse Adelboek 1931, genealogie Sweerts de de Landas acht hem identiek met Dirck Sweerts die men hiet van die Kymmenade, hetgeen niet juist is⁴⁸⁾.

Zijn vrouw :

Margriet dochter van Willem van Eyck en van Aechte dr. van Jan van Ghemert en van Margriet, was erfgename van een tiend genaamd „theyns goet tot Scepstal”⁴⁹⁾, van de hoeve „te Wauwe” te Gemert afkomstig uit de heerlijkheid Gemert en geërfd van haar grootvader Jan van Ghemert⁵⁰⁾. Voorts erfde zij met haar broer Jan de helft van de gruit en het hoggeld van Peeland „aangestorven van joffrouwe Mergrieten, wittich wijf wijlen was Jans van Ghemert, en die der selver wijlen joffrouwe Mergrieten als wittich erfgenaem ende naevolchster wijlen Ysbouts van Asten” enz⁵¹⁾.

Ysbout van Asten had het gruit en hoggeld verkregen op St. Matheusdag 1328 van Jan hertog van Brabant⁵²⁾.

Hun kinderen waren :

1. *Mr. Philips, artist⁵³⁾ schepen 1506⁵⁴⁾ zegelt met drie eggen⁵⁵⁾. Erft de hoeve „geheiten aent Goer” te Mierlo enkele percelen grond te Mierlo en enkele erfpachten⁵⁶⁾.*

Hij zal tweemaal gehuwd zijn geweest, waarbij het eerste huwelijk kinderloos bleef gezien de scheiding en deling van de erfenis van zijn schoonmoeder Margriet Henric Conssen op 31-10-1521⁵⁷⁾. Volgens het

44. R 226 f 86.

45. R 225 f 58.

46. R 226 f 36v.

47. R 224 f 245.

48. Deze Dirck was een zoon van Willem Sweerts van den Kemenayde zoon van Gherart Gherarts Sweerts soen van Vierden.

Dirck's moeder was een dochter van Diryck Roeff Bockerts.

Hij deelde met zijn broer goederen te Liesel, Helmond, Blaerthem, Styp en Woensel

R 225 f 81v.

49. R 225 f 58.

50. R 224 f 244.

51. Copie van een oorkonde van 4 mei 1465 in Tijdschrift van Noord-Brabantse Geschiedenis Taal- en Lettekunde 1e jg. nr. 19 1 juli 1884, volgens welke deze helft werd verkocht aan Henrick Gherits Celensoen.

Zie ook : Inventaris Huisarchief Helmond regest 262.

52. Ibidem idem.

53. R 226 f 86.

54. R 228 diverse acten.

55. Noord-Brabantse Almanak 1890 blz. 86.

56. R 226 f 86.

57. R 229 f 141.

Nederlandse Adelboek 1931, genealogie Sweerts de Landas, was hij gehuwd met Maria van Geldrop + 11-10-1544 ⁵⁸).

Hij overleed 17-4-1523 en werd bijgezet in het graf van zijn vader ⁵⁹).

Van zijn kinderen zijn bekend :

1. *Dierck* ⁶⁰)
2. *Philips* ⁶¹) licentiaat in de rechten + 16-2-1851 ⁶⁰).
3. *Heilwig* non in het klooster in die Hage te Helmond ⁶³).
2. *Jan* volgt IV.
3. *Margriet* + 27-3-1487 ⁶¹) was gehuwd met Jan Jansz. Beck ⁶⁵) schout van Helmond 1483 - 1517 ⁶⁶).

Jan Beck erfde het huis met ververij in de Veestraat aan de Aa, en verschillende erfpachten ⁶⁷). Gezien de vele aankopen van onroerend goed maar vooral van erfpachten is hij spoedig tot welstand gekomen.

Hij verwierf de hoeve „te Wauwe” te Gemert in 1481 ⁶⁸) en in 1484 de tiende „theyns goet op Scepstal ⁶⁹).

Hij was bierbrouwer en misschien ook verver. Hij hertrouwde driemaal en wel met :

Yda, dochter van Gijsbrechts Coelbarts ⁷¹) en later met *Yda van der Heyden* ⁷²) die beiden in 1498 overleden waren, in welk jaar hij de beneficianten in de kerk een erfpacht van 3 lopens rogge uit land in de Hage opdraagt voor de jaargetijden van zijn drie overleden waren, in welk jaar hij de beneficianten in de *dochter van wijlen Jan Verheiden* ⁷⁴).

Zijn kinderen in eerste huwelijk waren : ⁷⁵)

Mr. Jan priester en artiest ⁷⁶).

58. Bloys van Treslong Prins blz. 253 en 254.

59. Ibidem idem.

60. R 229 f 174.

61. Zie Ned. Adelboek 1931 Genealogie Sweerts de Landas.

62. Noord-Brabantse Almanak 1890 blz. 317.

63. R 230 f 41v.

64. R 226 f 79.

65. R. A. 's-Hertogenbosch Bosch-protocol 1487/88 f 441v.

66. Frenken „Helmond in het verleden” deel I blz. 206.

67. R 226 f 86.

68. R 224 f 244.

69. R 225 f 58.

70. R 224 f 24.

71. R 227 f 311.

72. Idem.

73. Idem.

74. R 228 f 73.

75. R. A. 's-Hertogenbosch Bosch protocol 1487/88 f 441v.

76. R 228 f 200, R 230 f 185.

*Reinier*⁷⁷⁾, *Michiel*⁷⁸⁾, *Aleyt*⁷⁸⁾.

Hij stierf voor 27-1-1517⁸⁰⁾.

4. *Ermgard* + na 2-5-1480⁸¹⁾ en voor 9-6-1487⁸²⁾.

was gehuwd met :

Rutger van Orteren genaamd In den Engel wonende te Roermond overleden voor 15-10-1486⁸³⁾.

Hun dochter: Jenneke erfde van haar grootouders 1/8 van de hoeve de „Cleyne Heitrack” te Deurne en verscheidene erfpachten⁸⁴⁾.

In 1494 was zij gehuwd met *Aert Jacobssoen van Heel*⁸⁵⁾.

- IV. *Jan die Weder* schepen 1493, zegelt met drie eggen⁸⁶⁾ kerkmeester 1523⁸⁷⁾ *H. Geestmeester* 1498⁸⁸⁾.

Hij erft het huis in de Hage⁸⁹⁾ en verwerft later de hoeve te Mierlo⁹⁰⁾.

Overleden 12-4-1537⁹¹⁾.

Hij was gehuwd met *Heiwich* + 14-4-1536⁹²⁾.

Zijn kinderen waren :⁹³⁾

1. *Mr. Jan*, priester en artist⁹³⁾

2. *Goyart*⁹³⁾

3. *Margriet* voor 10-2-1511.

gehuwd met *Frans die Poirter* zoon van Aert die Poirter⁹⁴⁾ die gerechtsbode der stad was.

Hij blijkt voldaan over de nakoming der huwelijksvoorwaarden op 10-2-1511⁹⁵⁾.

4. *Heilwich*⁹⁶⁾.

5. *Maria*⁹⁶⁾.

6. *Hillegonda*⁹⁷⁾ gehuwd met Jan Pouwels Colen⁹⁸⁾.

77. R 229 f 138.

78. R 229 f 138.

79. R 229 f 82.

80. R 224 f 179.

81. R 226 f 85 los stuk) en f 86.

82. R 226 f 69v.

83. R 226 f 86.

84. R 227 f 153.

85. Noord-Brabantse Almanak 1890 blz. 86.

86. R 229 174v.

87. R 227 f 299

88. R 226 f 86.

89. R 229 f 3.

90. R 230 f 173v.

91. Noord-Brabantse Almanak 1890 blz. 316 en 317 en p.c. Bloys Treslong Prins blz. 253 en 254.

92. R 230 f 173v.

93. R 228 f 215.

94. R 229 f 17v.

95. R 230 f 173v

96. R 235 f 40v.

97. R 230 f 173v.

Kwartierstaat van de kinderen uit het echtpaar

Vermeulen-van Moll

door

dr. J. A. M. van Moll

- 1a. *Maria Elisabeth Vermeulen*, geb. Breda, 21 nov. 1939.
- 1b. *Anna Wilhelmina Elisabeth Vermeulen*, geb. Breda, 4 jan. 1941.
- 1c. *Cornelis Jan Vermeulen*, geb. Breda, 30 maart 1943.
- 1d. *Martinus Josephus Vermeulen*, geb. Breda, 27 juli 1944.
- 1e. *Jan Felix Hendrik Maria Vermeulen*, geb. Breda, 18 juni 1946.
- 1f. *William John Franciscus Vermeulen*, geb. Breda, 27 augustus 1948.
- 1g. *Ronald Patrick Jean Marie Vermeulen*, geb. Breda, 15 okt. 1949.
2. *Martinus Josephus Maria Vermeulen*, geb. Dongen, 31 juli 1908, tr. Tilburg, 14 febr. 1939.
3. *Maria Johanna Louise Melanie van Moll*, geb. Eindhoven, 23 okt. 1908.
4. *Cornelis Vermeulen*, geb. Hoge en Lage Zwaluwe, 24 april 1869, † Tilburg, 12 mei 1936, tr. Dongen, 13 juli 1905.
5. *Elisabeth Maria Senders*, geb. Haaren, 23 maart 1875, † Udenhout, 10 april 1959.
6. *Jan Felix Hendrik van Moll*, geb. Aalst, 18 juni 1866, † Tilburg, 5 juni 1955, tr. Gulpen 30 sept. 1903.
7. *Gertrud Johanna Maria Noll*, geb. Krefeld, 18 mei 1871, † Utrecht, 5 juli 1922.
8. *Josephus Vermeulen*, geb. Dongen, 13 febr. 1829, † Oosterhout, 28 juli 1906, tr. Oosterhout, 29 okt. 1863.
9. *Wilhelmina Maria Canters*, geb. Oosterhout, 16 mei 1837, † Breda, 23 febr. 1924.
10. *Martinus Senders*, geb. Riethoven, 4 augustus 1829, † Haaren, 1 april 1911, tr. Riethoven, 7 febr. 1872.
11. *Wilhelmina Smets*, geb. Riethoven, 16 nov. 1846, † Haaren, 3 dec. 1896.
12. *Gerardus Hendricus Franciscus van Moll*, geb. Eindhoven,

- 29 nov. 1833, † Eindhoven, 29 jan. 1906, tr. Eindhoven, 9 mei 1860.
13. *Johanna Maria Melanie Huysmans*, geb. Eindhoven, 9 mei 1839, † Eindhoven, 14 juni 1929.
 14. *Johann Adolph Noll*, geb. Gilze, 2 mei 1836, † Eindhoven, 6 jan. 1888, tr. Krefeld, 8 juni 1870.
 15. *Catherina Louise Dickmanns*, geb. Krefeld, 29 sept. 1843, † Eindhoven, 13 dec. 1917.
 16. *Jacobus Vermeulen*, geb. Dongen, 25 mei 1791, † Dongen, 5 april 1852, tr. Dongen, 30 april 1820.
 17. *Maria Lips*, geb. Dongen, 23 nov. 1796, † Dongen, 15 juni 1862.
 18. *Franciscus Canters*, geb. Oosterhout, 17 juni 1807, † Oosterhout, 9 dec. 1850, tr. Oosterhout, 23 okt. 1834.
 19. *Adriana Maria Spoor*, geb. Oosterhout, 12 dec. 1807, † Oosterhout, 25 april 1885.
 20. *Antonie Senders*, geb. Bergeyk, 10 nov. 1797, † nà, 10 okt. 1848, tr. Riethoven, 7 juni 1822.
 21. *Elisabeth Baken*, geb. Riethoven, 8 april 1793, † Riethoven, 10 okt. 1848.
 22. *Antonie Smets*, geb. Riethoven, 5 sept. 1796, † Riethoven, 21 aug. 1857, tr. Riethoven, 13 febr. 1846.
 23. *Hendrina van Herk*, geb. Riethoven, 14 febr. 1820, † Riethoven, 18 mei 1859.
 24. *Johannes Henricus van Moll*, geb. Eindhoven, 20 mei 1800, † Eindhoven, 29 jan. 1847 (zie betr. het geslacht van Moll Nederl. Patr. XLVI 1960 blz. 272 e.v. en Nederl. Patr. LV, 1969, blz. 318 e.v.), tr. Delft, 27 juli 1827.
 25. *Margaretha Adriana van Kranendonk*, geb. Delft, 4 juni 1802, † Eindhoven, 19 april 1837.
 26. *Wilhelmus Huysmans*, geb. Oostelbeers, 11 febr. 1802, † Eindhoven, 25 april 1886, tr. Eindhoven, 29 okt. 1836.
 27. *Rosalie de Marcour*, geb. Saint Amands, 30 dec. 1811, † Eindhoven, 1 juni 1895.
 28. *Johannes Noll*, geb. Groningen, omstr. 1801, † Gilze, 13 mei 1839, tr. Gilze 13 sept. 1834.
 29. *Anna Maria van Bezouw*, geb. Gilze, 22 april 1811, † Oirschot, 18 juni 1890.
 30. *Johann Anton Dickmanns*, geb. Krefeld, 27 febr. 1805, † nà 1870, tr. Krefeld, 28 nov. 1839.
 31. *Maria Gertud Fleck*, geb. Krefeld, 4 aug. 1813, † Krefeld, 9 mei 1846.

Genealogie Dielen

door Drs. L. G. van Dijck

(Valkenswaard, Eindhoven, Woensel, België)

De naam Dielen is afgeleid van de voornaam Dielis of Egidus. Zij komt vrij veel voor in de zuidelijke Nederlanden. Andere varianten op de naam zijn Gielen, Dillen of Dil(I)enius. Aanleiding tot het volgende fragment was een onderzoek naar de familie Bierens, waarbij een gehele tak Dielen als vanzelf naar voren kwam.

Het wapen van de deze familie bestaat uit een van links komende rechterhand, waarop een staande valk naar links, met uitgespreide vleugels. Zo komt het voor op de grafzerk van Lucas, in de genealogie ad II b.

De verspreiding van de familie naar België en Duitsland doet ook sterk vermoeden dat hun beroep dat van valkenjager was.

I Jan Dielen, schepen te Valkenswaard in 1536 ¹⁾, 1540 ²⁾, 1550 ³⁾, en 1556 ⁴⁾. Ik vermoed dat hij dezelfde was als Jan Dielis Loeyen (= Lodewijkszoon) ⁶⁾, te meer daar zijn oudste zoon Lodewijk genoemd zal worden. In 1524 betaalt hij aan mr. Lambrecht Janss van Cleef, voor pacht van de korentiende voor twee jaar 50 mud rog per jaar ⁷⁾. Hij huwt er de Valkenswaardse Elisabeth Bierens, dochter van Symon Bierens en van N.N., dochter van Alaerd Sonmans ⁸⁾. De Valkenswaardse familie stamt af van Marcelis van Dommelen alias Bierens via moederszijde en van Lucas Stemkens via vaderszijde.

Jan draagt zijn bezit in 1559 over aan zijn kinderen, zodat zijn vrouw dan overleden zal zijn ⁹⁾. Zelf is hij zeker voor 1568 overleden of in dat jaar ¹⁰⁾. Kinderen uit zijn huwelijk met Elisabeth Bierens :

a Lodewijk, volgt ad II

b Dielis, volgt ad II a

c Mr. Lucas, volgt ad II b

d Jan, volgt ad II c

1) W.V., R. 76, f.4v.

2) W.V., R. 80, f.5.

3) W.V., R. 85.

4) W.V., R. 88, f.18.

6) W.V., R 68, f.3, anno 1527.

7) W.V., R 63, f.10.

8) W.V., R. 77, f.9, 23-1-1537.

9) W.V., R. 91, f.18.

10) W.V., R. 99, f.7v.

- e Goeyaert, volgt ad II d
- f Petra, volgt ad II e
- g Dirck (?), wordt nooit samen genoemd met zijn broers en zuster. Ik vermoed, dat hij onder curatele stond óf dat hij een halfbroer was ¹¹⁾.

II Lodewijk Dielen, koopt een huis van Hubrecht van der Clusen, heer van Valkenswaard en Waalre, afkomstig van heer Jan van Hamel, priester te Leuven, op 3-8-1557 ¹²⁾. In 1577 was hij er burgemeester ¹³⁾. Hij overleed tussen 1583 en 1590 ¹⁴⁾, en liet enkele kinderen achter. Het waren misschien

- a Jan, verhuist naar Haarlem, waar op 22-10-1595 een dochter Heylyen gedoopt werd als dochter van Jan Dielen Weerdt en van Heiltyen Peeters.
- b Peter, overleden voor 29-1-1607 ¹⁵⁾, als Peter Adriaens en Henrick Jacobs Verhoeven, zijn zwagers, een erfdeling aangaan van de door hem nagelaten goederen. „Zwager” kan zowel zwager als schoonzoon betekenen.

II a Dielis Dielen, huwt Sophia van der Zande en tweedens Digna van der Schore. Hij verkoopt zijn aandeel in de ouderlijke erfenis aan zuster Petra ¹⁶⁾ en verhuist naar Kapelle op den Bos bij Vilvoorde.

Kinderen uit het eerste huwelijk :

- a Lucas.
- b Adriana, gehuwd met Walter, N, misschien geheten Wambeys, wie zij een dochter Sophia schenkt, genoemd naar haar grootmoeder.
- c Johan, volgt ad III.

Uit het tweede huwelijk :

- d Johanna, woonde vanaf 1580 tot 1611 bij haar halfbroer Johan in en deed voor hem het huishouden ¹⁷⁾.

II b Mr. Lucas Dielen, geboren in p.m. 1520, studeerde te Ferrara en werd doctor in beide rechten en priester. In 1553 werd hij tot kanunnik benoemd in Geertruidenberg (waarbij hij genoemd wordt Bierens alias Dielen) ¹⁸⁾.

11) W.V., R. 92, f. 12v, 30-3-1560.

12) W.V., R. 89, f. 17v-18.

13) W.V., R. 106, f. 10v.

14) W.V., R. 107 en R. 108, f. 43.

15) W.V., R. 113, f. 30v.

16) W.V., R. 92, f. 5, 12-2-1560.

17) A. R. Brussel, fonds Univ. van Leuven, nr. 1289 en 1389.

18) G. Brom, Archivalia in Italië, I₂, p. 125.

Zijn belangrijkste werk speelde zich af in de stad 's-Hertogenbosch, waar hij vanaf 1561 kanunnik en vanaf 1563 kapitteldeken werd. Als zodanig was hij de rechterhand van de eerste drie (!) bisschoppen van 's-Hertogenbosch. Tevens was hij officiaal van het bidom Augsburg en Kamerijk. Hij stierf op 4-7-1585 en werd in de St. Jan te 's-Hertogenbosch begraven.

Zijn grafzerk is gereproduceerd in C. F. X. Smits, *De grafzerken*, p. 270.

Het rechterlijk archief in 's-Hertogenbosch zou wellicht een boeidscheiding en de namen van vele neefjes en nichtjes kunnen opleveren !

II c Jan Dielen, van beroep waarschijnlijk valkenjager ²⁰). Hij was ook schout van de heer van Waalre en Valkenswaard in 1568 ²¹). Eerstens huwt hij Engel Willemsdochter Sanders, die hem een dochter Dielen (voornaam !) schonk ²²). Vervolgens huwt hij Elisabeth, dochter van Willem Hendricx, die hem schonk ²³) :

a Lucas, volgt ad III a.

b Henrick, volgt ad III b.

c Martyne, huwt Henrick Ruthzoon Moescops, voor welk huwelijk de voorwaarden dateren van 1598 ²⁴). Het echtpaar Moescops - Dielen testeerde voor notaris van Gerwen te Eindhoven op 26-11-1640 ²⁵). Hun kinderen kan men opgenoemd vinden in R. 46, f. 212 van het G.A. te Eindhoven.

d Mr. Gielis of Egidius, volgt ad III c.

e Willem, volgt ad III d.

f Elisabeth, huwt Jan Ooms, zoon van Willem Ooms uit Mierlo en van Johanna Heeren. De familie Ooms uit Mierlo - Eindhoven voert als wapen drie zilveren golvende dwarsbalken op blauw, het schildhoofd van blauw beladen met drie zilveren lelies naast elkaar. Jan Ooms was president-schepen te Eindhoven ²⁶).

II d Goeyaert Dielen, verkoopt zijn ouderlijk erfgoed in 1568 ²⁷) en woonde waarschijnlijk niet te Valkenswaard. Van hem is me alleen een dochter Elisabeth bekend, die bij haar neef Jan te Leuven en later te Rijssel inwoonde ²⁸).

19) L. H. C. Schutjes, *Geschiedenis van het bisdom 's-Hertogenbosch*, IV, p. 287.

20) W.V., R. 117, f.100v, 16-6-1618.

21) W.V., R. 99, f.18v.

22) W.V., R. 106 (II), f.10, 17-3-1578.

23) W.V., R. 117, f.100v, 16-6-1618.

24) Doos hist. bescheiden, nr. 34.

25) R. 44, 6-5-1648. Het testament zelf is verloren gegaan.

26) Zie nog uitgebreider bij B.W. van Schijndel, *Les van Zeeland*, p. 170.

27) W.V., R. 99, f.7v.

28) A. R. Brussel, *Fonds univ. van Leuven*, nr. 1289, 1389.

II e Petra Dielen, erft gedeeltelijk en koopt voor de rest het ouderlijke huis ²⁹⁾). Zij huwt Lauwreys Huybrechts en zijn beiden overleden voor 1603 ³⁰⁾).

Van hun kinderen zijn onder meer bekend :

- a Elisabeth, huwt in 1561 Jan Janszoon Vrijssen, waarvoor de huwelijksvoorwaarden dateren van 19 juli van dat jaar ³¹⁾. Vanaf begin april 1609 woonde ook zij, als weduwe, bij haar neef Jan te Rijssel in ³²⁾ tot op 26 juli 1610.
- b Dingen, huwt Peter Ariaen Ariaen Danckers ³³⁾ ;
- c Mr. Lauwreys, die als kinderen had o.a. Dielis en Lauwreys ³⁴⁾ ;
- d Mr. Symon
- e Mr. Joest, pastoor te Valkenswaard
- f Peter
- g Jan
- h Lucas.

III Johan Dielen, geboren te Kapelle op den Bos bij Mechelen, aanvankelijk kanunnik in 's-Hertogenbosch en rector van de latijnse school aldaar. Vervolgens werkzaam te Leuven als regent van „de Valk” van 4 juni 1589 tot eind mei 1598. Vestigt zich als kanunnik te Rijssel, waar hij overleden is in 1611.

Hij maakte zijn uitgebreide testament op 14 november 1609 : Allereerst wenst hij begraven te worden in de Pieterskerk te Rijssel, met het volgende, niet al te bescheiden grafschrift :

„Johannes Dilenus, quondam presbiter et huius ecclesiae canonicus, alias Sylvaeducis ac Lovanij, et denique in hoc seminario de studiis juventutis bene mereri conatus, tandem terrae redditus, hic sperans metuensque novissimae terrae tubae cantum exspectat pie lector, conciliando sibi magnae diei illius judici hoc annemosijno voto exposcens, obijt...”.

Vervolgens deelt hij legaten uit aan zijn zuster Adriana, zijn broer Lucas, zijn zuster Johanna, zijn nicht Johanna Wambeys (praefecte van het huis de Lomelen in het Leuvense begijnhof), aan Elisabeth van Koudekercken begijn te Antwerpen en haar broer Lambrecht, aan zijn nicht Elisabeth dochter van Godefridus Dielen, aan zijn nicht Elisabeth dochter van Lauwereyns Huybrechts. Tevens sticht hij zes beurzen te Leuven en Rijssel voor studenten uit Valkenswaard, Strijp, Eindhoven, Kapelle

29) W.V., R. 91, f.18v, 23-6-1559

30) W.V., R. 112, f.6.

31) W.V., R. 93, f.14.

32) Zie noot 28.

33) W.V., R. 99, f.18v, 29-7-1568.

34) W.V., R. 114, f.31 en 40 ; R. 112, f.6.

op den Bos, Raamsdonk en Vilvoorden. Als executeurs testamentairs stelt hij zijn medekanunniken aan Nicolas Flivois en Gerard le Febre.

Van zijn enig bekende werk „Grammatica linguae latinae” is geen enkel exemplaar bekend³⁵). Nederlandse studenten die te Leuven van de beurzen genoten hebben vóór 1619, waren onder meer : Henricus Pott uit Amersfoort, Josephus Brouerius uit Gemert (de latere pastoor van Oss-Berchem), Godefridus Diepenbeec uit Helmont (de latere pastoor van Herentals), Guilielmus van Breugel uit Valkenswaard, Jacobus Cassyer uit 's-Hertogenbosch (de latere deken van Orthen), Theodorus Sprangers uit Oss, Andreas Boogarts uit Heeswijk (de latere pastoor van Schijndel), Petrus de Castro en Hendricus Timmermans, beiden uit Oisterwijk. Te Rijssel waren in 1644 bursarii Johannes Luytelaer en Johannes Andreas Daems³⁶). Voor latere pogingen om in het bezit van de beurzen te komen, zie mijn Genealogie van Dijck (Culemborg 1966), p. 21 en 29.

III a Lucas Dielen, huwt eerstens Willemke, dochter van Jan Gerarts en van Anneke N.³⁷). Zij schonk hem enkele kinderen³⁸). Tweedens huwt hij Heylken, dochter van Wouter Henricks uit Gestel³⁹). Kinderen, waarschijnlijk uit het tweede huwelijk :

a Jenneke

b Peter

c Elsken

d Lijsken

e Heylken

f Cathalijn, huwt Gerit Peters van Houtert. Haar kleinzoon Gerard Lucas van Houtert vroeg in 1720 een studiebeurs aan, afkomstig uit de fundatie Dielen⁴⁰).

g Jan, geboren p.m. 1665, burgemeester van Gestel en arm-meester⁴¹).

h Willemke.

(wordt vervolgd)

35) L. H. C. Schutjes, Geschiedenis, IV, p. 410.

36) Zie noot 28.

37) W.V., R. 114, f.46.

38) W.V., R. 115, f.17, 2-4-1610.

39) R. 328, f.10, 13-4-1646.

40) R. 345, 31-12-1720.

41) R. 345, 31-12-1720.

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie
p.a. J. v. Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.
Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Antwoord.

Quirijnen-van Beek. Br. L. 20, 32.

Vragensteller ontving van Broeder Livinus van Leo te Boechout (B.) de mededeling dat het huwelijk van Jacobus Quirijnen en Cornelia van Beek werd gesloten te Hoogstraten (B.) op 18 december 1815.

Jacobus Quirijnen is de zoon van Waltherus Quirijnen en Cornelia Rombouts, terwijl Cornelia van Beek de dochter is van Joannis van Beeck en Cornelia Roelans.

Nieuwe vragen.

Hermans. Inlichtingen gevraagd omtrent overlijden, huwelijk van Joannes Antonius Hermans, ged. Cuijk a/d Maas 17.1.1795. Catharina Hermans ged. Cuijk a/d Maas 28.12.1799 en Adriana Hermans ged. Cuijk a/d Maas 29.4.1804 allen kinderen van het echtpaar Christiaan Hermans en Theodora Maria Veronica Driessen.

Van Hoof. Gevraagd overlijdens- en eventueel huwelijksdatum van Adina Maria van Hoof, geb. Veghel 4.8.1835 dochter van Lambertus van Hoof en Wilhelmina van Dooren.

Scheij Gevraagd overlijdens- en eventueel huwelijksdatum van Christina Scheij, geb. Veghel 25.4.1817 dochter van Antonius Scheij en Elisabeth Manders.

Manders. Huwelijks- datum en -plaats van Lamberta Manders en Petrus Schamp omstreeks 1842.

4125 Riehen (Zwit.) Hubgaesschen 5, P. M. J. Breukers

Aan dit nummer werkten mee :

Kees van Watering, P. Turcqstraat 13, Bergen op Zoom
Dr. J. Belonje, Nassaulaan 39, Alkmaar, postbus 107

Mr. J. L. Rijndorp, Novalieweg 36, Hattem

F. J. van Ettro, Poirterslaan 40, Eindhoven

Drs. G. J. A. Schampers, Helenastraat 65, Uden

Dr. J. A. M. van Moll, 10 Lymbourne Close, Belmont

Rise, Belmont Surrey (Engeland)

Drs. L. G. van Dijck, Rozenstraat 1, Utrecht

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijck; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20

— No. 9 en 10 —

SEPT. OKT. 1971

GENEALOGIE DIELEN

door Drs. L. G. van Dijck

(vervolg van pag. 127)

Lucas kocht op 7 februari 1606 een huis, hof en „tymmeragien” in de Begijnenstraat te Eindhoven voor 975 gulden. Verkopers waren zijn eigen broers Gielis en Henrick, zodat hier waarschijnlijk het ouderlijk huis gekocht werd ⁴²⁾. Vóór die datum woonde Lucas waarschijnlijk in een huis in de Torenstraat te Eindhoven, dat verkocht werd aan Jan Ghyesberts van den Biest voor 208 gulden en enkele vaste lasten ⁴³⁾. Verder is over Lucas niets bekend.

III b Hendrick Dielen, studeerde aanvankelijk te Leuven van 1607-1610 ⁴⁴⁾. Hij vestigt zich te Woensel, waar hij vanaf p.m. 1627 schepen was, later president-schepen en H. Geestmeester. Hij trouwde er Elisabeth van den Water, vermoedelijk uit Waalre, dochter van Geraert Dircks van den Water en van Anneke N. ⁴⁵⁾. Tesamen met zijn vrouw testeerde hij voor notaris Van Campen op 22 augustus 1661. Later, als weduwnaar,

42) R. 36, f. 4v.

43) R. 36, f. 14.

44) N.A. 1220, nr. 113, 11-12-1668.

45) N.A. 1221, nr. 100, 24-9-1669. De verklaring van de bejaarde Hendrik daarin afgelegd is apert foutief. Hij doet het voorkomen, alsof de beuzenstichter Johan Dielen te Rijssel (III) zelf kinderen heeft gehad. Dat is, gezien diens eigen testament, zeker niet waar.

testeerde Henrick nogmaals op 2 juli 1670 te Woensel ⁴⁶⁾). Hij overleed dat jaar tussen 2 juli en 5 augustus te Woensel en liet de volgende kinderen na ⁴⁷⁾ :

a Jan, volgt ad IV.

b Maria, huwt Henrick Jan Hertroys, uit een zeer oude woenselse familie, genoemd naar het goed „Hetsrode”. Zij overleed voor 29 augustus 1669 ⁴⁸⁾, waarna haar man hertrouwde met Jenneke Willem Martens ⁴⁹⁾.
Zie verdere gegevens elders ⁵⁰⁾.

c Jacob, geboren p.m. 1638, schepen en burgemeester te Woensel ⁵¹⁾. Hij werd er begraven op 23 oktober 1723, zonder kinderen na te laten ⁵²⁾.

d Gerrit, schepen te Woensel ⁵³⁾. Trouwde er 31 oktober 1677 met Ida, dochter van Tomas Laureyssen. Gerrit overleed te Woensel tussen 1716 en 1719, zonder kinderen na te laten ⁵⁴⁾.

e Elisabeth ⁵⁵⁾.

f (?) Thomas. Hij wordt vermeld als voogd over de kinderen Hertroys-Dielen en wordt dan in betreffende acte Thomas Jan Dielen genoemd ⁵⁶⁾.

III c Mr. Gielis Dielen, cantor van het kapittel te Eindhoven, rector van de kerk van Tongelre, van ongeveer 1597 tot 1617 ⁵⁷⁾. Met zijn broers Henrick en Lucas was hij mede executeur van het testament van de beurzenstichter Jacob Franssen van Lieshout, pastoor te Eindhoven ⁵⁸⁾. Gielis was baccalarius in de beide rechten ⁵⁹⁾. Zie verder over hem L.H.C. Schutjes, Geschiedenis. V, p. 742-743.

III d Willem Dielen, verhuisde rond 1600, als valkenjager (?) naar Kassel in Hessen. Zijn belangen in Brabant werden waargenomen door zijn zwager Jan Willem Ooms ⁶⁰⁾. Van zijn kinderen zijn slechts bekend :

46) N.A. 1222, nr. 59, 2-7-1670.

47) N.A. 1222, nr. 100, 5-8-1670.

48) N.A. 1221, nr. 93, 29-8-1669 (testament van Hendrik Hertroys en diens tweede vrouw Jenneke Willem Martens).

49) Zie noot 48.

50) N.A. 1255, 27-9-1703; N.A. 1221, nr. 93, 31-8-1669.

51) N.A. 1232, nr. 32 (1678); nr. 190d (1680); 1235, nr. 67, (1688).

52) N.A. 1248, 20-9-1715; begraafboek Woensel, 23-10-1713.

53) Charterdoos 53, nr. 76 (1680).

54) R. 285, f. 116 (1716); f. 154 (1719); N.A. 1260, 21-12-1723; een erfscheiding in R. 291, 16-5-1709.

55) N.A. 1271, nr. 3, 20-1-1735.

56) R. 50, f. 185, 18-4-1671.

57) Smits, Beknopte geschiedenis van Eindhoven, I, p. 92-93.

58) A. van der Does de Willebois, Studiebeurzen, II, p. 358.

59) Bossche Bijdragen, 27 p. 62.

60) R. 60, nr. 524, 3-7-1601.

- a Elisabeth de Oude, gehuwd met Johann Furhanss.
- b Elisabeth de Jonge, gehuwd met Johann Vogels. Beiden woon- den te Kassel en verklaarden in 1633 kwijting van alle lasten en plichten aan hun oom Henrick Rutten Moescops⁶¹).

IV Jan Dielen, huwde de Woenselse Maria van Ostade, dochter van Joost Janszoon van Ostade. Ik vermoed dat Jan jong ge- storven⁶²). Maria is nog in leven in 1710⁶³). Kinderen uit dit huwelijk :

- a Hendrik, geboren Woensel en gedoopt 14 oktober 1674, jong overleden.
- b Heylke, huwt te Eindhoven 17 november 1691 Willem Rolofs van de Ven, weduwnaar van Agniet Dircx van Woensel⁶⁴). Willem overleed vóór 14 november 1701⁶⁵), terwijl Heylke op 30 oktober 1730 te Eindhoven begraven werd.
- c Catharina, gedoopt te Woensel ca 1672⁶⁶). Zij huwde Jan Veders of Veters, zoon Gerrit. Een van hun zoons zou in Ant- werpen gaan wonen⁶⁷).
- d Josina, gedoopt te Woensel 13 mei 1678. Zij huwde Gerrit Adriaens Verhoeven.
- e Hendrik, volgt ad V.
- f Elisabeth, huwt 17 februari 1699 Bartel van den Vorst te Woensel.

V Hxdrik Dielen gedoopt te Woensel 14 april 1680 schepen van Woensel⁶⁸). Overleden na 1725 te Eindhoven, waarheen hij verhuisd was.

Hij testeerde op 22 juni 1725⁶⁹). Hij was op 22 mei 1706 in ondertrouw gegaan en huwde op 8 juni met Maria Kievits, de dochter van Hendrik. Zijn vrouw schonk hem drie kinderen, en werd zelf begraven op 2 juli 1716 te Woensel. De drie kinde- ren waren :

- a Hendrien, huwt eerstens op 29 mei 1734 te Woensel Petrus Bogaerts, aan wie zij een dochter schonk Catharina Bogaerts. Vervolgens huwde zij op 30 juni 1737 te Woensel (ondertrouw 15 juni 1737) Johan van Dijck, geboren te Geldrop als zoon

61) R. 41, f.209.

62) Jan blijkt nog in leven te zijn op 21-4-1682, volgens N.A. 1231, nr. 203.

63) R. 265, f.63.

64) R. 55, f.245v, 8-7-1692 ; f. 247, 8-7-1692 ; N.A. 1258, 4-8-1729.

65) R. 561.

66) N.A. 1279, nr. 87, 1-3-1755.

67) N.A. 1279, nr. 87, 1-3-1755 ; N.A. 1248, 20-9-1715 ; R. 266, f.177v, (1731) ; R. 265,

f.216-217, (1723) ; R. 320, 28-11-1749.

68) R. 265, f.197v. (1722) ; f.213v (1723).

69) N. 1258, 22-6-1725.

van Godefridus en van Johanna Maria van de Heuvel in 1713. De goederen, Van Dijck aangekomen van zijn schoonouders, werden verkocht op 23 mei 1750. Zie verder uitgebreid over hen : L. G. van Dijck, *Genealogie van Dijck*, p. 22.

b Jan, waarschijnlijk op jeugdige leeftijd overleden.

c een kind, begraven te Woensel 3-11-1717. Uit de beschrijving van de boedel van het kind, van 3-11-1717 weten we dat haar naam Margriet was ⁷⁰⁾).

Aanvullingen :

Lucas Dielen (II b) werd op 9 februari 1555 lid van de Maria-broederschap in de kerk Maria del Anima te Rome volgens het *Liber Confraternitatis*, p. 145.

Jacob Hendrik Dielen (III b ad c) had in 1717 een zoon Jan, die vóór zijn vader, ongehuwd, overleed (Kerkerekening Woensel, 1717, f. 7).

Met het voorafgaande bleek niet met zekerheid aan te sluiten :

I *Eindhoven-Gestel-Strijp* : Lucas Jan Dielen, gezien de voornamen zeker familie van de hier behandelde familie. Hij huwde Anna van Neerven of Nederveen, dochter van Andries. Hij overleed voor 23 april 1743 ⁷⁰⁾).

Anna van Neerven overleed te Gestel voor 21 augustus 1748, na van tevoren testament te hebben opgemaakt. ⁷¹⁾).

In 1721 had haar man enkele panden gekocht te Eindhoven ⁷²⁾). Het echtpaar had geen kinderen.

II Jan Dielen x N.N. : waaruit :

a Maria x Joost Hogers.

b Antonetta x Adrianus Jan Peters van der Heyden ⁷³⁾).

III Anthonis, Tryuken, Willemke en Marike Dielen, alle kinderen van Anthonis Dielen (1585) ⁷⁴⁾).

V *Woensel* : Wijlen Lambert Dielen x Maria Habraken, waaruit : Dielis, Hendrik, Jenneke, Petronella. Lambert werd begraven te Woensel op 3 december 1729, en wordt ook Lambert Dielis genoemd ⁷⁵⁾).

70) R. 117, f. 77v.

71) R. 117, f. 111.

72) R. 62, f. 188, 6-12-1721.

73) R. 151, f. 96, 1737.

74) R. 60, nr. 153, 28-5-1595.

75) N. 1262, anno 1731.

- VI *Tongelre* : Simon Dielen uit Tongelre x Jenneke, dochter van Henrick Wouters en Anneke Jans, wonend te Heyst in 1625 ⁷⁷⁾).
 - VII *Stratum* : Cornelis Jan Dielen, proviseur van het weeshuis te Stratum in 1669 ⁷⁸⁾).
 - IX *Son* : Jan Daniels Dielen te Son in 1545 ⁷⁹⁾).
 - X *Nuenen* : Jan Wilhelm Dielen x Maryke, dochter van Huybrecht Yewens in 1601 ⁸⁰⁾).
 - XI *Eersel* : Ancelmus Jan Steven Dielen ; 16' eeuw.
Wouter en Mariken, kinderen van Hendrick Dielen en van Thoniken dochter van Wouter Jan Thoonen. Johannes Stephani Lemmens x N.N. : kinderen o.a. Stephanus, die genoemd wordt Stephanus filius Johannis Stephani Dielen ⁸¹⁾).
 - XII Anthony Wouter Dielen te Eersel en Cathalijn zijn moeder, 1722 ⁸²⁾).
 - XIII Boedelbeschrijving van wijlen Catelijn Hendrick Peter Dielen te Eersel, voor haar zuster Heyltjen ⁸³⁾ in 1689.
 - XIV *Vessem* : Jan Dielen x Haryke, dochter van Hendrick Meysen. Haar zuster is Aelken Meyssen, gehuwd met Dirk Verkoyen ⁸⁴⁾ ; De Vessemse Dielen zijn waarschijnlijk familie van de Woenselse tak ⁸⁵⁾).
 - XV *Oerle* : Geertruyt, weduwe van Mathijs Dielen in 1509 ⁸⁶⁾).
- N.B. : Waar geen aparte vermelding bijstaat, is de bron het G.A. te Eindhoven. W.V. betekent : Archief Waalre - Valkenswaard, berustende in het R.A. te 's-Hertogenbosch.

77) R. 34, f.77.

78) R. 46, f.11.

79) R. 29, f.28, 19-6-1545.

80) R. 18, f.87, 12-1-1601.

81) Rentmeester Gener. 136, f. 63 en 81.

82) R. 62, f.220v, 31-10-1722.

83) Eersel, R. 46, f.178, 20-1-1689.

84) R. 40, f.244v en 249v, 7-5-1630, 1-6-1630.

85) Woensel, R.55, f.248v, 29-7-1692.

86) Oerle, R. 263, 9-2-1509.

JR. ARENT VAN THIENEN VAN BERLICUM EN DE ZIJNEN

door Dr. J. Belonje

Hoe het bij de dorpskerk en de Aa gelegen aanzienlijke kasteel Berlicum, dat kort na 1803 geheel gesloopt werd er uit gezien heeft demonstreerde wijlen Jhr. Mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt ons aan de hand van twee zeer geslaagde prenten van

H. Spilman in het nog steeds zeer gezochte werk de „Afbeeldingen van Kerken, Kasteelen en andere Gebouwen in Oostelijk Noordbrabant”¹⁾). In de bijbehoren tekst zette deze kenner van N.-Brabant uiteen hoe het huis te Berlicum, ook wel geheten „Het Huis ter Aa” op 6 augustus 1659 verkocht is geworden aan Arnout van Thienen, heer van Berlicum en zijn vrouw Ermgard van Lijnden, daarbij berichtende dat v. Thienen op 13 januari van het volgende jaar ook de plaatselijke heerlijkheid aankocht. Verder wordt hier verhaald dat het echtpaar grote schulden maakte tengevolge waarvan èn huis èn heerlijkheid daarvoor in beslag werden genomen om eindelijk bij de brandende kaars te 's-Hertogenbosch te worden geveild op 13 maart 1687.

De Van Thienen's behoorden, bepaald ook door hun relaties onder de eersten in de lande ten tijde van de Republiek. Over de familie is op allerlei plaatsen het een en ander gepubliceerd, hetgeen in grote lijnen samengevat in de volgende genealogische notitie moge worden voorgesteld :

I. Jacob van Thienen was met zijn vrouw N. van Borssele reeds vóór 18 maart 1560 overleden. Hun kwartieren worden opgegeven Van Thienen-Van Borssele-Van de Rienat en Boeckelaer²⁾). Uit dit huwelijk volgt sub II een zoon, die in 1560 nog zeer jong was :

II. Andries van Thienen, geb. Ooltgensplaat, Eerste Meesterknaap van Holland en Westfriesland, trouwde 1. Elisabeth van Rattallier, dochter van Joris, president van het Hof van Utrecht en Margriet van Loo ; trouwde 2. 27 december 1629 in de Langeveldse kapel bij Noordwijk Clara Carpentiers, van Leiden. Kinderen :

1. Philips van Thienen, pandheer van Berlicum, Middelrode en Kaathoven sedert 20 april 1647, luitenant-kolonel in het Regiment van Brederode, commandeur van 's-Hertogenbosch, overleden 26 juli 1654 en begraven (een rouwkas opgehangen) aldaar in de St. Jan. Hij bezocht Italië en trouwde op Nieuwjaarsdag 1628 (oude stijl) Walburgis van Lijnden, overleden 13 juli 1648, dochter van Frans tot Grunsvoort en Anna Agnes van Lijnden van Hemmen en Blitterswijk ; zonder kinderen.

1) Z.pl. en j., Ie stuk, afb. 16 en IIe stuk afb. no. 51. - Voor het volgende zie Ie stuk, bldz. 27/30. Zie ook „Tegenwoordige Staat der Vereenigde Nederlanden II. Beschrijving der Generaliteits Landen”, Amsterdam 1751, bldz. 159 en A. J. van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden”, I, Gorinchem 1839, bldz. 8.

2) De namen v. Borssele en Beucelaer kwamen in Den Haag voor ; vgl. M. G. Wildeman „Aanteekeningen uit de Rentmeestersrekeningen der Groote- of St. Jacobskerk te 's-Gravenhage”, 's-Gravenhage 1897, bldz. 32 en 71.

31 juli 1676 verleden voor notaris J. A. de Wit te Alkmaar op diens ambtgenoot Cornelis Kessel aldaar volmacht verstrekte „omme te vorderen, innen ende ontfangen de lijff en losrenten die zijn edelheit jaerlijx opt comptoire alhier te goede heeft mitsgaders de huere van landerijen van sijn Edelheit in Huijgewaert als anders”. Groter wordt echter onze achterdocht bij het lezen van de acte voor diezelfde notaris C. Kessel op 25 september 1680 gepasseerd. Want jr. Arent verleende toen een volmacht op zijn oudsten zoon Jr. Godert teneinde deze in de gelegenheid te stellen bij zijn pachters, molenaars, „koymannen, thienders, chijnsers” en alle anderen, die iets van landerijen, molens, kooien, tienden, tijnsen „off andere effecten van hem Heere Comparant gebruijcken” het aan hem verschuldigde te innen, met aanzegging, dat betalingen aan de Vrouwe van Berlicum - derhalve aan Arent's echtgenote! - door hem als ongeldig zouden worden beschouwd. Van deze opdracht zou zekerheidshalve tevens kennisgeving geschieden aan de Heer Pieter van Ewijck, destijds fungerende als drost der heerlijkheid. Blijkbaar verzeilde de debiteur in telkens groter wordende geldverlegenheid, want in de acte van 15 september 1685 gepasseerd voor notaris S. Spont te Alkmaar gaf hij, destijds te Egmond-Binnen gevestigd, een volmacht op Mr. Cornelis Schooft, raad der stad 's-Hertogenbosch om, ditmaal „met communicatie van de Vrouw van Berlicum” (!) hetzij in publieke veiling, hetzij onderhands te verkopen „de hooge heerlijkheyt van Berlicum met hooge en middelbare juridictie etc. mitsgaders alle syne appendentien en dependentien tot en aan de selve heerlijkheijt behorende ende soo die aan hem heere constituant is opgedraagen volgens inhoudende en naar luyt van de brieven op hem constituant gepasseert. Item de huijsinge van Berlicum, de landerijen genaamt de Ruijtcamp het vischgemeer van der Cammens Pol ⁴⁾ ende het hooge Cant, meede sulcx ende soodanich de selve in de genoemde heerlijkheijt Berlicum geleegeen sijn ende met hunne lasten en voordeelen, als in de oude Brieven geexpresseert staat de vercochte parthije ofte parthijen aan de copers ofte coopers te transporteren ende op te draagen naar stijle en maniere, van die plaatse hem constituant daer van te ontsetten, den copers ofte coopers daer aen ende in te vestigen en gront eijgenen, de uijtgelooftde cooppeninigen van de copers te ontfangen...”

4) Jhr. Mr. van Sasse van Ysselt „Afbeeldingen”, I, bldz. 30 noemt het „Verkammenshof”; zie ook bldz. 27; dezelfde „De Voornamen Huizen van 's-Hertogenbosch”, I, II en III, 's-Hertogenbosch 1910 passim. Vgl. ook Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins „Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de Kerken der Provincie Noord-Brabant”, Utrecht 1924, dl. I, bldz. 251 en II bldz. 285.

Daarbij strekte de volmacht om met de binnen gekomen koop-sommen de kapitalen die opgenomen waren en de verdere schulden van de comparant af te lossen, waarbij hij „evenwel verstaat dat ijmant van zijn kinders hem met de voorsz te doene vercopinge oft eenige van zijn affaires sal moogen bemoeijen, of hem heere geconstitueerde ter saacke van dien eenige de minste moeilijkheijt in off buijten Rechten aendoen”.

Ook hierbij bleef het nog niet want vervolgens verscheen ir. Arent alweer bij een Alkmaarsen notaris, thans voor notaris A. van der Goes, op 30 maart 1683. Als te Egmond-Binnen wonende machtigde hij ditmaal de notaris P. Staal te Utrecht om aan Mr. Neicolaas Kien, advocaat te Alkmaar als procuratie hebbende van de vroedschappen aldaar Johan Kien en Adriaan van Veen het huis, erf, stalling, koetshuis c.a. in de Heerestraat te Utrecht op de hoek van het Jerusalemssteegje tussen dat steegje en het huis van Dr. van Gessel (later de Griffier Valstrik) alsook enige rentebrieven over te dragen. Dit woonhuis was geerfd van zijn tante, de weduwe van de kapitein Michiel Teutelaar, die het zelf had bewoond ⁵⁾).

Tijdelijk heerste er vervolgens blijkbaar enige rust, maar op 3 mei 1687 moest jr. Arent, steeds te Egmond-Binnen residende, opnieuw vermogensbestanddelen afstoten. Hij compareerde daartoe weer voor de notaris Van der Goes en zijn kopers waren dezelfde personen als in 1683. Ditmaal waren het diverse losrente-brieven staande op de namen van de gezusters Adriana en Elisabet van Duivenvoorde. Deze freules, die te Alkmaar gewoond hebben waren jr. Arent's tantes. Zij hadden daar testamenten gemaakt respectievelijk voor de notarissen Pieter Fransz. en A. C. Heemskerk op 12 augustus en 17 november 1654, terwijl haar bezittingen tezamen met die van de weduwe van de kapitein Teutelaar na eerst nog vererfd te zijn op Isabella van Thienen na overlijden van laatstgenoemde aan jr. Arent vervallen waren ⁶⁾). Inmiddels waren reeds de bezittingen, die de Van Duivenvoordens en de Van Thienens in de Schermer hadden bezeten ook al te gelde gemaakt.

Men krijgt de indruk, dat alleen de overdracht van het Utrechtse woonhuis in 1683 nog geen voortgang heeft gehad, want op 16 mei 1687 verscheen jr. Arent opnieuw met Kien en van Veen bij notaris van der Goes om daarvan de verkoop, die mondeling reeds op 24 maart te voren overeengekomen zou zijn, thans „in scriptis” vast te leggen. Beslist werd daarbij, dat de koopsom

5) Ten Raa en De Bas „Het Staatsche Leger” II, Breda 1913, bldz. 268.

6) Zie mijn „Gedenkwaardigheden” N.-Holland I, Utrecht 1928, bldz. 40 sub 83.

f 1200,— zou bedragen in contant geld te voldoen, met dien vespande, dat de wederpartij een hypothecaire vordering van de weduwe van Mr. Cornelis van Wyckerslooth ⁷⁾ op het perceel voor haar rekening nemen zou.

Het duurde toen weer niet lang of de ongelukkige debiteur begaf zich uit Egmond opnieuw naar notaris van der Goes. Op 21 augustus 1687 namelijk verscheen hij daar te Alkmaar om een volmacht te verstrekken op de kapitein-luitenant van Hammerstein uit Leeuwarden en op jr. Gijsbert van Thienen te Tiel om f 300,— in te vorderen, een som, die hem toekwam van „de Ed : Hoog Mo : Heer, d'Heer Els, staet generaal en amptman van Bommel ⁸⁾ item soodanige somme van duisent gulden als by uitsprake van den Raad van Braband, jonker Philip van Thienen schepen van 's-Hertogenbosch aen en ten behoeve van hem constituant is bevonden en verstaen verschuldigt te wesen en dat ter saeck een wegens het drost ampt van Berlicum mitsgaders omme gemelte Jor. Philip van Thienen af te vorderen rekening, bewijs en reliqua van soodanige meubile goederen als deselve Jor. Philips van Thienen van hem heer constituant onder sich heeft geslagen en behouden ; noch omme jnsgelijcx te ontfangen de revenuen en incomsten van de vogelkoy gelegen tot Deutere ⁹⁾, item van het Lant gelegen tot Orten omtrent 's-Hertogenbosch, als mede van het Lant tot Rumt en Bommel in Gelderland, alle de Heer comparant in desen toebehoorende voorts soodanige schulden en restanten als hij Heer Comparant van de bruijckers vant voorsz lant tot Orten jndertijt, alsnog te goede is hebbende met een en gelijk van zijn comparants voorsz debiteuren te rekenen en liquideren rekeningen te sluijten en salderen quitantie van de respective ontfangen penningen te passeeren...”

Maar klaarblijkelijk waren van dit resterende bezit de revenuen ook al niet toereikend gebleken om zich de crediteuren van het lijf te houden, immers jr. Arent moest zich op 7 mei 1688 opnieuw uit Egmond komende bij notaris van der Goes vervoegen om thans zijn bezit te Rumpt „sodanige twintigh en een halff morgen lants, soo leen als allodiael” van de hand te doen. Daartoe verleende hij nu volmacht op Jr. Johan van Welderen ¹⁰⁾ te Tiel : deze zou dan voor de leen-formaliteiten zorgen en voor

7) „Nederland's Adelsboek” XLVI, 1953, bldz. 513 sub IV.

8) Hij was Diederik van Els tot de Boelenham en Enspijk, raad van Gelderland, lid der Ridderschap, enz., vgl. bldz. 281 Mr. P. A. N. S. van Meurs „De Ridderschap van het Kwartier van Nijmegen”, 's-Gravenhage 1899.

9) Van der Aa „Aardrijkskundig Woordenboek der Nederlanden” III, Gorinchem 1841, bldz. 268.

10) Jr. Johan van Welderen tot Valburg ; zie bldz. 333 Mr. van Meurs „De Ridderschap v. Nijmegen”.

de overdracht op Von Hammerstein, die, mogelijk als uitvloeisel van de door hem ontvangen opdrachten nog wel het een ander met zijn zwager te vereffenen zal hebben gehad.

Korte tijd daarna schijnt jr. Arent overleden te zijn, waarschijnlijk nog te Egmond-Binnen waar hij vrij zeker als huurder van een van de daar vrij talrijke kleine buitengoederen woonachtig zal zijn gebleven. Door gebrek aan bronnen kon dit laatste evenwel niet worden bevestigd ¹¹⁾ en ik moet dit relaas derhalve tegen mijn zin besluiten met een „cetera desunt”.

11) Voor de verdere documentatie van dit opstel zij verwezen naar „Taxandria” XVI, XXX, XXXIII, XLI en XLVI en „De Nederlandsche Leeuw” XXXI alsmede naar de protocollen van de in de tekst aangehaalde notarissen. In een acte v. notaris D. Hertog te Alkmaar deel 331 notar. archief v. 22 sept. 1681 compareerde vrouwe Catharina Caulier - zij tekende „Caullier” - te Vianen, geassisteerd met Jr. Philips Bellous haar zoon en juffr. Ida Sophia Caullier; vgl. ook Mr. W. Eldering. Niemeyer „De Grafzerken van Vianen” z. pl. 1960, bldz. 3, 9, 17 en 32.

HUWELIJKEN VAN MILITAIREN,
behorende tot het eerste regiment
van de Schotse Brigade in Nederland, ontleend aan
de gereformeerde trouwboeken van 1674 tot 1708
door Dr. Ir. J. Mac Lean

In het jaar 1665 werden de Schotse regimenten in „Nederlandse” regimenten omgezet, want de Schotten waren warme aanhangers van de Stuarts, die in Groot-Brittannië regeerden en daarom vonden de Staten het beter, in verband met de tweede Engelse oorlog (1665-1667), aan het Schotse karakter een eind te maken.

Deze oorlog werd gevolgd door de oorlog van 1672 tegen Engeland, Frankrijk, Munster en Keulen. Pas na de vrede met Engeland (1674) ontmoeten wij weer Schotse regimenten in de Nederlanden, want na dit jaar was het werven in Schotland weer toegestaan. Om deze reden vangt dit opstel met het jaar 1674 aan.

In het jaar 1688 ging het regiment naar Groot-Brittannië en hielp bij het verslaan van de aanhangers van Koning James II, de schoonvader van stadhouder Willem III. In de periode 1689-1697 was het regiment in Britse dienst en vocht tijdens de negenjarige oorlog (1688-1697) in het huidige België tegen de Fransen. In 1698 kwam het regiment weer in Nederlandse dienst.

De bevelhebbers van het eerste regiment waren Walter Scott of Balweary 1655-1673, Henry Graham 1673-1677, Hugh Mac-

kay 1677-1692, Aeneas Mackay 1692-1697, Robert Murray of Melgum 1697-1719.

In de periode 1672-1698 waren Luit. Colonel : Henry Graham 1672, John Lamy 1673, Thomas Buchan 1680, David Colyear 1683, James Douglas 1697.

In de periode 1672-1698 waren Majoor : John Lamy 1672, Alexander Colyear 1673, George Connock 1675, John Colyear 1677, John Buchan 1683, John Cunningham 1694.

In de periode 1674-1689 waren de volgende personen Capt. over de compagnieën :

1. Col. Henry Graham - Col. Hugo Mackay 1677.
2. Johan Colyear 1675 - John Clark 1679, vertrok naar een ander Schots regt, waarna vermoedelijk David Colyear zijn comp. kreeg.
3. John Douglas 1677 - John Buchan 1678.
4. Thomas Buchan - John Gordon 1683 - John Mudy 1688. De voorganger van Buchan was vermoedelijk Herbert van Beaumont.
5. Lt Col. John Lamy 1661 - Walterus Macdonald Boy 1680 - John Macdougall 1687.
6. George Connocke 1675-1687.
7. Johan Abrahah 1673 - Lachlan Maclean 1681 - Eneas Macquay 1684-89.
8. Peter Watkins 1662-1689.
9. Henry Graham junior 1673-1689.
10. B. Floid 1673-1674 - Charles Graham 1675.
11. Maurits Halquet 1673-1675 Everhardt Halquet 1676-1689.
12. Andries Bruce 1673 - Alexander Lamy 1677-1689.
13. Willem Schaep 1679-1689.

Voor de officieren in de jaren 1698-1708 verwijzen wij naar Ferguson, Scots Brigade in Holland, 3 delen.

In het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel XX (1966) werd de periode 1708-1784 behandeld.

Voor andere opstellen over Schotse regimenten raadplege men de Jaarboeken van het Centraal Bureau voor Genealogie vanaf 1965 en De Brabantse Leeuw van 1968, bladz. 97-124.

ZALTBOMMEL

Willem Harpel, corp. in de comp. van Luit. Col. Connocke, tr. 17 maart 1674, ondertr. 1 maart Neelken Adams, j.d. van Bruchem, won. alh.

Jan Yvoor, sold. in de comp. van Luit. Col. Connocke, ondertr. 6 april 1674 Cornelia Laurens, wed. van François Jordan.

'S-HERTOGENBOSCH

Jan van Geffen, j.m. van den Bosch, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 17 nov. 1674 Tanneke Felters, j.d. van den Bosch, won. op de Ulenburgh.
Henrick Paulusz, j.m. van Rhijnberck, tamboer onder Capt. Grahame, ondertr. 2 febr. 1675 Margriet Robbert, j.d. van den Bosch, won. in de Hinthamerstraat.

Hans Hendrick, wedr van Lijsbet Hessels, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 2 maart 1675 Maeyken Hendricx, wed. van Peter Willems, won. achter de Dooven.

Dirck Vos, j.m. van Munster, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 9 maart 1675 Aeltie Hendricx, wed. van Wijnant Jans, won. op de Ulenburgh.

Alexander Magrigor, wedr van Jenneken Alsem, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 27 april 1675 Petronelle Gordijn, wed. van Christiaan van den Brouck, won. in de Hinthamerstraat.

Jan Steyns, j.m. uit Schotland, corp. onder Capt. Hacket, ondertr. 4 mei 1675 Catrina Lamont, j.d. van den Bosch, won. op d'Oude Dese.

GEERTRUIDENBERG

Johan van Eck j.m., sold. onder Capt. Abrahall, in garn. alh., ondertr. 24 maart 1675 Pietertjen Hansse, j.d. van Swoll.

Gerret Reynen wedr., sold. in de comp. van Capt. Graham, in garn. alh., tr. april, ondertr. 31 maart 1675 Anneken Pieters van Leuwe, won. alh., wed. van Adrian Joppe.

Jonker Alexander Lamy, vaandrig in de comp. van Lt Col. Johan Lamy, in garn. alh., ondertr. 9 juni 1675, att. naar Utrecht, Juffr. Aletta van Wijk j.d., won. te Utrecht.

'S-HERTOGENBOSCH

Jan Guchry, wedr van Geertruyt Alderdis, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 21 dec. 1675 Lijsbeth Calners, j.d. van Maastricht, won. op de Vuchterendijk.

Andries Makalaer, wedr van Janneken van Slijp, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 18 jan. 1676 Maria Philips, wed. van Hendrick Jans, won. in de St. Jorisstraat.

Johannes Harmans van der Spoel, j.m. van Bergen op Zoom, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 14 maart 1676 Lijsbeth Maes, j.d. van Leven, won. in de Volderstraat.

Peter van Vlijmen, j.m. van den Bosch, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 18 juli 1676 Cornelia Hendricx, j.d. van den Bosch, won. op den Ulenborgh.

BREDA

Casper Pieters wedr, capt. des armes onder Capt. Coljers, tr. 22 juni 1676, ondertr. 30 mei Maria Stevesant, j.d. van Breda, won. bij de Donghstraat.

ZALTBOMMEL

Paulus Jansen, sold. in de comp. van Lt Col. Lamy, ondertr. 8 juli 1677
Lijsbeth Janssen, tot Bommel.

Jacob Lindemans, sold. in de comp. van Capt. Watkin, ondertr. 2 sept.
1677 Maria Hendriks, j.d. van Bommel.

Willem Stephans wedr, sold. in de comp. van Capt. Doegelas, ondertr.
2 sept. 1677 Christina Govers van de Beek, wed. van Wouter Alberts van
Leur, won. tot Bael.

Dierck Joosten, sold. in de comp. van Capt. Watkin, ondertr. 2 sept. 1677
Engeltje Teunisse, tot Bommel.

Robbert Nickol, corp. in de comp. van Maj. Connocke, ondertr. 2 sept. 1677
Claeske Jacobs, j.d. tot Bommel.

Jan Philipson, sold. in de comp. van Capt. Bemont (Beaumont), ondertr.
2 sept. 1677 Janje Driessen, wed. van Jan Pardon, tot Bommel.

Lambert Polman, sold. onder Col. (?) Lamy ondertr. 9 sept. 1677 Aaltje
Berents, wed. van Cornelis van Limmen.

Christiaan Hendriks van Uytrecht, sold. in de comp. van Col. Mackay, onder-
tr. 19 sept. 1677 Heyltje Niessen, j.d. tot Bommel.

Lambert Lambertsen Decker, sold. in de comp. van Maj. Connocke, onder-
tr. 4 nov. 1677 Gijsbertje Pieters de Swart.

John Saars, adelborst in de comp. van Col. Mackay, ondertr. 4 nov. 1677
Engelke Jans, j.d. tot Bommel.

Vincent de Neschoa, sold. in de comp. van Capt. Douglas, ondertr. 30 dec.
1677 Geertrui Jansen.

Richard Spens, sold. onder Capt. Watkin, ondertr. 13 jan. 1678 Ariaenje
Geurs, tot Bommel.

Wouter Hermans, in de comp. van Maj. Connocke, ondertr. 20 jan. 1678
Metje Gossens, tot Bommel.

Jan Hankenius, sergt in de comp. van Col. Mackay, ondertr. 10 febr.
1678, att. geg. naar Haaften, Adriana de Born, j.d. van Bommel.

Jacob Wendel, sergt. in de comp. van Lt Col. Lamy, ondertr. 17 febr. 1678,
getr. 28 febr., wegens vertrek van het Regiment, Marie Peinsjon, wed. van
Hartman Gadzij.

'S-HERTOGENBOSCH

Pieter Grim, j.m. uit Schotland, sold. onder Col. Mackay, ondertr. 18 dec.
1677 Maeyken Mom, j.d. van den Bosch, won. op de Hoffstadt.

TIEL

Jacob Corry, j.m. van Schotland, ondertr. 18 febr. 1677 Janneken Eggers,
j.d. van Tiel.

Hermen Hermensen, sold. onder Capt. Grim, ondertr. 12 aug. 1677 Mada-
leentie Hendricx, j.d. van Tiel.

Lenaertyt, sold. onder Capt. Johan Abrahah, ondertr. 8 juli 1677
Aeltien Benoy, wed. van Niel Premisl (?).

Willem van Gifven, sold. onder Capt. Henri Graham, ondertr. 19 aug. 1677
 Christijntie Vermeulen, j.d. van Tiel.
 Willem Willemsen, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 26 aug. 1677 Anne-
 ken Goddijn(?), wed. van Jan Jansen, won. alh.
 Mathijs Willen (?), sold. onder Capt. Colyear, ondertr. 8 sept. 1677 Janne-
 ken Claessen, wed. van Hendrick Loy (?), won. alh.
 Hendrick op ten Hof wedr. corp. onder Capt. Henry Grim, won. alh., ondertr.
 15 sept. 1677 Maria Marcelis, wed. van Huybers Melchior (?), won. te
 Geertruidenberg.
 Frans Claessen, sold. onder Capt. Grim, ondertr. 17 (?) sept. 1677 Beliken
 Symons, wed. van Arien Dircksen, won. alh.
 Jan Willemsen, adelborst onder Capt. Hacket, ondertr. 30 sept 1677 Anne-
 ken Sanders, j.d. won. alh.
 Frans Ernst, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. 14 okt. 1677 Peterken
 Jans, wed. van Henric van Hattem, won. alh.
 Leendert Steen, sold. onder Capt. Abrahah, ondertr. 14 okt. 1677 Stijntie
 Jans, wed. van Gerrit Gerloffs.
 Cornelis Willemssen, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. nov. 1677 Elisa-
 beth Jans, wed. van Jan Clerck (?). Beiden won. alh.
 Guljam Otten, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 22 dec. 1677 Geertruyd
 Hendricks, j.d. van Tiel.
 Peter Verjou, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 22 dec. 1677 Jacomijn
 Jacobs, wed. van Thomas Hendrickse.
 Johan Colyear, Sgt. Majoor en Capt. onder Col. Mackay, in garn. alh.
 ondertr. 6 jan. 1678 Hester de Beveren, won. te Geertruydenbergh (j.d.
 doorgehaald). Volgens het trouwboek van Geertruidenberg ond. ald. 9 jan.,
 att. geg. 23 jan. (j.d. niet doorgehaald) met betoog van Rijswijk. Hij is
 j.m.
 Willem Claessen, sold. onder Capt. Abrahah, ondertr. 20 jan. 1678 Heyltien
 Jacobs, wed. van Jacop Jansen.
 Dirck Hendricksen, sold. onder Capt. Johan Abrahah, ondertr. 20 jan. 1678,
 Geertie Lenaerts, j.d. won. alh.
 Paulus Conraet, sold. onder Capt. Johan Abrahah, ondertr. 27 jan. 1678
 Janneken Cornelis, j.d. van Avesaet, won alh.
 Thomas Brant, sold. onder Capt. Charles Grim, ondertr. 27 jan. 1678 Cata-
 rijn Pluymer van Diepenbeeck wed., van Tiel.
 Cornelis Bogart, sold. onder Capt. Charles Grim, ondertr. 27 jan. 1678
 Lijsbeth Willems van Diepen (?), wed. won. Tiel.
 Jacob Wasdel, sergt. onder Capt. Lamy, ondertr. 10 febr. 1678 Willemijna
 van Oort, j.d. van Bommel, won. alh. Tweede gebod opgehouden.
 Adriaen Jansse, adelborst onder Maj. Colyaer, ondertr. 10 febr. 1678
 Maritie Jans, j.d. van Tiel.
 Roelof Janssen, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. 26 mei 1678 Jaco-
 mijn Gerrits, j.d. van Tiel.

GORINCHEM

Hendrick Visser wedr, adelborst in de comp. van Capt. Pieter Watkin, in garn. te Bommel, ondertr. 6 maart 1678, att. naar het leger 21 maart, Geertie Jans wed., won. te Gorinchem.

ZALTBOMMEL

Jan Parkel, sergt. in de comp. van Capt. Halket, ondertr. 22 dec. 1678, att. geg., Mary Jans, wed. van Jan Hendriksen.

Pieter Watkin, Capt. tot Bommel, ondertr. 19 jan. 1679, att. geg., Machtelt Johanna Balford, tot Gorkom. Volgens het trouwboek van Gorinchem getr. 19 febr., ondertr. 19 jan.

Abraham Bolk, sold. in de comp. van Capt. Halkeet, ondertr. 26 jan. 1679, att. geg., Aeltje Jillis, tot Bommel.

TIEL

Goris Emmens, sold. onder Capt. Charles Grim, ondertr. 5 januari 1679
Grietie Jans, wed. van Noy Peterssch, won. Tiel.

Jan Christiaens, sold. onder Capt. Alexander Lamy, ondertr. 12 jan. 1679
Gerritien Hendrica (?) van Munster (?).

BREDA

Serk Hennekes van Warendorp wedr, sold. onder Capt. Henry Grahame, tr. 2 aug. 1676 Henrisken van Brampt, wed. van Bernd Arendsen.

De Heer Archebalde Grim (Graum) j.m., Luit. van Capt. Habrel (Abraham), ondertr. 14 aug. 1676 Juffr. Clara Verwers, wed. van Leenaert van der Vlies, won. op het Ginnekes Ent.

Matthijs Vimck wedr, sold. onder Maj. Connoeche, tr. 31 aug. 1676, ondertr. 14 aug. Margriet Jans, wed. van Jan Bartholomesen, won. in de Bosstraat.

Adriaen Vonk j.m., sold. in het Regt Grim, tr. 6 okt. 1676 Anneken Gode, wed. van Claes Nobles, won. op de Haagdijk.

Jan van Wees j.m., sold. onder Capt. Watkin, tr. 28 okt. 1676, ondertr. 10 okt. Anna Charlos, wed. van Lambert Nos.

Herman Root j.m., sold. in de comp. van Capt. Herbert van Beaumont, tr. 2 nov. 1676, ondertr. 18 okt. Anneken Michiels j.d., won. in de Bosstraat.

Jan Egberts, sold. onder Capt. Koljer, tr. 25 nov. 1676 Antonette Weerents, j.d. van Bergen op Zoom.

Peter Petersen j.m., sold. onder Capt. Watkin, ondertr. 15 nov. 1676 Barbara Henriks j.d., won. op het Casteelseplein.

Glaude de la Ronde j.m., sold. onder Lt Col. Lamy, tr. 9 dec. 1676, ondertr. 22 nov. Gritien Andriessen, wed. van Jacques Raffou.

Rijck Wessels j.m., sold. onder Capt. Watkin, tr. 25 dec. 1676 Catharina Jansen j.d., won. op het Nonnevelt.

Pieter Florens, sold. onder Col. Grim, tr. 3 febr. 1677 Ariaentje Adriaens wed., won. in de Bosstraat.

Joost Moederloos j.m., sold. onder Capt. Abrahah, tr. 3 febr. 1677, om het vertreck van het Regt, Maria van den Burgh j.d., won. in de Antwerpse Barakken.

Jan Simson j.m., corp. onder Lt Col. Lamy, tr. 3 febr. 1677, daar het Regt vertrekt, Rebecca Crek, j.d. van Breda, won. op de Hagedijk.

Hans Christoffel, sold. onder Lt Col. Lamy, tr. 3 febr. 1677, daar het Regt vertrekt, Cornelia Tomasz., wed. van Dirck Beuckels van der Haer, won. op het Nonnevelt.

Antony Swijnborn, sold. in de comp. van Charles Graham, tr. 3 febr. 1677, daar het Regt vertrekt, Geertruy Ariens, j.d. van Breda, won. in de Molenstraat.

Lieven Moerbeek, sold. onder Capt. Johan Abrahah, tr. 3 febr. 1677 Catharina Hendrix van Wijkdom, wed. van Tomas van Brussel, won. in de Soutstraat.

Pero Decli j.m., sergt onder Capt. Watkin, tr. 21 maart 1677 Mary Reddick, j.d. van Maastricht, won. in de Bosstraat.

De Heer Wilhelm Lloyd, j.m. van Rijnberck, vaandrager van Capt. Abriel (Abrahah), in garn. te Loen, ondertr. Dongen 2 maart 1677 juffr. Adriana Louisa Johanna de Vries, j.d. van Dongen.

Matthijs van Kessel j.m., sold. onder Capt. Watkin, tr. 13 juni 1677 Maria Pauluszen j.d., won. op de Hagedijk.

Caspar Piere wedr, sold. onder Capt. Coljers, tr. 1 juli 1677 Margriet Spron, j.d. van Breda, won. op de Mortel.

ZALTBOMMEL

Jonker Jacobus Grahame, Luit. onder Maj. Connocke, ondertr. 27 mei 1677, att. geg., Juffr. Anna Connocke.

Aelbert Smith, sold. in de comp. van Capt. Watkin, ondertr. 1 juli 1677 Mary Aerts tot Bommel.

TIEL

Jacob Hackert, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. na 2 maart 1679, Ariaentie Sanders, wed. van Jan Roelofse van Oyen, Beiden won. Tiel.

Matthias Rijpert j.m., sold. in de comp. van Capt. Abrahah, ondertr. 20 april 1679 Margrieta Lamberts, j.d. van Meer, won. Tiel.

H. Kelly, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. april 1679 Hendrica van Kooten, j.d. won. alh.

Jacob van Es, corp. onder Capt. Collert, ondertr. 20 april 1679 Barbara Wijnants van Resant, j.d. van Tiel.

Ritchard Cwelsch j.m., Capt. des armes onder Capt. Alexander Lamy, ondertr. 27 april 1679 Jenneken van Kouteren, j.d. van Tiel. Getr. Breda 29 juni 1679 met att. van Tiel.

ZALTBOMMEL

Het trouwboek over de jaren 1679-1720 ging verloren.

Cornelis Pronck, van Haarlem, sold. in de comp. van Capt. Connock, 9 mei 1679, Baatje Henricks van de Straet, wed. van Andreus Philips.

Jan Wilsz. wedr. sold. in de comp. van Capt. Watkin, 9 mei 1679 Dirckse Pauls, j.d. van Tuyl.

Robbert Bruscke, wedr van Margriet Ramsey, vaendrich in de comp. van Majoor Connocke, ondertr. 11 mei 1679 Mary Elisabeth Connocke.

Jan Martens, sold. in de comp. van Col. Mackay, ondertr. 11 mei 1679 Baetge Teunis, wed. van Jacob Franck.

Robbert Lagard, sold. in de comp. van Col. Mackay, ondertr. 11 mei 1679, attest. geg., Marijken Gerrits.

Jan Tob, sold. in de comp. van Majoor Connocke, ondertr. 11 mei 1679, attest. geg., Geuske Lamberts, van Wassenburgh.

John Stinson, corp. in de comp. van Capt. Hackett, ondertr. 11 mei 1679, attest. geg., Clasina Smitmans.

George Ofarters (?), sold. onder Lt Col. Lamy, ondertr. 11 mei 1679, attest. geg., Grietje Jansen.

John Bruys, sold. in de comp. van Col. Mackey, ondertr. 11 mei 1679, attest. geg., Leentje Claessen.

'S-HERTOGENBOSCH

Everardus Halket, Capt. onder Col. Makay, ondertr. 27 mei 1679 Juffr. Anna Dividua de Vries, wed. van de Heer Maximiliaan de Larivier, won. op de Papenhulst.

TIEL

Philips Haes, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. okt. 1679 Eyken Jans, j.d. van Tiel.

Reynier Peters, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. okt. 1679 Lijsbeth Willems, j.d. van Tiel.

Thomase, sold. onder Capt. Charles, ondertr. okt. 1679 Odilia van Ravensberg, j.d. van Tiel.

Johannes Optenhooft van Meurs, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. na 6 nov. 1679 Cornelia Hent, j.d. van Thiel.

Antoni Jansen, j.m. van den Bosch, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. 14 dec. 1679 Anneken Daniels, j.d. van Tiel.

Johan Lanson (?), sold. onder Capt. Klerck, ondertr. 1 febr. 1680 Madelon Compangie, j.d. van Tiel.

Jovis, sold. onder Lt Col. Buchan, ondertr. 1 febr. 1680 Lijsbeth de Leuw, j.d. van Tiel.

Adriaen Rosier van Ingen, sold. onder Capt. Henry Griems, ondertr. na 1 febr. 1680 Elisabeth Henderijcx, j.d. van Tiel.

Robbert Daniels, sold. onder Capt. Johan Abrael, ondertr. 7 maart 1680 Yken Jans, j.d. van Tiel.

Wijnant Bruys, sold. onder Capt. Johan Abrael, ondertr. 4 april 1680 Teuntie Cornelis, j.d. van Tiel.

Jacob Langdoch, sold. onder Lt Col. Thomas Buckam, ondertr. 17 april 1680 Neesken Henserckx, j.d. van Tiel.

Hendrick Wolmer, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. na 17 april 1680 Aelke van Wel, won. Thiel.

Gerrit Aelbertse, tamboer onder Capt. Lamy, ondertr. 31 okt. 1680 Elisabeth Teunis, j.d. van Tiel.

Frans Hermense, sold. onder Capt. Charles Grijm, ondertr. 31 okt. 1680 Lijsbet Jacobs van der Oort, j.d. van Tiel.

Jan Egberts, wedr van Antonette Norents (?), sold. in de comp. van Maj. Collert, ondertr. 28 nov. 1680 Anneke Dircks van Dosten, wed. van Jan Remmensche van der Broeck, won. Tiel.

'S-HERTOGENBOSCH

Willem Danielson, j.m. uit Schotland, won. in de Putstraat, ondertr. 12 okt. 1680 Maria Elders, wed. van Francis Dutry, won. in de Verwerstraat.

Denys Friesel, j.m. uit Schotland, corp. onder Capt. Hiljaerd (engels?), ondertr. 7 dec. 1680 Catarina Franckfort, j.d. van Dockum, won. in de St. Jacobstraat.

Evert Greeff, wedr van Catelijm Franssen, sold. onder Capt. Cunnegam (regt Osserij?), ondertr. 24 mei 1681 Jenneken van Hattum, wed. van Dirck van de Wilde, won. op de Brede Haven.

Pieter Carsels, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Vezeler, ondertr. 16 aug. 1681 Mary Cesars j.d., van Breda, won. in de St. Andriesstraat.

Willem Tallison, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hara (regt Ossery), ondertr. 23 aug. 1681 Mary Cornelis, j.d. van Leiden. Beiden won. op de Vuchterendijcq.

Willem Jacxen, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Bruce, (regt Ossery), ondertr. 30 aug. 1681 Clara Stalpart, j.d. van den Bosch, won. in de St. Jorisstraat.

Jan Lamberts, j.m. van Mechelen, sold. onder Capt. Stuart (Ossery), ondertr. 20 sept. 1681 Jenneke van den Dungen, j.d. van Bosch, won. in de Beursestraat.

Johan Morre, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Beveridge (regt Ossery), ondertr. 27 sept. 1681 Lijsbeth Jans, j.d. van den Bosch, won. op de Wevers-plaats.

Willem Wilson, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Studt (regt Ossery) ondertr. 11 okt. 1681 Judith Haeck, wed. van Paulus Oostwal, won. in de Beursestraat.

Hans Wollese, j.m. van Praegh, sold. onder Capt. Halket, ondertr. 6 juli 1680 Jenneken Maurits, wed. van Huybert Willemsz., won. op de Vuchterendijck.

Hendrik van den Bosch, j.m. in de comp. van Capt. Johan Abrahah, ondertr. 13 juli 1680 Anneken Cornelis, wed. van Jan Pietersz. won. op de Wevers-plaats.

Johan Janssen, j.m. uit Schotland, corp. onder Maj. Caninck (blijkbaar Conocke), ondertr. 13 juli 1680 Neeltie Hendrickx, j.d. van Bommel, won. in de Hinthamerstraat.

Capt. Johan Buchan, onder Col. Mackay, ondertr. 20 juli 1680 Juffr. Johanna Schade van Westerom, won. te Bommel.

Wouter Willems, j.m. van Bommel, sold. onder Capt. Bowie, ondertr. 3 aug. 1680 Caterina Peters, j.d. van den Bosch, won. op de Hamer.

Jacob Deys, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 17 aug. 1680 Susanna Jans, j.d. van Wesel, won. op de Vuchterendijcq.

Jan Salepe, j.m. van Leyden, sold. onder Capt. Abrahah, ondertr. 24 aug. 1680 Cristina Dirckx, j.d. van Rhijnberck, won. in de Barberstraat.

Daniel Bayn, j.m. uit Schotland, sold. onder Maj. Colyear, ondertr. 31 aug. 1680 Jenneke Jans, j.d. van Weerd, won. op de Vuchterendijcq.

Govert Jans, j.m. van den Bosch, sold. onder Capt. Grem, ondertr. 31 aug. 1680 Lijsbeth Arien Hendrickx, j.d. van Rosmalen, won. in de Hintermerstr.

Teunis Jans Hendrickx, j.m. van Erp, sold. onder Capt. Bovy, ondertr. 31 aug. 1680 Sibille Martens, j.d. van den Bosch, won. in de Diepstraat.

Jan van Leeuwen, j.m. van Tiel, sold. onder Capt. Grahame, ondertr. 21 sept. 1680 Anna Maria Plaijon, j.d. van den Bosch, won. in de Hintemerstraat.

William Makalester, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Clerck, ondertr. 26 okt. 1680 Cornelia Vliegiers, j.d. uyt ten Briel, won. achter het Stadthuys.

Joost Moederloos, sold. onder Capt. Abrahah, wedr van Maria van den Burch, ondertr. 23 nov. 1680 Geertruyt van den Bergh, won. achter de Tolbrug, wed. van Godefrijd Peerkens.

Adriaen Jans, j.m. van den Bosch, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 7 dec. 1680 Mary Jans van Wel, j.d. van de Voorn, won. Tolbrugstraat.

Eerentfried Schoonbergen, j.m. uit Duytslant, corp. onder Lamy, ondertr. 7 dec. 1680 Geertruyt Jans, wed. van Johannes Dickel, won. in de Tolbrugstraat.

Coenraat Linsems, j.m. van Grave, sold. onder Capt. Abrahah, ondertr. 25 jan. 1681 Cornelia Jacobs, j.d. van den Bosch, won. in de Mortel.

Lucas Joosten, wedr van Aeltie Reynders, capt. des armes onder Capt.

Watkin, ondertr. 22 maart 1681 Truytie Wouters, won. in de Verwerstraat, wed van Frans Glaudy.

Andre Rob, sold. onder Majoer Colyear, wedr van Jenneke Pate, ondertr. 29 maart 1681 Elysabeth Kinnemont, wed. van Jan Morisse, won. in de Putstraat.

Thomas Davits, sold. onder Capt. Grim, wedr van Grim, onderstr. 30 aug. 1681 Claeske Anthonis, wed. van Jan de Hert, won. Ulenburgh.

TIEL

David Beiers, sergt onder Lt Col. Bouchan, ondertr. 30 jan. 1681 Elisabeth Hart, wed. van Jan Hendricks van Leeuwen, won. alh.

Willem Mackinghe, apointe, ondertr. 3 juli 1681 Annecken Peters, wed. van Jan Jasperse. Beiden won. alh.

Gilbertus Chambers, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 10 juli 1681 Eva Nickleson, wed. van David Huckeson, won. alh.

Thomas Potter van Edinburgh, corp. onder Capt. Lamy, ondertr. 1 jan. 1682 Jozijn van der Linden, j.d. won. Tiel.

Andries Fraser, j.m. sold. onder Maj. Colyear, ondertr. 4 juni 1682 Catharina Gerrits Beumer, j.d. van Tiel.

'S-HERTOGENBOSCH

Jacob Corste, j.m. uit Engeland, sold. onder Capt. Buchan, ondertr. 13 sept. 1681 Anneken Dircx, j.d. van den Bosch, won. Hintemereynd.

James Barne, j.m. uit Spanje, sold. onder Capt. Grim, ondertr. 4 april 1682 Willemijntie Eggerts, j.d. van den Bosch, won. aen de cleyne Heeckel.

Hendrick Grahame Capt., ondertr. 4 april 1682 Maria Groenhoff, j.d. van den Bosch, won. St. Jacobs Kerckhoff.

Nicolaes Dennis, sold. in de comp. van Capt. Klerck, wedr van Agnes Hanssen, ondertr. 9 mei 1682 Gertruyt Jans, wed. van Jan Pemont.

NIJMEGEN

Donald Cammel j.m., sold. onder Capt. Watkin, tr. 9 april 1682, ondertr. 26 maart, Aaltje Teuniss, wed. van Adriaan Peters, beiden tot Nijmegen. Test. Jan Kraffert, Barber Nemans.

Thomas Janss, sold. onder Capt. Grim, tr. 9 april 1682, ondertr. 26 maart, Margreta Laurens j.d., beiden tot Nijmegen. Get. Gilles van Lint, Soror sponsae.

Daniel Mackdanel, sold. onder Col. Mackay, tr. 5 mei 1682, ondertr. 16 april, Anneke Jans j.d., beiden tot Nijmegen. Test. Hendrik Kelly, Katrijn Berghsen.

Jan Francois, tamboer onder Capt. Bowie, tr. 30 mei 1682, ondertr. 16 april Lijsbet Sijmons j.d., beiden tot Nijmegen. Test. Jan Steenss, Lijntje Vermeer. Albert Cornelissen, j.m., van Maurik, sold. onder Capt. Grim, ondertr. 23 april 1682, att. naar Hees 13 mei Catrijn Hendrix, j.d., van Nijmegen. Test. mater sponsae.

Jan Cambel j.m., sold. onder Capt. Lamy, tr. 7 mei 1682, ondertr. 23 april
Geertruid Jansen j.d., beiden tot Nijmegen

Lourijs Jans j.m., sold. onder Capt. Grim, ondertr. 30 april 1682, attest.
naar Hees 14 mei Elsken Alofs, j.d. van Nijmegen. Test. Peter Durrham,
Margriet Alofs.

Henry Nill, sold. onder Col. Mackay, tr. 19 mei 1682, ondertr. 30 april,
Catrijn Ulenberger, j.d. tot Nijmegen. Test. Rob. Watson, Judith Iemens.

Jan Faels j.m., sold. onder Capt. Lamy, tr. 16 juni 1682, ondertr. 14 mei
Anne Hanssen van Deventer, wed. van Hans Pauwel Caspers, tot Nijmegen.
Test. Lit. Cent., Jan Christiaan van Claef, Hilleke van Carpen.

Peter MacIend j.m., sold. onder Col. Mackay, tr. 2 juli 1682, ondertr. 4
juni Fenneken Lamerts, j.d. van Nijmegen. Test. Litt. Col., mater sponsae,
Jan Kar, Aeltje Tiele.

Archebald Grant j.m., sold. in de comp. van Capt. Watkin, tr. 4 juli 1682,
ondertr. 18 juni, Catarijn Becks, j.d. van Nijmegen. Test. Lit. option., Watkin
Willem Scott, Anna Elysabet Becks.

Daniel Suterlandt, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 25 juni 1682, att.
naar Hees 9 juli, Anneke Hendrix, wed. van Engel Arents, beiden tot
Nijmegen. Test. Jan Perke, Marij van Schelberge.

Jan Ros j.m., sold. onder Capt. Charles Grim, tr. 6 aug. 1682, ondertr. 16
juli Lijsbet Wijngards, j.d. tot Nijmegen. Test. Litt. Cent., Tomas Lucii
Mater sponsae.

Jacob Hackner j.m., sold. onder Capt. Lamy, tr. 20 aug. 1682, ondertr. 6
aug., Marie Hamers, wed. van Alexander Vooghdcs, beiden tot Nijmegen.
Test. Jacob Stebers, Bertje Crouwers.

Michel Mackalster j.m., sold. onder Major Coljer, tr. 8 sept. 1682, ondertr.
20 aug., Catrijn Peters, wed. van van Zeen (Leen). Test. Litt. Cent., Jan
Gray, Catrijn Raai.

Eduard Chalmers, sold. onder Capt. Lamy, tr. 19 sept. 1682, ondertr. 3
sept. procl. te Gent, Hendrikje van Huysholt, j.d. van Gent, beiden tot
Nijmegen. Test. Simon Mickin, Janneke van Kroegh.

Joris Manroo, sold. onder Capt. Hacket, tr. 19 sept. 1682, ondertr. 3 sept.
Elske Schurmans, wed. van Jan Schurman, beiden tot Nijmegen. Test. Maria
Jacobs.

Everhard Hacket, ondertr. 3 sept. 1682, att. naar Neerbos 3 sept. Judik
Pagnet. Test Sponsalia.

Gerrit Geurts j.m., sold. onder Capt. Grim, tr. 17 okt. 1682, ondertr. 24
sept. Jenneken Jelissen, j.d. tot Nijmegen. Test. Litt. optionis Grim, Pieter
Lurne.

Jan Mitsel, corp. onder Capt. Boy (blijkbaar Bowie), tr. 25 okt. 1682,
ondertr. 1 okt. Catarijn Janss j.d., beiden tot Nijmegen. Test. Robbert,
Peterken Adams.

Jan Belten, sold. onder Capt. Boy, tr. 15 okt. 1682, ondertr. 1 okt., Mary

Hendriks, wed. van Jan Janss, beiden tot Nijmegen. Test. Hendrik Nill, Neuleke Hendrix.

Laurens Godefroy j.m., sold. onder Capt. Bowie, ondertr. 8 okt. 1682, att. naar 's-Hertogenbosch 23 okt., procl. ald., Catrina Aartsen j.d., beiden tot Nijmegen. Test. Cap. Bowie, Litt. Ds Hamerstede loco sponsae (?). Ondertr. 's-Hertogenbosch 17 okt.

Simon Morron j.m., sold. onder Capt. Grim, ondertr. 15 okt. 1682, att. naar Tiel 31 okt., Maritje Janssen, wed. van Jan Fransse, tot Nijmegen. Test. Litt. Cap. Grim.

Johan Mahark j.m., sold. onder Capt. Grim, ondertr. 15 okt. 1682, Beatris Sanders j.d. tot Nijmegen. Test. Litt. Cent. Grim, Pater sponsae, Sibylla Hendriks.

Thomas Corbie, sold. onder Lt Col. Buchan, ondertr. 5 nov. 1682, att. naar Tiel 19 nov. procl. ald. Maritje Lijbert j.d., beiden tot Nijmegen. Test. mater sponsae, Hendrik Kelling. Eerste procl. Tiel. 5 nov. Zij is j.d. van Nijmegen (tr. boek Tiel).

Thomas Pagh (?), sold. onder Capt. Watkins, ondertr. 12 nov. 1682, att. naar Tiel 3 dec., procl. ald., Tijsken Jansen van Beeck. Test. Litt. Ds Scherphoff. Eerste procl. Tiel 5 nov. Zij is j.d. van Beeck (tr. boek Tiel).

Cornelis Janssen, sold. onder Capt. Charles Grim, ondertr. 26 nov. 1682, tr. 13 dec., procl. te Tiel, Hendrine Hendrix, j.d. van Nijmegen. Test. Litt. Ds Scherphoff. Eerste procl. Tiel 19 nov.

Jan Ker, sold. onder Majoor Coljert te Tiel, att. naar Tiel 18 dec. 1682, proclam. ald., Agnes Ophoven, j.d. van Nijmegen. Test. Litt. Ds Scherphoff. Eerste procl. Tiel. 26 nov.

Hugo Morrison, j.m., sold. onder Lt Col. Buchan te Tiel, ondertr. Tiel 17 dec. 1682, tr. 3 jan. 1683, procl. te Tiel, procl. ald., Metje Dirks, wed. van Jan Gijsberts, tot Nijmegen. Test. Litt. D. Buchan, Nicl. Makester, Claasje Jans. Eerste procl. Tiel 17 dec. 1682.

Marten Redeligh j.m., sold. onder Capt. Maklé (Lauchlan Maclean), ondertr. 24 dec. 1682, procl. Bommel 7 febr. 1683 Hees Peters, wed. van Jan Hendriks, tot Nijmegen (get. Symon Staes).

TIEL

Jan Gun, sold. onder Capt. Lamy, eerste procl. 10 dec. 1682 Catrijn Jansen, wed. van Thomas Blij, won. alh.

Pieter Vooght, sold. onder Majoor Colyear, eerste procl. 10 dec. 1682 Catarija (sic) Adams, wed. van Hans Peter, won. alh.

Jan Mortan, sold. onder Capt. Watties, eerste procl. 21 dec. 1682, Anneke Leenders van Ochten, won. alh.

Frans Erwingh, sold. onder Capt. Henri Grim, eerste procl. 18 febr. 1683 Anneke Gerrits, j.d. van Tiel.

Jan Englis wedr, sold. onder Capt. Charles Grim, eerste procl. 22 april

1683, attest. geg. naar buiten 23 juni, Helena Willems, wed. van Abraham Thonissen.

Jacob Leudet, j.m. uit Schotland, sold. in de comp. van Lt Col. Colyear, eerste procl. 25 juni 1683, Marie Egberts, j.d. van Ravestein.

Robbert Read, sold. onder Lt Col. Colyear, eerste procl. 29 juli 1683, getr. 9 aug., Lijsbeth Ariesse, wed. van Steven Janssen Suirmondt.

Thomas Tayljer, sold. onder Capt. Gordon, tr. 9 aug. 1683 Janneken Janss, wed. van Herman Geurts van Voorn, won. alh.

Capt. Charles Graham, in garn. alh. eerste procl. 26 aug. 1683, geg. attest., Johanna van Rielen, wed. tot Gorcum.

Zie de geslachtsboom van Doen Beyens.

Tom Fert, sold. in de comp. van Lt Col. Colyear, in den Bosch, ondertr. 20 jan. 1684 Trijntie Berents, wed. van Rom Willemse, won. te Tiel. Ondertr. 's-Hertogenbosch 5 febr.

GORINCHEM

Hendrick Bovie, j.m. van Luick, sold. in de comp. van Capt. Macquelein, in garn. te Bommel, ondertr. 7 maart 1683, getr. 28 maart, Judik Jans van de Wetering wed., won. te Gorcom.

Adam Willemsen j.m., sold. in de comp. van Capt. Watkin, liggende in het campement voor Breda, tr. 30 juni 1683, ondertr. 13 juni Jacomijntje de Ram, j.d. van en wonende te Gorcom.

'S-HERTOGENBOSCH

Roeloff Monnepenninck, j.m. van Sluys in Vlaanderen, sold. onder Maj. Buchan, ondertr. 18 sept. 1683 Mary Jans van Ree, j.d. van en won. te Bommel.

Thomas Ogtbie, corp. in de comp. van Capt. Gordon, ondertr. 16 okt. 1683 Maria van Meeckere, j.d. van en won. te Thiel.

Alexander Hay, j.m. uit Schotland, sold. onder Col. Mackay, ondertr. 22 jan. 1684 Mary Adriaens, j.d. van Schijndel, won. aan de Marct.

Capt. Henrick Grahame wedr. in garn. te 's-Hertogenbosch, ondertr. 5 febr. 1684 Agidia Adriana van Schoonhoven, j.d. uit de Stad Grave, won. te Bergen op Zoom. Ondertr. te B. op Zoom 3 febr., 21 febr. att. naar 's-Hertogenbosch.

Willem Donckers, corp. in de comp. van Lt Col. Colyear, ondertr. 12 febr. 1684 Kuyntie Pieters, van en won. te Tiel. Ondertr. te Tiel 27 jan. 1684.

William Loyal, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Charel Grahame, ondertr. 26 febr. 1684 Margriet Gordons, j.d. uit Polen, won. aan de Haven.

William Smith, j.m. uit Schotland, sold. in de comp. van Lt Col. Colyear, ondertr. 4 maart 1684 Maria Jans van de Graaff, wed. van Willem Wielemans, won. aan de Haven.

Niel Mackleen, j.m. uit Schotland, sol. onder Capt. Coninck (Connocke), ondertr. 4 maart 1684 Pieternelle Willems, wed. van Jacob Steyn, won. aan de Haven.

Maerten Jans j.m., van Bommel, sold. onder Capt. Bowie, ondertr. 11 maart 1684 Johanna Verkerck j.d., van Utrecht, won. Hintemereynd.

Jan Sijmons, wedr van Rebeca Creeck, sold. in de comp. van Capt. Bovie, won. in de Kerckstraat, ondertr. 15 juli 1684 Luytien van den Bosch j.d., won. op de Weversplaets.

Thomas Benmester, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 15 aug. 1684 Mary van Orduyne j.d., van den Bosch, won. Hintemerstraat. Gerrit Aelberts, wedr van Lijsbeth Thonis, tamboer onder Maj. Buchan, ondertr. 4 nov. 1684 Elysabeth Jans j.d., van Oosterholt, won. achter 't Wilt-vercken.

Thomas Ischolm, sold. in de lijfcomp. van Col. Mackay, ondertr. 2 dec. 1684 Dirckie Hendrick Dijck, won. te Bommel.

Gerrit Geurts, wedr van Jenneke Gillis, sold. onder Capt. Connocke, ondertr. 23 dec. 1684 Willemijntie Dolmans, wed. van Jan Daniels, won. Cleyne Bagijnhoff.

Alexander Cargil, wedr van Juston Volckert, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 30 dec. 1684 Margriet Robbers, wed. van Jan Bastiaens, won. achter het Fort.

Daniel Mackay, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Grahame, ondertr. 13 jan. 1685 Catarijn Smits j.d., van Aken, won. op de Vuchterendijk.

ZWOLLE

Christoffer Sander, sold. onder Capt. Watkin, tr. 28 sept. 1684, ond. 13 sept. Henderina Derckx van Weertsel j.d., won. buiten de Vispoort (get. Henderickie Hendericx aen de Groote Kerckhoff).

Wijnant Daam j.m., sold. in de comp. van Capt. Watkin, tr. 14 okt. 1684, ond. 13 sept. Berentie Willems, won. buiten de Camperpoort (get. Lubbertie Evertse mede won. ald.).

NIJMEGEN

David Coljear, ridder, baronet en Lt Col. tr. Wageningen 11 febr. 1685, ondertr. Nijmegen 7 dec. 1684 Arnolda de Beyer.

'S-HERTOGENBOSCH

Daniel Mackleen, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 20 jan. 1685 Elysabeth Wouters, j.d. van Emmerik, won. achter de Tolbrug. Willem van Gelder, won. Weversplaats, tamboer onder Capt. Lamy, j.m. van Breda, ondertr. 28 april 1685 Hardijn van Dijck, j.d. van den Bosch, won. Hoogensteenwech.

Huybert Mackleen, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr.

5 mei 1685 Catarina Stoffels, wed. van Oyen Davits, won. op de Vuchterendijk.

Joris Makay, sergt onder Col. Makay, won. in den Bosch, ondertr. 12 mei 1685 Catharina van Zijlburch, j.d. van Sas van Gent, won. te Bommel. Zij tr. te Bommel (Gelderland) 19 mei 1685.

Alexander Mackleen, wedr van Willemijn Jans, ondertr. 25 aug. 1685 Willemijn Jans van der Lee, j.d. van den Bosch. Beiden won. in de Putstraat. Alexander Doffe, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacket, ondertr. 29 sept. 1685 Magdaleen Jans, wed. van Leendert Reynders, won. op de Vuchterendijcq.

TIEL

Steven Henrickse, dragonder onder Capt. Buchhaen, ondertr. 26 juli 1685 Ariaentie van Keppel, won. Nijmegen.

Jacob Roelifsen, tamboer onder Lt Col. Colyear, ondertr. 6 dec. 1685 Geertruyt Cornelisse van Ysendoorn.

Johan Sanderson, sold. onder Capt. Watkin, ondertr. 10 jan. 1686 Maria Jacobs van Nerderpel, j.d. van Tiel.

Willem Alexander, tamboer onder Capt. Grim, ondertr. 24 jan. 1686 Grietie Dunckers, wed. van Pieter de Raeq (?), won. alh.

Jan Black, sold. onder comp. van Capt. Gordon, ondertr. 24 jan. 1686 Christina Jans, won. alh.

James Robertson, sold. onder Capt. Gordon, ondertr. 31 jan. 1686 Lijsbeth Hendricks j.d., won. alh.

Wilhelm Blackburn, corp. van Capt. Born, onder Capt. Boy, te Bommel in garn., ondertr. 21 febr. 1686 Catharina Berents, j.d. van Tiel.

Pieter Hert, sold. onder Capt. Henry Grim, ondertr. 27 april 1686 Jenneken freeren, wed. van Marcelis Gijsbertse, won. Baettenburgh.

'S-HERTOGENBOSCH

Jacob Robbertson, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Lamy, ondertr. 15 dec. 1685 Sara Bolonts, wed. van Jan Dirxse, won. achter 't Hort.

Jan Morou, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacquett, ondertr. 15 dec. 1685 Anneke Engelen, j.d. van den Bosch, won. aan de St. Jans Poort.

Johan Macquin, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Connocke, ondertr. 4 mei 1686 Catarina Bairds, wed. van Johan Michelson, won. op het Hintemereynd.

Robbert Schau, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Charles Grahame, ondertr. 25 mei 1686 Jenneke Niclaes, j.d. van Cleyne Linde, won. achter de Tolbrugh.

Jan Anchrom, j.m. uit Schotland, sold. onder Capt. Hacquet, ondertr. 17 jan. 1688 (sic) Dirckje Aelberts, j.d. van den Bosch, won. op het Orteneynd.

NIJMEGEN

Alexander Christison wedr, schrijver onder Capt. Hacket, in garn. te Bommel, ondertr. 19 dec. 1686, att. naar Neerbosch 8 jan. 1687, Dingena Hogers, j.d. alh. Get. haar moeder, Albert van Gelder.

TIEL

Mordok Martintosch, sold. onder Capt. Lamy, tr. 20 mei 1686, ondertr. 2 mei Roelofke Jacobs van den Bosch, j.d. van Tiel.

Machom Ros j.m., sold. in de comp. van Capt. Watkin, ondertr. na 9 mei 1686 Geertruy Jurjaens, wed. van Johannes Niesman, won. alh.

Jacob Colbertson j.m., sold. in de comp. van Capt. Lamy, ondertr. 19 sept. 1686 Hester Gietmans j.d., won. alh.

Johan Davitson, sold. in de comp. van Maj. Charles Grim, ondertr. 26 sept. 1686 Geertruyt van Leeuwen, j.d. van Tiel.

Jan Douff, sold. in de comp. van Capt. Lamy, ondertr. 26 sept. 1686 Neescke Dircks, van Tiel.

Pieter Dirksen van Rosmalen, tamboer in de comp. van Capt. Watkin, j.m. van Gameren, ondertr. 10 okt. 1686 Neesken Aelberts, j.d. van Tiel.

Joris Sirkeler, sold. in de comp. van Maj. Grim, ondertr. 10 okt. 1686 Jannetje Gijsberts, wed. van Adam Lieflik, won. te Tiel.

Willem Mostert, sold. in de comp. van Capt. Lamy, ondertr. 20 maart 1687 Cornelia Janssen j.d., van Tiel.

Daniel Makiver, corp. onder Maj. Charles Grim, ondertr. 8 mei 1687 Belia Jochems van der Linden, j.d. van Tiel.

Pieter Jansse, tamboer in de comp. van Capt. Lamy, ondertr. 22 mei 1687 Hilcke Jennis van Tiel.

Jan Petersen, sold. in de comp. van Lt Col. Colyear, in garn. alh., ondertr. 29 mei 1687 Hendrickje van Leeuwen, wed. van Frederick Leumans, won. Bommel.

Andries Oliphant, sold. onder Lt Col. Colyear, ondertr. 28 aug. 1687 Lijsbet Lucas Schilman, j.d. van Tiel, won. alh.

Robbert Alingh, sold. onder Capt. Carel Grim, ondertr. 28 aug. 1687 Gijsberta Hendricks, j.d. tot Bommel.

Willem Chism, sold. onder Capt. Gordon, ondertr. 24 sept. 1687 Lijsbeth Keppels, wed. van Evor Janssen, won. alh.

Jan Layng, corp. in de comp. van Capt. Lamy, ondertr. 20 nov. 1687 Susanna Aarts de Bie, wed. van Ariaen Claesse, won. alh.

Johannes Patersonne j.m., Luit. onder Lt Col. Colyear, in garn. alh., ondertr. 4 dec. 1687 Catharina de Virieu, wed. van Casit Deeuel, won. te den Bosch,

Willem van Genderen wedr, tamb. onder Capt. Lamy, ondertr. 8 jan. 1688 Hilleken Hendricks de Bruyn, j.d. won. alh.

Pieter Grahame, vaendragher onder Maj. Gen. Mackay, ondertr. 15 jan. 1688 Johanna van Kuylenburgh, won. alh.

Jan Egsbertsen, corp. in de comp. van Lt Col. Colyear, ondertr. 11 maart 1688 Anneken Jans, wed. van Hendrick Weert.

Aeneas Mackay, Lt Col. van Lt Gen. Mackay in dienst van Z.M. van Groot Bretagne, ondertr. 26 jan. 1692 Margarieta Puchler, won. alh. zij trouwden te Varik (Gelderl.) 29 januari 1692.

Sander Bruce, j.m. uit Schotland, corp. onder Lt Gen. Maccay, tr. 31 jan. 1693, Aaltje van der Linde, j.d. van Tiel.

Johannes Barentsz. j.m., sold. onder Col. Mackay, att. naar Bommel eind 1693, Aaltjen Aarts, wed. van Geurt Aeriensz. van Rosmalen.

NIJMEGEN

Herme Morison j.m., sold. onder Maj. Graham, tot Tiel, tr. 8 febr. 1688, ondertr. 22 jan. Barbara Janss, j.d. te Nijmegen. Get. vaandrig Graham, Grietje Claass.

BRUCHEM

Jan Mackay j.m., sold. in de comp. van Col. Mackay, tr. (?) 24 juni 1683 Marike Peters, j.d. van Bommel. Met att. van Ds Mollerus Beiden won. te Bommel.

Daniel Makloet j.m., vaandrig onder Maj. Gen. Mackay, tr. 14 nov. 1686 Johanna van Bree, j.d. van en won. te Bommel

Daniel Macknab j.m., sold. onder Col. Mackay, in de comp. van Capt. Bruss, tr. 23 april 1693 Meerike Jans Quekel, j.d. van Bruchem.

James Cunnigam, Capt. onder Mackay, wedr van Lucia Beddingsfielt, tr. 21 jan. 1704, met att. van Bommel, Johanna van Bree, wed. van Maj. Donault Mackloet.

KERKWIJK

Carel Maclaen j.m., corp. onder Col. Mackay, tr. 27 sept. 1685 Maria van der Wiel, wed. van Jan Mackay. Beiden won. te Bommel. Met att. van Ds Mollerus.

Hun nakomelingen voeren de geslachtsnaam Maclean(n)

TUIL

Johannes Stuart, tr. 16 sept. 1682, met att. van Bommel, Margaretha van de Pol.

Daniel Machilot, sold. onder Capt. Conneske, tr. 15 juli 1683, met att. van Bommel, Corneliske Jans, wed. van Jan Nathan.

Reynier Maddamel sold. onder Col. Mackay, in garn. te Bommel, tr. 20 mei 1688 Anneke Sceeringh, wed. van Jan le Mestre.

GAMEREN

Alexander Mackay, sold. onder Capt. Bowie, tr. 23 nov. 1684, met att. van Bommel, Henrickje Peters.
Daniel Macklout, sold., tr. 13 febr. 1687, Anneken Jacobs wed.
Jan Ros, tr. 20 febr. 1687 Catharina Arissen.
Willem Douglas, tr. 25 maart 1688 Anna Hovens.

TIEL

Jan Myll, sold. in de comp. van Capt. Sutherland, mei 1696 Anneken de Blank, wed. van Abraham Kaar, won. alh.

GAMEREN

Willem Mackay, sold. onder Murray, tr. 6 febr. 1698 Catharin wed. van Jan Metsel. Met attest. van Zaltbommel.
Norman Makloutd, Capt. Lieut. onder Overste Morre, tr. 16 mei 1698 Allegonda van Breen, won. te Bommel.

GRAVE

Frederick Lamy, ondertr. 's-Hertogenbosch 9 sept. 1698, att. geg. 24 sept., Peternelle de Chavone, wed. van Abraham Bos.
Jan Macquin, sold. onder Capt. Lamy, tr. 31 okt. 1698, ondertr. 10 okt.
Maria Laurens, wed. van Coenraad Meyer, won. alh.
Dirck Jurrijs j.m., sergt onder Capt. Sunderland, tr. 19 jan. 1699, ondertr. 26 dec. 1698 Maria Pouwels, wed. van Jan van der Hagen, won. alh.

HAAFTEN

Alexander Sinclaar Schotsman, sergt onder Hugo Macquay, wedr ondertr ? 24 sept. 1699 Johanna Verhey, j.d. van Bommel.

MAASTRICHT

Alexander Gording, geb. in Yrlant, corp. in de comp. van de Heer Cameron, ondertr. 30 sept. 1701 Catarina Sovia Dedey, geb. te Nijmegen.
Robbert Craig, geb. in Schotland, sold. in de comp. van Capt. Cunlicham, ondertr. 23 dec. 1701 Geertruy Stachem, geb. te Maastricht.
Robert Boar, geb. in Schotland, corp. onder Capt. Mackleot, ondertr. 6 jan. 1702 Elisabeth Francke, geb. te Rotterdam, won alh.
Jan Tibs, geb. in Engeland, corp. in de comp. van Capt. Norman Maklouw ondertr. 24 febr. 1702 Geertruyt Crasers, geb. te Tiel, won. alh.
Jean Hamilton, geb. in Schotland, sold. in de comp. van Capt. Macclouth, tr.

21 mei 1702, ondertr. 5 mei Lijsbet Suso, geb. te Maastricht.

Jan Makiver, geb. in Schotland, sold. in de comp. van Capt. Orock, ondertr. 23 juni 1702 Wellemeux van Wijck, geb. te Zwolle, won. alh.

Jacob Gasson, geb. in Schotland, corp. in de comp. van Capt. Makay, tr. 16 juli 1702, ondertr. 30 juni Margriet Claessen, geb. te Maastricht.

Alexander Makley, geb. in Schotland, sold. onder Capt. Makloet, ondertr. 15 dec. 1702 Barbara Klinkenbergh, geb. te Aecken.

Capt. Hugo Mackay onder Brig. Murray, ondertr. 31 dec. 1702, met attest. van Willemstad, Anna Louise de Lannoy. Volgens het trouwboek van Willemstad in huis getrouwd 14 jan. 1703, ondertr. 27 dec. Zij woont ald. Hij in garn. te Maastricht.

Roer Mackniel, geb. in Schotland, sold. in de comp. van Capt. Cunnigam, ondertr. 23 maart 1703 Maria Muller, geb. te Aaken.

Mordoch Mackloud, geb. in Schotland, sold. in de comp. van Capt. Cunnigam, tr. 29 april 1703, ondertr. 14 april Christina van Elshoven, geb. te Eysden.

De Weledele geboren Heer Maior Cunningham van 't regement van de Hr Brigadier Murray, tr. 19 nov. (sic) 1703, ondertr. 21 nov. de weledele geboren Vrouwlijn Catrina Juliana van Zobel.

Jan Williamson, geb. in Schotland, sold. onder Brig. Murray, ondertr. 7 dec. Elizabeth Francken, geb. te Zwolle.

Raad van State no 143, fol. 2493 do, 8 nov. 1702: Het Regt Murray ligt te Maastricht.

Raad van State no 147, fol. 2434, 30 okt. 1703: Het Regt Murray brengt de winter te Luik door.

Idem no 151, fol. 2622, 5 nov. 1704: Het Regt Murray brengt de winter te Luik door.

Idem no 155, fol. 2151, 24 okt. 1705: Het Regt Murray brengt de winter te Maastricht door.

Idem no 159, fol. 2104, 20 okt. 1706: Het Regt Murray brengt de winter te Kortrijk door.

Dit was ook het geval voor de winter 1707-1708 (no 163, fol. 163, 17 okt. 1707).

VRAGEN EN ANTWOORDEN

Correspondentie met betrekking tot deze rubriek te richten aan de Redactie
p.a. J. v. Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Gelieve postzegel voor antwoord bij te sluiten.

Vertreck. Gegevens gevraagd omtrent de Brabantse familie Vertreck, van wie de voorouders uit Budel en omgeving afkom stig zijn. Ook contact gezocht met nakomelingen van de familie Vertreck.

Karl Henrich, Oberstudienrat i.R., 674 Landau/Pfalz (DLD.) Salierstrasze 11

De Cort In de r.k. kerk aan de Nieuw Ginnekenstraat te Breda werd 6 januari 1730 gedoopt: Balthasar Nicolaus de Cort, Zoon van Joseph de Cort en Maria Cloostermans.

Gevraagd: Geboorte-datum en -plaats van Joseph de Cort en datum en plaats van zijn huwelijk met Maria Cloostermans.

M. J. Q. de Kort, Aldeborgstraat 27, Breda

Wie kan mij gegevens verschaffen over leden van de familie van den Nieuwenhuysen ? Dit zeer uitgebreide geslacht stamt uit de Meierij van Den Bosch en vestigde zich in de zeventiende eeuw en eerder in West-Brabant (Breda c.a., Roosendaal c.a.), in de Hollandse dorpen van Brabant, in Zeeland (Veere, Den Briel, Hontenisse), in Zuid-Holland, in Friesland (Stavoren c.a.), in Antwerpen en de Antwerpse kempen, in Mechelen c.a., Brussel en Namen c.a. en in Frankrijk.

Leo Adriaenssen, Hoendiepstraat 14, Amsterdam.

Luchtman. Nadere gegevens gevraagd omtrent Jordaan Luchtman te Woudrichem, generatie I van de stamreeks in N.P. 9 (1918), blz. 256, die in 1619 met zijn gehele gezin, behalve een zoontje (generatie II), aan de pest zou zijn gestorven.

Mr. W. F. Leemans, van Heemstralaan 13, Arnhem.

Aan dit nummer werkten mee :

Drs. L. G. van Dijck, Rozenstraat 1, Utrecht

Dr J. Belonje, Nassaulaan 39, postbus 107, Alkmaar

Dr Ir. J. Mac Lean, van Neckstraat 102, 's-Gravenhage

de brabantse leeuw

Maandblad van de Sectie voor Geslacht-, Naam- en Wapenkunde van het Prov. Gen. van Kunsten en Wetenschappen in Noord-Brabant, onder redactie van: Mr. J. P. W. A. Smit, oud-rijksarchivaris in Noord-Brabant, oud-inspecteur van de Gemeente- en Waterschapsarchieven in Noord-Brabant J. P. H. Goossens; Jhr. Mr. Dr. B. de Roy van Zuidewijn; Mr. G. Berkelmans; Drs. L. G. van Dijck; redactie-secretaris: J. H. G. J. van Heeswijk, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

Abonnementsgeld f 15,— (buitenland f 16,—) per jaar te storten op postrekening 2069583 t.n.v. de Penningmeester van de Brabantse Leeuw, Maasbandijk 30, Kerkdriel.

JAARGANG 20

— No. 11 en 12 —

NOV. DEC. 1971

DE HOORNS VAN HORNE

door F. J. van Ettro

Als in RIETSTAP's Handboek der Wapenkunde ¹⁾ de sprekende wapens behandeld worden, de wapens dus, waarvan de wapenfiguur op een of andere wijze verband houdt of hield met de naam van de wapenvoerder, dan wordt als eerste van een reeks duidelijke voorbeelden het wapen van Horne of Hoorne genoemd. De drie rode hoorns met zilveren beslag op veld van goud hebben het dan ook ver gebracht!

Het wapen van de heren, sinds 1450 graven van Horne ²⁾ is een van de kwartieren van het provinciewapen van Nederlands Limburg. Bovendien is het één van de kwartieren van het wapen van de provincie Luik, dat zelf is afgeleid van het wapen van de Prins-bisschoppen van Luik, die, totdat hun gebied door de Fransen werd veroverd, bij hun vele titels ook die van graaf van Loon en graaf van Horne voerden, dus tot 1794.

Dat het wapen met de drie hoorns geen uitsluitend Limburgse aangelegenheid is, blijkt uit een onlangs verschenen studie getiteld „De Heren van Cranendonk en Eindhoven ± 1200-1460” door Drs. T. Klaversma te Eindhoven ³⁾.

1) Blz. 16 van de vierde, door C. PAMA omgewerkte uitgave (1961).

2) Winkler Prins Encyclopaedie 6de druk deel 10 blz. 815.

3) Uitgave vanwege de heemkundige studiekring „Kempenland”, Eindhoven (1969).

Deze studie bevat zoveel gegevens over Cranendonk, Horne en Altena en over de geschiedenis van het hertogdom Brabant, dat zij de aandacht verdient van iedereen, die belang stelt in de geschiedenis van de Lage Landen.

Om te beginnen heeft de heer Klaversma sterke aanwijzingen gevonden, dat de eerste Horne's, waarvan ook de Cranendonck's afstammen, afkomstig waren van de streek aan de Duitse Benedenrijn. De veelvuldig voorkomende voornaam Engelbert, behalve bij de gravenhuizen van Mark en Berg vrij zeldzaam, geeft steun aan zijn vermoeden, dat er eerder verwantschap was tussen Mark⁴ en Berg en Horne, dan tussen Horne's en de graven van Loon, welke laatsten een groot gedeelte van de huidige Belgische provincie Limburg als hun gebied konden beschouwen.

„Mocht dit zo zijn”, zo zegt de schrijver over die verwantschap „dan is de vroeger nogal gangbare opvatting - berustend op een valse oorkonde - als zouden de Horne's een zijtak zijn van het gravenhuis van Loon, onhoudbaar”.

Maar dan blijft er ook niets meer over van het verhaal, dat de drie rode hoorns op veld van goud van het wapen van Horne een breuk zouden zijn van het gedwarsbalkte Loonse wapen van goud en rood van 10 stukken¹). Het sterfjaar 1134, dat voor Dirk van Loon, de zogenaamde eerste heer van Horne wordt genoemd²), geeft trouwens ook al te denken; er waren toen immers nog geen erfelijke wapens, laat staan breuken.

Hoogstens kan men stellen, dat de *kleuren* van het wapen van Horne zijn afgeleid van die van Loon en deze weer van die van Luik vanwege het leenverband! Een vergelijkbaar geval is dat van de heren van Altena. Die voerden oorspronkelijk in goud twee rechtopgeplaatste van elkaar afgewende zalmen van rood, dezelfde kleuren dus als die het leeuwe-wapen van hun leenheer de graaf van Holland vertoont. Gelijkheid van wapenkleuren alléén mag niet als breuk beschouwd worden.

De heer Klaversma vermeldt ook, dat sommige leden van het geslacht Horne en sommige Cranendonck's de drie hoorns *omgewend* voerden. Hierin behoeft men ook al geen breuk te zien. In de middeleeuwen zag men er wél nauwlettend op toe, dat dierenfiguren op wapenschilden naar heraldisch rechts werden gewend, maar het heeft vrij lang geduurd, voordat men

4) Emile Gevaert: „l'Héraldique, son esprit, son langage et ses applications” blz. 197, onder verwijzing naar Jean-Baptist Christijn: „Jurisprudentia Heroica (1668). Eveneens in C. Pama: „Heraldiek” (1958) blz. 34.

Fig. 6 Heren, later graven van HORNE : In goud drie hoorns van rood, beslagen van zilver. De gemeente Horn voert thans hetzelfde wapenschild.

De afbeeldingen 6-7-8 en 9 zijn ontleend aan het boek „Armorial des Princes du Sang Royal de Hainaut et de Brabant” door Prince Edouard De Block (1900). De afbeeldingen 1 t/m 3 aan „HERALDIEK” door Drs. J. A. de Boo (1967).: De clichés zijn welwillend in bruikleen gegeven door de Redactie van het maandblad „De Nederlandsche Leeuw”. De afbeeldingen 1 t.m. 5 staan op bladzijde 170 !

hieraan belang ging hechten bij levenloze voorwerpen⁵⁾. Ook tegenwoordig kan men hoorns in hun verschillende vormen tegen komen, zowel met opening heraldisch rechts als omgewend. Men behoeft er daarom geen belang aan te hechten, dat het oudste *zegel* (*NIET* : *wapen*, zoals de heer Klaversma zegt) van Eindhoven behalve 'n leeuw drie *omgewende* hoorns te zien geeft, terwijl zowel op het oude wapen van Eindhoven van 1817 (goud en blauw) als op het huidige stadswapen van 1923 (rood en zilver) de hoorns met de opening heraldisch rechts zijn afgebeeld.

In zijn 4 dikke delen tellende „Sceaux Armoriés des Pays Bas et des Pays Avoisinants” (1898-1903) heeft Th. de Raadt o.a. tientallen wapens beschreven van de Horne's en de met hen verwante geslachten Cranendonk, Perwijs, Bruheze en Goor : De wapens met omgewende hoorns mogen dan in de minderheid zijn, zij zijn lang niet zeldzaam ! En ook bij andere geslachten komen in het werk van Th. de Raadt hoorns omgewend en in de „moderne” stand door elkaar voor⁶⁾.

Jouffroy d'Eschavannes beeldt in fig. 2 op blz. 151 van zijn boek „Traité complet du Blason” (1880) een omgewende hoorn zonder snoer af en noemt die „*huchet*” = petit cor de chasse ; il ne doit pas avoir d'attache”.

Victor Bouton verdeelt in zijn „Nouveau Traité du Blason” (1863) de „cors de chasse” in „trompes” en „huchets”.

In Engelse boeken noemt men de hoorn „buglehorn”, „gesnoerd” heet „stringed” en hij wordt meestal omgewend getekend. In Duitse boeken noemt men zowel de gesnoerde als de ongesnoerde „huchet” meestal „Jagdhorn” en nooit „Posthorn”.

De jachthoorns uit het wapen van de Prinsen van Oranje-Nassau worden altijd gesnoerd afgebeeld en hebben in ons land, voordat er boeken over gemeentewapens verschenen, een veel grotere bekendheid verworven, dan de ongesnoerde hoorns van Horne, die ook nogal eens „jachthoorns” werden genoemd. Men wilde in het wapen van Horne zelfs een aanwijzing zien, dat de heren van Horne recht hadden op de erfelijke titel van Opperjagermeester van het Duitse Rijk. Bewijzen van dit recht van de Horne's schijnen niet te vinden te zijn ; een titel op een grafplaat kan moeilijk als bewijs gelden ! De Raadt vermeldt

5) Ook b.v. kromstaven van bisschoppen en abten ziet men in beide standen.

6) Zie bij Th. de Raadt bijvoorbeeld de afbeeldingen 147, 149, 898, 979, 1113 en ook 172, deze laatste van een Goor.

Fig. 7 BRUHEZE : In zwart drie hoorns van zilver,
beslagen van goud.

De uitwendige versieringen van de wapenschilden mogen een rol gespeeld hebben bij toernooien en optochten, op het slagveld waren zij volstrekt ongeschikt. Helm, kroon en helmteken zijn altijd sterk onderhevig geweest aan de smaak en zelfs aan de luim van de drager, menig ridder liet herhaaldelijk een heel anders gevormd helmteken aanbrengen. Het is niet uitgesloten, dat bepaalde gemeenschappelijke trekken van de wapenversieringen van de afbeeldingen 6 t.m. 10 hun bestaan te danken hebben aan het initiatief van „onze” wapentekenaar.....

Bij de Nederlandse benaming van de hoorns in hun verschillende vormen is nogal wat verwarring ontstaan. J. B. Rietstap gaf in 1884 in het frans de tweede druk uit van zijn „Armorial Général”. Op planche VI vindt men drie verschillende hoorns :

- Jhr. J. L. M. Graafland gaf in 1932 in zijn „Heraldische Encyclopedie” de drie hoorns in kwestie dezelfde franse namen en vertaalde deze als volgt :

- Tegen het einde van de vorige eeuw schijnt iemand het nodig te hebben gevonden de „huchets”, dus de ongesnoerde (jacht-) hoorns van Horne te gaan aanduiden als p o s t h o o r n ⁸⁾. Werden de „huchets” voordien in de beschrijvingen van de gemeentewapens door de Hoge Raad van Adel bijna steeds kort en duidelijk „hoorns” genoemd, te beginnen met de gemeenten Neer en Horn in 1896 worden zij geblazoeneerd als posthoorn en bijna bij alle latere beschrijvingen van gemeentewapens, waarop de Hoorns van Horne voorkomen, spreekt men per abuis van posthoorns ⁸⁾, o.a. bij de gemeenten Beegden (1948)

8) Zowel in de tweede druk (1875) als in de vierde, door C. Pama omgewerkte uitgaaf van RIETSTAP's Handboek der Wapenkunde wordt, veel te positief, gezegd, dat de jachthoorn altijd een snoer heeft en de posthoorn niet. Men zou daar vrede mee kunnen hebben, als hier „posthoorn” vervangen mocht worden door „huchet”.

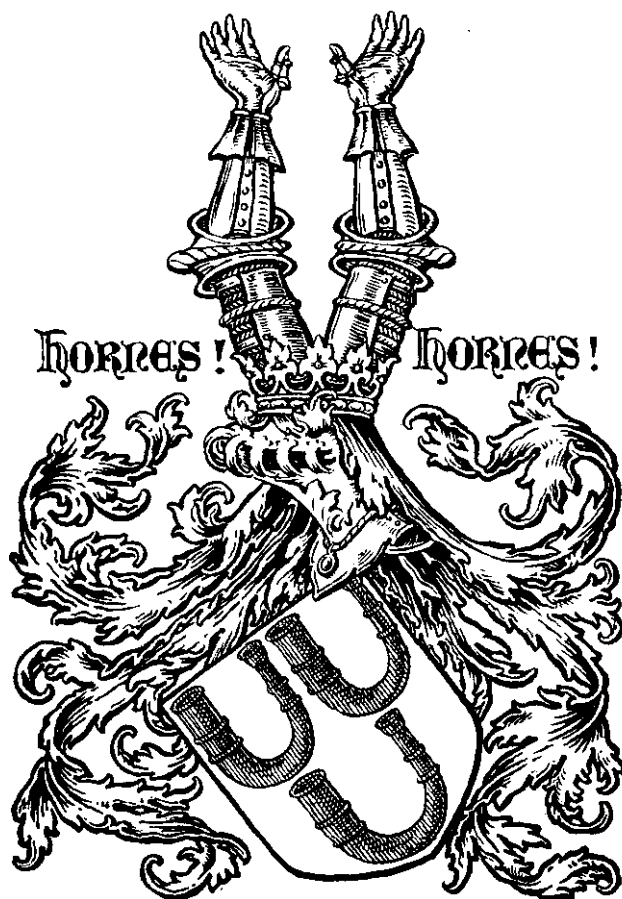

Fig. 8 Kranendonk : In zilver drie hoorns van rood.
De gemeente Eindhoven heeft een gedeeld wapenschild met in II
in rood drie hoorns van zilver paalsgewijze; dit is Kranendonk
in tegengestelde kleuren.

Eindhoven (1923) Haelen (1950) Hunsel (1952) en Waalre (1942).

Ook in België ⁹⁾ is men de namen gaan verwisselen. De gemeenten Loker (1898) en Kasteelbrakel (1923) hebben de onge-snoerde hoorns van Horne in hun wapen, maar in nederlandse wapenbeschrijvingen worden zij ten onrechte posthoorns genoemd. Bij Krombeke (1910) en Beveren-bij-Veurne spreekt men van jachthoorns en de wapentekeningen laten dientengevolge gesnoerde jachthoorns zien. Dezelfde gesnoerde jachthoorns treft men aan bij Perwijs (Perwez, 1845) en in het wapen van de provincie Luik (1837) ; men noemt ze respectievelijk posthoorn en hoorn ¹⁰⁾.

In alle zes gevallen zijn de hoorns afgeleid van het wapen van Horne.

Ook Mr. Dr. J. P. W. A. Smit ¹¹⁾ vermeldt het onderscheid tussen de „Cor-de-chasse” = „jachthoorn, die aan een snoer zou kunnen gehangen worden” en de „huchet” = volgens de heraldische taal posthoren”. Maar hij geeft voor de „huchet” de voorkeur aan het woord banhoorn. Daarnaast ziet hij er een fluitje in om de honden tijdens de jacht terug te roepen....

De eerste postdienst kwam pas in 1516 tot stand. Francesco de Tassis, een Italiaans edelman, van wie het vorstelijk geslacht *Thurn und Taxis* afstamt, verwierf in dat jaar van keizer Maximiliaan het monopolie van het brievenvervoer in het gehele Duitse Keizerrijk, o.m. op voorwaarde, dat hij een geregelde postdienst zou onderhouden tussen Wenen en Brussel ¹²⁾.

De heren van Horne voerden in hun wapen reeds in 1245 drie „huchets” (hoorns, ook wel jachthoorns-zonder-snoer ¹³⁾).

Men kende toen nog geen organisatie, die zich bezig hield met post vervoer. Het is dus duidelijk een vergissing om de Hornse „Huchet” (fig. 1) posthoorn te noemen. Aangezien de met een snoer versierde gelijkvormige hoorn (fig 2) kortweg jachthoorn wordt genoemd ¹⁴⁾ kan men niet beter doen, dan, in navolging

9) Zie voor de Belgische gemeentewapens het prachtige boek dat Gemeentekrediet van België in 1955 liet verzorgen door Max SERVAIS : Wapenboek van de Provinciën en Gemeenten van België.

10) W. J. Baron d'Ablaing van Giessenburg beeldt in zijn boek : Nederlandsche Gemeentewapens (1862) het provinciewapen van Luik af met in het vijfde kwartier drie onge-snoerde hoorns, de echte hoorns van Horne. Het tegenwoordig gebruikelijke gesnoerde model is dus fout !

11) De Brabantsche Beelden en Teekens van Recht'' (1957) blz. 137-138 + voetnoot 3.

12) Winkler Prins Encyclopaedie 6de druk XV/579.

13) Drs. T. Klaversma : De Heren van Cranendonck en Eindhoven ± 1200-1460 (1969) blz. 14.

14) Oranje-Nassau ; gemeente Dinteloord e.a.

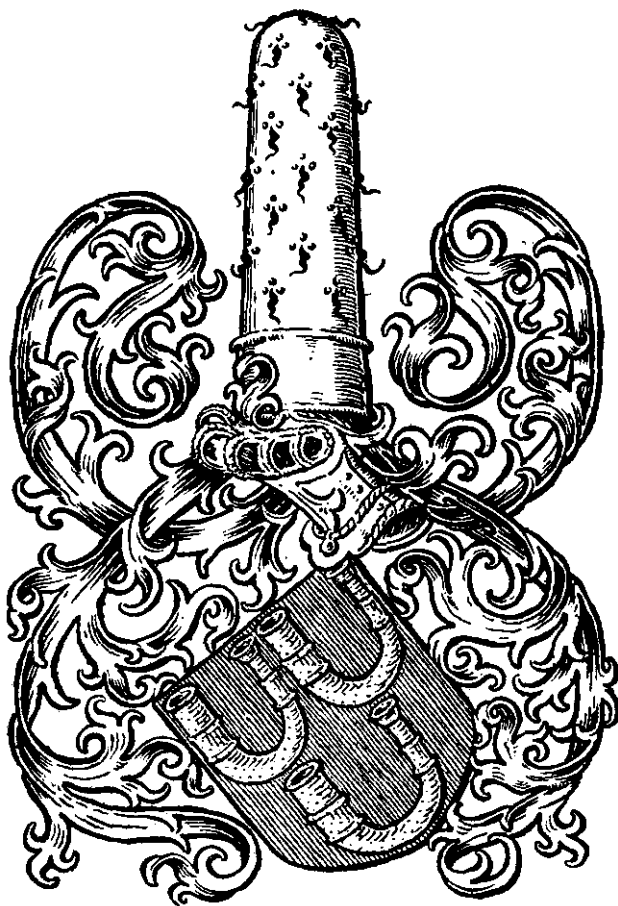

Fig. 9 PERWEZ (PERWIJS)

Het eerste huis van Perwijs voerde in rood een dwarsbalk van zilver, blazoën, dat vervolgens werd aangenomen door de graven van Vianden. Door huwelijk kwamen zowel het graafschap Vianden als het wapenschild van rood, beladen met een dwarsbalk van zilver, aan de graven van Nassau. In het wapen van Willem van Oranje herkent men in het derde kwartier het graafschap Vianden.

Het tweede huis van Perwijs, een jongere linie van de heren van Horne, voerde in rood drie hoorns van goud, zie fig. 9. Niettemin voert thans de gemeente Perwijs in goud drie jachthoorns van rood, beslagen en gesnoerd van zilver, overtopt door een barensteel van blauw; over alles een vrijkwartier van rood, dat beladen is met dertien penningen van zilver.

van de wapenbeschrijvingen van de Hoge Raad van Adel van vóór 1896, de „huchet” van Horne (fig. 1) kortweg hoorn te noemen; óók in de beschrijvingen van de gemeentwapens van ná 1896....

Wapens met een echte posthoorn (fig. 3, 4 en 5) zijn vrij zeldzaam. De echte posthoorn komt men tegen op bijzondere vlaggen, die in verscheidene staten door de postdienst¹⁵⁾ worden gebruikt, o.a. om voor schepen, die post vervoeren, voorrang te verkrijgen bij de loodsdiensten.

De postvlaggen van zowel West-Duitsland als van Oost-Duitsland vertonen een hoorn volgens figuur 4, een kennelijk metalen hoorn met 'n winding in het midden en versierd met koorden. Op de Deense postvlag heeft de posthoorn nagenoeg dezelfde vorm. Op de postvlaggen van Zweden en van Finland heeft de posthoorn eveneens 'n winding in het midden, doch geen koorden of andere versiering (fig. 5).

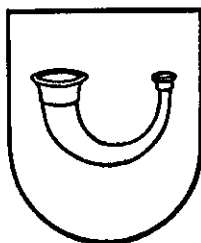

Fig. 1 Hoorn (Fr. Huchet)

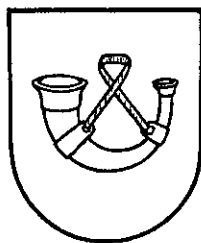

Fig. 2 Jachthoorn
(Fr. Cor de Chasse)

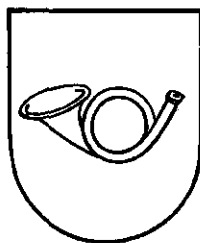

Fig. 3 Waldhoorn
(Fr. Grêlier) eigenlijk eerder
een posthoorn.

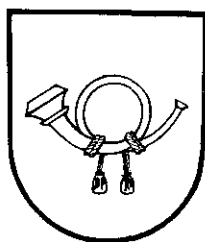

Fig. 4 Gesnoerde
posthoorn op de Duitse
postvlag.

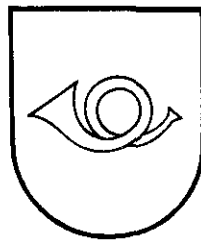

Fig. 5 Ongesnoerde
posthoorn op de Zweedse
postvlag.

15) Preben Kannik : Vlaggen, Standaarden en Wapens (z.j.).

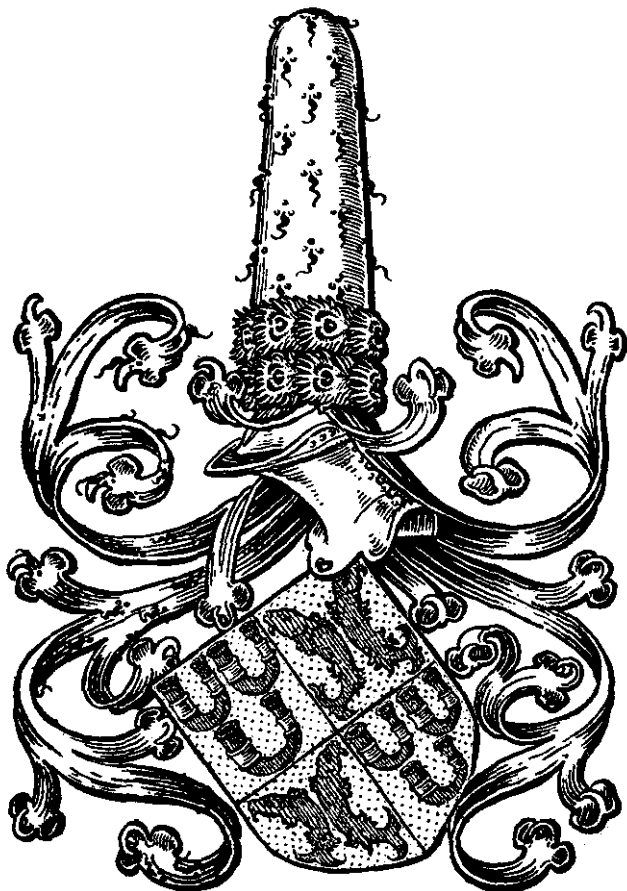

Fig. 10 ALTENA: Gevierendeeld: 1 en 4 in goud drie hoorns van rood, beslagen van zilver (Horne) 2 en 3: in goud twee rechtopgeplaatste en van elkaar afgewende zalmen van rood¹⁸⁾.

De rode leeuw in het veld van zilver, de rechterhelft van het Eindhovense wapen, is van huis uit de Brabantse leeuw. Zoals talrijke andere stads- en streekwapens in het gebied, in grove trekken begrensd door Moezel, Rijn/Oude Rijn en Schelde, dat in de Middeleeuwen Neder-Lotharingen werd genoemd, is dus het wapen van Eindhoven rood-wit. In deze kleuren komt het reeds voor op de wapenkaart van Brabant, die Zangrius in 1600 vervaardigde ter ere van de Aartshertogen Albert en Isabella.

18) Zalmen in deze „stand” vindt men terug in vele gemeentwapens in het Land van Altena en omgeving.

Het behoeft geen verwondering te wekken, dat de schrijvers ¹⁶⁾ van Nederlandse heraldische woordenboeken het voorbeeld van de Hoge Raad van Adel zijn gaan volgen bij de benaming posthoorn voor de „huchet”. Maar in Duitse, Franse en Engelse boeken zal men tevergeefs zoeken naar een posthoorn, die er uitziet als een „huchet”.

De Hornes en de aan hen verwante geslachten hebben hun sprekende wapenfiguur achtergelaten niet alleen in Limburg en Brabant, maar ook in België en ten zuiden van de Belgisch-Franse grens. De oudste linie Horne is in 1540 met graaf Jan II uitgestorven ¹⁷⁾.

De heren van Gaasbeek, een jongere linie van Horne, slaagden er toen niet in hun aanspraken op het graafschap Horne erkend te krijgen. Wel werden zij graven van Houtkercke, (thans in Noord-Frankrijk) en als gevolg daarvan kan men de hoorns van Horne tegen komen in Frans-Vlaanderen; zonder snoer in het wapen van St. Sylvestre-Cappel, met snoer bij Houtkercke, Oudezeele, Merris en Hardifort.

Prachtige wapentekeningen met de echte hoorns van Horne komen voor in het curieuze en nogal zeldzame boek van Prince Edouard De Block: „Armorial des Princes du Sang Royal de Hainaut et de Brabant” (1900). De schrijver wil hierin zijn afstamming aantonen van de graven van Loon, van wie hij ook nog de Hornes veronderstelde af te stammen. De wapenafbeeldingen zijn het waard onder ogen te worden gebracht van een bredere hopenlijk geïnteresseerde lezerskring.

16) J. C. P. W. A. Steenkamp: „Heraldisch Vademecum” (1939/1941). H. W. M. J. Kits Nieuwenkamp: „Encyclopedie van de Heraldiek” (1961 Drs. J. A. de Boo: „Heraldiek” (1967). C. Pama: „Heraldiek en Genealogie” (1969), waarin de afbeeldingen van Steenkamp grotendeels zijn overgenomen.

17) De Graaf van Hoorne, die samen met de Graaf van Egmont in 1568 slachtoffer werd van Alva, was een stiefzoon van Jan II, dus geen geboren Horne, maar een Montmorency.

DE FAMILIE OOMS UIT 's-HERTOGENBOSCH

door Dr. J. Belonje

Nu tegenwoordig de leden van menig gezin zich veelvuldig een woonplaats kiezen ver weg in de wereld en soms wijd en zijd verspreid, kunnen wij dit verschijnsel nauwelijks meer als een bijzonderheid beschouwen. Het is wel waar, dat voorheen reeds tal van Nederlanders aangelokt vaak door kleurrijke verhalen over oost en west of wel door zucht naar avontuur de huiselijke haard ontliepen. Maar zo'n ondernemende figuur bleef intussen toch een eenling. Dat daarentegen families als geheel naar elders verhuisden bleef vanouds, bijvoorbeeld in de XVIIe eeuw zeker tot de hoge uitzonderingen behoren.

Mijn mededeling in schets-vorm, die hier volgt, betreft nu juist zo'n uitzonderingsgeval van de laatste categorie. Zij heeft tot onderwerp de nogal aanzienlijke familie Ooms uit 's-Hertogenbosch.

Jhr. Mr. A. F. O. van Sasse van Ysselt heeft in zijn bekende werk „De voorname Huizen en Gebouwen van 's-Hertogenbosch alsmede hunne Eigenaars of Bewoners in vroegere eeuwen. Aanteekeningen uit de Bossche Schepenprotocollen loopende van 1500-1810" (3delen) deze familie Ooms gekend en genoemd en daarbij - doch dit slechts voor een deel - haar huizenbezit vermeld.

Het gezin Ooms nu, dat Den Bosch verlaten heeft om zich elders te vestigen was ter plaatse in een eigen huis woonachtig geweest. Het waren de kinderen van Laurentius Ooms en diens huisvrouw „juffrouw" Helena Valckenhart, waarvan de laatsgenoemde haar man heeft overleefd en haar kinderen heeft zien wegtrekken uit de stad.

Eén zoon, Arnoldus Ooms was aldaar vóór het echtpaar overleden; hij was gehuwd geweest en had kinderen nagelaten. Maar alle overige kinderen van het echtpaar Ooms-Valckenhart zijn uit het „verre" Brabant naar het noorden van Holland verhuisd, zes in getal. De omstandigheid, dat een hunner als pastoor sedert 1657 de Statie te Limmen ging bedienen en dat een van diens zusters (?) op datzelfde dorp mogelijk een buitenhuis heeft gehad, zal aan deze keuze stellig niet vreemd zijn geweest. Mogelijk waren er zelfs nog meer redenen, zoals uit het navolgende bericht op te maken zou kunnen zijn.

Alle banden van materiele aard, die met Brabant nog bestonden werden weldra verbroken en zo verschenen op 15 oktober 1666 de toen nog levende erven van de ouders Ooms-Valckenhart voor

de Alkmaarse notaris C. van Heymenbergh om zich sterkmakende voor de kinderen van Arnoldus Ooms een volmacht te verstrekken op Cornelis Ivens van Ceulen te 's-Hertogenbosch om ter plaatse naar zijn keuze onderhands of bij openbare veiling te verkopen het halve huis en erve in de Coeperstraat genaamd „*De Muggendans*”, voorts het $\frac{1}{4}$ gedeelte in het huis in de Postestraat genaamd „*De Vergulde Rooster*” en tenslotte nog een hypothecaire vordering op het huis en erve „*Den Rooden Haan*”, dat achter het huis van de Vergulde Rooster stond ¹⁾. Zonder hier nu de kinderen Ooms, die zich in Holland gevestigd hebben naar hun ouderdom te rangschikken moge thans datgene volgen, wat ik betreffende de gezinsleden heb kunnen opsporen:

Helena Ooms. Zij overleed te Alkmaar op 24 augustus 1666, waarna haar lijk op de 28e van die maand naar Limmen werd vervoerd, alwaar zij in de kerk begraven werd. Een grafzerk, die haar naam vermeldt als „de eerbare weduwe” herinnert nog aan haar ²⁾. Het kan zijn, dat zij de eigenares (en stichteres) is geweest van het huis „Duinzigt” te Limmen ³⁾, en min of meer theoretisch is het zelfs mogelijk, dat zij ofschoon „Ooms” genoemd de weduwe Ooms Valkenhardt geweest is, die ik hierboven noemde.

Daargelaten de vraag dus, of Helena tot het groepje kinderen Ooms behoord heeft volgen hier thans die gezinsleden waarvan het vaststaat, dat zij ervan deel uitmaakten:

1. *Mr. Johannes Ooms*, reeds bovengenoemd, werd op 4 april 1657 pastoor te Limmen, als sacrae theologiae baccalaureatus formatus” terwijl hij aanvankelijk bovendien nog tot de dienst in het naburige Kennemer dorp Heiloo verplicht was („per modum provisionis Heyloam missus”). Hij testeerde voor de Alkmaarse notaris C. van Heijmenbergh op 5 juli 1667, bij deze beschikking bepalende dat zijn zuster of zusters zouden erven „noch ongehoûwt en in maagdelijcke staet int leven”. De pastoor overleed te Limmen op 8 februari 1680; zijn grafzerk is in de kerk bewaard gebleven ⁴⁾.
2. *Clara Ooms* bleef ongehuwd. Zij testeerde te Alkmaar op 25 mei 1680 eveneens voor de notaris C. van Heijmenbergh

1) Notarieel archief Alkmaar deel 217.

2) Zie mijn „Gedenkwaardigheden” N.-Holland IV, Utrecht 1930. bldz. 72 sub 24 onder Limmen worden daar ook onder no's. 3 en 16 de zerken van Maria Agatha Ooms en van Pastoor Mr. J. Ooms weergegeven.

3) Zie het gelijknamige artikel in „De Speelwagen” X, 1955, bldz 307-310.

4) „Bijdragen v. d. Geschiedenis van het Bisdom Haarlem” XIII, 1885, bldz. 280; L 1932/3, bldz. 138 en 231; zie ook noot 2 hierboven.

tezamen met haar zuster Maria, beiden in dat stuk genoemd „bejaerde doghters” te Alkmaar en naderhand doch thans alléén op 1 april 1683 als „bejaerde doghter althans woonachtigh binnen dese Stadt”. In deze laatste acte revoceerde zij een overeenkomst met haar zuster Maria en haar broeder Dr. Simon Ooms op 15 mei 1680 aangegaan en ook het eerdere mutuele testament met Maria aangezien de beschikkingen ten opzichte van de kinderen van haar overleden broeder (Arnoldus) te nadelig waren uitgevallen. Die kinderen waren Helena Ooms en Wilhelmus Ooms. Te meer kon zij deze regelingen niet handhaven, zo verzekerde Clara, „doordien doctor Simon Ooms sijn overleden heerbroeder Mr. Johannes Ooms, priester mede door rasen en tieren seshondert gulden meer geextorqueert en afgeperst hadde, als de voorsz. kinderen hebben genooten”.

Uit dit tweede testament blijkt voorts dat de erflaatser nog aandeel had in huizenbezit zowel te Amsterdam als te 's-Hertogenbosch⁵⁾. Clara heette reeds overleden in januari 1696.

3. *Maria Ooms*, die te Alkmaar tezamen met haar zuster Clara woonde. Beide zusters, zo verzekerde de plaatselijke Mr. chirurgijn Matthys Vijselaer in gezelschap van de Alkmaarse bakker Jan Jansz. van de Camer „hebben gewoont tot Alckmaer voortn. met haar beijden alleen in een particulier huijs en aldaer sonder ijmants bij wooninghe, verder dat Maria Ooms is besogt geworden met een swaer accident in de maent van November des jaers 1682, waer over de voorn. Vijselaer als chirurgijn geroepen zijnde in die qualiteyt haar onder sijne cure heeft gehad omtrent den tyt van drie a vier weken gedurende welcke tijt hij van de Camer haar Maria Ooms daegelijx heeft besocht, alsoo Sij gebuuren waren, en hebben haar alle beijden in dier tijt altijt bevonden bij haar volle verstant, memorie en kennis, en is deselve Maria Ooms int laetste vanden maent December des selven jaers 1682 comen te overlijden”. Als slot op dit verdrietige feit leverde het doodboek van de Alkmaarse Grote- of St. Laurenskerk onder dagtekening van 29 december 1682 dit simpele zinnetje „Maritje Ooms naar Limmen”, hetgeen beduiden moet, dat ook haar lijk toen uit Alkmaar naar Limmen ter begraving was overgebracht⁶⁾.
4. *Engeltje Ooms*. Clara, Maria en de derde zuster, Engeltje

5) Notar. archief Alkmaar respectievelijk deel 199 acte 65 en deel 202, fol. 44.

6) Notaris C. Kessel te Alkmaar inventaris a.v. deel 270, acte no. 5.

Ooms „alle sieckelijk nae den lighaem” en woonachtig op de Laet te Alkmaar testeerden mutueel voor notaris C. van Heijmenbergh aldaar op 27 september 1666 ⁷⁾ met bepaling dat hetgeen elk nalaten zou voor de ongehuwd achterblijvende langstlevende bestemd zou worden, waarbij evenwel een reserve in acht zou worden genomen voor het geval dat een van de gezusters in een klooster intrede zou doen.

Engeltje O. bleef intussen niet ongehuwd, want zij maakte weer voor dezelfde notaris reeds op 20 februari 1668 huwelijks voorwaarden met de meerderjarige jongeman Mr. Johannes van Loon, chirurgijn te Noordwijk. Uit het stuk blijkt, dat de moeder van de bruidegom reeds overleden was terwijl van haar nalatenschap een inventaris was opgemaakt dd. 27 september 1666; alsook dat tussen de bruid met haar broeders en zusters een liquidatie had plaats gegrepen met betrekking tot de nalatenschap van „Dirck oom” ⁸⁾).

5. *Dr. Simon Ooms.* Hij is naar alle waarschijnlijkheid de oudste uit het gezin geweest en dit valt wellicht op te maken uit de vermelding van zijn leeftijd - 56 jaar - die aangegeven wordt in een door hem geplaatste handtekening van 1687. Als med. doctor oefende hij te Alkmaar de practijk blijkbaar met succes uit want hij had de eersten uit de stad „onder zijn cure”. Daarnaast bekleedde hij ambtelijke functies. Als Heemraad diende hij in de Zijpe en Hazepolder in het tijdvak 1681-1683. Hij bezat in de Zijpe grondeigendommen en bij dat lichaam was hij poldermeester alsook sedert 1684 Armenvoogd. In 1685 verkreeg hij het rentmeesterschap van de te Alkmaar gevestigde stichting Paling en van Foreest, dat hij tot zijn dood heeft uitgeoefend. Te Alkmaar werd hij begraven in de Grote- of St. Laurenskerk op 13 jan. 1696 in het graf Zuidergang (zuider-zijbreuk) no.203. Hij bewoonde te Alkmaar een royaal pand aan de zuidzijde van de Langestraat genaamd De Groene Papagaai” ⁹⁾) dat hij op 1 september 1695 had aangekocht van Amarantha Rippers, de dochter van een Hoornse burgemeester. Dr. Ooms is drie-maal getrouwd geweest :

- a) met Agatha Groen, dochter van Pieter, heemraad van de Wieringerwaard en van de Zijpe en Hazepolder en schepen van de Heer Hugowaard en van Alida Stuijvers.
- b) met Maria Schooneman, jongedochter van Dirk en Alida

7) Notar. archief a.v. deel 195 sub 7.

8) Notar. archief a.v. deel 195.

9) Thans plaatselijk genummerd 21, eerder wijk A.563. Zijn erven verkochten De Groene Papagaai op 20 maart 1710; zie noot 14.

Camay ; zij maakten huwelijkse voorwaarden voor notaris van Heijmenbergh voornoemd op 11 april 1666 ; hij was daarbij vergezeld van zijn moeder Helena Valckenhart weduwe van Laurens Ooms en zij werd geassisteerd door Sr. David Boldewijn, med. doctor en juffrouw Alida Camay „hare stiefvader en naturele moeder”.

- c) met Claesje Prangers met wie hij huwelijkse voorwaarden maakte op 26 oktober 1682 ; zij was de dochter van Mr. Pieter Prangers advocaat te Alkmaar en Alida Camay. Tezamen maakten zij een testament te Alkmaar op 6 maart 1682 toen hij „sieckelijk te bedde” lag doch zij gezond was, voor notaris C. Kessel te Alkmaar, nogmaals op 16 maart 1687 toen zij was „leggende int kinder bedde” en eindelijk, ditmaal in vereniging met zijn na te noemen dochter Alida Ooms op 6 januari 1696 ; Ooms was toen ziek, doch zijn echtgenote en dochter beiden gezond ¹⁰⁾).

Uit deze drie huwelijke waren kinderen : uit het eerste een dochter Alida, die venia detatis van de Staten ontving. Zij is gehuwd met de „E. Johannes Endenburgh ordinaris drucker der Stadt Gouda”, zoals te zien valt in een acte van 3 januari 1710 voor de Alkmaarse notaris G. Winder ¹¹⁾. Uit het 2e huwelijk was een dochter Maria Agatha Ooms, welke als „d’eerbare jongedochter” te Alkmaar wederom voor notaris C. Kessel op 23 januari 1687 „leggende sieckelijk in een slaepbanck” een testament maakte ten gunste van haar vader over al haar bezittingen, inclusief datgene wat zij geërfd had van Mr. Simon Duijn en Dirck Hendriksz. Schooneman de Oude te Amsterdam. Zij is korte tijd daarna ongehuwd overleden op 1 februari 1687. Ook zij werd te Limmen begraven, waar haar grafzerk nog aanwezig is in de kerk ¹²⁾. Inderdaad heeft haar vader haar bezittingen nog verkregen. Dat vloeit voort uit een acte van notaris G. Winder te Alkmaar van 24 maart 1690 ¹³⁾ Bij dat stuk regelde Dr. Ooms de erfenis, die zijn dochter in haar testament had aangehaald, tezamen met Nicolaas Bos als lasthebber van Maria van der Put, de huisvrouw van de „uitlandige” Nicolaas Curs ter voorkoming van „verdere kosten, moeijten en oneenigheden, en ter oor-

10) Notar. archief a.v. deel 277, fol 31 vso. en 276 en deel 278 no. 82. Clasina Pr. leende 6 oct. 1694 uit een vergulden cop om te dienen als ciborie aan Petrus Trom R. Pr. in de Vogelenzang (dl. a.v. 340 w. 80).

11) Notar. archief a.v. deel 418, no. 65.

12) Zie noot 2. - Voor de acte zie notar. archief a.v. 277, fol 262.

13) Deel a.v. 410, inv. a.v. acte no. 9.

sake dat de fideicommissaire en vrije goederen vanden voorn. Dirck Schooneman, Lucia Cornelis en Mr. Simon Duijn niet wel kunnen uitgevonden en van den anderen gedeveert werden in der minne en vrunschap overeen" (komende), daaronder begrepen een verkocht pand te Amsterdam" op de Voorburgwal op de hoeck van de Pieter Jacob Brouwerssteegh genaemt het Zouthuijs".

Ook uit het derde huwelijk van Dr. Ooms waren kinderen. Dat valt op te maken uit een drietal acten verleden ten overstaan van de Alkmaarse notaris G. Winder van 3 januari, 12 april en 11 augustus 1710¹⁴). In dat jaar vertrok de weduwe van Dr. Ooms uit Alkmaar naar Nijkerk op de Veluwe en haar huis de Groene Papegaai in de Langestraat heeft zij toen tezamen met haar beide meerderjarige dochters, die eveneens naar „Nieu Kerk" vertrokken waren, met namen Helena en Geertruid Ooms, en met de Goudse stadsdrukker Endenburgh als voogd over Johannes en Maria Ooms aan de Alkmaarse medicus Dr. Pieter Futs verkocht. Waarschijnlijk is 1710 het jaar van de definitieve verhuizing van de leden der familie Ooms, die toen nog in leven waren, uit Alkmaar geweest. De enige herinnering aan hun Alkmaars verblijf vinden wij dan nog slechts neergelegd in de grafboeken der Grote - of St. Laurenskerk ter plaatse in de rubriek Zuidergang 203, alwaar geboekt staat „Dit graf gestelt op de naemen van Jan Ooms en Anthonie Gobels onder acte van indemniteit no 715" met de vermelding van een verval van het graf aan de kerk op grond eindelijk van een resolutie van 17 september 1782¹⁵).

COUWENBERGH, CAUWENBERG EN PHILIBERTS

door G. F. Couwenbergh

- I Adriaan Willem Gijsbertszoon heeft uit zijn eerste echt, met Maria ,dochter van Antonis Wijnen :
- IIA Philibert Adriaan Willemszoon, geboren te Venloen (het tegenwoordige Loon op Zand) rond 1575, molenaar, begravten te Venloen op de 17de februari 1646, trouwt Maria, dochter van Peter Wouter Adriaanszoon (Cauwenbergh), hoevenaer van de heer van Lom, en Geertruid dochter van

14) Deel a.v. 418 respectievelijk no.'s 65, 83 en 95. — Deel 204 a.v. acte van 23 mei 1685: Dr. Simon Ooms, Dr. Guiljam O. te Luik en juffr. Helena O. te St. Truijen, gehuwd met Jacob van der Putten, de twee laatsten nagel. kinderen v. Arnoldus O. samen erven ex tetam. van Clara en Maria O., zuster en moei resp.

15) Inventaris Doop-, Trouw- en Begraafregisters Alkmaar, Gemeente-Archief deel 65, fol. 102 vso. en deel 71, fol. 102.

Jan Mattheus Gerrits de Bont, geboren te Venloen rond 1575, begraven te Venloen op de 29ste december 1640.

Zijn weinig voorkomende voornaam zal Philibert hebben te danken aan de betrekkingen van zijn vader met de van Immerseels die de heerlijkheid van Venloen hadden. Wellicht was de stamvader pachter van de molen van de heer van Venloen ¹⁾ Molens werden ten tijde van Philibert meestal door Mulders gepacht. Zo heeft Philibert zelf als pachter op de molen de Kerkhoven tussen Udenhout en Oisterwijk gezeten.

„Op huyden den Vilen dach van de Meye anno XVIc ende vijff, Soe hebben Philibert sone Adriaen Willemssoem, mulder tot Carchoven”, onder Oisterwijk, Adam sone Adriaan Willemssoen (zijn broeder ²⁾), mulder van Venloen, en Peter Wouter Coppem, ook wonend te Venloen vrijwillige veroordeling verzocht tot betaling van de molenpacht. (Oisterwijk, R. 34)

Enkele jaren later verscheen Philibert minder vrijwillig voor de schepenbank, toen hij een gedaagd was door Jan Gijsbert Jan Goyarts als man van Jenneke, dochter van Peter Willems van Riel. Op de 8ste januari 1607 wijzen de schepenen als vonnis „dat de voirscreven gedaeghde, mits bijder huysvroutwe des aennleggers doende den eedt op d'inhouden van de Ville, Xlle ende XVe art. sijnder scripture van salvatie aldaer gepresenteert ende overgegeven den XVllen October 1606, schuldich ende gehouden sal zijn Adrianen sijnen natuerlijcken soone bij de voirscreven Jenneken verweest voortsaen naer hem te nemen, eerlijcken ende deuchdelijcken op te vueden, in cost ende cleederen tonderhouden oft andersints den gedaeghde /lees: aanlegger/ daervoor uuyterijcken ende te betaelen de somme van veertich carolusgulden tsiaers, ende dat daerbenneffens de voirscreven parthijen schuldich ende gehouden sullen zijn te compareren voir Commissarissen, bij mijne heren Schepenen daer toe te deputeren, noopende d'onkosten van der craeme ende onderhout van den zelven kijnde tot noch toe gedaen, veraccordeert te worden zoo verre doenlicken sij”

De doop van een wettige zoon Adriaan heeft te Oisterwijk plaatsgevonden op de 25ste juni 1606. Zijn peter is „Johannes Guilielmi”; zijn meter „Ida Adami”, dus waarschijnlijk een nichtje van vaders zijde. De deugde-

lijke opvoeding van Philibert heeft er toe geleid dat deze Adriaan ook molenaar is geworden.

Hij sterft te Tilburg op de 16de april 1665, alwaar hij wellicht op de molen van Korvel heeft gezeten.

Jaren heeft hij gewoond te Alphen. Zowel de kinderen uit zijn in juni 1633 te Gilze gesloten huwelijk met Margaretha Janssen, als die uit zijn op de 24ste november 1640 te Alphen gesloten huwelijk met een zekere Adriana werden in laatstgenoemde plaats geboren. (Volgt onder IIIA).

Overige kinderen van Philibert en Maria zijn :

1. Guilielmus, gedoopt te Oisterwijk op de 27ste oktober 1607 (peter : Gualterus Berten ; meter : Elisabeth). Deze zoon is waarschijnlijk jong gestorven (zie hieronder 5).
2. Maria, gedoopt te Oisterwijk op de 11de januari 1609 (peter : Gerardus van Broeckhoven ; meter : Joanna Joannis).
3. Joannes, gedoopt te Oisterwijk op de 16de februari 1610 (peter : Joannes Guilielmi ; meter Gertrudis Egidi - waarschijnlijk een de Weer).
4. Gertrudis.
5. Guilielmus, gedoopt te Oisterwijk op de 3de september 1613 (peter Guilielmus Joannis ; meter : Maria Joannis), molenaar, begraven te Lille Sint Pieter op de 24ste maart 1670, als echtgenoot van Helena Cuypers. Volgt onder III B.
6. Elizabeth, gedoopt te Oisterwijk op de 3de mei 1615 (peter : heer Jan de Weer, priester ; meter : Joanna Ariaen).
7. Margaretha, gedoopt te Oisterwijk op de 29ste november 1616, overleden te Alphen op de 28ste oktober 1669, als weduwe van Gerrit Claassen de Wert. Haar peter was heer Henrik van Revieren, heer van Iseren, bewoner van het kasteel Durendaal onder Oisterwijk en bezitter van de Kerkhovense molen aldaar ; meter was heer Henriks natuurlijke en gewettigde dochter Lucretia, welke de vrouw is geworden van jonker Roelof Beyharts.
8. Cornelia, gedoopt te Oisterwijk op de 25ste juli 1618 (peter : Adrianus Henrici ; meter Gerarda Petri), begraven te Drunen op de 22ste november 1706, als weduwe van Cornelis Hendriks Clockenberg³⁾.

9. Anna, gedoopt te Oisterwijk op de 15de maart 1620 (peter Arnoldus Petri Woutersssen ; meter : Maria Adriani), leeft nog in 1649 (zie onder III C, sub 3).
10. Joannes, gedoopt te Oisterwijk op de 3de maart 1622 (peter Arnoldus Nicolai ; meter Anna Guilielmi), molenaar, begraven te Tilburg op de 11de oktober 1692, trouwt te Venloen op de 18de juli 1645 de weduwe van Huibert Nicolaassen van de Laer, Heilwich, dochter van Peter Verhoeven, geboren te Waalwijk, begraven te Tilburg op de 28ste september 1680. (Volgt onder III C).
11. Maria gedoopt te Oisterwijk op de 7de januari 1624 (peter : Adamus Martini - waarschijnlijk van Hees ; meter : Joanna Adriani).

(wordt vervolgd)

FAMILIE VAN VROONHOVEN

(Son - Woensel - Strijp - Eindhoven)

door L. Canjels

Hoeve van Vroonhoven te *Breughel* (Ehv. N. 1233 : 13.9.1684
(nr. 167)

Hoeve lants geheeten op Vroonhoven te *Son* (Ehv. N. 1235 :
11.3.1689 (nr. 86)

- I. *van Vroonhoven*, Jan geb. $\pm$ 1560 x N.N., waaruit :
 1. Joannes ; volgt II ;
 2. Joost ; volgt IIa.
- II. *van Vroonhoven*, Joannes (zoon van I) ; geb. $\pm$ 1585 ;
x N.N. waaruit :
 1. Gerardus ; volgt III.
 2. Clara ;
- IIa. *van Vroonhoven*, Joost (zoon van I) ;
x Christina Janssen van de Ven, die later huwde met
met Anthonis Janssen van Kemmenaije. waaruit :
Jan. x N.N.

- III. *van Vroonhoven*, Gerardus (zoon van II), koopman, droogscheerder en lakenbereider; woonde te Eindhoven. geb. $\pm$ 1613; overleden vóór 1673; gehuwd met Agnes van Luytelaer, waaruit :
1. Jan; *volgt IV* ;
 2. Henricus, ged. Eindhoven, 8.9.1644, droogscheerder;
 3. Judocus, ged. Eindhoven, 1.1.1647 ;
 4. Adrianus, ged. Eindhoven, 7.8.1650 ;
 5. Samuel, ged. Eindhoven, 2.10.1654.
- IV. *van Vroonhoven*, Jan (zoon van III) ; geb. $\pm$ 1640, x N.N., waaruit :
1. Anthony; *volgt V* ;
 2. Gerardus; *volgt Va* ;
 3. Franciscus; *volgt Vb*.
- V. *van Vroonhoven*, Anthony (zoon van IV) woonde te Son; x N.N., waaruit :
1. Lucas; *volgt VI* ;
 2. Andries; *volgt Vla* ;
 3. Arnoldus; *volgt Vlb* ;
 4. Francis: *volgt Vlc* ;
 5. Gerard.
- Va. *van Vroonhoven*, Gerardus (zoon van IV), woonde te Acht (Woensel) ged. Strijp $\pm$ 1680; overl. Woensel 1. 10.1750; gehuwd Woensel, 26.1.1706 met Allegonda Janssen Reijnders, geb. te Woensel en overleden aldaar 8.4.1752, waaruit :
1. Jan; *volgt Vld* ;
 2. Hendrik; overleden te Woensel, 28.11.1750 ;
 3. Margaretha; gehuwd met Peter van de Molengraaf te Best ;
 4. Johanna, ged. Woensel, 15.1.1715; gehuwd met Francis Bekx ;
 5. Anna Maria, ged. Woensel, 15.3.1720 ; overl. Woensel, 24.2.1795 ;
gehuwd 1e. Woensel, 7.8.1746 met Nicolaas Jansen Hoogers, overleden te Woensel, 1.10.1750 ;
gehuwd 2e. met Johannes Strijbosch ;
 6. Elisabeth, ged. Woensel, 24.8.1724 ; overl. Woensel, 10.11.1796 ; geheuwd met Thomas Mikkers.

- Vb. *van Vroonhoven*, Franciscus (zoon van IV) ; geb. $\pm$ 1690 ; overl. te Strijp, 25.10.1741 ;
x Elisabeth van Zon, overleden te Strijp, 2.7.1746, waaruit :
1. Joannes, ged. Strijp, 18.12.1730 ; overl. Strijp, 29.10.1741 ;
 2. Leonardus, ged. Strijp, 1.12.1732 ; *volgt VIe* ;
- VI. *van Vroenhoven*, Lucas Antonyzn. (zoon van V) ;
ged. te Son $\pm$ 1695 ; overl. Woensel, 19.10.1750 gehuwd met Anna Reniers Verhoeven, overl. te Woensel, 18.9.1777 ; waaruit :
1. Rogier ; *volgt VII* ;
 2. Petrus ; *volgt VIIa* ;
 3. Antonetta, ged. te Woensel, 6.6.1732 ; overl. Woensel, 31.12.1804 ; gehuwd met Johannes Maas ;
 4. Guilhelma, ged. Woensel, 19.3.1736 ; overl. Woensel 26.5.1736 ;
 5. Arnoldus, ged. Woensel, 29.4.1738 ; *volgt VIIb* ;
 6. Guilhelmus, ged. Woensel, 7.3.1742 ; overl. Woensel, 16.4.1746 ;
 7. Johannes, ged. Woensel, 28.2.1745 ; *volgt VIIc* ;
 8. Jenneke x Jan van de Ven ;
- VIA. *van Vroonhoven*, Andries (zoon van V) ; geb. $\pm$ 1720 ;
x Johanna Maria van den Ven, waaruit :
Wouter, ged. te Son, $\pm$ 1745 ; *volgt VIId* ;
- VIIb. *van Vroonhoven*, Arnoldus (zoon van V) ; geb. $\pm$ 1690 ;
† vóór 16.9.1730 ; gehuwd met Maria Janssen van Lieshout, overleden te Strijp, 7.10.1747, waaruit :
1. Joanna, ged. Strijp, 22.9.1719 ; gehuwd met Jan van der Heijden te Oerle ;
 2. Petrus ; *volgt VIIe* ;
 3. Wilhelmus, ged. Strijp, 3.3.1726 ;
 4. Wilhelmus, ged. Strijp, 12.3.1730 ; overl. Strijp, 14.11.1741 ;
 5. Cornelis ;
 6. Maria, gehuwd met Jan Verhagen te Gestel ;
 7. Arnoldus.
- VIIc. *van Vroonhoven*, Francis (zoon van V) ; wonende te Son ; geb. $\pm$ 1685 ; overl. vóór 17.6.1746 ; x Elisabeth Judoci van de Ven, geb. te Son, waaruit :
1. Jan ; *volgt VIIf* ;
 2. Leendert.

- Vld. *van Vroenhoven*, Johannes ; (zoon van Va) ; geb. $\pm$ 1715, overl. te Woensel (Acht) $\pm$ 1794 ; gehuwd Woensel, 20.9.1750 met Henrica van Ennetten, waaruit : Daniël, ged. Tongelre, 23.9.1751 ;
- Vle. *van Vroenhoven*, Leonardus (zoon van Vb) ; ged. Strijp, 1.12.1732 ; gehuwd Woensel, 25.1.1761 met Johanna van Rooij, waaruit :
1. Elisabeth, ged. Woensel, 20.12.1761 ; overl. Woensel 7.3.1850 ;
gehuwd 1e. Woensel, 22.10.1797 met Johannes Mutters ;
gehuwd 2e. Woensel, 1.10.1809 met Godefridus Merx ;
 2. Jacobus, ged. Woensel, 16.12.1763 ;
 3. Thomas, ged. Woensel, 2.6.1766 ; *volgt VIIg* ;
 4. Franciscus, ged. Woensel, 3.11.1768 ; overl. Woensel, 2-4-1771 ;
 5. Franciscus, ged. Woensel, 8.7.1771 ;
 6. Maria, ged. Woensel, 26.5.1774.
- VII. *van Vroenhoven*, Rogier (zoon van VI) ; ged. $\pm$ 1725 ; gehuwd met Allegonda van der Meijden, waaruit :
1. kind, begraven te Woensel, 17.6.1747 ;
 2. Johanna Maria, ged. Woensel, $\pm$ 1777 ; overl. Woensel, 24.1.1827 ; gehuwd met Martinus van Kemenade.
- VIIa. *van Vroenhoven*, Petrus (zoon van VI) ; ged. Woensel, 18.12.1726 ; overl. Best 10.2.1785 ;
gehuwd 1e. met Wilhelmina van der Linden ;
gehuwd 2e. met Elisabeth Sanders, overl. te Best, 14.1.1784, waaruit :
1. Lucas, ged. Strijp, 4.4.1760 ; overl. Strijp, 30.5.1760 ;
 2. Allegonda, ged. Strijp, 22.8.1766 ; overl. Strijp, 8.10.1766 ;
 3. Agnes, ged. Woensel, 18.2.1768 ;
 4. Lucas, ged. Best, 19.8.1771 ;
 5. Wilhelmina, ged. Best, 18.1.1774 ; overl. Best, 22.1.1774 ;
 6. Wilhelmus, ged. Best, 19.6.1776 ; *volgt VIII* ;

VIIb. *van Vroenhoven*, Arnoldus (zoon van VI), landbouwer ; ged. Woensel, 29.4.1738 ; overl. Woensel, 27.8.1799 ; gehuwd 1e. Woensel, 18.9.1763 met Margaretha Beks ; gehuwd 2e. met Elisabeth van de Ven, waaruit :

1. Petronella, ged. Woensel, 23.11.1764 ; overl. Woensel, 15.8.1821 ; gehuwd Woensel, 26.1.1800 met Lambert van Rooij, geb. te St. Oedenrode ;
2. Lucia, ged. Woensel, 23.9.1766 ;
3. Lucas, ged. Woensel, 14.10.1767 ; *volgt VIIIa* ;
4. Gerardus, ged. Woensel, $\pm$ 1769 ; *volgt VIIIb* ;
5. Petrus, ged. Woensel, 1.4.1770 ;
6. Wilhelmus, ged. Woensel, 23.10.1773 ; *volgt VIIIc* ;
7. Johannes, ged. Woensel, 23.9.1776 ; *volgt VIId* ;
8. Anna Maria, ged. Woensel, 23.10.1779 ; overl. Woensel, 13.3.1783 ;
9. Anna Maria, ged. Woensel, 12.11.1783 ; overl. Strijp, 21.5.1810 ; gehuwd Woensel, 15.1.1809 met Henricus van Alen, geb. te Woensel ;
10. Anthony, ged. te Son, $\pm$ 1789 ; overl. Son, 5.4.1819 ;
11. Jan, ged. Son, 3.3.1790 ; *volgt VIIle* ;
12. Franciscus, ged. Son, 24.1.1794 ; *volgt VIIIf*.

VIIc. *van Vroonhoven*, Johannes (zoon van VI) ; ged. Woensel, 17.3.1804 ; gehuwd Woensel, 19.10.1777 met Johanna Schepers, ged. Son $\pm$ 1755 ; overl. Woensel, 19.2.1829, waaruit :

1. Lucas, ged. Woensel, 2.5.1778 ; overl. Woensel 16.5.1778 ;
2. Anna Maria, ged. Woensel, 5.11.1780 ; overl. Woensel, 5.12.1863 ; ongehuwd ;
3. Johanna, ged. Woensel, 20.9.1783 ; overl. Woensel, 3.6.1856 ; gehuwd met A. Slegers ;
4. Petrus, ged. Woensel, 21.3.1786 ; *volgt VIIlg* ;
5. Thomas, ged. Woensel, 2.11.1788 ; *volgt VIIlh* ;
6. Anna Maria, ged. Woensel, 2.8.1792 ; overl. Woensel, 14.2.1870, gehuwd te Woensel, 4.2.1835 met Joannes van der Zanden, geb. te St. Anthonis, 1.2.1802 ; schoenmaker ;
7. Margaretha, ged. Woensel, 13.5.1795 ; overl. Stratum, 12.7.1849 ; gehuwd Woensel, 20.9.1822 met Jacobus Valkenburg, arbeider, geb. te Heeze $\pm$ 1799 ;
8. Elisabeth, ged. Woensel, 20.1.1800 ; overl. Woensel, 9.1.1892 ; ongehuwd.

- VII d. *van Vroonhoven*, Wouter, (zoon van VI a) ; geb. te Son, ± 1745 ; gehuwd met Geertruij van Kemenade,
- VII e. *van Vroonhoven*, Petrus (zoon van VI b) ; ged. Strijp. 31. 5.1722 ; overl. Strijp, 19.4.1790 ; gehuwd met Aldegongonda Peters Kuijpers, waaruit :
1. Maria, ged. Strijp, 17.9.1750 ; overl. Strijp, 28.1.1757 ;
 2. Cornelius, ged. Strijp, 20.3.1752, daggelder ; overl. Strijp, 5.12.1829 ;
 3. Arnoldus, ged. Strijp, 9.7.1754 ; *volgt VIII i.*
- VII f. *van Vroenhoven*, Jan (zoon van VI c) ; geb. ± 1715 ; gehuwd met Elisabeth Judocusdr. van den Ven, waaruit :
1. Franciscus, ged. Son, 20.12.1745 ;
 2. Antonius, ged. Son, 24.12.1749 ; *volgt VIII j ;*
 3. Wilhelmus, ged. Son, 3.3.1752 ; *volgt VIII k.*
- VII g. *van Vroenhoven*, Thomas (zoon van VI e) ; landbouwer ; ged. Woensel, 2.6.1766 gehuwd met Elisabeth van Lieshout, ged. Son ± 1774 ; overl. Woensel, 13.1.1828 ; waaruit :
1. Maria, ged. Woensel, 19.10.1803 ; overl. Woensel, 27.9.1831 ; gehuwd Woensel, 22.5.1831 met Henricus van Kemenade, landbouwer, ged. Woensel, 18.1.1802 ;
 2. Josephus, ged. Woensel, 26.11.1805 ; *volgt VIII l ;*
 3. kind, ged. Woensel, 11.4.1808, overl. Woensel, 11.4.1808 ;
 4. Johanna ged. Woensel, 22.12.1810 ; overl. Zeelst, 18.10.1856 ; gehuwd met J. F. van Hulst ;
 5. Jasperd, geb. Son, ± 1801 ; *volgt VIII m.*
- VIII. *van Vroonhoven*, Wilhelmus (zoon van VII a), arbeider. ged. Best, 19.6.1776 ; overl. Woensel, 20.12.1839 ; gehuwd Woensel 29.1.1804 met Willemijn (Jacomijn) van der Heijden of Verheijen, ged. Woensel, 20.1.1774, waaruit :
1. Maria Elisabeth, ged. Woensel, 16.10.1806 ;
 2. Petrus, ged. Woensel, 28.9.1810 ; overl. Woensel, 24.8.1822 ;
 3. Antonie, ged. Woensel, 26.8.1815 ;

- VIIIa. *van Vroenhoven*, Lucas (zoon van VIIb) ; ged. Woensel, 14.10.1767 ; overl. Woensel, 25.7.1805 ;
gehuwd 1e. Woensel, 22.2.1789 met Johanna Maria Bekx ;
gehuwd 2e. Woensel, 22.9.1793 met Anna Maria van Riet ; overl. Woensel, 1.3.1826, waaruit :
1. Johanna, ged. Woensel, 11.8.1794 ;
 2. Johanna Maria, ged. Woensel, 6.2.1796; overl. Woensel, 15.2.1796 ;
 3. Theodorus Cornelius, ged. Woensel, 18.2.1797 ;
 4. Aldegonda, ged. Woensel, 2.1.1804 ;
 5. Arnoldus, ged. Woensel, 11.5.1800;
- VIIIb. *van Vroonhoven*, Gerardus (zoon van VIIb); ged. Woensel ± 1769 ; overl. Woensel, 2.3.1845 ; gehuwd Strijp, 5.5.1799 met Maria Wellens, ged. Strijp, 30.6.1774 ; waaruit :
1. Maria, ged. Strijp, 28.4.1801 ; overl. Woensel, 3.12.1841 ; gehuwd Woensel, 15.4.1826 met Gerardus van Luijtelaer, landbouwer, ged. Woensel, 15.3.1803;
 2. Elisabeth, ged. Strijp, 6.5.1802 ; overl. Stratum, 30.3.1889 ; gehuwd Woensel, 8.5.1831 met Martinus van Vlokhoven, landbouwer, ged. Woensel, 10.2.1803 ;
 3. Arnoldus, ged. Strijp, 27.9.1803;
 4. Anna Maria, ged. Strijp, 5.5.1806 ; overl. Stratum, 8.8.1866; gehuwd Woensel, 9.5.1835 met Joseph van der Velden, landbouwer, ged. Gestel, 5.2.1802 ;
 5. Gerardus, ged. Strijp, 27.7.1807; overl. Strijp, 8.8.1807 ;
 6. Gerardus, ged. Woensel, 9.9.1808;
 7. Johanna, ged. Woensel, 8.11.1809 ; overl. Woensel, 3.12.1809 ;
 8. Johannes, geb. Woensel, 12.8.1811 ; overl. Woensel, 17.11.1811 ;
 9. Johanna, geb. Woensel, 14.10.1816 ; overl. Stratum, 16.1.1879 ; gehuwd Stratum, 31.5.1849 met Johannes Merks, smid, geb. Tongelre, 18.11.1815.
- VIIIc. *van Vroenhoven*, Wilhelmus, (zoon van VIIb) ; ged. Woensel, 23.10.1773 ; gehuwd te Woensel, 10.11.1799

- met Maria van de Gevel, weduwe van Jan van Agt, ged. Woensel, 1.9.1763; overl. Woensel, 11.12.1805, waaruit:
1. Johanna, ged. Woensel, 13.8.1800; overl. Woensel, 13.5.1821;
 2. Margaretha, ged. Woensel, 1.11.1802; overl. Woensel, 6.7.1828; gehuwd te Woensel, 1.11.1823 met Antonius Hogers, landbouwer, ged. Strijp, 10.3.1803.
- VIIId. *van Vroonhoven*, Johannes (zoon van VIIb), landbouwer ged. Woensel, 23.9.1776; overl. Gestel, 27.8.1835; gehuwd te Woensel, 20.10.1805 met Catharina van Kemedade, ged. Strijp, 15.3.1787; overl. Woensel, 3.4.1828, waaruit:
1. Arnoldus, ged. Woensel, 13.9.1806;
 2. Marai, ged. Woensel, 2.1.1808; overl. Strijp, 16.9.1855; gehuwd te Woensel, 25.6.1826 met Walterus van de Ven, ged. Strijp, 25.8.1786, fabrieksarbeider;
 3. Petrus, ged. Woensel, 22.6.1810; overl. Strijp, 16.10.1839;
 4. Mathijs, geb. Woensel, 29.6.1812; overl. Woensel, 17.10.1815;
 5. Jacobus, geb. Woensel, $\pm$ 1815; overl. Woensel, 24.4.1835;
 6. Martinus, geb. Gestel, 30.11.1819; overl. Gestel, 21.8.1873;
 7. Petronella, geb. Gestel, 18.11.1821; overl. Woensel, 11.5.1824.
- VIIIf. *van Vroonhoven*, Jan (zoon van VIIb), landbouwer; ged. Son, 3.3.1790; gehuwd te Son, 20.2.1814 met Elisabeth Tiebos, ged. Son, 28.1.1787, waaruit:
- Wilhelmus, geb. Son, 30.11.1820;
- VIIIg. *van Vroonhoven*, Franciscus (zoon van VIIb), landbouwer; ged. Son, 24.1.1794; gehuwd te Son, 1823 met Judoca Merx, ged. te Son, 20.10.1793;
- VIIIh. *van Vroonhoven*, Petrus (zoon van VIIc), arbeider; ged. Woensel, 21.3.1786; overl. Woensel, 18.2.1847; gehuwd te Woensel, 12.5.1815 met Joanna Geven, ged. te Riethoven $\pm$ 1782, waaruit:
1. Johanna Maria, geb. Woensel, 30.4.1817; overl. Eindhoven, 14.1.1907; gehuwd te Woensel, 15.5.1846 met Petrus Snep, schoenmaker, geb. te Woensel, 25.6.1810, overl. Eindhoven, 30.6.1893;
 2. Johannes, geb. Woensel, 16.12.1819;

3. Antonius, geb. Woensel, 27.9.1822 ; kleermaker ; ongehuwd ; overl. Woensel, 30.1.1873.

VIIIh. *van Vroonhoven*, Thomas (zoon van VIIc) ; landbouwer ; ged. Woensel, 2.11.1788 ; overl. 23.2.1860 ; gehuwd 1e. Woensel, 12.5.1815 met Johanna Maria van der Velden, overleden te Woensel, 13.4.1832, geboren te Woensel $\pm$ 1787 ; gehuwd 2e. Woensel, 1.6.1833 met Margaretha van Rooij, ged. Woensel, 6.11.1807, waaruit :

1. Antonetta, geb. Woensel, 8.2.1821 ; overl. Woensel, 2.6.1852 ;
2. Arnoldus, geb. Woensel, 25.11.1822 ; overl. Woensel, 25.11.1822 ;
3. Martinus, geb. Woensel, 9.12.1823 ;
4. Elisabeth, geb. Woensel, 27.1.1826 ; gehuwd te Woensel, 29.4.1852 met Peter Langendonk, landbouwer, geb. Heeze, 14.7.1820 ;
5. Arnoldus Hubertus, geb. Woensel, 27.12.1829 ; overl. Woensel, 27.2.1832 ;
6. Joanna Maria, geb. Woensel, 29.4.1834 ; gehuwd te Woensel, 19.4.1872 met Gerardus Bots, smid, geb. Valkenswaard, 28.5.1832, weduwnaar van Maria van Weert ;
7. Johannes, geb. Woensel, 7.10.1839 ;
8. Lamberdina, geb. Woensel, 27.10.1841 ; overl. Woensel, 1.6.1887 ; gehuwd te Woensel, 25.2.1870 Wouterus Wouters, landbouwer, geb. te Vessem, 2.9.1840 ;
9. Jacobus, geb. Woensel, 2.9.1844 ; overl. Woensel, 24.2.1864.

VIIIi. *van Vroonhoven*, Arnoldus (zoon van VIIe), landbouwer op de Sliffert ; ged. Strijp, 7.7.1754 ; overl. Strijp, 7.1.1814 ; gehuwd 1e. Strijp, 8.5.1796 met Maria Roovers, ged. te Aalst en overleden te Strijp, 28.12.1799 ; gehuwd 2e. Strijp, 23.8.1801 met Helena Koppens, ged. Strijp, 9.9.1769, waaruit :

1. Petrus, ged. Strijp, 30.8.1797 ; overl. Strijp, 23.4.1798 ;
2. Aldegonda, ged. Strijp, 9.4.1799 ; overl. Strijp, 14.5.1829 ; gehuwd te Strijp, 25.2.1827 met Jan van

- Kemenade, landbouwer, ged. te Strijp, 2.3.1794 ;
3. Maria, ged. Strijp, 2.11.1802 ; overl. Strijp, 3.12.1873 ; gehuwd met Peter Nelissen, wever, geb. Strijp, 8.5.1807 ;
 4. Jacobus, geb. Strijp, 2.10.1804 ;
 5. Petronilla, ged. Strijp, 13.11.1809 ; gehuwd te Strijp, 23.4.1847 met Johannes Lodewijks, landbouwer, geb. Zeelst, 12.7.1815.

VIIIj. *van Vroonhoven*, Antonius, (zoon van VIIf) ; landbouwer ; ged. Son, 24.12.1749 ; overl. Son 12.7.1833 ; gehuwd met Nicolasina Judoca van Hirtum, ged. Son, 3.4.1769 ; overl. Son, 2.9.1832, waaruit :

1. Johannes, ged. Son, 19.4.1792 ;
2. Johanna, ged. Son, 9.6.1793 ; overl. Eindhoven, 28.5.1854 ; ongeh. ;
3. Antonius, ged. Son, 15.6.1794 ;
4. Antonius, ged. Son, 10.8.1795 ;
5. Elisabetha, ged. Son, 20.7.1797 ;
6. Maria Elisabeth, ged. Son, 24.2.1799 ;
7. Franciscus, ged. Son, 5.5.1802 ;
8. Christina, ged. Son, 20.5.1803 ;
9. Martinus, ged. Son, 8.9.1805 ;
10. Antony, ged. Son, 5.8.1807 ;
11. Maria, ged. Son, 23.1.1809 ;

VIIIk. *van Vroonhoven*, Wilhelmus, (zoon van VIIf) ; ged. Son, 3.3.1752 ; overl. Woensel, 24.10.1836 ; gehuwd 1e. met Anna van Vroonhoven, overl. te Woensel, 18.1.1792 ; gehuwd 2e. te Woensel, 16.6.1793 met Johanna Maria Driessen, waaruit :

1. Elisabeth, ged. te Son ± 1781 ; overl. te Woensel, 2.3.1837, spinster, ongehuwd ;
2. Antonius, ged. Woensel, 23.9.1783 ;
3. Joannes, ged. Woensel, 11.3.1786 ; overl. Woensel, 24.2.1847 ; ongehuwd ;
4. Henricus, ged. Woensel, 7.10.1788 ;
5. Anna Maria, ged. Woensel, 1.9.1793 ;
6. Franciscus, ged. Son, 14.2.1797 ;
7. Johanna, ged. Woensel, 23.3.1798 ;

8. Johannes, ged. Woensel, 24.2.1799, ongehuwd ;
9. Francisca, ged. Woensel, 3.2.1800 ;
10. Francisca, ged. Woensel, 24.1.1801; gehuwd te Woensel 23.6.1837 met Joannes van den Hurk, landbouwer, ged. Son, 27.1.1793;
11. Antonia, ged. Woensel, 22.4.1803 ; overl. Woensel, 7.1.1848, ongehuwd ;
12. Theodorus, ged. Woensel, 8.3.1802 ; ongehuwd ;
13. Christina, ged. Woensel, 6.8.1804 ;
14. Cornelius, ged. Woensel, 16.9.1805.

VIII. *van Vroonhoven*, Josephus (zoon van VII g) ; landbouwer ; ged. Woensel, 26.11.1805 ; overl. Woensel, 11.2.1872 ; gehuwd te Woensel, 27.4.1837 met Wilhelmina van Vlokhoven ged. Woensel, 26.12.1810.

VIII. *van Vroonhoven*, Jasper (zoon van VIIg), landbouwer; geb. $\pm$ 1801 ; overl. te Son, 19.2.1848 ; gehuwd met Elisabeth van der Sande, geb. te Sint Oedenrode, $\pm$ 1803, overl. te Son, 22.9.1888, waaruit :

1. Thomas, geb. Son, 20.2.1831;
2. Francis, geb. Son, 23.4.1837;
3. Leonard, geb. Son, 8.10.1844;
4. Paulus, geb. Son, 16.11.1847.

GEWAPEND EINDHOVEN

Familiwapens van Eindhovenaren of aanwezig in het
gemeentearchief te Eindhoven.

door L. G. van Dijck

Enkele jaren geleden, op zoek naar genealogische gegevens in het gemeentearchief te Eindhoven, heb ik terloops vele zegeltjes genoteerd. Aanvankelijk zonder de bedoeling er een studie van te maken of er aan publikatie aan te besteden. Het bleek echter spoedig dat er zo bijzonder veel wapentjes tevoorschijn kwamen, dat een min of meer compleet heraldisch Eindhoven te beschrijven was. Aangevuld met gegevens uit inventarissen, literatuur en archieven van elders, heb ik geprobeerd een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van alle familiwapens uit Eindhoven en geannexeerde plaatsen. Deze laatste dorpen,

vroeger zelfstandig, zijn Tongelre, Woensel, Strijp, Stratum en Gestel.

Ik besef heel goed dat een dergelijke uitgebreide lijst verre van volledig zal zijn. In Brussel en Den Haag, in de rijksarchieven van 's-Hertogenbosch en van de Belgisch-Brabantse steden, en wellicht ook in Rome zal men nog eens vele honderden zegels kunnen terugvinden.

Om echter de thans bekende gegevens niet langer in portefeuille te houden, publiceër ik graag de volgende lijst. Aanvullingen en eventuele verbeteringen zijn van harte welkom.

Tot slot zij slechts opgemerkt dat ik altijd verwijs naar het gemeentearchief van Eindhoven, tenzij anders vermeld, en dat ik de inventarisnummers gebruik zoals ze ongeveer 8 à 10 jaar geleden in gebruik waren. In hoeverre deze nummers nu nog gelden, zal men ter plaatse gemakkelijk kunnen nagaan.

Aa, Wilhelmus de ; schepen te 's-Hertogenbosch, 26 januari 1430.

In een geschaakt veld een vrijkwartier met vogeltje.

Charters, nr. 118. Vergelijk Taxandria 2 (1895), p. 31 en 24 (1917), p. 241.

A(e)ffoiden, Johan van ; te 's-Hertogenbosch, 28 oktober 1687.

Een spiegel in een cirkelvormige lijst, met handvat van onderen afgerond, links en rechts vergezeld van een vijfbladige roos.

Helmteken : een mannenfiguur met in diens linkerhand de spiegel. R. 409. Idem in R. 15, 24 juli 1682. Vergelijk Smits (Grafzerken) p. 217, en De Nederl. Leeuw 1932, p. 340-342.

Acht, Willem Peters van ; schepen te Gestel, 8 november 1597.

De initialen W (onder) en P (boven).

R.A. Maastricht, Kasteel Baerlo, regist 44.

Aelders, Jan Francis ; notaris te Gemert, 29 juli 1836.

Gevierendeeld. I en IV : drie molenijzers 2 - 1,

II en III : drie sterren 2 - 1 op blauw.

Helmteken : een uitkomende eenhoorn naar rechts.

U 123 ; Idem in U 81, 14 maart 1814.

(wordt vervolgd)

Aan dit nummer werkten mee :

F. J. C. M. van Eetvo, Poirterlaan 40, Eindhoven
Dr. J. Belonje, Nassaulaan 39, Alkmaar, postbus 107
G. F. Couwenberg, Grotestraat 18, Besoyen
L. Canjels, Rielseweg 18, Eindhoven
L. G. van Dijk, Rozenstraat 1, Utrecht

INHOUDSOPGAVE

	blz.
Elf generaties Moonen, door L. F. W. Adriaenssen	1, 33, 65
Aanvullingen op de oudste Tilburgse de Roy's, door J.B.	31
De familie de Gruyter te Goirle, door J. van Gils	87
De familie van der Kreek, door K. v. d. Watering	94, 97
Moerenborg, door Dr. J. Belonje	102
De afstamming van het geslacht Tak (Tak van Poortvliet, Dumon Tak), door Mr. J. L. Rijndorp	104
Het wapen van de stad 's-Hertogenbosch, door F. J. van Ettro	110
Die Weder te Helmond, door Drs. G. J. A. Schampers	114
Kwartierstaat van de kinderen uit het echtpaar Vermeulen-de Moll, door Dr. J. A. M. van Moll	121
Genealogie Dielen (Valkenswaard, Eindhoven, Woensel, België), door Drs. L. G. van Dijk	123, 129
Jr. Arent van Thienen van Berlicum en de zijnen, door Dr. J. Belonje	133
Huwelijken van militairen, behorende tot het eerste regiment van de Schotse Brigade in Nederland, ontleend aan de gereformeerde trouwboeken van 1674 tot 1708, door Dr. Ir. J. Mac Lean	140
De hoorns van Horne, door F. J. van Ettro	161
De familie Ooms uit 's-Hertogenbosch, door Dr. J. Belonje	173
Couwenbergh, Cauwenberg en Philiberts, door G. F. Couwenbergh	178
Familie van Vroonhoven (Son - Woensel - Strijp - Eindhoven), door L. Canjels	181
Gewapend Eindhoven. Familiewapens van Eindhovenaren of aanwezig in het gemeentearchief te Eindhoven, door L. G. van Dijk	191

Inhoudsopgave en naamregister werden samengesteld door de heer
P. Th. de Lange te Eindhoven, voor welk werk de
Redactie hem zeer erkentelijk is.

N A A M R E G I S T E R

Aa, d., 192 — Aa, v.d., 102 — Aarts, 157 — Aartsen, 152 — Abraecken, 59 — Abrael, 148 — Abrahah(1), 141-146, 149 — Abriel, 146 — Acht, v., 192 — Adami, 179 — Adams, 34, 141, 151, 152 — Adden, v., 98 — Adriaens, 44, 124, 146, 153, 178 — Adriaenssen, 76 — Adriani, 181 — A(e)ffoirden, v., 192 — Aelberts(e), 148, 154-156 — Aelders, 192 — Aelen, 54 — Aelst, v., 92 — Aerts, 31, 106, 146 — Agt, v., 188 — Alderdis, 142 — Alen, v., 185 — Alew(e)ijns, 63, 74, 75, 92 — Alexander, 155 — Alingh, 156 — Alofs, 151 — Alphen, v., 69 — Alsem, 142 — Altena, v., 171 — Amand, St., 102 — Anchrom, 155 — Andriessen, 64, 145 — Anheijer, 2 — Ansems, 53, 88 — Anthonis, 150 — Appels, 36, 92 — Arendsen, 145 — Arents, 151 — Ariaen, 180 — Ariens, 146 — Ariesse, 153 — Arissen, 158 — Asten, v., 118 — Audenhoven, v., 27 — Aven, 107, 109.

Bacx, 59, 74, 80 — Baerl, v., 108 — Bairds, 155 — Baken, 122 — Balford, 145 — Balous (d.), 135, 136 — Barel, v., 108 — Barents, 157 — Barne, 150 — Bartels, 27 — Bartholomesen, 145 — Bastiaens, 154 — Batij, 17 — Bauman, 32 — Bayn, 149 — Beaumont (v.), 141, 143, 145 — Beck(s), 119, 151 — Beddinghsfielt, 157 — Bee(c)k, v., 32, 91, 128, 152 — Beek, v.d., 143 — Beekhuizen, 32 — Beer, d., 34 — Beeren, 34 — Beerten, a.d., 13 — Beiers, 150 — Beks, 185 — Bekx, 182, 187 — Bellasis, (d), 135 — Bellous, 140 — Belten, 151 — Bemont, 143 — Benmester, 154 — Benoy, 143 — Benthem, v., 3 — Ber, d., 34 — Berchem, v., 109 — Berents, 143, 153, 155 — Berg, v.d., 162 — Bergh(e), v.d., 19, 149 — Berghsen, 150 — Beris, 7 — Berlaer, v., 116 — Bersselaer, v.d. 104 — Berten, 180 — Besouw, v., 89 — Beuckels v. d. Haer, 146 — Beumer, 150 — Beurden, v., 9, 89, 92 — Beveren, d., 144 — Beveridge, 149 — Bex, 74 — Beyer, d., 153, 154 — Beyhart(s), 103, 180 — Beijls, 45 — Beijltkens, 45 — Bezouw, v., 122 — Bie, d., 100, 156 — Bierens, 123, 124 — Biest, v.d., 129 — Biestraeten, 54 — Black, 155 — Blackborn, 155 — Blank, d., 158 — Blacquaerts, 14 — Blij, 152 — Boar, 158 — Bockerts, 118 — Bockmeer, v., 13 — Bocktel, v., 20 — Boeckelaer, 134 — Boelenham, t., 135 — Bogaart, v.d., 32 — Bogaerts, 72, 131 — Bogart, 144 — Bogers, 73 — Bohemen, v., 110 — Bolders, 46 — Boldewijn, 177 — Bolk, 145 — Bollen, 108 — Bolonts, 155 — Bont, d., 179 — Boogarts, 127 — Boomers, 37 — Boons, 71 — Boot, 106 — Borchmans, 71 — Born (d.), 143, 155 — Borssele(n), v., 134-136 — Bos, 158, 177 — Bosch, v.d., 5, 149, 154, 156 — Boschmans, 38 — Bosmans, 8, 44, 46, 47, 50-52, 57, 62 — Bots, 189 — Bouchan, 150 — Bouman, 32 — Bovie, 153, 154 — Bovy, 149 — Bowie, 149-152, 154, 158 — Boxtel, v., 59, 91, 92 — Boy, 151, 155 — Brabant, v., 110, 111,

114 — Brampt, v., 145 — Brandts, 41 — Brant, 144 — Branten 39-41 — Brecht, v., 9, 15 — Brederode, v., 134 — Bree, v., 157 — Breen, v., 158 — Breitenbach z. Mühl, 136 — Brekel, v.d., 4, 93 — Breugel, v., 127 — Briel, v.d., 97 — Briesick, v., 98 — Broeders, 58 — Broermijn, 4 — Broeck, v.d., 18, 83, 88, 148 — Broeckhoven, v., 180 — Bronckhorst, v., 135 — Brouck, v.d., 142 — Brouerius, 127 — Brouwer, d., 19 — Brouwers, 2, 71, 91 — Brouwerssteegh, 178 — Bruce, 141, 148, 157 — Bruers, 9, 47, 49, 54, 60, 61, 66, 90 — Bruheze, (v.), 164, 165 — Bruscke, 147 — Bruss, 157 — Brussel, v., 146 — Bruurmijn, 4 — Bruyn, d., 106, 107, 156 — Bruijninx, 30 — Bruijrs, 8, 60 — Bruys, 147, 148 — Buchan, 141, 148-150, 152-154 — Buchhaen, 155 — Buckam, 148 — Buel, v., 36 — Buenen, 58 — Buermans, 26 — Buerden, v., 61, 94 — Bunnens, 59 — Burch, v.d., 149 — Burgers, 34 — Burgh, v.d., 146 — Byemans, 47 — Bijls, 48 — Bynderen, v., 115, 116.

Chalmers, 151 — Chambers, 150 — Champflory, d., 136 — Charles, 147 — Charlos, 145 — Chavone, d., 158 — Chism, 156 — Christiaens, 106, 145 — Christison, 156 — Christoffel, 146 — Cwelsch, 147. (Zie voorts bij letter K).

Daam, 154 — Da(e)men, 46, 82 — Daems, 127 — Daesdonck, 136 — Dal, v., 83 — Danckers, 126 — Danckhorst, 99 — Dane(n), 104, 105, 109 — Daniels, 14, 147, 148, 154 — Daniëls, 57 — Danielson, 148 — Davits, 150, 155 — Davitson, 156 — Decker, 143 — Decker, d., 82 — Decli, 146 — Dedey, 158 — Deusel, 156 — Delft, v., 26, 61 — Demmers, 2 — Denen, 106 — Dennes, 56 — Dennis, 150 — Deventer, v., 151 — Deijnsen, v., 14 — Deys, 149 — Dickel, 149 — Dickmanns, 122 — Dielen, 82, 123-127, 129-133 — Dielis, 132 — Diepen, v., 144 — Diepenbeec, 127 — Diepenbroecx, 66 — Diercx, 50 — Diessen, v., 42 — Dilenus, 126 — Dillen, 123 — Dil(l)enius, 123 — Dingemans, 5 — Dircks(en), 144, 152, 156 — Dircx(e), 58, 149, 150, 155 — Dirven, 100 — Doegelas, 143 — Doen Beyens, 153 — Doern(e), v., 19 — Doffe, 155 — Dol, 3 — Dolmans, 154 — Domaes, 105 — Domen, 16 — Domis, 104, 106 — Domus, 106, 109 — Dommelen, v., 15, 55, 59, 123 — Donckers, 153 — Dooremaal, v., 4 — Dooren, v., 128 — Dosten, v., 148 — Douff, 156 — Douglas, 141, 143, 158 — Dries, v.d., 16, 17 — Driessen, 128, 143, 190 — Duersen, v., 83 — Duivenvoorde, v., 135, 138 — Dujardin, 36 — Dun, v., 37, 47, 52, 54, 60, 66-68, 88, 89 — Dunckers, 155 — Dungen, v.d., 148 — Durrham, 151 — Duseldijn, 36 — Dutry, 148 — Duijn, 177, 178 — Dijck, 154 — Dijck, v., 62, 63, 127, 131, 132, 154 — Dijk, v., 64, 73.

Eck, v., 142 — Eeltkens, 54 — Eerssel, v., 71 — Egberts(en), 145, 148, 153, 157 — Egger(t)s, 143, 150 — Egidii, 180 — Egmont, v., 172 — Elders, 148 — Elisse, 92 — Els, 139 — Els, v., 139 — Elsakker, v.d., 76, 80

— Elshoven, v., 159 — Emmen, 46, 54 — Emmens, 145 — Ende, v.d., 15 — Endenburgh, 150, 177, 178 — Engelen, 155 — Enlis, 152 — Ennetten, v., 184 — Ernst, 144 — Erven, v., 38, 74 — Erwich, 152 — Es, v., 146 — Esch, v., 4 — Etten, v., 109 — Everarts, 30 — Evertse, 154 — Ewijck, v., 137 — Eyck, v., 109, 118 — Eijghen, v., 19 — Eijnde, v., 54 — Eijsen-dijck, v., 28.

Fabre, 15 — **Fabri**, 7, 12-16, 20, 26, 61 — **Fabrij**, 9-16, 18, 20 — **Faeis**, 151 — **Faes**, 108 — **Febre**, 1., 127 — **Felters**, 142 — **Fert**, 153 — **Fiers**, 83 — **Fleck**, 122 — **Flipsen**, 56 — **Flivois**, 127 — **Floid**, 141 — **Florens**, 146 — **Foreest**, v., 135, 176 — **Franck**, 147 — **Francken**, 34 — **Franckfort**, 148 — **Francois**, 150 — **Francke(n)**, 158, 159 — **Franss(e)(n)**, 31, 148, 152 — **Fransz.**, 135, 138 — **Fraser**, 150 — **Freeren**, 155 — **Friesel**, 148 — **Furhanss**, 131 — **Futs**, 178.

Gaasbeek, v., 172 — **Gadzij**, 143 — **Gasson**, 159 — **Geers**, 106 — **Geerts**, 106-108 — **Geeryts**, 108 — **Geffen**, v., 142 — **Gelder**, v., 154, 156 — **Geldrop**, v., 119 — **Gelis**, 118 — **Gelooven**, v., 4 — **Gelre**, v., 110 — **Gelt**, v.d., 4 — **Genderen**, v., 156 — **Geraerts**, 54 — **Gerarts**, 127 — **Geridts**, 109 — **Gerits**, 54, 107 — **Gerloffs**, 144 — **Gerrits**, 20, 107-109, 144, 147, 152 — **Ger(r)yts**, 107, 109 — **Gerwen**, v., 125 — **Geryts**, 106 — **Gessel**, v., 138 — **Gestel**, v., 46 — **Geurs**, 143 — **Geurts**, 151, 154 — **Gevel**, v.d., 188 — **Geven**, 188 — **Ghemert**, v., 118 — **Ghijsbrechts**, 34 — **Ghijsse**, 59 — **Gietmans**, 156 — **Gielen**, 123 — **Gifven**, v., 144 — **Gillisse(n)**, 37, 92 — **Gillis**, 154 — **Gilse**, v., 71, 82 — **Glaudy**, 150 — **Gobels**, 178 — **Goddijn**, 144 — **Gode**, 145 — **Godefroy**, 152 — **Goer**, v.d., 115, 116 — **Goes**, v.d., 138, 139 — **Goire**, v., 105 — **Goirle**, v., 27, 89 — **Gool**, v., 2, 89 — **Goor**, (v.), 164 — **Goorden**, 108 — **Goorts**, 105 — **Goosen**, 100 — **Goossens**, 32, 71, 72, 74 — **Gording**, 158 — **Gordon(s)**, 141, 153, 155, 156 — **Gordijn**, 36, 142 — **Gorop**, v., 18 — **Gorp**, v., 90, 93, 94 — **Gossens**, 143 — **Govers**, 143 — **Goijaerts**, 83 — **Goyarts**, 179 — **Graaf**, v.d., 37, 153 — **Graham(e)**, 140-142, 144-146, 149, 150, 153-157 — **Graim**, 145 — **Grant**, 151 — **Gray**, 151 — **Greeff**, 148 — **Grem**, 149 — **Griems**, 148 — **Griensven**, v., 25 — **Grim**, 143-147, 150-152, 155, 156 — **Groen**, 176 — **Groenhoff**, 150 — **Groot**, d., 59 — **Grunsvoot**, t., 134 — **Gruyter**, d., 13, 87-94 — **Grijm**, 148 — **Guchry**, 142 — **Guilielmi**, 179-181 — **Gulik**, v., 110 — **Gun**, 152 — **Gijse-berts(e)**, 93, 152, 155, 156, 178 — **Gijssel**, v., 19 — **Gijssels**, 13, 58, 59.

Habraecken, 57 — **Habraken**, 132 — **Habrel**, 145 — **Hackens**, 27 — **Hackert**, 146 — **Hacket(t)**, 142, 144, 147, 149, 151, 155, 156 — **Hackner**, 151 — **Hacquet(t)**, 142, 154, 155 — **Haeck**, 149 — **Haer**, v.d., 146 — **Haeren**, v., 60 — **Haes**, 147 — **Hagelaers**, 73 — **Hagen**, v.d., 158 — **Haghen**, 71 — **Halkeet**, 145 — **Halket**, 145, 147, 149 — **Haltenen**, 107 — **Halquet**, 141 — **Hamel**, v., 124 — **Hamers**, 90, 151 — **Hamerstede**, 152 —

Hamilton, 158 — Hammerstein, v., 136, 139, 140 — Hankenius, 143 — Hansse(n), 142, 150 — Hara, 148 — Harmens, 3 — Hart, 150 — Hattem, v., 144 — Hattum, v., 148 — Harpel, 141 — Hessels, 82 — Hautart, v., 111 — Hauttepen, 58 — Hay, 153 — Hayen, v., 111 — Heel, v., 120 — Heemskerk, 135, 138 — Hees, v., 181 — Heesch, v., 47, 60, 69 — Heestermans, 94 — Heere, d., 106 — Heeren, 125 — Heesters, 60 — Heinen, 88 — Helmont, v., 83 — Helselmans, 16, 38 — Hemert, v., 34 — Henderijcx, 148 — Hendri(c)k(s)(e)(n), 142-145, 152, 155, 156 — Hendri(c)(k)(x), 125, 142, 143, 149-152, 154 — Hennekens v. Warendorp, 145 — Henrici, 180 — Henri(c)ks, 107, 127, 145 — Hensericx, 148 — Hent, 147 — Herk, v., 122 — Hermans, 31, 128, 143 — Hermense(n), 143, 148 — Hert, 155 — Hert, d., 150 — Hertog, 140 — Hertroys, 130 — Hese, v., 7, 69 — Hesselmans, 16, 92 — Hessels, 142 — Heuvel, v.d., 132 — Heijden, v.d., 81, 119, 132, 183, 186 — Heijlbloems, 54 — Heijmenbergh, v., 174, 176, 177 — Heyst, v., 91 — Heze, v., 8 — Hiljaerd, 148 — Hirtum, v., 89, 190 — Hoefve, v., 82 — Hoeymaecker, d., 15 — Hof, o.t., 144 — Hogers, 132, 156, 188 — Hoof(f), v., 4, 128 — Hoogers, 182 — Hoorne, v., 161 — Ho(o)semans, 60, 74, 75 — Hoosmans, 62, 63 — Hooijdonck, v., 75 — Horne, v., 161-172 — Hospitis, 115 — Houck, 94, 97, 98 — Houtert, v., 127 — Houtkercke, v., 172 — Hove, v., 36 — Hovens, 158 — Huckeson, 150 — Hulsel, v., 70 — Hulst, v., 186 — Hurk, v.d., 191 — Huyben, 54 — Huybrechts, 126 — Huysholt, v., 151 — Huysmans, 57, 58, 122 — Hijden, v.d., 81.

Ingen, v., 148 — Ischolt, 154.

Jacobs, 30, 35, 82, 107-109, 143, 144, 149, 151, 158 — Jacxen, 148 — Jans(s)(e)(n), 36, 40, 60, 86, 107, 108, 133, 142-157, 180 — Jardin, d., 36 — Jasperse, 150 — Jelissen, 151 — Jennis, 156 — Jillis, 145 — Joannis, 180 — Jolles, 3 — Jooris, 50 — Joosten, 107, 143, 149 — Jong, d., 3, 20, 90 — Jongh, d., 20, 60 — Joppe, 142 — Jordan, 141 — Jueten, 71 — Jurisse, 158 — Jurjaens, 156.

Kaar, 158 — Calners, 142 — Camay, 177 — Cambel, 151 — Camer, v.d., 175 — Cameron, 158 — Cammel, 150 — Campen, v., 129 — Caninck, 149 — Canters, 121, 122 — Kar, 151 — Cargil, 154 — Carpen, v., 151 — Carpentiers, 134 — Carsels, 148 — Caspers, 151 — Casteleijns, 57-59 — Cassyer, 127 — Castro, d., 127 — Caul(l)ier, 140 — Cauwenberg, 178-181 — Cauwenberghs, 74 — Cay, d.l., 98 — Kelling, 152 — Kelly, 146, 150 — Kemenade, v., 184, 186, 188, 190 — Kemenayde, v.d., 118 — Kemmenaije, v., 181 — Keppel, v., 155 — Keppels, 156 — Ker, 152 — Kerckhoff, v.d., 13 — Kerckhoven, v.d., 13 — Kerstens, 101 — Kesen, 3, 4 — Kessel, 137, 177 — Kessel, v., 146 — Keulen, v., 2, 174 — Keijsers, 83 — Kieboom, v.d., 9, 14, 18, 26 — Kien, 138 — Kievits, 131 — Kinnemont, 150

— Kividts, 84 — Claef, v., 151 — Claer, v., 103 — Claes, 105, 106, 109, 157 — Claesse(n), 144, 147, 156, 159 — Cleef, v., 123 — Klerck, 144, 148-150 — Cleys, 105 — Klinkenbergh, 159 — Clockenberg, 180 — Cloos-termans, 160 — Clusen, v.d., 124 — Cock, 106, 108 — Cock, d., 82 — Cocks, 106 — Cocx, 18, 105, 106 — Coelbarts, 119 — Coetsius, 51, 56 — Colbertson, 156 — Colen, 19, 120 — Coljeer, 154, 156 — Coljer(s), 142, 145, 146, 151 — Coljert, 152 — Collert, 146, 148 — Colyear, 141, 144, 149, 150, 152, 153, 155-157 — Comen, d., 41 — Compangie, -148 — Coninck, 154 — Koningh, d., 17 — Conneske, 157 — Con(n)ock(e), 141, 143, 146, 147, 149, 154, 155 — Connoeche, 145 — Contraet, 144 — Consen, 118 — Co(o)man(s), 106-109 — Coomen, 41 — Kooten, v., 146 — Coppen, 179 — Coppens, 72, 189 — Corbie, 152 — Cornelis, 45, 46, 106, 109, 144, 148, 149, 178 — Cornelissen, 150 — Corry, 143 — Corste, 150 — Kort, d., 29, 92, 160 — Corten, 30 — Koudekercken, v., 126 — Koute-ren, v., 147 — Couwenbergh, 178-181 — Craenme(e)r, v.d., 54, 66 — Kraffert, 150 — Craig, 158 — Kranendonk, v., 122, 162, 164, 167 — Crasers, 158 — Creeck, 154 — Kreek, v.d., 94-102 — Crek, 146 — Creke,, v.d., 95-98 — Creijelt, v., 82 — Creijnen, 92 — Creijten, 54 — Crillaerts, 55 — Kroegh, v., 151 — Crol, 41 — Crom, d., 13, 15 — Kroon, d., 1, 2 — Crouwers, 151 — Krijgsman, 3 — Cunnicham, 158 — Cun(n)ig(h)am, 141, 148, 157, 159 — Cupers, 117 — Curs, 177 — Kuylenburgh, v., 156 — Cuypers, 180, 186 — Kymmenade, v.d., 118.

Laar, v.d., 75, 181 — Laeck, v.d., 34 — Laerhoven, v., 13, 59, 61, 71 — Lagard, 147 — Lakwijck, v., 100 — Lamberts, 146-148 — Lamerts, 151 — Lamont, 142 — Lamy, 141-152, 154-156, 158 — Langdoch, 148 — Langen-donk, 189 — Langrijth, v.d., 47 — Lannoy, d., 159 — Lanson, 148 — Lapper, 108 — Larivier, d., 147 — Laukens, 13 — Laurens, 141, 150, 158 — Lau-reys(sen), 107, 130 — Layng, 156 — Lee, v.d., 155 — Leemans, 54, 107 — Leenders, 31 — Leenen, 84 — Leestemakers, 102 — Leeuen, 84 — Leeuw, d., 57, 63 — Leeuwen, 149, 150, 156 — Lemens, 151 — Lemmens, 83, 94, 133 — Lemnius, 40, 43, 50 — Lenaarts, 37, 38, 82, 144 — Leo, v., 128 — Leudet, 153 — Leumans, 156 — Leur, v., 143 — Leuw, d., 148 — Leuwe, v., 142 — Léviri, 50 — Lieflik, 156 — Liemde, v., 7, 8 — Lieshout, v., 130, 183, 186 — Limmen, v., 143 — Lindemans, 143 — Linde(n), v.d., 9, 29, 150, 156, 157, 184 — Linkels, 90, 91 — Linsems, 149 — Lint, v., 150 — Lippen, 56 — Lips, 56, 122 — Lotharingen, v., 112 — Lloyd, 146 — Lodewijks, 190 — Loeyen, 123 — Lom, v., 178 — Lombaers, 7, 12, 13 — Loo, v., 134 — Loo, v.d., 89, 92 — Loon, v., 48, 59, 70, 88, 161, 162, 172, 176 — Louw, d., 3 — Loy, 144 — Loyal, 153 — Luchtman, 160 — Lucii, 151 — Lurne, 151 — Luxemburg, v., 110 — Luynen, 108 — Luytelaer, 127 — Luytelaer, v., 182, 187 — Lijbert, 152 — Lijbregts, 56 — Lijnden, v., 134 — Lijnden, v.d., 19 — Lijnden v. Hemmen, v., 134 — Lijnden t.d. Plack, v., 135.

Maas, 37, 183 — **Maccay**, 157 — **Macdonald Boy**, 141 — **Macdougall**, 141 — **Machilot**, 157 — **Mackalster**, 151 — **Ma(c)kay**, 140, 141, 143, 144, 147, 149-151, 153-159 — **Macdanel**, 150 — **Mackey**, 147 — **Mackinghe**, 150 — **Mackleen**, 154, 155 — **Mackleot**, 158 — **Ma(c)kloet**, 64, 157 — **Macklou(d)(t)**, 158, 159 — **Macknab**, 157 — **Mackniel**, 159 — **Maclean**, 141, 152, 157 — **Maclean(e)n**, 157 — **Maclend**, 151 — **MacLeod**, 64 — **Macloth**, 158 — **Macquay**, 141, 158 — **Macquelein**, 153 — **Macquin**, 155, 158 — **Maddamel**, 157 — **Maes**, 7, 28, 46, 142 — **Magrigor**, 142 — **Mahark**, 152 — **Makalaer**, 142 — **Makalester**, 149 — **Makester**, 152 — **Makiver**, 156, 159 — **Maklé**, 152 — **Makloet**, 159 — **Maklouw**, 158 — **Mallens**, 57, 68 — **Manders**, 128 — **Mandingers**, 69, 70 — **Manroo**, 151 — **Marcelis**, 93, 144 — **Marcour**, d., 122 — **Mark**, v.d., 162 — **Marres**, 77, 79, 80 — **Martens**, 28, 38, 43-45, 52, 56, 75, 130, 147, 149 — **Martini**, 181 — **Martintosh**, 156 — **Mathijs(s)en**, 43, 55, 83 — **Matthys**, 106 — **Maurits**, 149 — **Meder**, d., 115 — **Meeckere**, v., 153 — **Meer**, v., 81, 82 — **Me(e)us**, 35, 105 — **Meeuwsen**, 38 — **Melchior**, 144 — **Mer(c)x**, 7, 184, 188 — **Mercxom**, 7 — **Merks**, 187 — **Merode**, v., 12, 14 — **Mertens**, 105 — **Mesmaecker**, d., 14 — **Mestre**, l., 157 — **Metsel**, 158 — **Meurs**, v., 147 — **Meijden**, v.d., 184 — **Meyer**, 158 — **Meijers**, 2 — **Meyssen**, 133 — **Michiels**, 145 — **Michielson**, 155 — **Mickin**, 151 — **Middegael**, 8, 16, 43, 50, 72 — **Mierdt**, v., 75 — **Miert**, v., 75, 76 — **Mikkers**, 182 — **Mitsel**, 151 — **Moederloos**, 146, 149 — **Moelder**, d., 107, 109 — **Moelemans**, 117 — **Moenen**, 38, 44, 82 — **Moerbeek**, 146 — **Moescops**, 125, 131 — **Moerkercken**, 18 — **Moeijen**, 82 — **Molder**, d., 58, 82 — **Molenaar**, d., 107 — **Molengraaf**, v.d., 182 — **Moll**, v., 121, 122 — **Mollerus**, 157 — **Mom**, 143 — **Monnepenninck**, 153 — **Montmorency**, d., 172 — **Moonen**, 1-30, 33-63, 65-86, 93 — **Morisse**, 150 — **Morou**, 155 — **Morre**, 149, 158 — **Morrison**, 152 — **Mortan**, 152 — **Mosbach**, v., 136 — **Mostert**, 156 — **Mudy**, 141 — **Muller**, 159 — **Munster**, v., 64, 145 — **Murray**, 103, 104, 158, 159 — **Murray o. Melgum**, 141 — **Mutsaerts**, 35, 39, 83, 88 — **Mutsers**, 2, 184 — **Myll**, 158 — **Mijs(s)**, 82, 105, 106.

Naeijkens, 9, 46, 55, 61 — **Nanning v. Veen**, 135 — **Nassau**, v., 169 — **Nathan**, 157 — **Nauwen**, 47 — **Nederpel**, v., 155 — **Nederveen**, v., 132 — **Neelen**, 109 — **Neerven**, v., 132 — **Nelissen**, 190 — **Nemans**, 150 — **Nerven**, v., 13, 74 — **Neschoa**, d., 143 — **Neven**, 105, 106 — **Nickleston**, 150 — **Nickol**, 143 — **Niclaes**, 155 — **Nicolai**, 181 — **Nierkens**, 3 — **Niesman**, 156 — **Niessen**, 143 — **Nieuwenhuijse(n)**, v.d., 13, 26, 27, 31, 40, 43, 50, 51, 55, 160 — **Nill**, 151, 152 — **Nobles**, 145 — **Noll**, 121, 122 — **Noot**, d., 36 — **Norents**, 148 — **Nos**, 145 — **Noselijck**, 55 — **Noulant**, v., 7 — **Nouwen**, 7, 8, 41, 45, 47, 50, 60, 61, 71 — **Nouwens**, 61 — **Noijens**, 70 —

Noyten, 107, 109 — **Nuwenhuijsen**, v.d., 13 — **Nijcoels**, 82.

Ockers, 58 — **Ochten**, v., 152 — **Oege**, z., 136 — **Oerlemans**, 35 — **Oir-**

schot, v., 38 — Ofarters, 147 — Ogtbie, 153 — Oliphant, 156 — Oliviers, 62 — Ooms, 66, 125, 130, 173-178 — Oort, v.(d.), 144, 148 — Oostenrijk, v., 111 — Oostwal, 149 — Ophoven, 152 — Ophuijsen, v., 27 — Optenhooft, 147 — Oranje, v., 169 — Oranje-Nassau, v., 164 — Orduyne, v., 154 — Orock, 159 — Orthen, v., 34 — Ortteren, v., 120 — Ostade, v., 38, 131 — Otten, 8, 38, 47, 50, 53, 60, 63, 71, 84, 144 — Otten, v., 30 — Ottenhof, 3 — Oudens, 88 — Overbeek, v., 37 — Overja(e)ns, 84 — Oyen, v., 146.

Pachien, 107 — Pagh, 152 — Pagnet, 151 — Paling, 176 — Pardon, 143 — Parkel, 145 — Pate, 150 — Patersonne, 156 — Pauls, 147 — Paulus, 142 — Pauluszen, 146 — Peerkens, 149 — Pe(e)ters(en), 29, 56, 69, 93, 105, 124, 145, 147, 149-152, 156-158 — Peinsjon, 143 — Pelt, v., 76, 84 — Pemont, 150 — Perke, 151 — Perwez, v., 169 — Perwijs, v., 164, 169 — Peterssch, 145 — Petri, 180 — Philiberts, 178-181 — Philips, 56, 81, 142, 147 — Philipson, 143 — Pieck, 136 — Piere, 146 — Pieters, 142, 149, 153 — Platteijnmekers, 7 — Plaijon, 149 — Pluymer v. Diepenbeeck, 144 — Pochen, 108, 109 — Pochien, 109 — Poel, v.d., 45 — Poelen, 50 — Poels, 50 — Poirter, d., 120 — Pol, v.d., 157 — Polman, 143 — Pott, 127 — Potter, 150 — Pouwels, 158 — Prangers, 177 — Premisl, 143 — Pronck, 147 — Pruijssen, v., 16 — Puchler, 157 — Put, v.d., 177 — Putten, v.d., 178.

Quekel, 157 — Quirijnen, 32, 128.

Raa, 151 — Raak, v., 90 — Raedt, d., 19 — Raeq, d., 155 — Raffou, 145 — Ram, d., 153 — Ramack, 77 — Ramsey, 147 — Ras, 42 — Ratallier, d., 134 — Ravensberg, v., 147 — Raed, 153 — Reddick, 146 — Redeligh, 152 — Ree, v., 153 — Revieren, d., 180 — Reijgersman, 98 — Reijnders, 71, 149, 155, 182 — Reynen, 142 — Riel, v., 179 — Rielen, v., 153 — Rienat, v.d., 134 — Riet, v., 187 — Rippers, 176 — Rob, 150 — Robbers, 154 — Robbert, 142, 151 — Rob(b)ertson, 155 — Roelans, 128 — Roelen, 107 — Roelifen, 155 — Roessel, v., 2 — Roelij, v., 34 — Rombouts, 25, 128 — Ronde, d.l., 145 — Roosen, 19, 54 — Root, 145 — Roovere, 98 — Roovers, 98, 189 — Rooij, v., 46, 75, 184, 185, 189 — Ros, 151, 156, 158 — Rosmalen, v., 156, 157 — Rover, d., 116 — R overt, v., 48 — Roij, d., 5, 31 — Roij, v., 21, 43, 45, 46, 48, 50 — Roijackers, 73 — Rutten, 8, 35 — Ruwel, 2 — Rijbosch, 39 — Rij(c)ken, 107, 108 — Rijpert, 146 — Rijsbosch, 13, 45, 54, 63, 71 — Rijthoven, v., 48.

Saars, 143 — Salepe, 149 — Sande(n), v.d., 47, 53, 84, 191 — Sander, 154 — Sanders, 125, 144, 146, 152, 184 — Sanderson, 155 — Sangers, 73 — Sceeringh, 157 — Scellekens, 18, 71 — Scott, 151 — Scott o. Balweary, 140 — Schade v. Westerom, 149 — Schaep, 141 — Schamp, 128 — Schau, 155 — Schelberge, v., 151 — Schellekens, 14, 72, 83 — Schellens

71 — Schepers, 8, 48, 185 — Scherphoff, 152 — Scheij, 128 — Scheijven, 27 — Schilders, 8 — Schilman, 156 — Schimmelpenninck, 77 — Schippers, 72 — Schokkens, 64 — Schone, d., 111 — Schooft, 137 — Schoonbergen, 149 — Schoonhoven, v., 153 — Schooneman, 176-178 — Schore, v.d., 124 — Schreuders, 3 — Schurman(s), 151 — Schuts, 73, 74 — Sebrechts, 27, 70-72 — Segouin, 77 — Senders, 121, 122 — Sibben, 70, 72 — Sibben, v., 18, 19, 21 — Simson, 146 — Sinclaar, 158 — Sirkeler, 156 — Slaets, 14 — Slauwers, 82 — Sledden, 45, 50 — Slegers, 185 — Slock, 71 — Slijp, v., 142 — Smeets, 115 — Smets, 121, 122 — Smid, 101 — Smit, 3 — Smith, 146, 153 — Smitmans, 147 — Smits, 3, 59, 154 — Smolders, 52, 55, 83 — Smol(l)ers, 83, 117 — Smulders, 55 — Snels, 91 — Snep, 188 — Soffaerts, 52 — Someren, v., 98 — Son, v., 87 — Sonmans, 123 — Spaan, 104, 107-109 — Spanen, 107-109 — Spapens, 89, 90, 94 — Spens, 143 — Spingolae, 63 — Spoel, v.d., 142 — Spont, 137 — Spoor, 122 — Sprangers, 127 — Spreuwel, v., 84 — Spron, 146 — Spijkers, 92 — Staal, 138 — Stachem, 158 — Staes, 152 — Stalpaerts, 49, 52-55, 59 — Stalpart, 148 — Stalparts, 39 — Stalpers, 55, 59 — Stalpers, 52 — Stebers, 151 — Steen, 144 — Steens, 150 — Steen, v.d., 3 — Steensel, v., 30 — Steinsel, v., 30 — Stemkens, 123 — Stephans, 143 — Stevesant, 142 — St(e)ijmans, 73 — Steyn, 154 — Steyns, 142 — Stibdonk, v., 117 — Stinson, 147 — Stoffels, 155 — Straet, v.d., 147 — Stricker, 31, 32 — Strompe, v.d., 109 — Stroobants, 92 — Strijbosch, 182 — Stuart, 148, 157 — Studt, 149 — Stuijvers, 176 — Swart, d., 143 — Sweders, 115, 117 — Sweens, 15, 18, 19, 83 — Sweerts, 58, 115, 118 — Sweerts d. Landas, 118, 119 — Swijnborn, 146 — Suirmondt, 153 — Sunderland, 158 — Suso, 159 — Suterlandt, 151 — Sutherland, 158 — Symons, 144, 150, 154. .

Tabbers, 104 — Ta(c)k, 104-109 — Tack(en), 107 — Tackx, 107 — Taet, 27 — Tallison, 148 — Tassis, d., 168 — Tayljer, 153 — Teunis(se), 143, 147, 148, 150 — Teutelaar, 138 — Tibs, 158 — Tiebos, 188 — Tiele, 151 — Tielius, 61 — Ti(e)ndemans, 1, 2 — Timmerman(s), 38, 69, 101, 127 — Tinctoris, 115 — Therre, v., 53 — Thielen, 103 — Thielmans, 8, 12, 13, 40, 45, 46, 52 — Thienen, v., 133-140 — Thone, 108 — Thonis(sen), 153, 154 — Thoonen, 133 — Thurn u. Taxis, 168 — Thys, 109 — Tob, 147 — Tomas, 146 — Touronde d. St. Amand, 103 — Trier, v., 61 — Trom, 177 — Tros, 30 — Trouwen, 1 — Tuytelaars, 2.

Udenhout, v., 83 — Ulenberger, 151 — Uytrecht, v., 143.

Vaerten, 59 — Valckenhart, 173, 174, 177 — Valkenburg, 185 — Valstrik, 138 — Veaudemont (v.), 43 — Veders, 131 — Veen, v., 135, 138 — Vegers, 4 — Vekemans, 37, 38, 92 — Velde(n), v.d., 19, 187, 189 — Veltacker, 53 — Velthoven, v., 92 — Ven, v.d., 31, 131, 181, 183, 185, 186, 188 — Venne, v.d., 12 — Veramelsvoort, 62 — Verberkmoes, 94 — Verberne, 1

— Verbunt, 59 — Verdisteldonck, 50 — Vereyck, 109 — Vereycx, 107 — Verhagen, 183 — Verhey, 158 — Verheiden, 119 — Verheijden, 82 — Verheijen, 186 — Verhoeven, 34, 124, 131, 181, 183 — Verjou, 144 — Verkerck, 154 — Verkoyen, 93, 133 — Vermeer, 150 — Vermetten, 54 — Vermeulen, 121, 122, 144 — Verrijt, 8, 13, 29 — Verspaendonck, 49 — Verstrompe, 109 — Vertreck, 160 — Vervlaest, 54 — Vervliet, 104 — Ververs, 145 — Vessem, v., 21, 28, 29 — Veters, 131 — Veth, d., 54 — Vezeler, 148 — Vimck, 145 — Vincent, 42 — Virieu, d., 156 — Visser, 145 — Vlemincx, 51, 52 — Vliegers, 149 — Vlieden, v., 118, 135 — Vliet, v.d., 145 — Vlimmeren, v., 16, 17 — Vlokhoven, v., 187, 191 — Vlijmans, 52, 88 — Vlijmen, v., 142 — Vogels, 131 — Volckert, 154 — Vonk, 145 — Vooghdes, 151 — Vooght, 152 — Voom, v., 153 — Vorst, v.d., 131 — Vos, 18, 36, 100, 142 — Voskens, 83 — Vosselaer, 33 — Vrancken, 16, 70 — Vranckenhecken, 71 — Vries, d., 146, 147 — Vriese, d., 96 — Vroenhoven, v., 183-187, 190 — Vromans, 90, 94 — Vroonhoven, v., 181-191 — Vrijssen, 126 — Vuchts, 62 — Vughts, 62 — Vijgh, 136 — Vijselaer, 175.

Waal, d., 99 — Waarlem, v., 36 — Waegemaecker, d., 86 — Wagemaeckers, 36 — Wagemekers, 86 — Wagtmans, 93 — Wambeys, 124, 126 — Wapper(t), 69 — Warendorp, v., 145 — Wasdel, 144 — Water, v.d., 129 — Watkin(s), 141, 143, 145-147, 150-156 — Watson, 151 — Watties, 152 — Weder, d., 114-120 — Weegen, v.d., 87, 88 — Weent, d., 18 — Weer, d., 180 — Weerdt, 124 — Weerents, 145 — Weert, 157 — Weert, d., 62, 115 — Weert, v., 117, 189 — Weertsel, v., 154 — Wees, v., 145 — Weffelaer, 46 — Wel, v., 148, 149 — Welderen, v., 139 — Wellens, 187 — Wenceslas, 110-112 — Wendel, 143 — Wert, d., 180 — Wessels, 146 — Westeninck, 8 — Wetering, v.d., 153 — Wever, d., 83 — Weijen, v.d., 70 — Weijnans, 73 — Weijns, 18 — Wiel, v.d., 157 — Wielemans, 153 — Wilde, d., 116 — Wilde, v.d., 148 — Willekens, 84 — Willems(e)(n), 70, 87, 142, 144, 147, 149, 153, 154, 178, 179 — Willen, 144 — Williamson, 159 — Wils, 147 — Wilson, 149 — Winder, 177, 178 — Wit, d., 137 — With, d., 43, 68 — Woensel, v., 131 — Wolf(f), d., 35, 116 — Wollese, 149 — Wolmer, 148 — Wolsac(k)(x), 56, 57 — Wouters, 34, 133, 150, 154, 189 — Woutersen, 181 — Wouw, v.d., 37 — Wuestenborch, v., 18 — Wuestenborchs, 14, 47, 54, 69, 71, 72 — Wij(c)k, v., 60, 142, 159 — Wyckerslooth, v., 139 — Wijkdom, v., 146 — Wijnans, 73, 74 — Wijnants, 73 — Wijnants v. Resant, 146 — Wijnckens, 116 — Wijnen, 178 — Wijngaerden, v., 135 — Wijngards, 151 — Wijse, d., 76 — Wijten, 71 — Wijtens, 58.

Yewens, 133 — Ysendoorn, v., 155 — Yvoor, 141.

Zande, v.d., 124, 185 — Zantvoort, v., 94 — Zebrechts, 70-72 — Zobel, v., 159 — Zon, v., 183 — Zweens, 18, 19, 83 — Zijlburch, v., 155.